

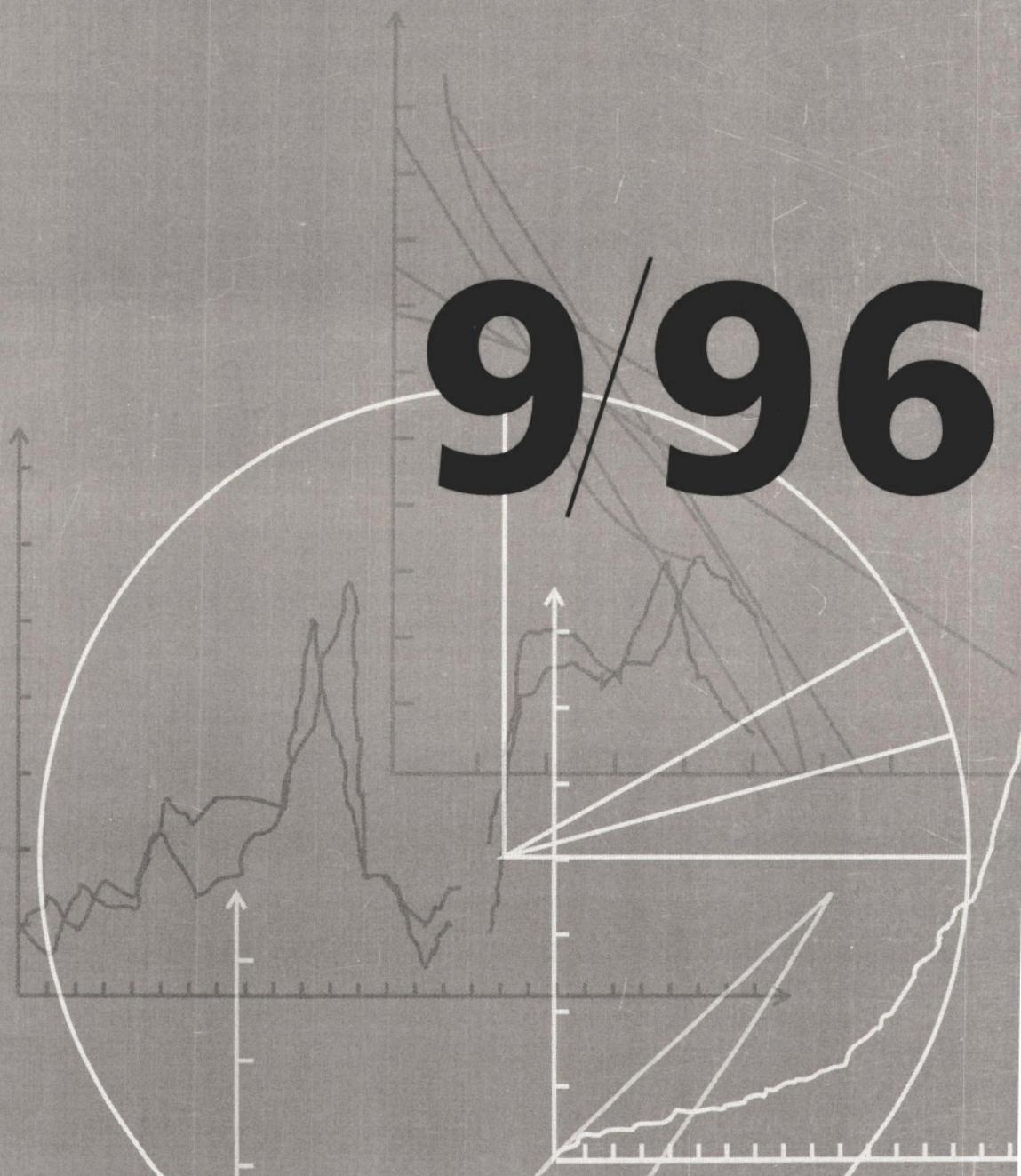
Økonomiske analyser

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

9/96

Konjunkturtendensene

- Nasjonalregnskapstall for 3. kvartal 1996
- Norsk og internasjonal økonomi i 1996
og prognosenter for utviklingen fremover

Artikler

- Eneforsørgere som selvforsørgere
- Avfallsavgifter

Økonomiske analyser

9/96

15. årgang

Innhold

Konjunkturtendensene	3
Internasjonal økonomi	4
Norsk økonomi	10
• Utviklingen hittil i år	10
• Utsiktene fremover	14
<i>Ingeborg Foldøy Solli:</i>	
Eneforsørgere som selvforsørgere? En analyse av mottakere av overgangsstønad og deres tilknytning til arbeidsmarkedet	22
<i>Annegrete Bruvoll:</i>	
Avfallsavgifter. Ein studie av avgifter på emballasjeråvarer	29
Økonomisk-politisk kalender	36
Forskningspublikasjoner	39
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser og Economic Survey de siste 12 måneder	44
Tabell- og diagramvedlegg	45

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 3. desember 1996.

Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til Knut Moum eller Mette Rolland

Økonomiske analyser

Redaksjonen: Øystein Olsen (ansv.), Knut H. Alfsen, Julie Aslaksen, Helge Brunborg, Bodil M Larsen, Kjersti-Gro Lindquist, Knut Moum, Tor Skoglund. **Redaksjonssekretær:** Eva Ivås, tlf.: 22 86 45 70 (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau, tlf.: 22 86 48 06 (konjunkturoversikter mv.), telefax: 22 11 12 38. **Design:** Enzo Finger Design. **Trykk:** Falch Hurtigtrykk. **Redaksjonens adresse:** Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo. **Salg og abonnementservice:** Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo, tlf.: 22 00 44 80, telefax: 22 86 49 76

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har 90-100 ansatte. Ca. 45 prosent av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 4 seksjoner og ledes av *forskningsdirektør Øystein Olsen*.

• Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller
<i>Forskningsjef Nils Martin Stølen</i>	• Seksjon for makroøkonomi
<i>Forskningsjef Ådne Cappelen</i>
• Skattekalkulator
• Arbeidsmarked
• Mikrosimuleringsmodeller	• Konjunkturanalyse
• Makroøkonomiske beregninger
• Likevektsmodeller
• Seksjon for ressurs- og miljøøkonomi
<i>Forskningsjef Knut H. Alfsen</i>	• Seksjon for mikroøkonometri
<i>Forskningsjef Jørgen Aasness</i>
• Miljø og samfunn
• Internasjonale energimarkeder
• Olje- og energianalyse	• Konsument- og bedriftsatferd
• Fordelingsanalyse
• Økonometriske metoder

**Økonomiske analyser utkommer med 9 nummer i året.
Neste utgave publiseres i begynnelsen av februar.**

Standardtegn i tabeller

Oppgave mangler

Tall kan ikke offentliggjøres

Null

Foreløpige tall

Symbol

0
*

Konjunkturtendensene

Foreløpige nasjonalregnskapstall for 3. kvartal i år viser sterkt oppgang i produksjon og etterspørrelse, etter moderat utvikling kvartalet før. På årsbasis er veksten i BNP i alt anslått til 4,8 prosent, klart sterkere enn i fjor og nesten på linje med resultatet for 1994. Bidraget til BNP-veksten fra utviklingen i olje- og gassproduksjonen er imidlertid betydelig større inneværende år enn i 1994 og 1995. Produksjon og etterspørrelse fra fastlands-Norge ser ut til å vokse i om lag samme tempo i år som i fjor. Vekstimpulsene fra privat og offentlig konsum vil riktignok bli klart sterkere inneværende år, men bidraget fra investeringene i fastlandsøkonomien blir trolig klart mindre. Den sterke oppgangen i husholdningenes etterspørrelse i år er i særlig grad rettet mot biler. Dette gir isolert sett større import og høyere inntekter til offentlig forvaltning, men ingen sterke impulser til norsk produksjon. Stor økning i eksporten til land i Asia og Øst-Europa bidrar til en sterkere vekstimpuls fra den tradisjonelle vareeksporten i år enn i fjor.

Det ligger an til sterkt oppgang i sysselsettingsveksten inneværende år, men så langt har dette blitt ledsgaget av en nesten like stor økning i arbeidsstyrken. Ledigheten vil trolig gå ned med 1/2 prosentpoeng, om lag som i de to foregående årene. Bedret lønnsomhet i deler av næringslivet i fjor bidrar til høy lønnsvekst inneværende år. Med en prisvekst i år på 1,3 prosent, den laveste siden 1960, blir oppgangen i reallønningene den sterkeste på mange år. Høye oljepriser og kraftig vekst i eksporten av olje og gass slår ut i meget store overskudd både i driftsregnskapet overfor utlandet og på offentlige budsjetter.

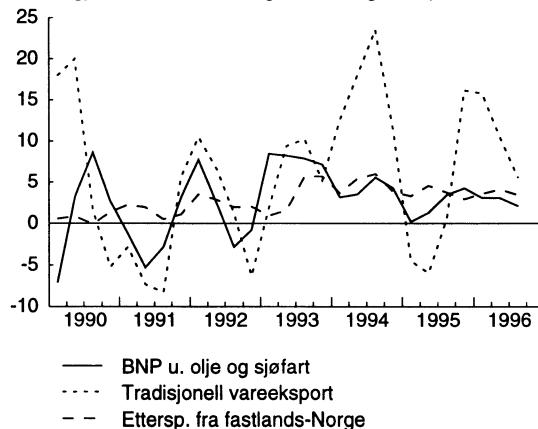
Til tross for at mange europeiske land fører en stram finanspolitikk, ventes en moderat oppgang i veksten hos Norges viktigste handelspartnere neste år. Uten fortsatt

sterkt vekst i eksporten til land i Asia og Øst-Europa kan impulsene fra den tradisjonelle vareeksporten likevel bli svakere enn i år. Vekstbidragene fra samlet konsum og fra investeringene i fastlandsøkonomien ventes også å avta fra i år til neste år, mens oljeinvesteringene vil vise oppgang. Som følge av noe lavere vekst i etterspørrelsen, ligger det an til noe svakere oppgang i produksjonen i fastlandsnæringsene neste år. Utviklingen i produksjonen av olje og gass trekker også i retning av mer moderat vekst i samlet BNP i 1997 enn i 1996. Ytterligere oppgang i sysselsettingen kan trekke arbeidsledighetsraten ned til om lag 4 prosent neste år, men som følge av svakere lønnsomhet i næringslivet ventes nedgang i lønnsveksten. Til tross for en antatt reduksjon i oljeprisen er overskuddene i driftsregnskapet og på offentlige budsjetter ventet å forbli høye.

Anslagene for utviklingen i norsk økonomi i 1997 forutsetter at finanspolitikken ikke blir vesentlig mer ekspansiv enn lagt til grunn i Salderingsproposisjonen. Det knytter seg også en viss usikkerhet til husholdningenes respons på den siste tids rentenedgang i en situasjon der deres finansielle handlefrihet er relativt stor. Det betydelige overskuddet i utenriksøkonomien vil også neste år kunne skape spenning mellom målsettingen om en stabil valutakurs og et rentenivå tilpasset konjunktursituasjonen i fastlandsøkonomien.

Underliggende tendens

(Prosentvis volumvekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate.)

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Hovedtall for norsk økonomi

Vekstrater i prosent

	1995	1996	1997
BNP	3,3	4,8	3,0
- fastlands-Norge	2,7	3,1	2,7
Konsum i husholdninger mv.	2,6	4,3	2,5
Arbeidsledighetsrate ¹⁾	4,9	4,4	4,0
Konsumprisindeksen	2,4	1,3	2,3

Internasjonal økonomi

Inneværende år ser ut til å bli konjunkturmessig sett svakt for kontinentaleuropeiske land. Dette må ses på bakgrunn av at stram finanspolitikk og et høyt realrentenivå har bidratt til å dempe innenlandsk etterspørsel i flere av de store landene. I løpet av høsten har det vært visse tegn til bedring av situasjonen, spesielt i Frankrike og Tyskland, mens konjunkturene i Italia derimot har utviklet seg noe svakere enn antatt ved inngangen til 1996. I Sverige og Danmark trekker høy reallønnsvekst inneværende år i retning av oppgang i innenlandsk etterspørsel fremover, og prognosene peker nå i retning av en økning i BNP opp mot 3 prosent i begge landene i 1997. I USA ligger det an til en fortsatt moderat økonomisk vekst neste år. Etter flere år med svak utvikling i Japan ser det ut til å bli en kraftig oppgang i BNP i år. Vekstraten vil imidlertid trolig avta betydelig neste år som følge av finanspolitiske innstramminger.

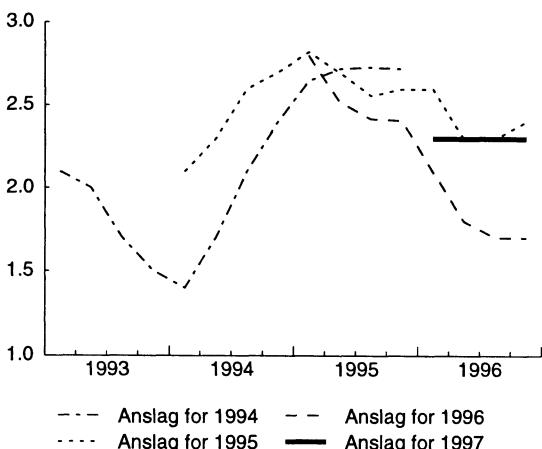
Bruttonasjonalproduktet i *Tyskland* økte med 0,3 prosent fra andre halvår i fjor til første halvår i år. Det var først og fremst oppgang i husholdningenes forbruk, stimulert blant annet av skattelettelser, maskininvesteringer og høyere nettoeksport som bidro til veksten. Enkelte korttidsindikatorer peker i retning av en videre oppgang i andre halvår; blant annet har industriproduksjonen tatt seg opp og det har vært sterk vekst i ordretilgangen fra utlandet. Utvalgsundersøkelser antyder dessuten større optimisme i næringslivet, noe som trolig kan tilskrives et moderat lønnsoppgjør og nedgang i rentenivået. På denne baggrunn er det ventet at BNP-veksten vil ta seg markert opp i 1997. Arbeidsledigheten øker imidlertid fortsatt og vil trolig komme opp mot 11 prosent av arbeidsstyrken neste år. I *Frankrike* økte BNP med 0,7 prosent fra siste halvår i fjor til første halvår i år, hovedsakelig som følge av oppgang i husholdningenes konsum og voksende netto eksport. Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at veksten tok seg ytterligere opp i 3. kvartal. Oppgangen skyldes først og fremst midlertidige

politikkstimulanser til høyere bilkjøp, men også investeringene økte betydelig. Den nylig avsluttede tolv dager lange aksjonen i transportsektoren vil imidlertid bidra til å dempe aktiviteten i 4. kvartal. Neste år forventes en oppgang i BNP på 2,5 prosent. Arbeidsledigheten ligger rundt 12,5 prosent og er ventet å holde seg på dette nivået også i 1997.

I *Storbritannia* økte BNP med 1,1 prosent fra andre halvår i fjor til første halvår i år. Det var særlig husholdningenes forbruk og investeringer som bidro positivt. Det er klare tegn til at oppgangen i konsumet fortsetter, noe som må ses i lys av sterkere lønnsvekst og økt formue i husholdningene. Arbeidsledigheten, som stadig faller, er ventet å komme under 7 prosent neste år, mens BNP-veksten kan komme opp mot 3 1/2 prosent. *Italia* hadde en markert økonomisk nedgang i første halvår i år, og BNP var 0,3 prosent lavere enn i andre halvår i fjor. Det var først og fremst svak utvikling i innenlandsk etterspørsel kombinert med lavere eksportvekst i kjølvannet av en appresierende valuta som bidro til nedgangen. Fra 2. til 3. kvartal økte produksjonen med 0,5 prosent. Prognosene for veksten er blitt kraftig nedjustert den siste tiden, og det ligger nå an til en økning i BNP i 1996 på under 1 prosent.

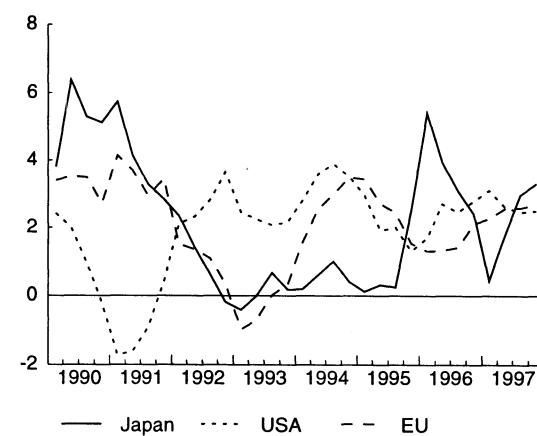
I *Sverige* viser reviderte nasjonalregnskapstall en oppjustering av BNP-veksten i fjor fra 3,0 til 3,6 prosent. Det var i første rekke husholdningenes konsum som var høyere enn tidligere antatt. Fjoråret ble dermed et konjunkturmessig toppår for Sverige. Foreløpige tall for første halvår 1996 peker i retning av en oppbremsing i veksttakten; BNP økte med 1,5 prosent fra samme periode året før. Det var først og fremst offentlig og privat konsum som utviklet seg svakt, mens nettoeksporten og private investeringer ga positive bidrag. En sterkere krone og høy kostnadsvekst i industrien vil trolig gi svakere eksportutvikling fremover.

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnerne for årene 1994 - 1997 gitt på ulike tidspunkter

Kilde: Consensus Forecasts.

Bruttonasjonalprodukt i USA, Japan og EU
Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: NIESR og Statistisk sentralbyrå.

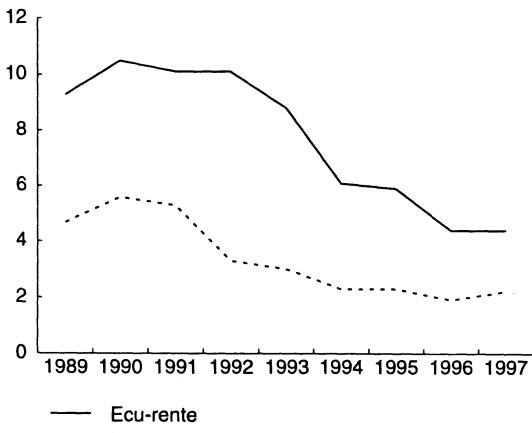
Det er ventet at høye nominelle lønnstillegg kombinert med lav prisstigning vil bidra til at innenlandsk etterspørsel trolig gir sterke vekstimpulser neste år. En kraftig rentenedgang antas også å virke stimulerende på veksten, og prognosene antyder en oppgang i BNP på nær 3 prosent i 1997. I *Danmark* viser foreløpige nasjonalregnskapstall at BNP økte med 1 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Som følge av sterk reallønnsvekst ventes oppgangen i forbruket å fortsette, mens investeringene trolig vil vokse noe langtidsommere neste år enn i år. Økt aktivitet i olje- og gasssektoren kan imidlertid bidra til en BNP-vekst på over 3 prosent i 1997.

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at BNP i *USA* økte med 2 prosent (sesongjustert årlig rate) i 3. kvartal i år, etter en vekst på 4,7 prosent i 2. kvartal. Det var først og fremst private investeringer i maskiner og utstyr samt lageroppbygging som bidro positivt, mens både offentlig og privat konsum utviklet seg forholdsvis svakt. Korttidsstatistikken antyder at veksten vil ta seg noe opp i 4. kvartal, og for 1996 totalt sett ligger det an til en BNP-vekst på 2,4 prosent. Den viktigste drivkraften i den økonomiske aktiviteten fremover blir trolig husholdningenes konsum, mens veksttakten i de øvrige BNP-komponentene trolig vil bli om lag som i inneværende år. Alt i alt kan BNP-veksten i 1997 anslås å bli noe sterkere enn i år.

Etter en BNP-vekst på 12,2 prosent (sesongjustert årlig rate) i 1. kvartal, viser foreløpige nasjonalregnskapstall for *Japan* at produksjonen falt med 2,9 prosent i 2. kvartal. Det var særlig privat og offentlig konsum samt offentlige investeringer som bidro negativt. Dette må ses i sammenheng med at effekten av de store offentlige stimuleringspakkene myndighetene har iverksatt i løpet av lavkonjunkturen, nå er i ferd med å ebbe ut. Også nettoeksporten viste nedgang, mens private investeringer i maskiner og utstyr og særlig i boliger økte kraftig i 2. kvartal. Utviklingen i første halvår peker i retning av en samlet BNP-vekst i 1996 på i overkant av 3 1/2 prosent. Det er lite trolig at privat innenlandsk etterspørsel vil kunne kompensere for

3 måneders Ecu-rente og vekst i konsumprisene for Norges handelspartnere.

Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norges viktigste handelspartnere

Årlig endring i prosent.

	1995	1996	1997
USA			
Bruttonasjonalprodukt	2,0	2,4	2,7
Konsumdeflator	2,3	2,4	2,5
Kortsiktig rente (nivå)	5,9	5,3	5,6
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-1,9	-1,4	-1,5
Japan			
Bruttonasjonalprodukt	0,9	3,7	2,1
Konsumdeflator	-0,4	0,3	1,3
Kortsiktig rente (nivå)	1,2	0,6	1,1
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-3,9	-4,9	-3,7
Tyskland			
Bruttonasjonalprodukt	1,9	1,2	2,3
Konsumdeflator	2,0	1,8	1,8
Kortsiktig rente (nivå)	4,5	3,3	3,3
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-3,5	-4,2	-3,0
Frankrike			
Bruttonasjonalprodukt	2,2	1,3	2,6
Konsumdeflator	1,7	1,9	2,2
Kortsiktig rente (nivå)	6,6	3,9	3,6
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-5,0	-4,2	-2,9
Storbritannia			
Bruttonasjonalprodukt	2,5	2,2	3,6
Konsumdeflator	3,4	2,8	3,0
Kortsiktig rente (nivå)	6,7	6,0	6,0
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-5,5	-4,4	-3,0
Italia			
Bruttonasjonalprodukt	3,0	0,7	1,6
Konsumdeflator	5,4	4,6	3,7
Kortsiktig rente (nivå)	9,0	7,4	6,7
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-7,2	-7,2	-4,4
Sverige			
Bruttonasjonalprodukt	3,6	1,7	2,9
Konsumprisindeks	2,9	0,8	1,2
Kortsiktig rente (nivå)	8,8	5,9	4,6
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-7,8	-2,5	-1,6
Danmark			
Bruttonasjonalprodukt	2,8	2,0	3,1
Konsumprisindeks	2,1	2,1	2,3
Langsiktig rente (nivå)	8,3	7,3	7,5
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-1,6	-1,5	-0,3
Nederland			
Bruttonasjonalprodukt	2,1	2,6	2,6
Konsumdeflator	2,0	1,9	2,3
Kortsiktig rente (nivå)	4,4	3,0	3,0
Offentlig budsjettbalanse ¹⁾	-4,0	-2,9	-2,0
Memo			
BNP handelspartnere	2,4	1,7	2,6
Konsumpris handelspartnere	2,3	1,9	2,2
Ecu-rente	5,9	4,4	4,4

1) Prosent av BNP

Kilde: NIESR, Statistisk sentralbyrå og Consensus Forecasts. For Sverige og Danmark, nasjonale kilder.

Virkninger av aksjekursoppgang på amerikansk økonomi

Aksjekursene i USA har vist kraftig oppgang gjennom de siste to årene. Den prosentvise kursstigningen er på linje med det en har sett i tidligere høykonjunkturer. Det har vært hevdet at aksjemarkedet betyr mer for den økonomiske utviklingen i USA enn i andre land, og at et eventuelt kraftig fall i kursene vil kunne ha betydelige makroøkonomiske virkninger. Ved hjelp av en kontrafaktisk beregning på den makroøkonomiske modellen NIGEM¹, har vi forsøkt å anslå virkningen av oppgangen i aksjekursene på den økonomiske utviklingen i USA i 1995 og 1996.

Analysen er foretatt på en versjon av NIGEM der aksjekursene bestemmes utenfor modellen. Det er konstruert en (lineær) trend for aksjekursene basert på faktisk kursutvikling i perioden fra 1. kvartal 1984 til 4. kvartal 1994, se figur. Hvis denne trenden forlenges, finner vi at de observerte aksjekursene i 3. kvartal i år lå mer enn 25 prosent over den historiske trenden. Ved å la aksjekursene følge den historiske trenden gjennom 1995 og 1996, viser beregningen at BNP-veksten for disse to årene ville ha ligget henholdsvis 0,2 og 0,7 prosentpoeng lavere enn de faktiske observasjonene. Med den historiske trenden som referanse, har dermed den sterke veksten i aksjekursene gjennom 1995 og

Virkning på amerikansk økonomi av oppgang i aksjekursene. Endring i vekstrater i prosentpoeng der annet ikke fremgår

	1995	1996 ¹⁾
Aksjekurser ²⁾	11,2	13,7
Privat konsum	0,4	1,2
Boliginvesteringer	-0,1	-0,9
Private investeringer utenom bolig	0,1	0,3
BNP	0,2	0,7
Korte renter (endring i nivå)	0,1	0,3
Konsumdeflator	0,1	0,9

1) Anslag for 4. kvartal 1996.

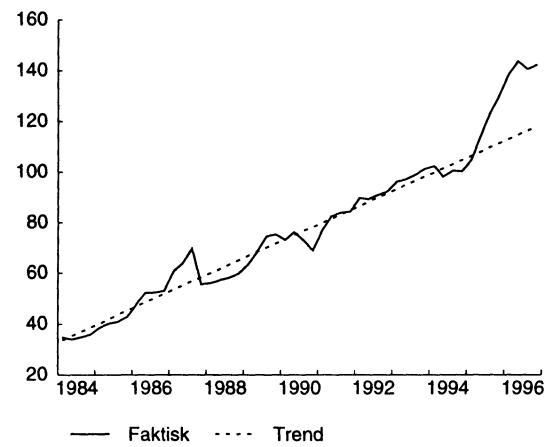
2) Avvik fra trenden i prosent.

1996 ifølge våre beregninger bidratt til å heve nivået på BNP i 1996 med om lag ett prosentpoeng.

Det er i første rekke privat konsum som påvirkes av aksjekursene gjennom endringer i verdien på husholdningenes finansformue. Som det fremgår av tabellen, har kursoppgangen ifølge våre beregninger bidratt til å øke konsumveksten med 0,4 prosentpoeng i 1995, og med 1,2 prosentpoeng i 1996. Oppgangen i den økonomiske aktiviteten har imidlertid ført med seg en strammere pengepolitikk, og beregningene indikerer at de korte rentene har økt med 0,4 prosentpoeng som følge av aksjekursoppgangen. Dette har hatt en negativ effekt på boliginvesteringene, mens andre private investeringer, som ifølge modellen både er påvirket av langsiktige renter og produksjon, har gått opp. Høyere økonomisk aktivitet har også gitt raskere veksttakt i konsumprisene enn det som ellers ville vært tilfelle.

¹⁾ NIGEM (National Institute Global Econometric Model) er en makroøkonometrisk verdensmodell utviklet ved forskningsinstituttet NIESR i London.

Aksjekursutvikling i USA
Indeks, 1994=100

Kilde: NIESR og Statistisk sentralbyrå.

bortfallet av impuler fra offentlig sektor når de særskilte tiltakene trappes ned. I tillegg til den direkte effekten ved bortfallet av de offentlige stimuleringspakkene, legger regjeringen opp til skatte- og avgiftsøkninger neste år som vil dempe utviklingen i husholdningenes forbruk. For 1997 ligger det dermed an til en BNP-vekst i overkant av 2 prosent.

Prognosene antyder en *prisstigning* for Norges viktigste handelspartnerne på i underkant av 2 prosent i 1997, om lag på linje med årets prisvekst. For de europeiske landene bidrar lav aktivitet og høy arbeidsledighet til at inflasjonen jevnlig over er svært moderat; anslagene for konsumprisveksten i år ligger mellom 1,5 og 2,5 prosent for de fleste av landene. Et unntak er Italia der konsumprisveksten lenge var relativt høy. Den italienske inflasjonstakten har imidlertid avtatt med rundt 2 1/2 prosentpoeng i løpet av inneværende år, til en 12-månedersvekst på 3,0 prosent i oktober. Den gjennomsnittlige prisveksten i Italia vil der-

ved komme under 4 prosent i 1996 og en videre nedgang ventes for 1997. Et usikkerhetsmoment er likevel lønnsveksten som kan ta seg noe opp etter to år med fallende reallønn. Storbritannia skiller seg fra de kontinentaleuropeiske landene ved at prisstigningstakten ser ut til å være på vei oppover. I oktober var 12-måneders prisveksten (utenom renter) 3,3 prosent, og dette var den høyeste registrerte prisstigningstakten siden september 1993. I Sverige ble matmomsen redusert fra 21 til 12 prosent fra 1. januar 1996, noe som har gitt reduksjon i prisstigningstakten. Lavere renter og fallende importpriser som følge av styrking av kronen har bidratt til ytterligere nedgang i konsumprisene, slik at konsumprisindeksen viste nedgang i oktober regnet fra samme måned året før. En økning i indirekte skatter, deriblant høyere eiendomsskatt, kan bidra til en viss økning i prisstigningstakten opp mot 2 prosent neste år. Inflasjonen i USA viser fortsatt få tegn til økning. Med den historisk sett lave arbeidsledigheten (5,2 prosent i oktober) har mange analytikere fryktet tiltakende lønnsvekst.

Virkninger på internasjonal økonomi av høyere råoljepriser

Råoljeprisen har økt betydelig i 1996 og ligger nå om lag 20 prosent høyere enn for et halvt år siden. Det er usikkert om det høye prisnivået vil vedvare, bl.a. kan Iraks mulige salg av råolje bidra til lavere priser. Dersom prisen holder seg opp over lengre tid, vil en konsekvens være høyere konsumpriser internasjonalt, noe som også vil påvirke norske importpriser. Høyere råoljepriser vil også ha effekter på den økonomiske veksten hos våre handelspartnerne. For å kunne si noe om størrelsen på virkningene av vedvarende høyere oljepris, har vi foretatt en beregning på den makroøkonomiske modellen NIGEM¹.

Virkninger på veksten i BNP og konsumpriser av høyere råoljepriser. Prosentpoeng

	BNP		Konsumpriser	
	1997	1998	1997	1998
USA	-0,2	0,0	0,6	0,3
Japan	-0,1	-0,1	0,3	0,1
Tyskland	-0,1	-0,1	0,2	0,1
Frankrike	0,0	-0,1	0,2	0,2
Storbritannia	0,0	0,0	0,2	0,2
Italia	0,0	0,0	0,3	0,2

I modellen spres virkningene av høyere oljepriser gjennom import- og eksportpriser til innenlandske priser og realøkonomi. Virkningene vil normalt variere mellom land, både som følge av ulik oljeavhengighet, forskjeller i hvordan pris-effektene slår ut i realøkonomien og i hvilken grad landene handler med OPEC og andre oljeprodusenter. For en nærmere dokumentasjon av oljeprisvirkninger for Tyskland, Japan og USA vises til Magnussen (1996).

Vi tar utgangspunkt i en økning i råoljeprisen på 20 prosent i perioden fra 3. kvartal 1996 og ut 1998 i forhold til en referansebane. Modellresultatene for de store OECD-landene viser at konsumprisveksten i 1997 vil bli fra 0,2 til 0,6 prosentpoeng høyere enn uten oljeprisøkningen, mens effektene i 1998 varierer mellom 0,1 og 0,3 prosentpoeng. Virkningene er størst i USA og minst i Tyskland. BNP holder seg uendret i Storbritannia og i Italia, men reduseres med fra 0,1 til 0,2 prosentpoeng i de andre landene.

Referanse

Magnussen, K. A. (1996): En kontrafaktisk analyse av oljeprissjokk – virkninger på internasjonal økonomi, Økonomiske analyser 4/96, Statistisk sentralbyrå.

¹ NIGEM (National Institute Global Econometric Model) er en makroøkonometrisk verdensmodell utviklet ved forskningsinstituttet NIESR i London.

Tilgjengelig statistikk for årets tre første kvartaler antyder imidlertid at de totale arbeidskraftskostnadene pr. time bare økte med i underkant av 3 prosent, og 12-månedersveksten for konsumprisindeksen var i oktober 3,0 prosent. Det er ventet noe stigende prisvekst neste år med bakgrunn i fortsatt oppgang i den økonomiske aktiviteten. Japan har vært gjennom en periode med fallende prisnivå; prisene lå i årets ti første måneder 0,1 prosent lavere enn i samme periode i fjor. Den planlagte momsoppgangen i april neste år vil trolig gi høyere prisstigningstakt i 1997.

Som følge av lavere økonomisk aktivitet i kontinental-Europa, har *pengepolitikken* blitt gradvis mer ekspansiv gjennom inneværende år. I Tyskland reduserte Bundesbank både diskontoen og Lombardrenten med 0,5 prosentpoeng i april i år, til henholdsvis 2,5 og 4,5 prosent. Reporennten ble imidlertid først satt ned i august, fra 3,3 til 3,0 prosent. Den siste rentenedsettselsen kom til tross for at økningen i pengemengden var høyere enn det målsonen tilsvarte. Imidlertid var pengemengdeveksten avtakende samtidig som prisstigningen var lav og det økonomiske oppsvinget nølende. Den franske sentralbanken fulgte raskt etter med en nedsettelse av intervensionsrenten med 0,2 prosentpoeng til 3,35 prosent. Frankrike fortsatte dermed sin strategi med skrittvis å kutte de offisielle rentene. Det siste året har intervensionsrenten blitt satt ned med tilsammen 1,1 prosentpoeng. De lange rentene har også falt og er nå på linje med de tyske, noe som kan indikere at aktørene forventer at de to landene blir med i den planlagte monetære unionen. I Italia ble sentralbankrenten holdt konstant fra april 1995 til august i år da gunstige inflasjonstall førte til en senking av diskontoen med 0,75 prosentpoeng til

8,25 prosent. En ytterligere reduksjon til 7,5 prosent fant sted i oktober. Gjennom de siste atten månedene har de korte markedsrentene falt med nær 3 prosentpoeng. Sentralbanken i Sverige har senket reporennten en rekke ganger siden begynnelsen av 1996, sist til 4,35 prosent 26. november. Rentesenkningene må ses på bakgrunn av sentralbankens inflasjonsmålsetting (på 1-3 prosent) og den betydelige nedgangen i inflasjonstakten siden i fjor høst. Den svenske pengemarkedsrenten har falt med om lag 3 3/4 prosentpoeng hittil i år. I Storbritannia ble basisrenten satt ned fire ganger (hver med 0,25 prosentpoeng) fra desember 1995 til juni i år, da renten kom ned i 5,75 prosent. I tråd med oppgangen i prisstigningstakten den siste tiden ble imidlertid basisrenten hevet til 6 prosent ved utgangen av oktober. Selv om det nominelle kortsiktige rentenivået nå er svært lavt i Europa, bidrar den lave inflasjonen til at realrentene (spesielt de langsiktige) fortsatt ligger på et høyt nivå historisk sett.

Siden juli i fjor er den amerikanske fondsrenten senket tre ganger, sist i januar 1996 til 5,25 prosent. I kjølvannet av den lave inflasjonen venter vi at fondsrenten blir holdt på sitt nåværende nivå til etter årsskiftet. Utsiktene til videre oppgang i den økonomiske aktiviteten peker imidlertid i retning av at sentralbanken vil føre en strammere pengepolitikk fremover, og det ligger an til moderat økning i de korte rentene i 1997. I Japan har de siste årenes lavkonjunktur blitt møtt med en gradvis senking av diskontoen, siste gang til rekordlave 0,5 prosent i september 1995. Oppsvinget i inneværende år er i første rekke drevet av offentlige tiltak, og det er ventet at sentralbanken vil foreta inn-

stramninger først etter at oppgangen er befestet i privat sektor.

Finanspolitikken i Europa er i stor grad innrettet mot å oppnå kriteriene i Maastrict-avtalen, og derved legge grunnlaget for en økonomisk og monetær union. Den svake økonomiske utviklingen det siste året har ført til at det blir vanskeligere enn forventet å innfri budsjettkravet innen tidsfristen og flere land har derfor lansert nye innstramningstiltak. I Tyskland utgjorde det offentlige underskuddet i 1995 3,5 prosent av BNP og i år har den statsfinansielle situasjonen blitt svekket som følge av lavere skatteinntekter og økende trygdeutbetalinger. Regjeringens budsjettforslag for 1997 inneholdt en rekke forslag til innstramninger med en samlet reduksjon av utgiftene på 66,5 milliarder mark, fordelt på 25 milliarder både på føderalt og lokalt nivå, samt 16,5 milliarder på sosialbudsjettet. Til sammen vil innstramningen utgjøre 1,8 prosent av BNP. Tiltakene er vedtatt i Forbundsdagen, men det er knyttet usikkerhet til om kuttene på delstatsnivå vil bli gjennomført. I Frankrike ble budsjettunderskuddet i fjor 5 prosent av BNP. Finanspolitikken har siden i fjor sommer blitt strammet til, både i form av skattekroninger og reduserte utgifter. I budsjettet for 1997 foreslås ytterligere innstramningstiltak, blant annet i form av høyere trygdeavgifter og økning i bensin-, tobakk- og alkoholavgiftene. For å øke budsjettets inntektsside er det dessuten overført pensjonsfond til staten fra statsbedrifter som skal privatiseres. Disse engangsoverføringene er anslått å utgjøre rundt 0,5 prosent av BNP. Prognosene peker i retning av at Frankrike vil få et underskudd i offentlig sektor på rundt 3 prosent av BNP i 1997 og derved oppfylle et av de viktigste kriteriene for medlemskap i ØMU. Også i Storbritannia ser budsjettunderskuddet ut til å bli betydelig redusert i år, til tross for at skatteinntektene har blitt lavere enn forventet. I det nylig fremlagte budsjettet for 1997 legges det opp til en nedgang i offentlige utgifter på rundt 70 milliarder kroner. Det er ventet at underskuddet vil komme ned på 3 prosent av BNP neste år til tross for at landet har reservert seg mot ØMU-deltakelse. I Italia har administrasjonen fremmet et ambisiøst budsjett for 1997 der det tas sikte på innstramninger på 62,5 trillioner lire. Hvis alle tiltakene iverksettes, innebærer det at budsjettunderskuddet reduseres til rundt 3 prosent av BNP. Om lag to tredjedeler av innstramningen er ventet å komme fra reduserte utgifter, blant annet ved kutt i overføringene til lokale myndigheter. Resten er høyere statlige inntekter i form av en midlertidig «Europaskatt» samt «regnskapstiltak». Det er imidlertid reist spørsmål ved om opplegget lar seg gjennomføre, da planene for «Europaskatten» har skapt strid innad i koalisjonsregjeringen. Dessuten vil den stramme finanspolitikken trolig føre til lavere BNP-vekst enn forutsatt i budsjettet. I Sverige har myndighetenes innstramningspolitikk pågått i flere år, og bidratt til en betydelig bedring av de offentlige finansene. Budsjettunderskuddet ventes å gå ned fra rundt 4 prosent av BNP i år til under 2 prosent i 1997. Selv om den offentlige bruttogjelden fortsatt er høy (om lag 85 prosent av BNP i år), betyr dette at Sverige trolig vil være kvalifisert til å delta i den planlagte monetære unionen, dersom de selv skulle ønske det.

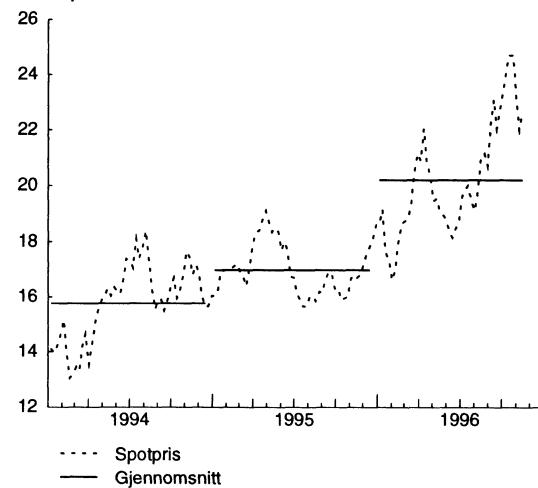
Den finanspolitiske innstrammingen i USA fortsetter. Som følge av høyere skatteinntekter enn antatt, blant annet på grunn av en markert vekst i kapitalskatten, ble det offentlige underskuddet for inneværende budsjettår 107 milliarder dollar eller om lag 1,4 prosent av BNP. For neste år peker prognosene i retning av noe høyere underskudd, slik at ytterligere nedskjæringer er nødvendige dersom målsettingen om balansert budsjett i år 2002 skal nås. Japan har svekket sin budsjettbalanse kraftig som følge av de mange offentlige stimuleringspakkene i den lange nedgangsperioden. Myndighetene er ventet å iverksette finanspolitiske innstramninger og har bebudet momsheving fra 3 til 5 prosent i april 1997 samtidig som det spesielle inntektskattefradraget (innført i 1994), fjernes. Tiltak utover de som allerede er planlagt, er trolig nødvendig for å hindre Japans offentlige nettogjeld (på om lag 10 prosent av BNP), i å øke dramatisk på lengre sikt.

Oljemarkedet

Spotprisen på Brent Blend nådde et nivå på i underkant av 25 dollar fatet i slutten av oktober. Dette er det høyeste nivået siden Golf-krigen ved inngangen av 1990-tallet. Som gjennomsnitt over årets første elleve måneder lå spotprisen på Brent Blend på 20,4 dollar, eller 131,4 kroner per fat.

Det er flere grunner til prisoppgangen i inneværende år. Vinteren 1995/1996 var svært kald og medførte en kraftig reduksjon i oljelagrene. Gjennom 2. og 3. kvartal i år ble lagrene, i tråd med tidligere forbruksmønster, bygget opp igjen. Lageroppbygningen var imidlertid svakere enn forventet som følge av mindre produksjonsøkning enn antatt fra land utenfor OPEC. Dekningsgraden for fremtidig forbruk fra lagerbeholdningen i november er dermed den laveste på ti år. Usikkerhet om Iraks gjeninntreden på markedet har tillegg gitt et nervøst og stramt marked, med relativt store prissvingninger.

Spotprisen på Brent Blend 1994-1996
Dollar pr. fat

Kilde: Petroleum Intelligence Weekly.

I slutten av november kom det melding om at Irak får gjenoppta en begrenset oljeeksport fra desember. Avtalen gir Irak mulighet til å eksportere olje for om lag 2 milliarder dollar over en periode på seks måneder, noe som betyr en daglig eksport på 0,6-0,8 millioner fat. Meldingen kom like i forkant av OPEC-ministrenes 101. ordinære medlemsmøte i Wien, som åpnet 26. november. På møtet ble det vedtatt at OPEC skal videreføre sine selvpålagte produksjonskvoter på 25,03 millioner fat per dag. Enkelte medlemsland produserer imidlertid adskillig mer enn kvoten tillater, slik at OPEC i dag produserer om lag 26 millioner fat daglig. Iraks eksport vil komme i tillegg til de øvrige medlemslandenes produksjon. Det antas imidlertid at klarsignal for oljeeksport fra Irak kan virke skjerpende på de øvrige medlemslandenes vilje til å etterleve vedtak om produksjonsbegrensning.

Da meldingen om at Irak har akseptert alle FNs betingelser for oljesalg kom, falt oljeprisen med over 1 dollar per fat. Prisen kom imidlertid raskt opp igjen. Markedets forsiktige reaksjon må ses i lys av at det fortsatt råder usikkerhet omkring avtalen. Det forventes ytterligere prisfall når avtalen virkelig blir realisert. Frem mot årsskiftet peker prognosene i retning av en oljepris om lag på dagens nivå. Deretter vil prisene kunne stige noe i løpet av vinteren. Prisutviklingen er imidlertid usikker, da den blant annet avhenger av temperaturen i vinter og om eksport av irakisk olje faktisk gjenopptas i desember.

Andre råvaremarkeder

Etter en topp sommeren 1995 har prisene på råvarer ute- nom energiråstoffer vært for nedadgående, noe som må ses i sammenheng med den svake konjunkturutviklingen i Europa. Ifølge Institut für Wirtschaftsforschung i Hamburg (HWWA), falt råvareprisene (eksklusive energiråstoffer) med 12 prosent fra oktober i fjor til oktober i år. Foreløpige tall for november antyder imidlertid en utflating. AIECE (Foreningen av Europeiske konjunkturinstitutter) regner med relativt stabile priser fremover for de fleste rå-

varer. Sterk vekst i Japan og et begynnende økonomisk oppsving i Europa kan imidlertid bidra til prisoppgang på jern og stål, mens det ventes nedgang for mat og drikkevarer.

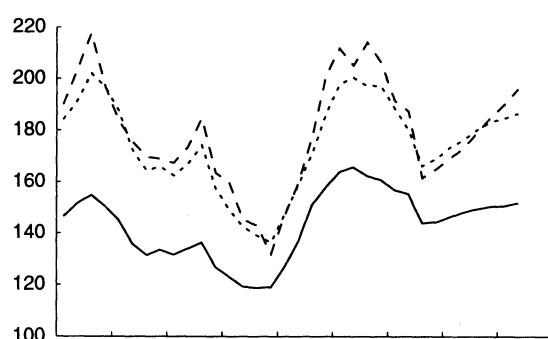
Etter at Sumitomo-skandalen utløste et kraftig fall i kopprisene på forsommeren, har også andre metallpriser vist nedgang utover høsten. Aluminiumsprisen avtok betydelig fra midten av september, trolig utløst av et møte blant verdens aluminiumsprodusenter. Fallende produksjon fra det tidligere Sovjetunionen og utsikter til økt etterspørsel i Europa trekker i retning av bedre balanse i markedet fremover, og AIECE venter en moderat prisoppgang neste år. Svakere etterspørsel etter stål, både i Japan og i Vest-Europa, har bidratt til lavere priser på nikkel. Forventningen om økt forbruk neste år kan imidlertid bringe prisene oppover igjen. Sink- og tinnprisene har endret seg lite fra i fjor til i år, mens blyprisen har økt betydelig som følge av stor etterspørsel etter batterier. Samlet sett forventer AIECE nullvekst i prisene på ikke-jernholdige metaller fra 1996 til 1997.

En sterk økning i stålproduksjonen i fjor, uten en tilsvarende vekst i etterspørselen, har gitt en relativt svak prisutvikling på stål. Etter at prisen økte med 3 prosent i fjor, ligger det an til nullvekst i år. Produksjonen har falt noe tilbake i 1996, samtidig som det er tegn til økende etterspørsel både fra Europa og Kina. Det synes derfor å være muligheter for en viss prisoppgang neste år. Prisen på skrapjern har gått betydelig opp i 1996, noe som reflekterer stor etterspørsel. AIECE venter forøvrig en moderat prisoppgang både for jernmalm og magnesium neste år.

Prisene på landbruksbaserte industriråstoffer gikk ned med om lag 20 prosent frem til og med oktober i år. Etter at prisen på tremasse nådde en topp på 1000 dollar per tonn i oktober i fjor, falt prisen med 50 prosent fra desember i fjor til april i år. I løpet av sommeren og høsten har prisutviklingen vært uklar, men omslaget til vekst i industriproduksjonen i OECD-området skulle tilsi større etterspørsel og dermed noe høyere priser i tiden fremover. I motsatt retning trekker kapasitetsutvidelser i Asia. Det har også vært en betydelig nedgang i prisen på trevarer de siste to årene, vesentlig som følge av lav aktivitet innen boligbygging i Tyskland, Storbritannia og Frankrike. Fortsatt høye langsiktige realrenter gjør at utsiktene fremover er relativt svake, muligens med unntak for Storbritannia som er det største markedet for trevarer i Europa.

Etter en oppgang i første halvår i år, har prisene på nærings- og nyttelsesmidler avtatt en del utover høsten. Dette reflekterer særlig utviklingen i kornprisene, som økte kraftig i første halvår som følge av vanskelige værforhold, bl.a. tørke i USA. Etter at værsituasjonen bedret seg, har prisen falt igjen, både for bygg, mais og hvete. En ytterligere prisnedgang ventes gjennom resten av inneværende år og inn i 1997. Kaffeprisen har også falt kraftig i løpet av inneværende år, som følge av økt tilbud, mens prisen på sukker har holdt seg relativt stabil. Denne utviklingen ventes å fortsette neste år, ifølge AIECE.

Indekser for råvarepriser på verdensmarkedet
På dollarbasis, 1975 = 100

Kilde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung.

Norsk Økonomi

Utviklingen hittil i år

Veksten i norsk økonomi tiltok noe fra 2. til 3. kvartal i år, ifølge foreløpige, sesongjusterte tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). Bruttonasjonalproduktet (BNP) gikk opp med 1,8 prosent, etter en økning på 0,7 prosent kvartalet før. Også bruttoproduktet og etterspørslsen fra fastlands-Norge viste sterkere vekst i 3. enn i 2. kvartal. Så langt i 1996 er det husholdningenes konsum og eksporten av tradisjonelle varer som har gitt de sterkeste etterspørselsimpulsene til fastlands-økonomien, men utviklingen i offentlig sektors kjøp av varer og tjenester og private fastlandsinvesteringer har også bidratt.

Etter svak utvikling i 2. kvartal i år, var det igjen markert vekst i husholdningenes konsum i 3. kvartal. Med uendret sesongjustert nivå fra 3. kvartal og ut året, vil denne delen av innenlandsk etterspørsel øke med over 4 prosent fra 1995 til 1996, dvs. om lag som i 1994. Den sterke veksten i husholdningenes konsum må ses i sammenheng med usedvanlig sterk økning i reallønningene inneværende år og betydelig oppgang i sysselsettingen. Det er foreløpig ingen indikasjoner på at husholdningenes sparerate vil endre seg mye fra i fjor til i år.

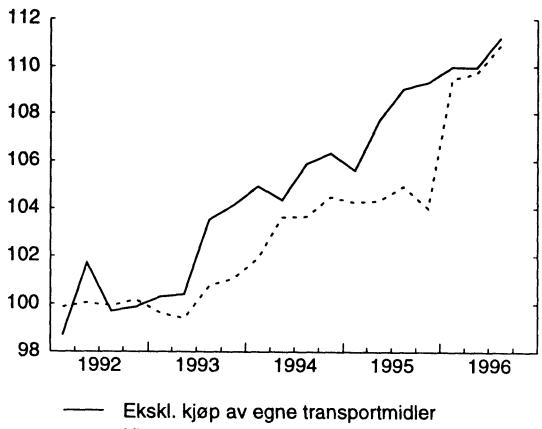
Nedgangen i bilavgiftene fra siste årskifte og den midlertidige økningen i vrakpanten i inneværende år har bidratt til at veksten i kjøpene av egne transportmidler er blitt særlig kraftig. Bidraget til konsumveksten fra husholdningenes kjøp av egne transportmidler har så langt i år vært klart større enn i 1994, mens andre konsumposter sett under ett har vist noe svakere vekst. Tall for oktober og november viser ytterligere oppgang i nyregistreringen av personbiler fra 3. kvartal, og de foreslalte avgiftsendringene for 1997 trekker i retning av et høyt bilsalg i desember. Vekst i bilkjøpene gir imidlertid mindre impulser til aktiviteten i

norsk økonomi enn en jevn oppgang i alle konsumposter, i det biler både er importvarer og tungt avgiftsbelagte.

Ifølge foreløpige anslag gikk også investeringene i fastlandsøkonomien opp fra 2. til 3. kvartal i år, etter nullvekst foregående kvartal. Oppgangen kan i sin helhet føres tilbake til utviklingen i investeringene i tjenesteytende virksomhet (privat og offentlig), i det investeringene i industri og andre vareproduserende næringer gikk litt ned. SSBs investeringsundersøkelse for 4. kvartal i år tyder på nedgang i industriinvesteringene fra 3. kvartal, og årsveksten ser ut til å komme ned mot 5 prosent. For neste år ventes det kun svært moderat oppgang i disse investeringene. Investeringene i offentlig tjenestytting ser ut til å ha gått noe opp i 3. kvartal, men ligger ifølge de foreløpige nasjonalregnskaps-tallene fortsatt under det høye nivået fra 1. kvartal i år. Gjennomføringen av grunnskolereformen vil trolig bidra til økte kommunale investeringer de kommende kvartalene.

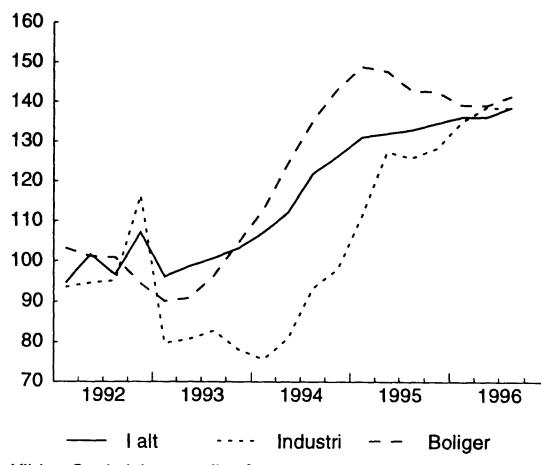
Etter nedgang gjennom de fem foregående kvartalene økte boliginvesteringene igjen i 3. kvartal i år. Utviklingen i igansettingstallene og i prisene i annenhåndsmarkedet tyder på at disse investeringene vil øke ytterligere fremover. Tallene for igangsetting av nye boliger har pekt opp over inneværende år, etter nedgang gjennom fjoråret, og prisutviklingen i annenhåndsmarkedet trekker i retning av at denne tendensen kan bli videreført fremover. Ifølge SSBs prisstatistikk økte prisene på brukte boliger reelt sett med om lag 3,5 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, og realprisnivået i første halvår lå vel 5 prosent over gjennomsnittet for fjoråret. Til sammenligning var realveksten i bruktboligprisene om lag 5 prosent i 1995 og vel 11 prosent året før. Kvadratmeterprisen på boliger omsatt gjennom eindomsmeglere, som har økt noe sterkere enn SSBs prisindeks for brukte boliger de siste kvartalene, viste imidlertid tegn til utflating i 3. kvartal i år.

Konsum i husholdninger m.v.
Sesongjusterte volumindekser, 1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Investeringer i fastlands-Norge
Sesongjusterte volumindekser, 1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Investeringene i oljevirksomheten endret seg lite fra 2. til 3. kvartal i år. Anslagene fra SSBs investeringsundersøkelse for 4. kvartal tyder på om lag nullvekst i år for denne delen av etterspørselet, men ny oppgang neste år.

Eksporten av tradisjonelle varer økte noe fra 2. til 3. kvartal i år (sesongjusterte volumtall), men nivået lå fortsatt lavere enn i 1. kvartal. Som følge av den meget sterke oppgangen i 1. kvartal har denne delen av eksporten så langt i år likevel ligget nærmere 10 prosent over det kvartalsvise gjennomsnittet for fjoråret. Eksporten av raffinerte oljeprodukter og fisk har trukket tallene opp i år, mens elektrisitetseksperten har bidratt negativt. Resten av tradisjonell vareeksport har så langt i år ligget vel 7,5 prosent over det kvartalsvise gjennomsnittet for fjoråret. Prisene på tradisjonelle eksportvarer har gått noe ned fra i fjor til i år. For årets tre første kvartaler sett under ett lå prisene på eksport

av industriprodukter vel 1,5 prosent under kvartalsgjennomsnittet for fjoråret. Bak dette gjennomsnittet skjuler det seg en markert nedgang i prisene på metaller, treforedlingsprodukter og kjemiske råvarer, mens prisene på eksport av bensin og fyringsolje har økt betydelig som følge av oppgangen i oljeprisen. Prisene på primærnæringsprodukter inklusive fisk gikk i samme periode ned med rundt 10 prosent.

Ifølge utenrikshandelsstatistikken økte eksporten av tradisjonelle varer til Norges 12 viktigste handelspartner bare med 4 prosent i de tre første kvartalene i år. En markert nedgang i eksporten til flere kontinentale EU-land mer enn oppveide den sterke oppgangen i eksporten til USA, Japan, Danmark og Finland. Det var imidlertid kraftig vekst i eksportleveransene til land som ikke tilhører kjernen av Norges viktige handelspartner. Det er nærliggende å se

Konjunkturtendensene i hovedtrekk¹⁾

Vekst fra forrige periode der ikke annet fremgår. Prosent

	1994	1995	95.4	96.1	96.2	Sesongjustert
						96.3
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,1	2,6	0,0	2,1	0,0	1,4
Konsum i offentlig forvaltning	0,7	0,2	0,1	1,4	0,6	-0,3
Bruttoinvesteringer i fast kapital	6,9	4,5	9,9	-5,3	1,5	1,9
- fastlands-Norge	17,2	13,5	1,2	1,1	0,0	1,7
- oljevirksomhet	-7,3	-13,1	15,8	-20,5	6,8	-0,4
Etterspørsel fra fastlands-Norge ²⁾	5,2	3,8	0,2	1,8	0,2	1,1
Eksport	8,2	3,8	1,5	4,6	-0,2	1,6
- råolje og naturgass	11,6	8,4	10,6	1,7	2,2	3,3
- tradisjonelle varer	13,1	4,1	-0,8	10,6	-2,3	1,5
Import	6,9	5,1	2,9	-1,2	-0,9	2,4
- tradisjonelle varer	15,3	9,1	0,5	2,7	0,0	3,2
Bruttonasjonalprodukt	5,0	3,3	0,6	1,8	0,7	1,8
- fastlands-Norge	4,3	2,7	-0,1	1,1	0,4	1,2
Arbeidsmarkedet³⁾						
Utførte timeverk	0,9	1,2	1,3	0,2	0,8	0,3
Sysselsatte personer	1,2	2,1	1,1	0,8	0,8	1,0
Arbeidsstyrke	0,9	1,6	0,6	1,4	0,3	1,1
Arbeidsledighetsrate, nivå	5,4	4,9	4,3	4,8	4,3	4,5
Priser						
Konsumprisindeksen ⁴⁾	1,4	2,4	2,2	0,9	1,0	1,4
Eksportpriser tradisjonelle varer	1,1	7,1	-0,4	-1,3	0,3	-1,1
Importpriser tradisjonelle varer	0,3	0,7	0,0	0,3	0,3	-0,4
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	21,0	28,4	3,8	18,2	16,5	18,7
MEMO (ujusterte nivåtall)						
Pengemarkedsrente (3mnd. NIBOR)	5,7	5,4	5,2	5,1	4,7	4,9
Gjennomsnittlig lånerente ⁵⁾	8,3	7,8	7,6	7,5	7,3	7,1
Råoljepris i kroner ⁶⁾	111,7	107,5	105,9	119,1	127,1	134,1
Importveid kronekurs ⁷⁾	103,4	101,0	101,2	101,3	101,5	101,4
Norges Banks Ecu-indeks ⁷⁾	104,8	103,6	103,4	103,3	102,6	102,6

1) Tallene for 1994 og 1995 kan avvike noe fra tidligere publiserte anslag, som følge av innarbeiding av ny informasjon.

2) Privat konsum + offentlig konsum + bruttoinvesteringer i fastlands-Norge.

3) Kvartalstallene er beregnet ut fra sesongjusterte månedstall.

4) Prosentvis vekst fra samme periode året før.

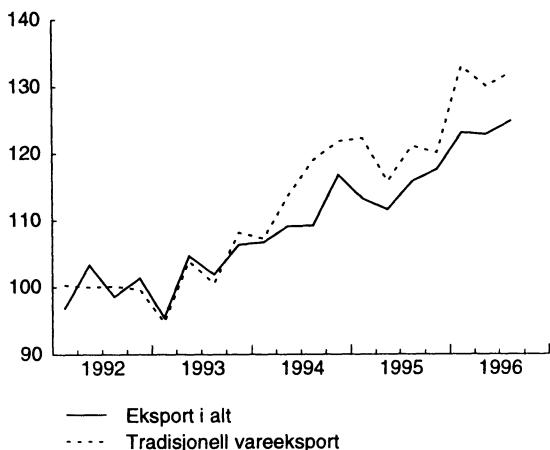
5) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

6) Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

7) Høyere indeksverdi innebærer svakere krone.

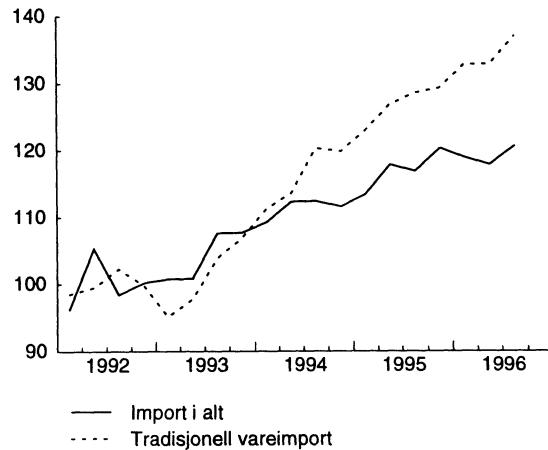
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Eksport
Sesongjusterte volumindekser, 1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import
Sesongjusterte volumindekser, 1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

denne vridningen i eksporten i sammenheng med den svake økonomiske utviklingen i Tyskland og enkelte andre EU-land, og muligens også i sammenheng med langvarige bestrebeler i retning av økt innpass i nye markeder i Asia med sterk vekst i etterspørselen.

Importen av tradisjonelle varer (målt i volum) gikk sesongjustert klart opp fra 2. til 3. kvartal i år, etter stillstand fra 1. til 2. kvartal. Importen av elektrisk kraft, fly og biler trakk opp. Importen av verkstedprodukter var nærmest uendret fra foregående kvartal. Denne delen av importen har utviklet seg noe svakere inneværende år enn i fjor, da den bidro med nærmere 70 prosent til den samlede veksten i importen av tradisjonelle varer. Prisene på tradisjonelle importvarer har endret seg lite gjennom de siste kvartalene, og som gjennomsnitt over årets tre første kvartaler lå de 0,3 prosent over gjennomsnittsnivået for fjoråret. For treforedling, metaller og kjemiske råvarer har det vært betydelig nedgang i prisene fra i fjor til i år, mens det har vært markert oppgang i prisene på biler.

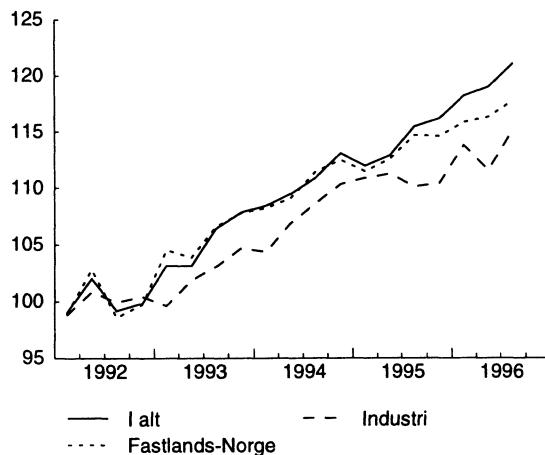
Den sterke veksten i eksporten av industriprodukter fra i fjor til i år, reflekteres i en betydelig oppgang i industriproduksjonen. Som gjennomsnitt over årets tre første kvartaler lå industriproduksjonen om lag 2,4 prosent over det kvar- talsvise gjennomsnittet for fjoråret, og i overkant av nivået i toppåret 1987. I verkstedindustrien har produksjonen så langt i år økt stertere enn i industrien sett under ett, mens utviklingen i treforedling har bidratt negativt. Også i private tjenesteytende næringer har det vært sterkt oppgang i produksjonen hittil i år, mens aktiviteten ser ut til å ha utviklet seg svakere i bygge- og anleggsvirksomheten enn for gjennomsnittet av fastlandsnæringene. En kraftig nedgang i elektrisitetsproduksjonen som følge av lite tilslig til magasinene inneværende år, har også bidratt negativt til veksten i BNP for fastlands-Norge, anslagsvis med 0,3 - 0,4 prosentpoeng så langt i år. Som gjennomsnitt for årets tre første kvartaler lå BNP for fastlands-Norge sesongjustert

om lag 2,9 prosent over kvartalsgjennomsnittet for 1995. Som følge av sterkt oppgang i produksjonen av olje og gass så langt i år økte BNP i alt med om lag 4,7 prosent i samme periode.

Lagerinvesteringene har hittil i år ligget noe lavere enn i de tre første kvartalene i fjor. I nasjonalregnskapet beregnes disse investeringene som forskjellen mellom tilgang og anvendelse, dvs. som differensen mellom produksjon og import på den ene siden, og leveransene til produktinnsats, eksport, konsum og investeringer på den annen. Gjennom perioden 1993 - 1995 var det svært sterkt økning i lagerinvesteringene. Selv om det er grunn til å regne med en viss lageroppbygging etter lavkonjunkturen gjennom de foregående årene, kan størrelsen på tallene tyde på at nasjonalregnskapstallene for denne perioden i noen grad overvurderer veksten i tilgangen og/eller undervurdert veksten på anvendelsessiden. Tilsvarende kan nedgangen i lagerinvesteringene hittil i 1996 være en indikasjon på at nasjonalregnskapstallene undervirurderer produksjonen (eller importen) eller overvurderer etterspørselen.

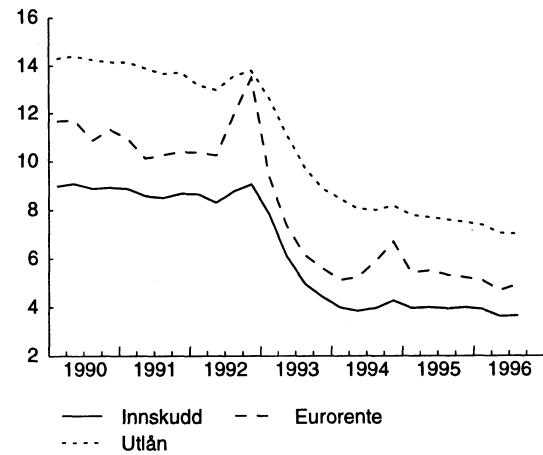
Ifølge reviderte nasjonalregnskapstall for 1995 økte antall sysselsatte med 2,1 prosent i fjor, etter en vekst på 1,2 prosent året før. Som følge av en omlegging av SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU) ved siste årskifte, er tallene for 1995 og 1996 ikke direkte sammenlignbare. Det er derfor vanskelig å tolke utviklingen fra i fjor til i år. I forbindelse med den løpende publiseringen av AKU er det foretatt en første justering for anslalte brudd i seriene. Etter denne korreksjonen viser AKU en vekst i sysselsettingen på om lag 3,3 prosent fra de tre første kvartalene i fjor til samme periode i år. Tall for identiske undersøkelsesuker i fjor og i år utenom sommerferiemånedene viser en vekst i tallet på sysselsatte på 2,9 prosent hittil i år, mens foreløpige tall fra Arbeidstakerregisteret for tellende arbeidforhold i perioden mars-september gir en oppgang i sysselsettingen på rundt 2,5 prosent. Gjennom de siste fem årene har Arbeidtaker-

Bruttonasjonalprodukt
Sesongjusterte volumindeks, 1992=100

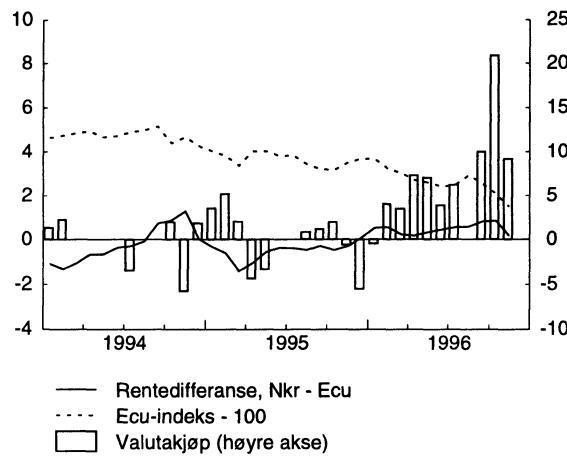
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Gjennomsnittlig innskudds- og utlånsrenter i private banker og 3 måneders norsk eurorente

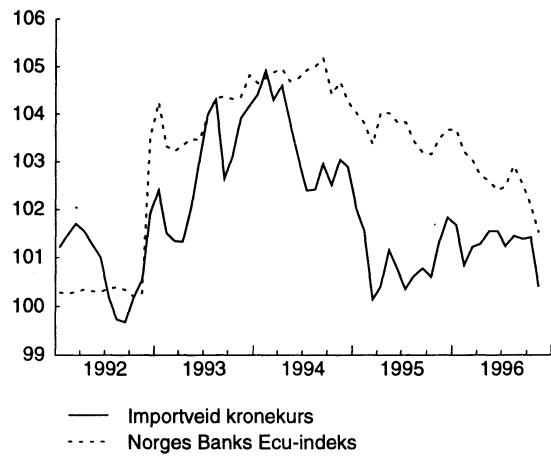
Kilde: Norges Bank.

Rentedifferanse og valutakurs mot Ecu og Norges Banks valutaintervensjoner (milliarder kroner)

Kilde: Norges Bank.

Utviklingen i importveid kronekurs og Norges Banks Ecu-indeks Indekser. Oktober 1990=100

Kilde: Norges Bank.

registeret vist samme eller sterkere vekst i tallet på sysselsette enn AKU.

Ifølge justerte AKU-observasjoner har også tallet på utførte timeverk økt betydelig så langt i år, men likevel klart svakere enn tallet på sysselsatte. Nedgangen i antall utførte ukeverk pr. sysselsatt har sammenheng med en markert oppgang i sykefraværet fra i fjor til i år, og med økt ungdomssysselsetting.

Arbeidsstyrken, som økte klart langsommere enn sysselsettingen gjennom 1994 og 1995, lå som gjennomsnitt over årets tre første kvartaler ifølge justerte AKU-tall mer enn 2,5 prosent over nivået i samme periode i fjor. Arbeidsledighetsraten ifølge AKU gikk dermed ned med vel 1/2 prosentpoeng. For 3. kvartal er AKU-ledigheten anslått til om lag 4,5 prosent av arbeidstyrken. I 4. kvartal i fjor var ledighetsraten nede i 4,3 prosent, men dette tallet var tro-

lig tilfeldig lavt. Det er derfor likevel grunn til å regne med en nedgang i den faktiske arbeidsledigheten gjennom det siste året. Utviklingen i Arbetsdirektoratets tall for summen av registrerte ledige og personer på arbeidsmarkedstilbak utenom attføring peker i samme retning. Denne arbeidsledighetsindikatoren har vist nedgang frem til og med november i år, til et nivå om lag på linje med gjennomsnittet for 1989. Tilgangen av ledige plasser ved arbeidskontorene økte rundt 8 prosent (sesongjustert) fra første halvår i år til perioden juli-november, og lå som gjennomsnitt over årets ti første måneder vel 13 prosent over nivået i samme periode i fjor. Også beholdningen av ledige plasser har gått opp gjennom de siste månedene.

Konsumprisindeksen lå som gjennomsnitt over årets første ti måneder 1,2 prosent høyere enn i samme periode i fjor. Målt på 12-måneders basis har prisveksten økt fra 0,9 prosent i første halvår i år, til 1,5 prosent i gjennomsnitt for

månedene juli-oktober. Fjerningen av momskompensasjonen på melk, ost og kjøtt fra 1. juli og økte elektrisitetspriser har bidratt til oppgangen i prisstigningstakten. Så langt i år har prisutviklingen på importerte konsumvarer bidratt til å trekke den gjennomsnittlige prisveksten ned. Noe av forklaringen på dette er å finne i reduksjonen i bilavgiftene fra 1. januar i år, i det biler har betydelig vekt i denne konsumgruppen. Gjennom 1995 og det meste av 1996 var det en viss svekkelse av norske kroner mot en importveid kurv av valutaene til våre viktigste handelspartnere. Dette kan isolert sett ha bidratt til å trekke prisveksten opp i Norge. Med en prisstigning på 12-måneders basis i november og desember på linje med den i oktober, vil prisveksten for året sett under ett bli 1,3 prosent. Dette er lavere enn i Ecuområdet, og vil trolig også være i underkant av gjennomsnittet for våre viktigste handelspartnere.

Resultatene av årets lønnsoppgjør trekker i retning av en vekst i lønn pr. normalårsverk på anslagsvis 4,2 prosent inneværende år, klart høyere enn i de foregående tre årene. Det er nærliggende å se oppgangen i lønnsveksten i sammenheng med den gunstige utviklingen i lønnsomheten i deler av næringslivet gjennom de siste årene, blant annet som følge av sterk vekst i industriens eksportpriser fra 1994 til 1995. Endel av tilleggene gitt ved årets oppgjør ble først gjort gjeldende forholdsvis sent på året. Dette bidrar til at lønnsoverhenget inn i 1997 vil bli relativt høyt, anslagsvis rundt 2 prosent.

Finansinstitusjonenes renter fulgte stort sett den moderate nedgangen i pengemarkedsrentene gjennom 1995 og inn i 1996. Ved utgangen av 2. kvartal i år lå husholdningenes gjennomsnittlige lånerente vel 1/2 prosentpoeng lavere enn nivået ett år tidligere. Etter dette gikk 3 måneders norsk eurorente noe opp, til et nivå rundt 0,8 prosentpoeng over tilsvarende Ecu-rente i oktober, mens finansinstitusjonenes rentesatser gikk ytterligere noe ned. Fra starten av året og frem til og med 5. november styrket norske kroner seg gjennomgående overfor Ecu, samtidig som Norges Bank kjøpte valuta for om lag 65 milliarder kroner. Dette indikerer at Norges Bank i denne perioden stort sett bidro til å holde de norske pengemarkedsrentene i overkant av hva kravet om balanse i valutamarkedet skulle tilsi. Som en respons på vedvarende styrking av norske kroner mot Ecu senket Norges Bank den 5. november dagslåns- og foliorenten til henholdsvis 6 og 4 prosent. De norske pengemarkedsrentene gikk umiddelbart ned til et nivå like over tilsvarende Ecu-renter, og finansinstitusjonene varslet ytterligere nedsettelse av sine rentesatser. Kronen har imidlertid forblitt sterk mot Ecu, og Norges Bank har kjøpt ytterligere valuta. Det vedvarende appresieringspresset mot norske kroner kan tyde på at aktørene i valutamarkedet betrakter de forventet store overskuddene på driftsbalanse fremover som en indikasjon på at norske kroner er undervurdert, til tross for at overskuddene delvis er et resultat av konvertering av petroleumsformue til fordringer på utlandet. Når hverken importveid kronekurs eller industriens effektive valutakurs har appresiert gjennom det siste året, henger det sammen med at både amerikanske dollar og svenske kroner har styrket seg. Ingen av disse

valutaene inngår i Ecu-indeksen, men de har betydelig vekt i de to andre valutaindeksene.

Overskuddet på driftsregnskapet overfor utlandet var 53,4 milliarder kroner for de tre første kvartalene i år sett under ett, tilsvarende 7,2 prosent av BNP, og nærmere 29 milliarder over nivået i samme periode i fjor. Verdien av olje- og gasseksporten har så langt i år ligget vel 28 milliarder kroner over nivået i de tre første kvartalene i fjor, noe som har bidratt vesentlig til den store oppgangen i overskuddet. Eksporten utenom olje og gass steg med vel 6 milliarder kroner i verdi, mens importen i alt økte med 8,6 milliarder, hvorav om lag 2 milliarder kan føres tilbake til økt innførsel av elektrisk kraft. Underskuddet på rente- og stønadsbalansen gikk ned med 3,1 milliarder kroner i samme periode.

Utsiktene fremover

Den økonomiske veksten i 1996 blir høyere enn i 1995. Økningen i sysselsettingen ser ut til å bli uvanlig sterk i år både når det gjelder utførte timeverk, men ikke minst i antall personer. Dette motsvares imidlertid av en usedvanlig sterk vekst i arbeidsstyrken, slik at arbeidsledigheten reduseres i om lag samme tempo som i de to foregående årene. Konsumprisveksten i 1996 blir den laveste siden 1960, mens lønnsveksten har økt og fører til den høyeste reallønnsveksten på mange år.

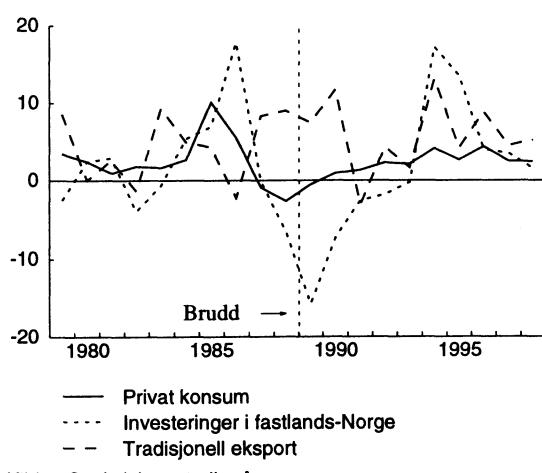
De makroøkonomiske anslagene for 1996 som presenteres i denne rapporten, er i hovedtrekk de samme som ble presentert i Økonomiske analyser nr. 6/96 når det gjelder den nominelle utviklingen, arbeidsledighet og vekst i produksjonen. Mens vekstanslaget for BNP fastlands-Norge ikke er særlig endret, er anslaget for veksten i BNP i alt justert opp pga. høyere olje- og gassproduksjon enn tidligere antatt. Sammen med høyere oljepriser enn tidligere antatt, fører dette også til at anslaget på driftsbalanse overfor utlandet er justert klart opp. I samme retning trekker også lavere importanslag.

Vekstanslagene for produksjon og etterspørsel i 1997 er justert noe opp i forhold til tidligere. Det skyldes dels at finanspolitikken er ventet å bli noe mer ekspansiv enn før antatt, og dels høyere anslag for veksten i petroleumsinvesteringene. Våre anslag for veksten i priser og lønninger i 1997 er om lag uendret. De forslagene til økte avgifter som nylig ble presentert i Salderingsproposisjonen, er innarbeidet i anslagene. Mot slutten av 1996 sank rentenivået i Norge med om lag et halvt prosentpoeng og pengemarkedsrenten er nå om lag på linje med tilsvarende Ecu-renter. Vi forventer at dette vil være tilfellet også neste år, og at rentenivået i Europa vil holde seg om lag på dagens nivå i 1997.

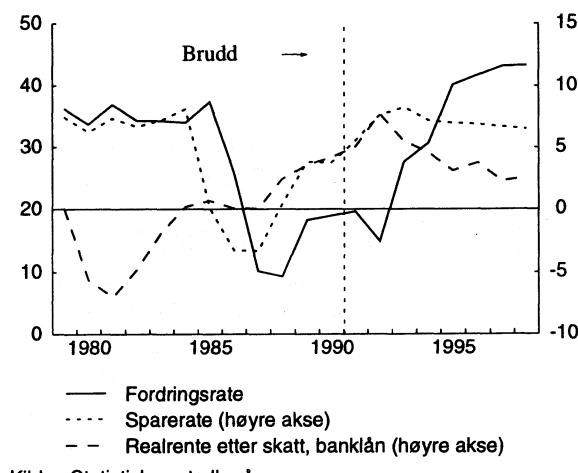
Noe høyere vekst hos handelspartnerne i 1997

Selv om det nå er tegn til noe høyere økonomisk vekst i EU i 1997, er det forventede oppsvinget moderat bl.a. som følge av en fortsatt kontraktiv finanspolitikk i EU. I USA ligger det an til at veksten neste år vil bli om lag som i år

Konsum, investering og eksport 1979 - 1998
Prosentvis vekst. Anslag for 1996 - 1998

Nettofordringsrate, sparerate og realrente etter skatt 1979 - 1998

eller litt høyere, og at rentene kan gå litt opp. Utviklingen hos våre handelspartnerne tilsier en moderat vekst i eksporten av tradisjonelle varer gjennom 1997 og videre fremover.

Det legges til grunn moderat inflasjon hos de fleste av Norges handelspartnerne i tiden fremover. Med unntak av råoljeprisen, har de fleste råvareprisene vist en fallende tendens i andre halvår 1996. Vi regner med at dette prisfallet vil stoppe opp i løpet av vinteren og at det vil finne sted en svak økning i viktige råvarepriser gjennom 1997 og 1998. For råoljeprisen legges det imidlertid til grunn et moderat prisfall i første halvår 1997.

Litt lavere vekst i offentlige utgifter

I takt med sterkere vekst i privat sektor utenom petroleumsvirksomheten fra og med 1993, ble finanspolitikken i Norge lagt om i kontraktiv retning. Selv om våre anslag for veksten i offentlig kjøp av varer og tjenester i 1996 og 1997 er noe oppjustert i forhold til tidligere, innebærer anslagene at finanspolitikken fortsatt virker dempende på innenlandsk etterspørsel og produksjon. Regjeringens forslag til utgiftsvekst i Salderingsproposisjonen innebærer en noe høyere vekst i offentlig kjøp av varer og tjenester enn tidligere lagt til grunn for 1997. Denne økningen har regjeringen foreslått skal dekkes inn ved bl.a. økt formuesskatt og økte avgifter. Avgiftsendringene er innarbeidet i våre anslag. I forhold til våre forrige anslag er investeringene i offentlig forvaltning bl.a. knyttet til gjennomføringen av grunnskolereformen, noe nedjustert i 1996, og overført til 1997.

Høyere vekstimpulser fra petroleumsvirksomheten i 1997

Anslagene for investeringene i petroleumsvirksomheten er endret en del siden forrige konjunkturrapport basert på den siste investeringstellingen til SSB. Investeringsveksten fra 1995 til 1996 er klart nedjustert fordi anslaget for feltutbygging er redusert. Det skyldes at investeringstallene for

3.kvartal for et felt som er ferdig utbygd, ble betydelig lavere enn anslått i forrige telling. I tillegg er en del investeringer forskjøvet fra 1996 til 1997. Investeringene ved Ekofisk II er fremskjøvet fra 1998 til 1997 og samlet sett er derfor investeringsanslaget for 1997 klart oppjustert. Sammensetningen av investeringene antas neste år å bli noe vridd i retning av økt norsk andel av leveransene. Petroleumsinvesteringene i 1998 antas å bli lite endret fra 1997. I beregningene har vi antatt oppstartning av byggingen av ett gasskraftverk i 1997 og ett i 1998 med full produksjon i begge i løpet av 2000. Samlet investeringskostnad i gasskraftverkene er anslått til 3,6 mrd. kroner.

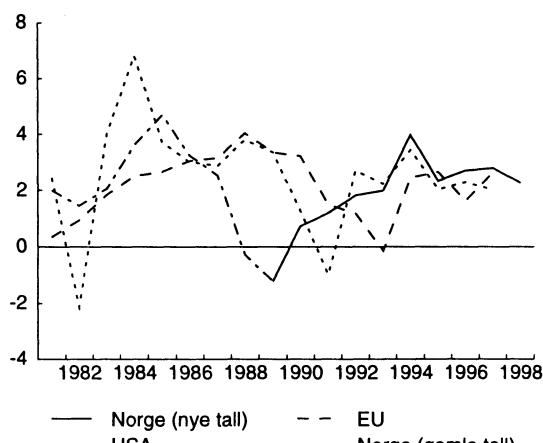
Høy vekst i etterspørsmålet også i 1997

Forskyvningen av investeringene fra 1996 til 1997 gjør at den samlede etterspørsmålet øker klart også i 1997 og sterke enn tidligere antatt. Veksten i konsum i husholdningene mv. er imidlertid ikke justert opp som følge av dette, men som følge av høyere konsum i 1996 er nivået også i 1997 høyere. Spareraten i husholdningene er beregnet å ville falle svakt fremover. I det siste har det vært en økning i igangsettingen av nye boliger og det er beregnet å ville finne sted et klart oppsving i boliginvesteringene gjennom de nærmeste kvartalene. Rentenedgangen i høst vil forsterke dette omslaget noe. Forøvrig er det beregnet en langt svakere investeringsvekst i fastlandsøkonomien i 1997 enn i 1996. Investeringsveksten antas å avta ytterligere i 1998. Dette henger sammen med at vi regner med en nedgang i de offentlige investeringene fra 1997 til 1998 etter avslutningen av investeringsprosjektene knyttet til grunnskolereformen. I tillegg avsluttes store investeringsprosjekt som hovedflyplass på Gardermoen og nytt Riks-hospital, i løpet av 1998.

Noe mer moderat produksjonsvekst fremover

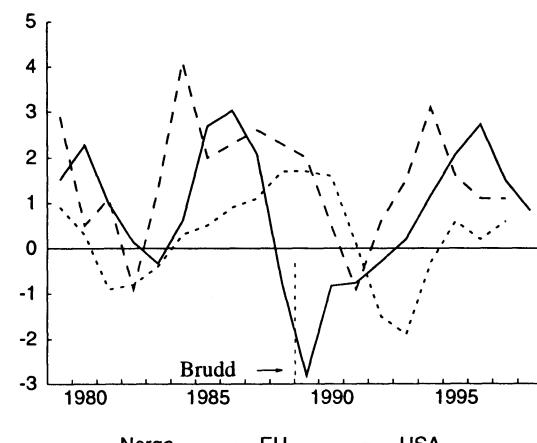
Mens BNP i alt ventes å øke med knapt 5 prosent fra 1995 til 1996, er BNP for fastlands-Norge anslått å vokse med vel 3 prosent. Den sterke veksten i olje- og gassproduksjon-

BNP for fastlands-Norge, USA og EU 1981-98
Prosentvis vekst. Anslag for 1996-98

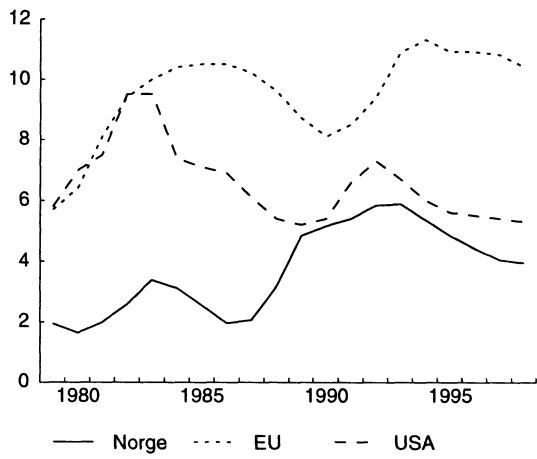
Kilde: Statistisk sentralbyrå, OECD og Europakommisjonen.

Sysselsetting 1979 - 1998
Prosentvis vekst. Anslag for 1996 - 1998

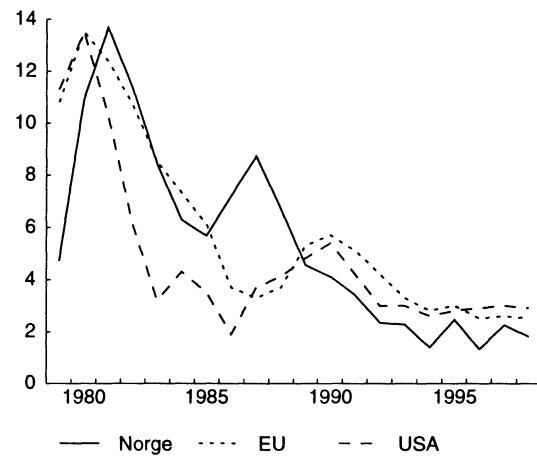
Kilde: Statistisk sentralbyrå, OECD og Europakommisjonen.

Arbeidsledighetsrate 1979 - 1998
Prosentvis vekst. Anslag for 1996 - 1998

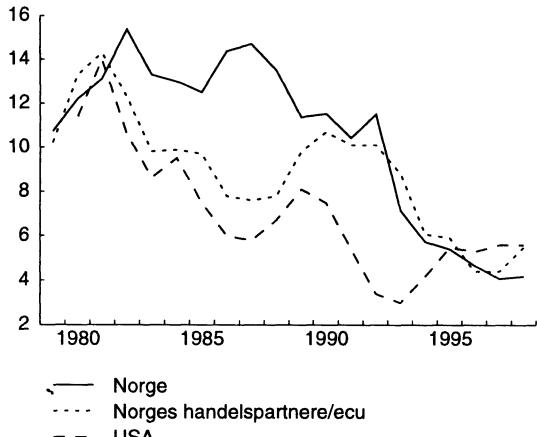
Kilde: Statistisk sentralbyrå, OECD og Europakommisjonen.

Konsumprisutvikling 1979 - 1998
Prosentvis vekst. Anslag for 1996 - 1998

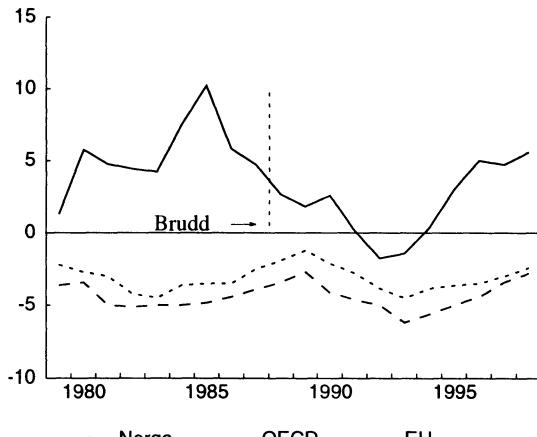
Kilde: Statistisk sentralbyrå, OECD og Europakommisjonen.

3 måneders eurorente 1979 - 1998
Prosentvis vekst. Anslag for 1996 - 1998

Kilde: Statistisk sentralbyrå, OECD og Europakommisjonen.

Nettofinansinvest. i offentlig forvaltning 1979 - 1998
Prosent av BNP. Anslag for 1996 - 1998

Kilde: Statistisk sentralbyrå, OECD og Europakommisjonen.

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	1995	1996			1997			1998
	Regnskap	SSB	NB ¹⁾	FIN ²⁾	SSB	NB ¹⁾	FIN ²⁾	SSB
Realøkonomi								
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,6	4,3	4 1/4	4,2	2,5	2 3/4	3,4	2,4
Konsum i offentlig forvaltning	0,2	2,3	1 1/3	2,2	1,6	1	0,9	1,6
Bruttoinvesteringer i fast kapital	4,5	4,0	4 1/4	6,9	4,7	2 1/2	3,3	1,4
- fastlands-Norge	13,5	3,9	6	9,6	3,5	2 1/2	3,8	1,5
- oljeutvinning og rørtransport	-13,1	0,7	2 1/4	2,2	8,9	2	3,4	1,1
Etterspørsel fra fastlands-Norge ³⁾	3,8	3,8	4	4,7	2,5	2 1/4	2,9	2,0
Lagerendring ⁴⁾	1,2	-0,5	-	-0,4	0,0	-	0,1	0,0
Eksport	3,8	8,7	8 1/4	7,5	4,5	5	6,3	4,8
- råolje og naturgass	8,4	14,8	15	14,3	4,7	4 1/2	6,7	4,4
- tradisjonelle varer	4,1	8,8	8 1/4	8,6	4,5	6 1/2	5,2	5,2
Import	5,1	4,8	4	3,5	4,3	3 3/4	6,4	3,5
- tradisjonelle varer	9,1	5,3	5 1/4	6,1	3,3	4 1/4	6,2	2,8
Bruttonasjonalprodukt	3,3	4,8	5	5,4	3,0	3	3,1	2,6
- fastlands-Norge	2,7	3,1	3 1/4	3,6	2,7	2 1/2	2,5	2,3
Arbeidsmarked⁵⁾								
Sysselsatte personer	2,1	2,7	2 3/4	3	1,5	1 1/2	1 1/2	0,8
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,9	4,4	4 1/4	4 1/4	4,0	4	4	3,9
Priser og lønninger								
Lønn pr. årsverk	3,3	4,2	4 1/4	4	3,6	5	3 1/2	3,6
Konsumprisindeksen	2,4	1,3	1 1/4	1 1/4	2,3	2 1/2	2 1/2	1,8
Eksportpris tradisjonelle varer	7,1	-1,8	-1 1/4	-2,1	0,2	1 1/2	1,7	0,4
Importpris tradisjonelle varer	0,7	0,4	1/4	-0,6	0,3	1	1,7	0,7
Realpris, bolig	5	7,6	8	..	6,0	5	..	5,0
Utenriksøkonomi								
Driftsbalansen, mrd. kroner	28,4	64,6	69	77,6	71,2	76	82,0	78,4
Driftsbalansen i prosent av BNP	3,1	6,4	7	7,6	6,8	7 1/4	7,7	7,1
MEMO								
Husholdningenes sparerate (nivå)	7,0	6,9	6 1/2	6	6,7	6 1/4	5	6,5
Pengemarkedsrente (nivå)	5,4	4,7	-	..	4,1	-	..	4,2
Gjennomsnittlig lånerente (nivå) ⁶⁾	7,8	7,0	-	..	6,4	-	..	6,2
Råoljepris i kroner (nivå) ⁷⁾	105,9	132	127	134	126	118	125	126
Internasjonal markedsvekst	4,9	4,0	-	4 1/2	6,0	-	5 3/4	5
Importveid kronekurs ⁸⁾	-2,5	-0,5	-	..	0	-	..	0
Budsjettbalanse, off. forvaltning ⁹⁾	3,0	6,1	-	6,3	6,0	-	6,5	6,5

1) NB: Anslag ifølge Norges Bank. Penger og kreditt 1996/3.

2) FIN: Anslag ifølge Finansdepartementet. Salderingsproposisjonen 1997.

3) Privat konsum + offentlig konsum + bruttoinvesteringer i fast kapital i fastlands-Norge.

4) Endring i lagerendring i prosent av BNP.

5) Tallene for 1996 og 1997 er justert for kjente brudd i AKU og er sammenlignbare med tidligere publiserte tall.

6) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

7) Gjennomsnitt norsk oljeproduksjon.

8) Positivt fortegn innebærer depresiering.

9) Nettofinansinvestering i offentlig forvaltning som andel av BNP.

en er viktigste årsak til forskjellen. Når veksten i fastlandsøkonomien ikke har blitt sterkere sett i relasjon til veksten i samlet etterspørsel, skyldes det delvis fallet i kraftproduksjonen gjennom 1996. Det trekker isolert sett BNP ned med om lag 3 mrd. kroner, tilsvarende 0,4 prosent av BNP fastlands-Norge. Dessuten har trenden med stadig økende lagerinvesteringer blitt brutt slik at noe av etterspørselsveksten har blitt motsatt av mindre lageroppbygging enn tidligere og ikke av økt produksjon. Sterkest produksjonsvekst har det vært i privat tjenesteyting.

Det forutsettes at det i løpet av 1997 vil finne sted en normalisering av produksjonen i kraftforsyning. Med fortsatt høy etterspørselsvekst, ligger det derfor an til en noe høyere vekst i BNP for fastlands-Norge enn tidligere beregnet, men likevel noe lavere enn i 1996. Produksjonsveksten anslås å bli ytterligere dempet i 1998 i takt med en lavere vekst i etterspørselen.

Uvanlig sterkt sysselsettingsvekst i 1996

Veksten i utførte timeverk ser nå ut til å kunne bli 1,8 prosent i 1996. Dette er litt høyere enn tidligere anslått. Sysselsettingsveksten regnet i antall personer kan bli om lag en prosent høyere. Ettersom også arbeidsstyrken har økt sterkt, er anslaget på ledighetsraten ifølge AKU om lag uendret. Økt sykefravær og deltidsarbeid forklarer forskjellen mellom veksten i utførte timeverk og antall sysselsatte personer.

Anslagene for 1997 er basert på en mer parallel utvikling i veksten i timeverk og personer. I forhold til tidligere er anslagene justert litt opp i tråd med anslaget for veksten i BNP fastlands-Norge. Arbeidsledigheten anslås å synke videre i 1997 i samme tempo som i de foregående tre årene, men er så beregnet å ville flate ut på et nivå på om lag 4 prosent. Avtakende vekst i produksjonen er den viktigste forklaringen på dette. I tillegg vil den sterke veksten i realkapitalen som følge av de siste årenes investeringsoppgang bidra til økt arbeidsproduktivitet og dermed lavere sysselsettingsvekst.

Fortsatt moderat pris- og lønnsvekst

Som tidligere omtalt, bidro den sterke bedringen av lønnsomheten i industrien til en økning i lønnsveksten fra 1995 til 1996. Pga. den uvanlig lave konsumprisveksten i 1996 er derfor reallønnsveksten høyere i 1996 enn på mange år. Våre anslag peker fortsatt mot en noe lavere nominell lønnsvekst neste år og en klart lavere reallønnsvekst etter som konsumprisveksten antas å ville øke med om lag ett prosentpoeng fra 1996 til 1997. Hovedårsakene til økningen i konsumprisveksten er endringer i avgiftspolitikken og økningen i strømprisene samt de innenlandske kostnadimpulsene som kommer gjennom høyere lønnsvekst. Impulsene fra økte importpriser er anslått til å være om lag de samme i 1996 og 1997.

De foreslalte avgiftsøkningene i Salderingsproposisjonen antas isolert sett å ville øke konsumprisene med 0,1 prosent i 1997. Det ser nå ut til at økningene i strømprisene til vanlig forsyning kan bli noe mindre i 1997 enn tidligere lagt til grunn. Fortsatt er det imidlertid grunn til å regne med en viss nedgang i strømprisene gjennom 1997. I andre halvdel av 1997 vil også virkningen av bortfallet av moms-kompensasjonen i 1996 ikke lenger bidra til 12-månedersveksten i konsumprisene noe som isolert sett trekker prisstigningen ned med om lag 0,3 prosentpoeng. Konsumprisveksten i 1.kvartal 1997 kan da komme opp mot 3 prosent på årsbasis, mens veksten i 4.kvartal antas å komme under 2 prosent. For 1997 som helhet, har vi økt vårt konsumprisanslag til 2,3 prosent som følge av de foreslalte avgiftsøkningene i Salderingsproposisjonen.

For 1998 er det grunn til å regne med en prisvekst på under 2 prosent dersom nye avgiftsøkninger ikke finner sted og dersom den moderate inflasjonen hos Norges handelspartnere fortsetter.

Lønnsveksten er fortsatt anslått å bli 3,6 prosent neste år. Grunnen til nedgangen i lønnsveksten i forhold til i 1996 er primært at lønnsomheten i industrien er blitt klart forverret gjennom 1996. Vi regner imidlertid med at dette ikke vil fortsette i 1997 og 1998, men en antatt svak vekst i prisen på industriprodukter antas isolert sett å bidra moderat til lønnsveksten både i 1997 og 1998. Utviklingen i arbeidsledigheten medfører også noe sterkere reallønnsvekst i 1998 enn i 1997.

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Faste 1993 priser. Millioner kroner

	Ujustert				Sesongjustert					
	1994	1995	94.4	95.1	95.2	95.3	95.4	96.1	96.2	96.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.....	428584	439735	108420	107650	109707	111209	111168	113539	113586	115222
Nordmenns konsum i utlandet.....	17286	17298	4310	3975	4398	4538	4387	4239	4407	4664
- Utlendingers konsum i Norge	-15613	-14700	-3528	-3926	-3598	-3534	-3642	-3652	-3525	-3529
Konsum i offentlig forvaltning.....	180868	181182	45110	44885	45195	45530	45572	46228	46492	46347
Bruttoinvesteringer i fast kapital.....	179759	187837	44103	46678	47069	44829	49261	46642	47361	48275
Oljevirksomhet	52972	46014	11428	10777	11021	11219	12997	10332	11032	10992
Sjøfart.....	4826	3373	-296	1681	1595	-1067	1164	812	816	1169
Fastlands-Norge.....	121961	138449	32971	34220	34452	34676	35100	35498	35513	36114
Industri og bergverk.....	10698	15158	3017	3427	3918	3871	3942	4147	4256	4249
Annen vareproduksjon	11250	11731	2815	3035	2935	2809	2905	2991	2767	2730
Offentlig tjenesteyting.....	27706	27562	7124	7064	6872	7103	6523	7295	7151	7229
Boliger	23526	26510	6533	6785	6727	6505	6494	6338	6334	6441
Annen tjenesteyting	48781	57488	13482	13909	14001	14389	15236	14728	15005	15464
Lager.....	13506	23997	3337	3443	6553	8133	5870	4388	4438	6346
Bruttoinvesteringer i alt.....	193266	211834	47440	50121	53622	52962	55131	51030	51798	54620
Innenlandske anvendelse.....	802717	832751	200970	202656	208524	209701	211872	210797	211876	216190
Ettersp. fra fastlands-Norge.....	731413	759366	186502	186755	189355	191415	191841	195265	195591	197683
Eksport	341828	354689	90372	87652	86369	89639	91002	95204	95031	96586
Tradisjonelle varer	127108	132372	33692	33808	32029	33482	33228	36761	35932	36476
Råolje og naturgass	116112	125818	31214	30198	30125	31095	34400	34999	35786	36961
Skip og plattformer	10416	10954	4182	2042	3030	3721	2135	1933	1678	882
Tjenester.....	88191	85544	21285	21605	21186	21341	21239	21511	21635	22267
Samlet anvendelse.....	1144545	1187439	291342	290308	294893	299340	302873	306001	306907	312775
Import	279766	294127	70063	71202	73989	73386	75551	74671	74010	75777
Tradisjonelle varer	184085	200845	47454	48716	50232	50914	51184	52569	52559	54235
Råolje	943	1244	228	349	382	328	185	214	219	140
Skip og plattformer	12446	13250	2351	3198	2566	2425	5061	3085	2162	1962
Tjenester.....	82292	78787	20030	18938	20808	19719	19120	18804	19071	19441
Bruttonasjonalprodukt (BNP).....	864780	893312	221279	219107	220905	225954	227323	231330	232896	236998
Fastlands-Norge.....	725221	745023	184906	183213	184969	188522	188294	190347	191189	193535
Oljevirksomhet og utr. sjøfart	139559	148290	36373	35894	35936	37431	39028	40982	41707	43463
Fastlands-næringer	651036	666373	165451	164038	165867	168533	167937	169627	170599	172379
Industri og bergverk	101380	104322	25999	26132	26221	25955	26016	26815	26289	27143
Annen vareproduksjon	69487	75588	17978	18444	18762	18865	19463	19232	18244	17588
Offentlig tj. produksjon	134578	135321	33847	33348	33643	33977	34353	34552	34766	34917
Privat tjenesteproduksjon.....	345591	351141	87627	86114	87241	89736	88105	89028	91300	92731
Korreksjonsposter.....	74185	78649	19455	19175	19102	19989	20357	20721	20590	21156

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser
Prosentvis volumendring fra foregående periode, 1993-priser

	Ujustert		Sesongjustert							
	1994	1995	94.4	95.1	95.2	95.3	95.4	96.1	96.2	96.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,1	2,6	0,7	-0,7	1,9	1,4	0,0	2,1	0,0	1,4
Nordmenns konsum i utlandet	8,6	0,1	-3,1	-7,8	10,6	3,2	-3,3	-3,4	4,0	5,8
- Utlendingers konsum i Norge	13,5	-5,8	-13,5	11,3	-8,4	-1,8	3,1	0,3	-3,5	0,1
Konsum i offentlig forvaltning	0,7	0,2	-0,8	-0,5	0,7	0,7	0,1	1,4	0,6	-0,3
Bruttoinvesteringer i fast kapital	6,9	4,5	-2,7	5,8	0,8	-4,8	9,9	-5,3	1,5	1,9
Oljevirksomhet	-7,3	-13,1	-8,3	-5,7	2,3	1,8	15,8	-20,5	6,8	-0,4
Sjøfart	-30,5	-30,1
Fastlands-Norge	17,2	13,5	3,8	3,8	0,7	0,6	1,2	1,1	0,0	1,7
Industri og bergverk	8,3	41,7	5,2	13,6	14,3	-1,2	1,8	5,2	2,6	-0,2
Annen vareproduksjon	2,5	4,3	2,4	7,8	-3,3	-4,3	3,4	2,9	-7,5	-1,3
Offentlig tjenesteyting	1,6	-0,5	2,6	-0,8	-2,7	3,4	-8,2	11,8	-2,0	1,1
Boliger	34,9	12,7	6,0	3,9	-0,9	-3,3	-0,2	-2,4	-0,1	1,7
Annen tjenesteyting	26,6	17,8	3,3	3,2	0,7	2,8	5,9	-3,3	1,9	3,1
Lager	40,2	77,7
Bruttoinvesteringer i alt	8,7	9,6	-5,0	5,7	7,0	-1,2	4,1	-7,4	1,5	5,4
Innenlandsk anvendelse	4,4	3,7	-1,0	0,8	2,9	0,6	1,0	-0,5	0,5	2,0
Ettersp. fra fastlands-Norge	5,2	3,8	0,8	0,1	1,4	1,1	0,2	1,8	0,2	1,1
Eksport	8,2	3,8	7,0	-3,0	-1,5	3,8	1,5	4,6	-0,2	1,6
Tradisjonelle varer	13,1	4,1	2,5	0,3	-5,3	4,5	-0,8	10,6	-2,3	1,5
Råolje og naturgass	11,6	8,4	14,7	-3,3	-0,2	3,2	10,6	1,7	2,2	3,3
Skip og plattformer	-12,0	5,2
Tjenester	0,2	-3,0	-3,2	1,5	-1,9	0,7	-0,5	1,3	0,6	2,9
Samlet anvendelse	5,5	3,7	1,3	-0,4	1,6	1,5	1,2	1,0	0,3	1,9
Import	6,9	5,1	-0,7	1,6	3,9	-0,8	2,9	-1,2	-0,9	2,4
Tradisjonell varer	15,3	9,1	-0,4	2,7	3,1	1,4	0,5	2,7	-0,0	3,2
Råolje	-17,5	32,0	-9,2	53,1	9,5	-14,1	-43,7	15,6	2,2	-35,8
Skip og plattformer	-33,9	6,5
Tjenester	0,4	-4,3	-3,6	-5,5	9,9	-5,2	-3,0	-1,7	1,4	1,9
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	5,0	3,3	2,0	-1,0	0,8	2,3	0,6	1,8	0,7	1,8
Fastlands-Norge	4,3	2,7	1,0	-0,9	1,0	1,9	-0,1	1,1	0,4	1,2
Oljevirksomhet og utr. sjøfart	8,8	6,3	7,4	-1,3	0,1	4,2	4,3	5,0	1,8	4,2
Fastlands-næringer	4,0	2,4	0,8	-0,9	1,1	1,6	-0,4	1,0	0,6	1,0
Industri og bergverk	5,4	2,9	1,6	0,5	0,3	-1,0	0,2	3,1	-2,0	3,2
Annen vareproduksjon	0,8	8,8	2,5	2,6	1,7	0,6	3,2	-1,2	-5,1	-3,6
Offentlig tj. produksjon	1,1	0,6	0,3	-1,5	0,9	1,0	1,1	0,6	0,6	0,4
Privat tjenesteproduksjon	5,4	1,6	0,4	-1,7	1,3	2,9	-1,8	1,0	2,6	1,6
Korreksjonsposter	7,5	6,0	2,6	-1,4	-0,4	4,6	1,8	1,8	-0,6	2,7

Prisindeks for makroøkonomiske hovedstørrelser

	1995	Prosentvis endring fra samme periode året før				Prosentvekst fra foregående kvartal Sesongjustert*			
		95.4	96.1	96.2	96.3	95.4	96.1	96.2	96.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,5	2,5	0,5	1,4	1,6	0,8	-0,4	0,8	0,5
Konsum i offentlig forvaltning	3,5	3,1	2,6	3,1	3,7	0,9	1,1	0,7	1,0
Bruttoinvesteringer i fast kapital.	3,1	3,2	3,1	2,4	2,0	0,0	0,9	0,3	0,8
- fastlands-Norge	3,0	3,5	3,0	1,8	3,0	1,4	0,4	0,3	1,2
Innenlandsk anvendelse.	2,7	2,9	1,7	2,1	2,0	0,2	0,0	0,9	0,9
- etterspørsel fra fastlands-Norge	2,8	2,9	1,5	1,9	2,4	0,9	0,1	0,7	0,7
Eksport	2,2	0,4	1,2	3,8	6,6	1,0	2,9	2,3	0,2
- tradisjonell vareeksport	7,1	3,8	-3,0	-1,0	-2,6	-0,4	-1,3	0,3	-1,1
Samlet anvendelse.	2,5	2,2	1,5	2,6	3,3	0,4	0,8	1,3	0,7
Import.	0,9	0,8	0,9	1,7	1,1	0,2	0,6	0,5	-0,4
- tradisjonell vareimport.	0,7	0,4	0,4	-0,1	0,2	0,0	0,3	0,3	-0,4
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	3,1	2,6	1,7	2,8	4,1	0,5	0,8	1,6	1,1
- fastlands-Norge.	4,2	3,9	0,9	1,7	1,4	0,4	-0,5	0,9	0,6

* Se Teknisk merknad

Teknisk merknad om kvartalstallene og fotnoter til tabellene

Statistisk sentralbyrå er i gang med en omfattende revisjon av nasjonalregnskapet. Nye reviderte tall for årene 1988-1995 er senest publisert i Ukens statistikk nr 18 1996 og i Økonomiske analyser 4/96. Tallene for 1994 og 1995 i denne publikasjonen kan på enkelte punkter avvike noe fra disse anslagene, som følge av innarbeidning av ny informasjon.

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg.

Basisår og kjeding: I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes for tiden alle størrelser i faste priser med basis i prisene i 1993, og med vekter fra dette året. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringsratene (vekstratene). For sammenligningen skyld er det i alle tabeller gitt vekstrater med 1993 som basisår (felles omregningsår). Prismregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektornivå.

Tallene fra det nye kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) går foreløpig bare tilbake til 1. kvartal 1993. Dette er en for kort periode for sesongjustering. Med utgangspunkt i de nye årstallene for perioden 1988 - 1993 er det derfor blitt utarbeidet provisoriske kvartalstall på aggregatnivået til SSBs makroøkonometriske modell MODAG. Disse tallene er kjedet bakover med kvartalstall fra det gamle nasjonalregnskapet, og fremover med de nye kvartalsvise tallene fra KNR, for sesongjustering. Denne kjedingen bidrar til å øke usikkerheten i de sesongjusterte tallene. De nye sesongjusterte seriene er mer aggregerte enn tallene i det kvartalsvise nasjonalregnskapet. I denne utgaven av ØA har det derfor

Eneforsørgere som selvforsørgere?

En analyse av mottakere av overgangsstønad og deres tilknytning til arbeidsmarkedet

Ingeborg Foldøy Solli

Stønadsordningene for enslige forsørgere gjennomgår i disse dager en kraftig omlegging, der hensikten er å øke yrkesdeltakelsen blant stønadsmottakerne. Denne analysen viser imidlertid at stønadsordningen allerede etter dagens regler fungerer slik regjeringen ønsker å oppnå ved omleggingen. Det fremkommer blant annet at det er stønadsmottakerne med det dårligste utgangspunktet på arbeidsmarkedet, som i størst grad benytter stønadsperioden til å styrke sine kvalifikasjoner og bedre yrkesmulighetene. Vi finner også at utdanningsnivået på kort sikt ikke har betydning for yrkesdeltakelsen blant stønadsmottakerne. Disse funnene sammen med flere andre funn indikerer at det sannsynligvis ikke er ønsket om å bli selvforsørger som avgjør yrkesdeltakelsen, men mulighetene. Den foreslatte omleggingen av stønadsordningen fra slik den er i dag, vil i så fall ikke hjelpe de enslige mødrerne ut i yrkeslivet.

Innledning

For mange enslige forsørgere gjør omsorgen for barnet at det i en overgangsperiode er vanskelig å alene forsørge seg ved eget arbeid. Overgangsstønad til enslige forsørgere har derfor til hensikt å sikre forsørgerens mulighet for å gi barnet en generell økonomisk trygghet i de første leveårene. For enslige forsørgere med svak tilknytning til og dårlige muligheter på arbeidsmarkedet, har stønaden også som formål å gi anledning til å kvalifisere seg for selvforsørging gjennom blant annet utdanning. I tillegg er det etablert en rekke tiltak og støtteordninger for barnetsyn for enslige forsørgere som er yrkesaktive. Overgangsstønad med særtilllegg utgjør i overkant av 60 000 kroner i året.

Uavhengig av kvalifikasjoner som påvirker mulighetene for selvforsørging, står med andre ord eneforsørgere overfor et fritt valg om yrkesdeltakelse eller stønadsmottak inn til yngste barn er fylt ti år. Etter dagens regler er der heller ingen aktivitetskrav i løpet av stønadsperioden, og det kan stilles spørsmål ved om reglene er utformet slik at de gir de nødvendige incentiver til yrkesdeltakelse. Er det slik at eneforsørgere som har særlig behov for å kvalifisere seg for yrkesaktivitet benytter seg av muligheten til dette i løpet av stønadsperioden, eller er det bare motivet om inntektssikring som ivaretas? Dette belyses i denne artikkelen, som bygger på min hovedfagsoppgave ved Institutt for økonomi, Universitetet i Bergen, se Solli (1996).

Omlag 35 prosent av alle enslige forsørger i Norge mottar overgangsstønad. Blant disse er det gjennomsnittlige utdanningsnivået langt lavere enn blant eneforsørgere generelt. Siden utdanningsnivået kan signalisere planer om yrkesaktivitet, gir dette indikasjoner om at stønadsmottakere i

mindre grad enn eneforsørgere generelt, ser det som viktig å hevde seg karrieremessig.

Også innad i gruppen av stønadsmottakere, vil imidlertid variasjonene i preferanser for yrkesaktivitet og karriere være store, og det har vært en utbredt oppfatning at gruppen av stønadsmottakere er sammensatt av aktive stønadsmottakere som benytter stønadstiden som en overgang tilbake til arbeidsmarkedet, og passive stønadsmottakere som verken ønsker eller prøver å komme seg ut i jobb. Denne forskjellen kan gjenspeile grunnleggende holdninger til og ønsker om yrkesaktivitet, noe som også kan ha gitt seg utslag i allerede tilegnede kvalifikasjoner og tilknytning til arbeidsmarkedet. Dette innebærer at de aktive stønadsmottakere allerede i utgangspunktet er kjennetegnet ved forhold som gjør at de stiller relativt sterkt på arbeidsmarkedet, og vice versa for de passive stønadsmottakere. For de sistnevnte vil i så fall stønadsordningens viktigste funksjon være å sikre økonomisk trygghet i selve støtteperioden.

Med dette som utgangspunkt, og i forbindelse med regjeringens generelle satsing på "arbeidslinja" i velferdspolitikken, er stønadsordningene for enslige forsørgere satt i søke lyset. For å hindre passivt stønadsmottak over lengre tid, siden stønadsordningen i liten grad oppmuntrer til yrkesaktivitet, foreslår regjeringen i Stortingsmelding nr 35 (1994-95), Velferdsmeldingen, en omlegging av hele regelverket for å være stønadsberettiget. I grove trekk går forslagene ut på å redusere maksimal støttetid fra ti til tre år, med mulighet for to ekstra år når tiden brukes til avslutning av påbegynt utdanning. Til gjengjeld for nedkortingen i tid, skal den økonomiske støtten for den gjenværende stønadsperioden trappes opp. Uavhengig av barnets alder når stønadsforholdet inntrer, foreslås det også å innføre krav om å være aktivt arbeidssøkende eller å gjenoppta etablert arbeidsforhold for fremdeles å være støtteberettiget etter at det yngste barnet har fylt tre år. Under antakelse om at

Ingeborg Foldøy Solli, førstekonsulent ved Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller. E-post: ifs@ssb.no

langtidsmottakere har lavere sannsynlighet for å bli selvforsørgere, antas alle disse endringene å være en styrking av arbeidslinja. Intensionene ved stønadsordningen er med andre ord ikke endret, men vektleggingen av arbeidslinja styrkes i stor grad, sett i forhold til vektleggingen av generell inntektsikring. Verdiskapning gjennom ulønnet om-sorgsarbeid vektlegges lite ved arbeidslinja.

I denne artikkelen vil jeg prøve å belyse konsekvensene av en eventuell gjennomføring av de foreslalte endringene. Først og fremst er det da interessant å kartlegge hvilke forhold som øker sannsynligheten for å bli selvforsørger. Dette kan bidra med kunnskap om hva som er viktige satingsområder for å øke yrkesdeltakelsen blant enslige forsørgere. Videre vil jeg fokusere på de tiltakene for å øke egne muligheter på arbeidsmarkedet som også trekkes frem i Velferdsmeldingen. Dette er videreutdanning og deltidsarbeid i løpet av stønadsperioden. For å tegne et mest mulig helhetlig bilde av situasjonen, vil jeg både kartlegge hvem som er de aktive stønadmottakerne, hvordan disse i utgangspunktet står på arbeidsmarkedet, og effekten på sannsynligheten for å bli selvforsørger av å utnytte stønads-tiden aktivt som en overgang til selvforsørging.

Data

Datamaterialet er hentet fra KIRUT-basen¹ ved NSD², og består av nesten to tusen enslige forsørgere som alle startet å motta overgangsstønad i løpet av 1989. Dette utvalget følges fra stønadsperioden starter og fire år frem i tid, eller til avgang fra stønaden inntreffer. Individene gruppertes da etter hvilken tilstand de går over til etter stønadsperioden. Dette kan enten være til selvforsørging, til å bli forsørget av andre offentlige ytelsjer, eller de har ukjent avgangsårsak og ny tilstand. Den siste gruppen vil i stor grad omfatte dem som har giftet seg eller fått felles barn med samboer. I gjennomsnitt har de som går over til disse tre tilstandene mottatt overgangsstønad i overkant av halvannet år. En siste kategori er dem som er blitt sensurert på sluttidspunktet, det vil si ikke har avsluttet stønadsperioden i løpet av de fire årene vi observerer dem. Det er viktig å merke seg at den siste gruppen ikke er kategorisert etter *avgangstilstand*, slik som de øvrige gruppene, noe som får konsekvenser for tolkningen av analysene.

Tabell 1 gir en beskrivelse av utvalget og de fire grupperingene.

Fra først linje i tabellen ser vi hvordan stønadmottakerne fordeler seg over de nye tilstandene: 33 prosent blir selvforsørgere, 10 prosent går over til å bli forsørget av andre ytelsjer fra folketrygden, 22 prosent går over til kategorien "annet" og 35 prosent har ikke avsluttet stønadsperioden i løpet av den fire år lange observasjonsperioden. Prosent-tallene i annen linje viser fordelingen over nye tilstander blant dem som har avsluttet stønadsperioden.

¹ Klientstrømmer Inn i, Rundt i og Ut av Trygdesystemet.

² Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste, Universitetet i Bergen.

Modeller og estimering

Problemstillingen vil belyses ut fra to innfallsvinkler. Først kartlegger jeg hvordan selvforsørgere skiller seg fra dem som avslutter stønadsperioden av alle andre forskjellige årsaker. Dette bildet av selvforsørgerne tegnes ved hjelp av en "*før-etter*"-analyse. I kartleggingen av hvilke forhold som øker sannsynligheten for å bli selvforsørger, belyser jeg også effekten av å arbeide deltid og/eller å studere i løpet av stønadsperioden. Dette er særlig interessante forhold å belyse, så når bildet av selvforsørgerne er tegnet, går jeg over til egne analyser av studier og deltidsarbeid, *seleksjonsanalysene*. For begge innfallsvinklene vil jeg først gi en teknisk fremstilling av metode og begrepsapparat, før etterpå å rapportere resultatene.

"Før-etter"-analyse

Formålet med denne analysen er å belyse hvilke forhold som øker sannsynligheten for å bli selvforsørger etter avsluttet stønadsperiode. Den deskriptive statistikken presentert i tabell 1 er nyttig for å tegne et bilde av hva som kjennetegner selvforsørgerne, men for å kunne skille årsaks-sammenhenger fra tilfeldig korrelasjon, må mer avanserte modellapparater tas i bruk. I neste avsnitt beskriver jeg dette modellapparatet, og resultatene fra analysen presenteres i det følgende avsnitt.

Teknisk presentasjon av "før etter"-analysen

Datamaterialet analyseres ved hjelp av en multinomisk logit-modell³, som gir oss estimerer for hvordan forskjellige kjennetegn ved stønadmottakerne påvirker sannsynligheten for å gå over til hver av de nye tilstandene. Estimatorene er rendyrkede i den forstand at de uttrykker effekten av hvert kjennetegn, kontrollert for alle de andre. For hver variabel utledes både en koeffisient og en marginaleffekt. Marginaleffekten er et uttrykk for hvordan sannsynligheten for å gå over til henholdsvis "arbeid", "trygd", "annet" og "overgangsstønad" endres ved en marginal økning i den tilhørende forklaringsvariabelen. Koeffisienten uttrykker derimot hvordan *sannsynlighetsforholdet* mellom arbeid, som er referansekategori, og henholdsvis "trygd", "annet" og "overgangsstønad" endres ved en enhets økning i den tilhørende forklaringsvariabelen.

En positiv marginaleffekt for tilstanden "annet" av alder, indikerer at eldre stønadmottakere - alt annet like - har høyere sannsynlighet for å gå over til tilstanden "annet" enn yngre stønadmottakere. Jeg vil minne om at estimatorene er kontrollert for hverandre, og dermed at effektene av forhold som kan være korrelert med alder, eksempelvis utdannelse, ikke ligger i den estimerte effekten av alder. Sammen med denne positive marginaleffekten på tilstanden "annet" av alder, kan vi finne en negativ koeffisient. Denne indikerer at sannsynligheten for å gå over til tilstanden "annet" sett i forhold til sannsynligheten for å bli selvforsørger, er lavere desto eldre eneforsørgeren er. Forklaringen bak de tilsynelatende motstridende effektene, er

³ For nærmere beskrivelse, se Greene (1993).

Tabell 1. Mottakere av overgangsstønad. Totalt utvalg og grupperinger beskrevet med prosentandeler og gjennomsnittstall. Standardavvik i parentes

	Totalt	Avgangstilstander			Ikke avgang Overgangsstønad
		Arbeid	Trygd	Annet	
Alle	100%	33%	10%	22%	35%
Av dem som avslutter i løpet av fire år		51%	15%	34%	
Mottar sosialhjelp	31%	27%	30%	36%	32%
Kvinner	98%	97%	98%	98%	99%
Skilt i forhold til ugift	44%	49%	45%	44%	38%
Arbeider deltid	43%	48%	31%	30%	50%
Studerer	29%	21%	26%	21%	41%
Alder*	27,4 (6,6)	29,1 (6,9)	27,4 (6,7)	27,3 (6,8)	25,8 (5,6)
Antall barn**	1,4 (0,7)	1,4 (0,7)	1,4 (0,7)	1,4 (0,7)	1,4 (0,8)
Yngste barns alder**	4 år, 8 mnd (3,5)	4 år, 10 mnd (4,0)	4 år, 7 mnd (4,0)	4 år (3,9)	5 år (2,3)
Antall år med utdanning*	10,3 (1,5)	10,4 (1,6)	10,3 (1,5)	10,4 (1,6)	10,2 (1,3)
Antall år som yrkesaktiv*	5,1 (4,6)	6,3 (5,2)	4,9 (4,5)	4,6 (4,3)	4,4 (4,1)

* - verdier registrert når stønadsmottaket starter

** - verdier registrert når stønadsmottaket avslutes

at sannsynligheten for både å gå over til "annet" og til "arbeid" øker, men at utslaget på sannsynligheten for å bli selvforsørger er størst. Siden koeffisientene måler effekten på alle sannsynlighetene sett i forhold til effekten på sannsynligheten for å bli selvforsørger, er samtlige av koeffisientene til utfallet "arbeid" lik 1, og er derfor ikke rapportert.

Resultatene fra "før-etter"-analysen

Står eneforsørgere i utgangspunktet overfor reelle valg i beslutningen om deltagelse i arbeidsmarkedet, eller i hvilken grad er etterspørselen etter arbeidskraft rettet mot denne gruppen avgjørende? Påvirkes etterspørrelssiden av individuelle kjennetegn ved arbeidssøkeren, eller har en årelang stigmatisering og kritikk av alenemødre som trygdemisbrukere medført at gruppen av eneforsørgere er lite attraktive arbeidstakere uansett kvalifikasjoner? Grovt sett er det tre forhold som kan være avgjørende: Eneforsørgernes preferanser og avveininger mellom omsorgsarbeid i hjemmet og inntjening av lønn på utemarkedet. Videre er det arbeidsgiveres preferanser i forhold til ansettelse av eneforsørgere. Til sist kan strukturelle forhold i markedet ha avgjørende betydning.

Selvforsørgerne synes å skille seg klarest fra eneforsørgere som går over til å bli forsørget på andre måter ved å være eldre og å ha høyere inntekt fra tidligere arbeidsforhold. Dette gir seg uttrykk i tabell 2 ved at tidligere inntekt og alder er de eneste variabler som har positive marginaleffekter på sannsynligheten for å bli selvforsørger, og også negative koeffisienter til de andre avgangstilstandene. De øvrige kjennetegnene gir ingen klare indikasjoner på hvordan mulighetene på arbeidsmarkedet påvirkes innen fireårsperioden, men gir på den andre siden indikasjoner om hvordan lengden på stønadsperioden påvirkes. Et eksempel på dette er effektene av variabelen "barns alder". En økning i barnets alder reduserer sannsynligheten for å gå over til ar-

beid innen fire år, men siden koeffisientene til de andre avgangstilstandene ikke er signifikante, sier analysen ikke noe om hvordan *forholdet* mellom avgangssannsynlighetene i løpet av fireårsperioden påvirkes. Dette skyldes at den økte sannsynligheten for fortsatt å være på overgangsstønad etter fire år, overskygger hvordan barnets alder påvirker forholdet mellom overgangssannsynlighetene til avgangstilstandene. Analysen viser også at eneforsørgere med flere barn har - alt annet like - større sannsynlighet for å motta overgangsstønad i mer enn fire år. Det samme gjelder for ugifte relativt til skilte eneforsørgere, og for dem med lengre arbeidserfaring. Stønadslengden synes også å øke med den lokale arbeidsledigheten.

Selv om disse forholdene hovedsaklig bringer informasjon om lengden på stønadsperioden, kan vi også se at den av de tre avgangstilstandene som synes å stå sterkest i kontrast til ikke-avgangsgruppen, er tilstanden "arbeid". Dette fremkommer ved at de forholdene som reduserer sannsynligheten for ikke å avslutte stønadsperioden innen fire år, har sterkere positiv effekt på tilstanden "arbeid" enn på de andre avgangstilstandene. Tilsvarende har de kjennetegnene som virker forlengende på stønadsperioden en sterkere negativ effekt på tilstanden "arbeid". Dette indikerer at lang stønadtid i større grad kan assosieres med lav yrkesdeltakelse enn med lav sannsynlighet for å gå over til tilstandene "trygd" eller "annet".

I tillegg til å fungere som et mål på kvalifikasjoner, kan utdanningsnivået signalisere ambisjoner og planer om yrkesaktivitet. Et generelt resultat i arbeidsmarkedsanalyser er også at utdanning har signifikant effekt på yrkesdeltakelsen.⁴ I denne analysen fremkommer imidlertid det noe oppsiktsvekkende funn at utdanningsnivået ikke synes å

⁴ Jfr. blant annet Fredriksen (1993).

Tabell 2. Faktorer som påvirker enslige forsørgeres overgang fra stønadsmottak til andre tilstander

	Arbeid		Trygd		Annet		Overgangsstønad	
	Marginal-effekt	Koeffisient	Marginal-effekt	Koeffisient	Marginal-effekt	Koeffisient	Marginal-effekt	
Konstantledd	-0,040	-0,333	0,048	0,822	0,175	-0,185	-0,087	
Alder	0,021	-0,048	0,001	-0,030	0,007	-0,163	-0,030	
Mann i forhold til kvinne	0,092	-0,297	-0,004	-0,023	0,058	-0,761	-0,015	
Antall barn	-0,063	0,069	-0,012	0,157	-0,005	0,450	0,080	
Mottar sosialhjelp	-0,096	0,206	-0,007	0,021	-0,061	0,832	0,164	
Arbeiderfaring	-0,011	-0,021	-0,006	-0,012	-0,011	0,127	0,028	
Tidligere inntekt	0,001	0,001	0,001	-0,001	0,001	-0,001	-0,001	
Barns alder	-0,024	0,048	-0,002	-0,005	-0,018	0,217	0,044	
Ugift i forhold til skilt	-0,043	-0,058	-0,019	-0,014	-0,033	0,443	0,095	
Utdanning: 10-12 år	0,035	-0,162	-0,007	-0,182	-0,020	-0,126	0,035	
13-16 år	0,004	0,181	0,021	0,234	0,061	-0,304	0,004	
> 17 år	0,174	-8,871	-0,900	0,941	0,352	0,782	0,174	
Lokal arbeidsledighet	-0,058	0,099	-0,007	0,011	-0,038	0,515	0,103	
Arbeider deltid	-0,025	-0,667	-0,079	-0,425	-0,122	0,845	0,226	
Studerer	-0,055	0,239	0,009	0,156	-0,077	0,573	0,122	

Signifikante effekter er markert med uthvet skrift

påvirke sannsynligheten for å bli selvforsørger. En forklaring på dette kan være at for eneforsørgere har de individuelle kvalifikasjonene mindre betydning for mulighetene på arbeidsmarkedet, ved at de generelt anses som lite fleksible arbeidstakere. På samme måte kan det heller ikke utelukkes at mange eneforsørgere for en overgangsperiode ser seg nødt til å skyve planer om yrkesaktivitet og karriere til side til fordel for omsorgsrollen, uavhengig av hvilke kvalifikasjoner eller utdanningsnivå de har.

I Velferdmeldingen fokuseres særlig på to områder der eneforsørgere har anledning til å bedre sine muligheter på arbeidsmarkedet. Dette er studier og deltidsarbeid i løpet av stønadsperioden. Av tabell 2 fremkommer det at deltidsarbeidende har høyere sannsynlighet for å bli selvforsørger enn å avslutte stønadsmottaket av andre årsaker, siden koeffisientene for "trygd" og "annet" er negative. Samtidig står også deltidsarbeidende overfor en høyere sannsynlighet for å bli sensurert, altså ikke ha avsluttet stønadsperioden i løpet av fire år. Effekten av å studere i løpet av stønadsperioden er på den andre siden ikke signifikant på sannsynligheten for å bli selvforsørger, men i likhet med deltidsarbeid, har studier en signifikant og forlengende effekt på stønadsperioden.

Det tilkjennes stønad utover vanlig overgangsstønad for individer som studerer. Når sannsynligheten for å bli selvforsørger synes upåvirket av å studere, er det fristende å sette spørsmålstegn ved om stønadsordningene oppmuntrer til å registrere seg som student, uten å gi tilsvarende incentiver til faktisk å forberede seg til yrkeslivet.

En annen forklaring på hvorfor studier ikke gir utslag på sannsynligheten for å bli selvforsørger, er at en tidshorisont på fire år kan være for knapp til å fange opp effektene av å videreutdanne seg. Vi har tidligere sett at det gjennomsnittlige utdanningsnivået blant stønadsmottakerne er relativt lavt. Under 10 prosent har oppnådd noen grad høyere

enn artium. Mange vil derfor behøve flere år for å kvalifisere seg. Det kan heller ikke utelukkes at effekten av å studere varierer med andre kjennetegn ved eneforsørgerne. Et eksempel er utdanningsnivået: Selv om effekten av å studere i gjennomsnitt ikke er signifikant, er det mulig at den gir signifikant utslag når den knyttes opp til de forskjellige utdanningsnivåene, altså at effekten av å studere på universitets- eller høyskolenivå kan være signifikant og forskjellig fra å være elev ved videregående skole.⁵ En siste mulig forklaring på hvorfor studier tilsynelatende ikke har noen betydning for sannsynligheten for å bli selvforsørger, er av ren teknisk karakter: Uobserverbar og systematisk seleksjon kan ha påvirket estimatet. Det samme gjelder estimatet for deltidsarbeid. Dette leder oss direkte over til seleksjonsanalysene, der jeg blant annet vil belysedette fenomenet.

Seleksjonsanalyser⁶

Hjem velger å benytte stønadstiden til å forberede seg til yrkeslivet? Vi har allerede sett at nesten halvparten av individene i utvalget, har inntektsgivende arbeid og omlag 30 prosent studerer i løpet av stønadsperioden. En stor andel av stønadsmottakerne benytter altså stønadsperioden aktivt til å forberede seg til selvforsørging. Siden rekrutteringen til både studier og deltidsarbeid baseres på egne valg, er det rimelig å anta at der er et mønster i hvem som rekrutteres inn i disse ordningene.

I tillegg til å belyse hvem som er de aktive stønadsmottakerne, er det interessant å undersøke om et eventuelt mønster i hvem disse er, er en gjenspeiling av mekanismen på arbeidsmarkedet. Med andre ord; er det som antydet innledningsvis, at det er dem som allerede stiller forholdsvis sterkt på arbeidsmarkedet som også er de ivrigste med hen-

⁵ Dette spørsmålet blir belyst i seleksjonsanalysen

⁶ For en mer detaljert beskrivelse av modellen, se Anderson Burkhauser og Raymond (1993)

syn til å øke kvalifikasjonene sine ytterligere? Eller er det motsatt, at det er de eneforsørgerne som virkelig har behov for å styrke sin stilling på arbeidsmarkedet som benytter seg av den muligheten stønaden gir? Som med "før-etter"-analysen vil jeg først gi en teknisk presentasjon av modell- og begrepsapparat, og etterpå rapportere resultatene fra analysene.

Teknisk presentasjon av seleksjonsanalyse

I tillegg til å tegne et bilde av hvem de aktive stønadsmottakerne er, er formålet med seleksjonsanalysene å belyse om det foregår en seleksjon av stønadsmottakerne til deltidsarbeid og/eller studier ut fra de samme forholdene som har betydning for mulighetene på arbeidsmarkedet. Dette fenomenet vil omtales som *systematisk seleksjon*. Det er to mulige tilnærningsmåter for å avdekke systematisk seleksjon av denne typen, avhengig av hvilke forhold seleksjonen baseres på.

Dersom stønadsmottakerne selekteres til deltidsarbeid og/eller studier ut fra forhold som er observerbare i datassettet, det vil si inkluderte forklaringsvariable, vil systematisk seleksjon gi seg utslag i at det er de samme variablene som har signifikant effekt på både sannsynligheten for å bli selvforsørger og for å arbeide deltid/studere. Dersom disse effektene tar samme fortegn i begge estimeringene, indikerer dette at de aktive stønadsmottakerne typisk er karakterisert med forhold som også øker mulighetene på arbeidsmarkedet. Tar effektene motsatt fortegn, indikerer det tilsvarende at det er dem som er dårligst stilt på arbeidsmarkedet som benytter stønadsperioden til å forberede seg til yrkesaktivitet.

Stønadsmottakerne kan også være selektert ut fra uobserverbare forhold, det vil si ikke-inkluderte forklaringsvariabler. Dette kan være forhold som avlastningsmuligheter og barnepass, og motivasjon for studier og inntektsgivende arbeid. Denne type systematisk seleksjon er rimelig nok langt mer komplisert å avdekke, og metodisk sett også problematisk for modellspesifiseringen. Med uobserverbar og systematisk seleksjon, er det ikke mulig å skille den rendyrkede effekten av å studere/arbeide deltid på sannsynligheten for å bli selvforsørger fra effekten av å innehå andre egenskaper som også påvirker yrkesdeltakelsen.⁷ Når datamaterialet analyseres ved hjelp av vanlige logistiske sannsynlighetsanalyser, vil estimatene således gjenspeile at de aktive stønadsmottakerne systematisk kjennetegnes ved andre karakteristika som påvirker yrkesdeltakelsen, uavhengig av de økte kvalifikasjonene deltidsarbeidet eller studiene gir.

For å avdekke systematisk seleksjon, vil jeg analysere avgang fra stønaden simultant med rekrutteringen til studier og deltidsarbeid. Modellapparatet behandler systematisk seleksjon som en egen variabel i analysen, og vi får ut et

estimat på effekten av denne variabelen som indikerer i hvilken grad uobserverbare forhold systematisk påvirker både sannsynligheten for å bli selvforsørger og for å studere og/eller arbeide deltid. Når eventuell systematisk seleksjonen er avdekket, kan også effekten av å studere og å arbeide deltid rendyrkes. Siden det ikke er utviklet tilfredsstillende analysemetoder for simultane estimeringer der utfallene er multinomisk fordelt, vil jeg se bort fra overgangen til andre forsørgelseskilder enn selvforsørging, og analysere datamaterialet med binomisk fordelte utfall.⁸

Resultatene fra seleksjonsanalyse

I tabell 3 er resultatene fra seleksjonsanalyse med hensyn til å arbeide deltid presentert. De to første kolonnene viser hvordan henholdsvis sannsynligheten for å bli selvforsørger innen fire år og sannsynligheten for å ha deltidsarbeid i løpet av stønadsperioden kan forklares. Ved å sammenligne estimatene i disse kolonnene, får vi et bilde av om forhold som påvirker eneforsørgerenes valg om deltidsarbeid også påvirker sannsynligheten for å bli selvforsørger. Slik systematisk seleksjon basert på observerbare kjennetegn kommer til uttrykk ved at det er de samme variablene som er signifikante både med hensyn til å arbeide deltid og å bli selvforsørger. Systematisk seleksjon basert på uobserverbare kjennetegn er målt i et eget estimat, ρ .

Kolonne III viser effekten av deltidsarbeid. I tillegg til at det blant deltidsarbeidende kan forekomme en over- eller underrepresentasjon av individer som stiller særlig sterkt på arbeidsmarkedet, kan også effekten av deltidsarbeid variere over andre kjennetegn ved stønadsmottakerne. Med unntak av konstantleddet, viser alle estimatene hvordan effekten av deltidsarbeid på sannsynligheten for å bli selvforsørger er betinget av andre kjennetegn ved kvinnen.⁹ Totaleffekten av deltidsarbeid fremkommer dermed som summen av alle estimatene i kolonne III og utgjøres av et konstantledd, likt for alle individer, og en rekke tillegg og fradrag som uttrykker hvordan de andre kjennetegnene påvirker effekten av deltidsarbeid. Ved å sammenligne estimatene i kolonne II og III, kan vi undersøke hvordan visse egenskaper kan påvirke effekten av å arbeide deltid, og eventuelt om det er de kvinnene som kjennetegnes med disse egenskapene som også er deltidsarbeidende. Sammenhengen mellom kolonne II og III belyser altså effekten av deltidsarbeid, og om det er dem som får størst uttelling på sannsynligheten for å bli selvforsørger av å arbeide deltid, som også velger å gjøre det. En sammenligning av kolonne I og II belyser derimot mørnsteret mellom sannsynligheten for å arbeide deltid og for å bli selvforsørger, uavhengig av effekten deltidsarbeidet gir.

ρ -estimatet er ikke signifikant. Dette indikerer at det utlede estimatet av å arbeide deltid fra tabell 2 er korrekt, altså at deltidsarbeid reduserer sansynligheten for å av-

⁷ Teknisk sett gir systematisk seleksjon basert på uobserverbare kjennetegn seg utslag i de to sannsynlighetsuttrykkene for å bli selvforsørger og å studere/arbeide deltid er korrelerte.

⁸ I binomiske analyser er der kun to utfall, i motsetning til i multinomiske analyser der det er tre eller flere utfall.

⁹ Disse interaksjonsvariablene er konstruert som produktet av deltidsdummyen og hver av de andre forklaringsvariablene.

Tabell 3. Resultater (koeffisienter) fra seleksjonsanalysen med hensyn til å arbeide deltid i løpet av stønadspérioden*

	I Sannsynligheten for arbeid	II Sannsynligheten for deltidsarbeid	III Effekten av deltidsarbeid
Konstantledd	-0,824	-0,975	0,027
Alder	0,045	-0,017	0,008
Mann i forhold til kvinne	0,359	-0,793	-0,392
Antall barn	-0,115		-0,077
Mottar sosialhjelp	-0,335		0,200
Studerer	-0,130		-0,013
Tidligere inntekt	0,001	0,001	0,001
Arbeidserfaring	-0,027	0,038	0,013
Barns alder	-0,026		-0,056
Utdanning: 10-12 år	0,078	0,323	0,039
13-16 år	-0,171	0,108	0,013
> 17 år	-3,582	1,629	3,433
Lokal arbeidsledighet	-0,115	0,127	-0,049
Ugift i forhold til skilt	-0,051	-0,239	-0,111
p ("rho")	0,035		

Signifikante effekter er markert med utevært skrift.

* I binomiske analyser tar marginaleffekten og koeffisienten alltid samme fortegn. Siden det først og fremst er fortetnet på estimatet som er av interesse, rapporteres kun koeffisientverdiene i begge seleksjonsanalysene.

slutte stønadspérioden i løpet av fire år, men gitt at avgang inntreffer, så er sannsynligheten for å bli selvforsørger stor. Videre ser vi fra kolonne III at desto eldre barna er, desto mindre gunstig er deltidsarbeid for sannsynligheten for å bli selvforsørger.

Mange signifikante estimatorer i kolonne II indikerer at det ikke er et tilfeldig hvem som arbeider deltid i løpet av stønadspérioden, og gir oss også et bilde av hvem disse er. Skilte er mer tilbøyelige til å ha deltidsarbeid enn ugifte. Eldre individer arbeider mindre enn yngre, og desto sterke tilknytning arbeidsmarkedet, målt i antall år med arbeidserfaring, jo større er sannsynligheten for å arbeide deltid. Sannsynligheten for å arbeide deltid øker også med den lokale ledighetsraten.

Ved å sammenligne estimatene i kolonne I og II, ser vi at yngre kvinner jobber mer deltid, men har mindre sannsynlighet for å bli selvforsørger. Ut over denne alderseffekten, synes det heller ikke å foregå noen systematisk seleksjon basert på observerbare kjennetegn ved stønadsmottakeren. Arbeidsledigheten påvirker imidlertid begge sannsynlighetene. Høyere ledighet øker sannsynligheten for å være deltidsarbeidende, men reduserer sannsynligheten for å bli selvforsørger. Den positive effekten arbeidsledighet har på deltidsarbeid, kan skyldes nettopp et ønske om å bli fulltidsarbeidende, men grunnet relativt lav etterspørsel etter arbeidskraft, kan det være nødvendig å tilnærme seg den nye tilstanden først som deltidsarbeidende, kombinert med redusert overgangsstønad.

Tabell 4 oppsummerer resultatene fra seleksjonsanalysen med hensyn til videre utdanning i løpet av stønadspérioden. Tabell 4 leses som tabell 3: Kolonne I og II viser hvordan forskjellige kjennetegn påvirker henholdsvis sannsyn-

Tabell 4. Resultater (koeffisienter) fra seleksjonsanalySEN med hensyn til å studere i løpet av stønadspérioden

	I Sannsynligheten for arbeid	II Sannsynligheten for å studere	III Effekten av å studere
Konstantledd	-0,823	-0,567	-0,265
Alder	0,049	-0,039	0,012
Mann i forhold til kvinne	0,239	0,291	-0,273
Antall barn	-0,162		0,109
Mottar sosialhjelp	-0,204		-0,211
Arbeider deltid	0,017		-0,136
Tidligere inntekt	0,001	-0,001	-0,001
Arbeidserfaring	-0,025	0,016	0,005
Barns alder	-0,054		0,012
Utdanning: 10-12 år	-0,093	0,941	-0,140
13-16 år	-0,207	1,391	0,126
> 17 år	0,237	1,569	-1,088
Lokal arbeidsledighet	-0,132	0,106	-0,002
Ugift i forhold til skilt	-0,020	-0,103	-0,219
p ("rho")	0,089		

Signifikante effekter er markert med utevært skrift.

ligheten for å bli selvforsørger og for å studere. Også her kan vi sammenligne hvilke effekter som er signifikante for å danne oss et bilde av om det foregår en systematisk seleksjon basert på observerbare karakteristika. Kolonne III viser hvordan effekten av å studere kan variere når den knyttes opp mot andre kjennetegn ved stønadsmottakerne.

p-estimatet er ikke signifikant. Dette indikerer at estimatene fra tabell 2 er korrekte, og at studier har en positiv effekt på stønadslengden, men ingen effekt på sannsynligheten for å bli selvforsørger. Heller ikke betinget av utdanningsnivå eller andre kjennetegn ved stønadsmottakeren, synes studier å ha betydning for sannsynligheten for å bli selvforsørger.

Estimatene i kolonne II bekrefter at det ikke er tilfeldig hvem som studerer i løpet av stønadspérioden. Yngre stønadsmottakere studerer mer enn eldre, og jo høyere inntekt hun hadde året før stønadspérioden startet, desto mindre sannsynlig er det at hun vil studere. Sannsynligheten for å studere øker også med utdanningsnivå, og med den lokale ledighetsraten.

I motsetning til en ikke-signifikant p, som indikerer at det ikke foregår noen systematisk seleksjon basert på ubossebare karakteristika, er seleksjonen basert på observerbare karakteristika tydelig korrelert med sannsynligheten for å bli selvforsørger. Med unntak av utdanningsnivå, er alle forhold som påvirker valget om å studere, også signifikante med hensyn til å bli selvforsørger. Vi ser også at effektene gjennomgående tar motsatt fortegn. Dette innebærer at kjennetegn ved kvinner som velger å studere, er sammenfallende med faktorer som reduserer sannsynligheten for å gå over til arbeid. Med andre ord er det nettopp kvinner med den laveste sannsynligheten for å bli selvforsørger som velger å benytte muligheten til å kvalifisere seg for arbeidsmarkedet i løpet av stønadspérioden.

Seleksjonsanalysene har vist at stønadsmottakere som velger å benytte stønadstiden til å studere eller arbeide deltid, kjennetegnes med karakteristika som også assosieres med lav sannsynlighet for å bli selvforsørger. Ved å sammenligne med tabell 2, ser vi at de samme forholdene øker sannsynligheten for å ikke å ha avsluttet stønadsperioden innen fire år. Mønsteret som avdekkes, er dermed trolig en sammenheng mellom studerende/deltidsarbeidende og lang forventet stønadstid, og ikke nødvendigvis lav sannsynlighet for å bli selvforsørger. Vi har imidlertid sett at lang stønadstid i større grad kan assosieres med lav sannsynlighet for å bli selvforsørger enn overgang til de andre avgangstilstandene. I tillegg til dette mønsteret i forskjellige kjennetegn ved stønadsmottakeren, kommer den selvstendige og forlengende effekten både studier og deltidsarbeid har på stønadsperioden. Kort oppsummert gjelder det for både deltidsarbeid og studier at det er de stønadsmottakerne som har det dårligste utgangspunktet på arbeidsmarkedet, som i størst grad benytter seg av muligheten til å styrke sine kvalifikasjoner. Dette i seg selv forlenger den nødvendige omstillingsperioden.

Avslutning

Intensjonene med overgangsstønaden er, i tillegg til å sikre økonomisk trygghet i barnets første leveår, å gi forsørgeren mulighet til å kvalifisere seg for arbeidsmarkedet. De foreslalte endringene i stønadsordningen har som formål å sikre disse intensjonene.

Resultatene fra denne analysen tyder på at stønadsordningen i utstrakt grad benyttes slik intensjonene er: Stønadsmottakere som stiller svakt på arbeidsmarkedet utnytter stønadsperioden til å forberede seg til yrkesaktivitet. Det neste spørsmålet er da om de foreslalte endringene vil øke intensiteten i denne atferden, det vil si sikre at enda flere kommer seg tidlig ut i arbeid og blir selvforsørger.

Ut fra en forestilling om passive langtidsmottakere som foretrekker å være forsørget av offentlig ytelse fremfor selvforsørging, vil en innstramming av maksimal støttetid med all sannsynlighet øke deltagelsen på arbeidsmarkedet. En del av resultatene fra denne analysen kan imidlertid forklares ved at det ikke er ønsket om yrkesdeltakelse men mulighetene til yrkesdeltakelse som er avgjørende. At en stor andel av dem som blir selvforsørgerere er tilbake på stønadsordningen etter kort tid, indikerer også at det for mange er vanskelig å kombinere omsorgsarbeidet med lønnet arbeid, selv om ønsket er tilstede. Dette kan tyde på at en nedkorting av støtteperioden ikke er den rette veien å gå for å styrke arbeidslinja. Det er imidlertid viktig å ha i minnet at analysen er utført ved hjelp av data som viser atferden ut fra dagens regler. En regelendring vil nødvendigvis også medføre en atferdsendring.

Referanser

Anderson, Kathryn H., Richard V. Burkhauser og Jennie E. Raymond (1993): The effect of creaming on placement rates under the job training partnership act, *Industrial and Labour Relations Review* 46.

Fredriksen, Dennis (1993): Dokumentasjon av input til MOSART, Notat 93/42, Statistisk sentralbyrå.

Greene, William H. (1993): *Econometric analysis*, New York: Macmillan, Publishing Company.

Solli, Ingeborg Foldøy (1996): Eneforsørgere som selvforsørgere? En studie av mottakere av overgangsstønad og deres tilknytning til arbeidsmarkedet, hovedoppgave i sosialøkonomi, Institutt for økonomi, Universitetet i Bergen.

Sosial- og helsedepartementet (1995): *Velferdsmeldingen*, St. meld. nr. 35 (1994-95).

Avfallsavgifter

Ein studie av avgifter på emballasjeråvarer*

Annegrete Bruvoll

Dei siste åra er det gjennomført ei rekke tiltak for utsortering og gjenvinning av emballasjeavfall, men få tiltak er retta direkte mot avfall generert i produksjonsprosessane. Visse frivillige avtaler er inngått mellom næringslivet og miljøstyremaktene, utan at slike avtaler nødvendigvis gir ein kostnadseffektiv reduksjon av avfalls mengdene. I denne studien ser vi på konsekvensane av emballasje-avgifter for genererte avfalls mengder. Emballasjeavgifter vil også medføre ein kostnadsauke og dermed redusert produksjon direkte for dei sektorane som blir pålagde avgift, men også indirekte for andre sektorar. Samtidig vil endra økonomisk aktivitet påverke mellom anna utslepp av ulike miljøskadlege gassar til luft. Ein modellstudie er derfor nødvendig for at ein skal kunne vurdere totalverknadene av ei slik avgift.

Regjeringa si målsetjing i avfallspolitikken er at avfallet skal medføre minst muleg skade og at handteringen skal bruke minst muleg ressursar (Miljøverndepartementet 1992). Å hindre at avfall oppstår er ein hovudstrategi for å oppnå dette målet (Miljøverndepartementet 1995), under hypotesen om at det er betre å hindre enn å utbetre skader. Ein gjennomgang av avfallspolitikken (Bruvoll og Ibenholt 1995) viser at dei fleste tiltaka som hittil er sette i verk er retta mot handsaminga av avfall, dvs. auka grad av kjeldesortering, gjenvinning og biologisk handsaming. At forureinaren skal betale er eit alminneleg akseptert rettferdsprinsipp, og avgifter som korrigerer for eksterne verknader er generelt meir effektive enn tiltak retta mot alleie oppstått avfall. Goddard (1995) viser til at den gjeldande trenden innanfor tilrådingar i avfallspolitikken går i retning av ombruk og gjenvinning, medan det ikkje finst dokumentasjon på at dette er meir effektivt enn å korrigere prisane.

Framskrivningane til Bruvoll og Ibenholt (1995) tilseier at utan avfallsreduserande tiltak vil veksten i avfalls mengdene fram til 2010 hovudsakleg ligge i intervallet 35 til 60 prosent, avhengig av type avfall¹. Denne relativt store vanta veksten samanhølte med målet om å hindre at avfall oppstår nødvendiggjer ny tenking omkring verkemidla i avfallspolitikken. Avgifter er eit aktuelt verkemiddel for å redusere genereringa av avfall. I denne studien har vi teke utgangspunkt i emballasje, konkretisert ved avfall produsert av innsatsfaktorane plast, papir, tremasse og papp. Val av type avfall er gjort i samråd med Miljøverndepartementet.

* Takk til Mona Irene Hansen for hjelp med modelltilpasningar i MSG og til Kjell Arne Brekke og Torstein Bye for nyttige kommentarar.

¹ Gjeld kommunalt avfall, innlevert spesialavfall og avfall generert i industriverksemder.

Annegrete Bruvoll, førstekonsulent ved Seksjon for ressurs- og miljøøkonomi. E-post: agb@ssb.no

Det er så eit spørsmål kvar ein skal leggje avgifta; på vareinnsatsen som inngår i produktet eller direkte på det ferdige emballasjeproduktet. I begge tilfelle vil ein få redusert bruk av vareinnsats gjennom auka prisar. Men den prinsipielle forskjelen på desse to avgiftstypane er at avgifter på vareinnsatsen påverkar produksjonskostnadene og gjev insentiv til meir effektiv utnytting av dei aktuelle innsatsfaktorane gjennom endra produksjonsmetodar, noko ein ikkje oppnår om ein legg avgifta på sjølv produktet.

Her har vi valt å ta utgangspunkt i første mulege ledd i genereringsprosessen; nemleg i råvarene som inngår i emballasje-produksjonen. Dette vil altså i første hand motivere til mindre bruk av råvarer og dermed mindre produsert emballasje og sløsing i produksjonsprosessen (spill). Avgifta vil også forplante seg i auka prisar på dei ferdige emballasjeprodukta, noko som vil redusere etterspurnaden og produksjonen av slike produkt. Dessutan vil ei slik avgift gje insentiv til auka bruk av returvarer og gjenvinning, som også er ein del av Regjeringa sin hovudstrategi (Miljøverndepartementet 1995). "Grøn skattekommisjon" (Finansdepartementet 1996) peikar på at ei avgift på materialbruk kan vere ei tilnærming til problema knytte til materialbruk, men at det er behov for vidare utreiningar. Statistisk sentralbyrå har tidlegare gjennomført ein analyse av ei generell avgift på alle typar materialbruk (Bruvoll og Ibenholt 1996), som viser ein udelt positiv miljøeffekt i form av mellom anna reduserte luftutslepp og avfalls mengder, men at den totale velferdseffekten er usikker grunna reduksjonar i produksjon og materielt konsum. Denne studien er eit arbeid vidare i retning av konsekvensutgreiing av materialskattar, der utgangspunktet er å redusere mengdene emballasje-avfall.

Vi har ikkje verktøy til å studere konsekvensane av ei rein emballasjeavgift, i staden er avgifta retta mot alle innsatsfaktorar som kan gå til emballasje. Avgifta råkar dermed ikkje berre emballasjeprodukt, men også andre produkt basert på dei same råvarene, som bygningsmateriale av tremasse og plast i datamaskiner. Som vi argumenterer for

seinare, er dei eksterne verknadene ved sluthandsaming av til dømes plast-råvarer vanlegvis uavhengige av forma på produktet. Ved å skattlegge alle plast- og papirråvarer, oppnår vi dermed ei meir effektiv skattlegging enn om ein berre skattla den delen av råvarene som direkte går til emballasjeprodukt.

Skatteinntektene frå emballasjeavgifta aukar isolert sett dei offentlege inntektene. Denne nettoinntekta er brukt til å redusere arbeidsgjevaravgifta, som skaper ein kile mellom grenseproduktiviteten til arbeidskrafta og arbeidsgjevaren sine grensekostnader. På denne måten kan ein betre den samfunnsøkonomiske lønsemada på to områder; både gjennom innføring av miljøskatten og gjennom reduksjon av ein effektivitetshemmande skatt (dobel vinst).

Goulder (1994) refererer til dobel vinst som ei provenynøytral skattereform som både betrar miljøet og reduserer kostnadene ved skattesystemet. Det er gjort ei rekke teoretiske og empiriske studiar omkring korvidt doble vinstar er realiserbare, utan at desse gjev klare svar. Brendemoen og Vennemo (1993) gjev ein indikasjon på at det kan vere effektivitetsvinstar knytte både til bruk av miljøavgifter og til reduserte skattar på arbeidsinntekt. Ut frå hypotesen om at reduserte arbeidsgjevaravgifter har positive effektivitets-effektar, ynskjer vi også å analysere verknaden av denne konkrete bruken av inntektene frå avgifta på emballasje-råvarer.

Modellsimuleringa byggjer på den generelle likevektsmodellen MSG². Referansebana tilsvarer den som ligg til grunn for Langtidsprogrammet 1994-97 (Finansdepartementet 1993). Genererte avfallsmengder er ikkje ein variabel i MSG. For å studere effekten på avfallsmengdene har vi teke utgangspunkt i dei framskrivne genererte mengdene avfall frå Bruvoll og Ibeholt (1995). Desse framskrivningane er også baserte på MSG³.

Skattlegging av råvarer

Avgifta skal i utgangspunktet leggjast på alle råvarer som kan brukast i produksjon av emballasje. Meir konkret har vi teke utgangspunkt i plast-, tremasse-, papp- og papirråvarer (heretter kalla plast- og papirråvare). Dette omfattar brorparten av emballasjemengda. Likevel er det enkelte typar emballasjeråvarer som ikkje har blitt avgiftslagde, til dømes emballasje av glass og metall. I denne analysen rettar vi altså fokus på problema knytte til emballasje produsert av plast- og papirråvarer.

² MSG finst i ulike versjonar. I denne studien har vi nytta MSG-5, sjå Holmøy m. fl. (1994).

³ Bruvoll og Ibeholt (1996) byggjer på MSG-EE (Alfsen m. fl., 1996), der transporten ikkje er ein del av vareinnsatsen. Når ein føreset faste koeffisientar mellom avfall og vareinnsats, er vareinnsatsen i MSG-EE ein betre indikator på endringa i avfalls-genererande vareinnsats enn om transporten er inkludert. Vi har valt MSG-5 i denne analysen fordi vi ynskjer ein lengre simuleringssperiode. MSG-5 er simulert fram til 2030, MSG-EE til 2010.

Dei eksterne verknadene knytte til emballasje er mangfaldige; dei omfattar eksternalitetar både i sjølv produksjonsprosessen, som forureiningar ved transport av råvarer og ureinande utslepp i produksjonen, og ved materialet (avfallet) som oppstår etter at emballasjen er kassert. Etter prinsippet om samfunnsøkonomisk optimal prissetting skal prisane reflektere verdien av dei marginale kostnadane, inkludert eksterne verknader. Det er likevel eit spørsmål kvar og når i eit materiale si levetid ein skal leggje på eventuelle korrigerande Pigouskattar⁴.

Som nemnt i innleiinga er det prinsipielle forskjelar mellom å skattlegge vareinnsatsen og å skattlegge produktet. Ved å leggje avgift på alle emballasjeråvarer (råvarer som kan nyttast til emballasjeproduksjon), legg ein også skatt på produkt som ikkje er emballasje. Dette er riktig dersom dei eksterne verknadene ved sluthandsaming av f.eks plast er dei same anten produktet er ein plastpose eller ein plaststol. Ved at avgifta vert lagd på vareinnsatsen i staden for emballasjeproduktet, oppnår ein ei riktigare miljøprising sidan dei eksterne kostnadene vert reflekterte i fleire produkt. Lik avgift hindrar også substitusjon over til andre plast- og papirprodukt enn emballasje, noko som ville ha redusert den positive miljøeffekten ved avgifta.

Dersom det er store forskjellar mellom dei eksterne kostnadene knytte til ulike plast- og papirprodukt, skulle det i prinsippet vere ulike avgifter på råvarene avhengig av sluttproduktet. Dette taler for å skattlegge sluttproduktet i staden for innsatsfaktoren. I denne analysen har vi gått ut frå at dette ikkje er tilfelle for plast- og papirprodukt. Til dømes er klimagassutslepp ein av hovudkomponentane i miljøkostnadene knytt til sluthandsaming av plast (ECON 1995), og desse er uavhengige av produktforma. Tilsvarande er det sjølv handsaminga av papirprodukt (deponering som medfører metanutslepp, eller gjenvinning) og tilsettjinga av andre miljøskadelege stoff som er avgjerande for miljøkostnadene, ikkje kva form produktet har.

Den optimale politikken ville vere å skattlegge skaden der skaden oppstår, men slike tiltak er ofte ikkje mulege å gjennomføre. Til dømes ynskjer ein å skattlegge skader ved avfalls forbrenning. Her ville det vere prinsipielt riktig å skattlegge sjølv utsleppet, eller sekundært produktet. I praksis ville det vere vanskeleg å administrere ei slik skattlegging, sidan mellom andre hushaldningane i tillegg til forbrenningsanlegga er kjelder for utsleppa. Den same problemstillinga gjeld for fleire av dei eksterne kostnadene vi ynskjer å skattlegge i denne analysen. Jamfør her skattlegging av CO₂-utslepp, der ein skattlegg innsatsfaktorane fossile brensel i staden for sjølv CO₂-utsleppa⁵. I tillegg til kontrollaspektet er denne løysinga valt fordi det er proporsjonalitet mellom mengda fossile brensel og CO₂-utslepp. Det

⁴ Pigouskattar vert lagde på aktivitetar som generer eksternalitetar. Det optimale nivået på skatten tilsvarer den marginale nettoskaden aktivitetene genererer.

⁵ Skadeverknader knytte til bensinbruk ved transport av emballasjeråvarer og -produkt skulle såleis vere ivaretakne gjennom bensinavgiftene.

same argumentet gjeld for CO₂-utslepp knytte til plastprodukt.

Andre alternativ til skattlegging av sjølv utsleppa er skattlegging av vareinnsatsen eller det endelige emballasjeproduktet. Dersom dei eksterne verknadene av råvarebruken er uavhengige av produktet, vil det ikkje vere berre teoretiske men også gode praktiske grunnar til å skattlegge råvarene, og avgifta sikrar ein netto vinst for samfunnet gjennom eit praktisk gjennomførleg verkemiddel.

Fordelen med å nytte ein generell likevektsmodell som MSG er at den analyserer ringverknadene av avgifta gjennom heile økonomien, og at ein får fram effektane for viktige makroøkonomiske storleikar. Men på den andre sida er modellen svært aggregert. I MSG er innsatsfaktoren vareinnsats spesifisert som éi vare; det vil seie at råvarene vi har lagt avgift på inngår som ein del av eit vareaggregat. Det er altså ikkje muleg å legge avgift på emballasjeråvarer åleine. Dette er løyst ved at vi har rekna ut ei sektorspesifikk avgift som avheng av kor stor del av den totale vareinnsatsen i sektoren emballasjeråvarer utgjer. Endringa i bruk av vareinnsats vert tolka som indikator på endringa i bruk av emballasjeråvarer. Denne forenklinga gjer at vi ikkje får fram effekten av substitusjon mellom emballasjeråvarer og annan type vareinnsats innan dei enkelte sektorane; ved auka kostnadene for bruk av emballasjeråvarer vil det i realiteten foregå ein substitusjon frå disse råvarene over mot annan type vareinnsats innan vareinnsats-aggregatet. Dette vil seie at endringa i bruk av emballasjeråvarer truleg er større og endringa i vareinnsats ellers mindre enn endringa i den totale vareinnsatsen.

Dette problemet ville ikkje bli løyst om vi valde produktavgift som verkemiddel. Dei ulike produkta i MSG er på same måten som vareinnsatsen aggregerte og hovudsakleg klassifiserte etter sektor. Vi måtte på same måten legge avgift på delar av produktaggregatet og gjere ei etterutrekning av kor store utslag ei avgift ville få for produserte emballasjemengder. Legg ein avgifta på emballasjeråvarer, vil avgifta forplante seg vidare til auka produktprisar, og det er usikkert korleis dette ville slå ut for genererte emballasjemengder og resultata forøvrig.

Eit aktuelt alternativ til avgift på emballasjeråvarer og -produkt er sluthandsamingsavgift, det vil seie at brukar av emballasje betaler for å levere emballasjen til handsamingsanlegg. Eit problem med sluthandsamingsavgifter er at det kan vere rasjonelt for brukar å kvitte seg med avfallet på måtar som ikkje er teneleg for samfunnet, f.eks i eigne skjemmande fyllingar, ukontrollert forbrenning eller ulovleg dumping.

Utforming av emballasjeavgift

Det veka gjennomsnittet av prisane på emballasjeråvarer ligg på vel 1200 kroner⁶ pr. tonn, sjå tabell 1. I følgje

⁶ Basert på tal frå NORFOLIA og Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1. Råvareprisar og kostnader ved avfallshandsaming i kroner pr. tonn. Kostnader sin del av råvareprisen i prosent

	Plast og varer av dette	Papir, papp, tremasse ¹	Vekta gj.snitt
Råvarepris	5 738	1 014	1 222
Handsamingskostnader (i prosent av råvareprisen)		300 - 700 (25 - 57)	
Miljøkostnader v. utslepp (i prosent av råvareprisen)	538 - 1 306 (9 - 23)	385 - 2 430 (38 - 240)	392 - 2 381 (32 - 195)
Totale kostnader (i prosent av råvareprisen)		692 - 3 081 (57 - 252)	

¹ Tremasse eller masse av andre cellulose-fibermateriale; avfall av papir eller papp. Papir og papp; varer av papirmasse, papir eller papp.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå, NORFOILA, Finansdepartementet (1996) og ECON (1995).

“Grøn skattekommisjon” (Finansdepartementet 1996) ligg handsamingskostnaden for deponering og forbrenning ved kommunale anlegg på 300-700 kroner pr. tonn, tilsvarande 25-57 prosent av råvareprisen. I tillegg kjem miljøskadane knytte til handsaminga av avfallet. ECON (1995) har gjort overslag over eksterne verknader knytte til utslepp ved sluthandsaming av plast, papir og papp. Skadeoverslaga inkluderer klimagassutslepp og ei rekke helse- og miljøskadelege utslepp og er avhengig av type sluthandsaming. Skadeverknadene ligg på mellom 9 prosent for deponering med gassoppsamling av plastavfall til 240 prosent for deponering utan gassoppsamling av papir. Dette tyder på at dei totale kostnadene knytte til avfallshandsaming er svært høge i forhold til råvareprisen, etter desse overslaga mellom 57 og 252 prosent.

I tillegg til kostnadene ved sluthandsaming, knyter det seg fleire eksternalitetar til emballasjen, som nemnt er det utslepp knytte både til produksjon og transport. Det er derfor rimeleg å sjå på dei eksterne verknadene som er tekne omsyn til her som ei nedre grense for overslag over totale eksterne verknader. Samtidig er mengdene emballasjeråvarer såpass store at sjølv ei lita avgift vil venteleg ha stor effekt på den økonomiske tilpassinga. Vi har derfor valt å illustrere denne verkemiddelbruken med ei avgift på 15 prosent, som altså etter foreliggende kostnadstal ligg godt under dei eksterne kostnadene knytte til bruk av emballasjeråvarer.

Avgifta er altså som forklart lagt på den delen av vareinnsatsen som kan nyttast til emballasjeproduksjon i dei enkelte sektorane, a_i , det vil seie alle plast- og papirråvarer.

$$(1) \quad a_i = RE_i / V_i ,$$

der RE_i er emballasjeråvarer (plast- og papirråvarer) og V_i er total vareinnsats i sektor i ⁷.

⁷ a_i er rekna ut med utgangspunkt i 1993-tal frå Statistisk sentralbyrås industristatistikk, klassifisert etter NACE. NACE er kopla til MSG via ISIC.

Tabell 2. Sektorspesifikk avgift, A_i , som følge av 15 prosent avgift på innsatsfaktorar til emballasje-produksjon i prosent

MSG-sektor	A_i
15 Produksjon av konsumvarer	0,04
25 Produksjon av vareinnsats- og investeringsvarer	1,83
34 Produksjon av treforedlingsprodukt	5,30
37 Produksjon av kjemiske råvarer	0,23
43 Produksjon av metall	0,00
45 Produksjon av verkstadprodukt	0,24
50 Produksjon av skip og oljeplattformer	0,05
Vekta gjennomsnitt	0,72

a_i varierer frå 0 prosent og opp til 35 prosent i sektoren for produksjon av treforedlingsprodukt. Det vekta gjennomsnittet for alle sektorane som nyttar emballasjeråvarer er 5 prosent i 1993. I den sektoren som venteleg produserer mest emballasje, produksjon av konsumvarer, utgjer sjølv råvarebruken til emballasjeproduksjon berre 0,3 prosent av den totale vareinnsatsen. Ved at avgifta er lagd på emballasjeråvarene, vil den forplantse seg til høgare prisar på papir nyitta til f.eks produksjon av kartongar. Dermed vil prisane på emballasje i sektoren for produksjon av konsumvarer også gå opp.

Ei avgift på 15 prosent på emballasjeråvarer i sektor i gjev ein sektorspesifikk avgiftssats på vareinnsats, A_i ;

$$(2) \quad A_i = a_i * 0,15$$

Sidan emballasjeråvarene berre utgjer ein mindre del av total vareinnsats, blir avgifta på den totale vareinnsatsen langt lågare enn 15 prosent. A_i varierer sterkt mellom sektorane. I tråd med den store delen emballasjeråvarer utgjer i sektoren for produksjon av treforedlingsprodukt, blir avgifta her på 5,3 prosent, og for produksjon av vareinnsats- og investeringsvarer på 1,8 prosent, sjå tabell 2. For dei andre sektorane ligg avgifta under ein kvart prosent. Det vekta gjennomsnittet for alle sektorane som nyttar emballasjeråvarer viser at ei avgift på 15 prosent på emballasjeråvarer tilsvarer ei avgift på 0,7 prosent på den samla vareinnsatsen.

Resultat

I referansebana veks netto nasjonalprodukt⁸ med vel 50 prosent og privat konsum med vel 100 prosent i perioden 1997 til 2030. Total vareinnsats veks med nær 50 prosent i same perioden. Bruvoll og Ibenholt (1995) har gjort framskrivingar av genererte mengder plast-, papir- og pappavfall i industrien. Desse tilseier ein vekst på 74 prosent i genererte mengder avfall i visse produksjonssektorar⁹ frå

⁸ Brutto nasjonalprodukt fråtrekt kapitalslit

⁹ Avfallsframskrivingane omfattar industriverksemder. Då emballasjeavfall blir levert frå alle næringer og frå hushaldningane, vil veksten her vil vere forskjellig frå totale mengder som skal slutthandsamast.

Tabell 3. Endring i sentrale variablar i 2030 som følge av 15 prosent avgift på emballasjeråvarer, i prosent

Generert emballasjeavfall i industrien*	-8,5
Bruk av emballasjeråvarer	-11,3
Netto nasjonalprodukt	-0,3
Konsum	-0,1
Arbeidsgjevaravgifta	-3,0

* I 2010.

1993 til 2010. Tabell 3 oppsummerer hovudresultata frå analysen, og viser endringar i 2010 som følge av skatteomlegginga. Generert emballasjeavfall i industrien går ned med 8,5 prosent i 2010, medan total bruk av emballasjeråvarer går ned med 11,3 prosent i 2030 i forhold til referansebana. Netto nasjonalprodukt går ned med 0,3 prosent i 2030 medan konsumet går ned med 0,1 prosent. Inntektene frå avgifta på emballasjeråvarer tilsvarer ein reduksjon i arbeidsgjevaravgifta på 3 prosent.

Auka prisar på vareinnsats fører generelt til substitusjon over frå vareinnsats til arbeidskraft, kapital og energi¹⁰. Samtidig fører eit høgare kostnadsnivå til redusert produksjon i sektorane, noko som forsterkar reduksjonen i bruken av vareinnsats og dessutan bidreg til redusert bruk av dei andre innsatsfaktorane. Høgare produktprisar gjev også andreordenseffektar på prisane på vareinnsats, ved at enkelte produkt inngår som vareinnsats. Desse effektane er tydelege i dei sektorane som får dei største avgiftene; i sektoren for produksjon av treforedlingsprodukt går bruken av vareinnsats ned med 15 prosent, medan reduksjonen er på 8 prosent i sektoren for produksjon av vareinnsats- og investeringsvarer, sjå tabell 4.

For dei andre sektorane er avgifta liten; under ein kvart prosent. Her er effekten på bruk av vareinnsats stort sett positiv. Dette skuldast betra relative konkurransesforhold og vridingar av produksjonen over frå sektorane med størst kostnadsauke, då det i modellen er føresett full sysselsetjing. Redusert produksjon i sektorane med auka kostnader gjev isolert sett lågare etterspurnad etter arbeidskraft og dermed lågare løner, noko som igjen aukar etterspurnaden i dei andre sektorane. Slutteffekten er per forutsetning uendra total sysselsetjing, men auka produksjon og sysselsetjing i sektorane med liten eller ingen avgift. Samla er reduksjonen i bruk av vareinnsats på 1,5 prosent.

Vareinnsats er ein viktig innsatsfaktor i produksjon av kapital. Avgifta på vareinnsats i sektoren for vareinnsats- og investeringsvarer er på 1,8 prosent (jamfør tabell 2). Dette forplantar seg i auka kapitalprisar og redusert bruk av kapital. Av tabell 4 ser vi at effekten på bruken av kapital generelt er noko mindre enn effekten på vareinnsatsen i dei enkelte sektorane. Samla går bruken av kapital ned med 0,8 prosent. Dette bidreg til å redusere det samla aktivitetsnivået i økonomien.

¹⁰ Nokon av desse kan vere komplementære med vareinnsatsen i enkelte sektorar.

Tabell 4. Sektorvis endring i 2030 som følge av 15 prosent avgift på emballasjeråvarer, i prosent

MSG-sektor	Vareinns.	Syssel-setjing	Kapital	Brutto prod.-verdi
15 Produksjon av konsumvarer	0,6	2,1	0,4	0,8
25 Produksjon av vareinnsats- og investeringsvarer	-8,0	-1,0	-7,6	-6,9
34 Produksjon av treforedlingsprodukt	-15,1	1,0	-12,7	-13,1
37 Produksjon av kjemiske råvarer	2,0	2,0	1,7	2,0
43 Produksjon av metall	1,1	2,2	0,8	1,2
45 Produksjon av verkstadprodukt	1,2	2,9	1,2	1,7
50 Produksjon av skip og oljeplattformer	-0,5	3,4	1,2	-0,1
Totalt for heile økonomien	-1,5	0,0	-0,8	-0,4*

* Brutto nasjonalprodukt, brutto produksjonsverdi eksklusive vareinnsats.

Vareinnsatsen i sektorane er relativt stor i forhold til brutto produksjonsverdien; i sektorane med avgift utgjer den samla vareinnsatsen nær 70 prosent av samla brutto produksjonsverdi. Endringa i brutto produksjonsverdi i dei enkelte sektorane ligg derfor tett opp til endringa i vareinnsatsen. Brutto produksjonsverdien går, som vareinnsatsen, mest ned i sektoren for produksjon av treforedlingsprodukt, med 13 prosent. I sektoren for produksjon av vareinnsats- og investeringsvarer er reduksjonen på 7 prosent. For dei andre sektorane dominerer endringa i sektorsamsetninga, som følgjer av full ressursutnytting, over prisefekten, slik at brutto produksjonsverdien stort sett går opp. Reduksjonen i kapitalbruken bidreg også til å forsterke reduksjonen i produksjonen.

Slutteffekten er ein nedgang i brutto produksjonsverdi på 2,3 prosent i sektorane med avgift, medan brutto nasjonalprodukt går ned med 0,4 prosent i forhold til referansebana.

Redusert arbeidsgjevaravgift

Dei offentlege inntektene frå skatten på emballasjeråvarer er på 10,2 milliardar kroner i 2030¹¹ og utgjer berre 3,6 prosent av totale inntekter frå arbeidsgjevaravgifta. Det er derfor ikkje å vente at effektane på makronivå av ein tilsvarande reduksjon i inntektene frå arbeidsgjevaravgifta vil bli særleg store. Materialskatten opnar for ein reduksjon i arbeidsgjevaravgifta på 3,0 prosent i 2030, det vil seie ein reduksjon i den gjennomsnittlege arbeidsgjevaravgifta i dag frå 12,8 prosent til 12,4 prosent.

Sidan det er full sysselsetjing i MSG, vil ikkje ein reduksjon i arbeidsgjevaravgifta endre total sysselsetjing i denne modellen. Ein reduksjon i arbeidsgjevaravgifta vil isolert sett føre til lågare arbeidskraft-kostnader, men på grunn av kravet om full sysselsetjing vil lønnene bli pressa opp slik at arbeidskraft-kostnadene forblir uendra. Endringa i arbeids-

gjevaravgifta er føresett lik i alle sektorar. Derfor blir det ingen relative endringar mellom bruk av arbeidskraft i dei ulike sektorane. Samtidig er konsumet i modellen bestemt av ressurstilgangen, som er gitt. Ein proporsjonal reduksjon i sektorane si arbeidsgjevaravgift vil derfor ikkje gje dobbel vinst i form av auka produksjon, konsum, sysselsetjing eller sektorvise endringar i denne modellen.

Råvarer til emballasjeproduksjon og generert emballasjeavfall

Sidan vareinnsatsen er definert som éi vare, må ein rekne ut endringa i bruken av emballasjeråvarer. Desse utrekningane er basert på ein føresetnad om konstant forhold mellom emballasjeråvarer, RE_i , og vareinnsats, V_i , i dei ulike sektorane. Det vil seie at a_i i (1) er konstant over tid, og den sektorvise endringa i emballasjeråvarer tilsvarer endringa i bruken av vareinnsats. Veksten i den totale bruken av emballasjeråvarer er gitt ved

$$(3) \quad RE^{15}/RE^0 = \sum_i V_i^{15} a_i / \sum_i V_i^0 a_i,$$

der V_i^0 og V_i^{15} er vareinnsatsen i sektor i og RE^0 og RE^{15} er innsatsen av emballasjeråvarer ved null og 15 prosent avgift på emballasjeråvarer.

I enkelte sektorar går vareinnsatsen opp; for produksjon av kjemiske råvarer går den som nemnt opp med 5,1 prosent. På grunn av modellbegrensningar og manglande data om substitusjonselastisitetane mellom emballasjeråvarer og andre råvarer, har vi føresett at endringa i bruk av vareinnsats tilsvarer endringa i bruk av emballasjeråvarer (konstant a_i). Det er derimot meir rimeleg at ein substituerer seg vekk frå dei dyrare emballasjeråvarene, det vil seie at a_i går ned. Reduksjonen i bruk av emballasjeråvarer på 11 prosent er derfor truleg i underkant av kva ein kan vente seg med ei avgift på 15 prosent.

Reduksjonen i genererte mengder avfall kan vere større også på grunn av at auka kostnader gjev incentiv til betre utnytting av råvarene (større mengde ferdig emballasje pr. eining emballasje-råvare) og dermed mindre spill. Dette tilseier endra teknologi, medan den tekniske framgangen er eksogen i modellen.

I Bruvoll og Ibenholt (1995) blir generert emballasjeavfall i enkelte sektorar forklart ved produksjonsveksten. For eksempel i sektoren for produksjon av treforedlingsprodukt er det føresett at heile avfallsmengda papir, papp og kartong er betre forklart med produksjonsveksten enn vareinnsatsen. Vi har også gjort framskrivingar frå 1993 til 2010 på grunnlag av endra vareinnsats og produksjon etter innføring av avgifta. Desse nye framskrivingane tilseier ein reduksjon i genererte mengder plast- papir- og pappavfall i industrien på 8,5 prosent i 2030 (og i 2010), eller ein auke i mengdene på 59 prosent frå 1993 til 2010¹² med avgift (mot 74 prosent utan avgift). Som nemnt er effekten av av-

¹¹ 2,2 milliarder kroner i 1997.

¹² Framskrivingane til Bruvoll og Ibenholt (1995) går berre fram til 2010.

gifta truleg underestimert på grunn av føresetnaden om konstant forhold mellom emballasjeråvarer og annan vareinnsats, slik at veksten må tolkast som eit øvre overslag på veksten i genererte mengder emballasjeavfall i industrien.

Miljøvinstar

Frå ei etterutrekning i MSG-EE kan ein studere verknadane på enkelte utslepp til luft. Ved hjelp av data for plast- og papirråvarer frå denne analysen kan vi også studere verknadane på avfallsmengdene.

I følgje Bruvoll og Wiig (1996) vert det generert 644 tusen tonn papp-, papir- og plastavfall, herunder emballasjeavfall, årleg. Samanhald med framskrivingane tilseier dette at avgifta vil gje ein reduksjon i totale genererte mengder på om lag 168 tusen tonn i 2030. Med uendra skader pr. tonn emballasjeavfall og eit intervall på skader pr. tonn emballasjeavfall på om lag 700 - 3000 kroner (sjå tabell 1), tilseier dette reduserte miljø- og handsamingskostnader på mellom 120 og 500 millioner kroner i 2030.

Modellanalysen viser at denne avgifta også gjev reduserte utslepp til luft, sjå tabell 5. Utslepp av CO₂ går mest ned, med 3,2 prosent. Det er til dels store variasjonar i overslagene over skadeverknadane knytte til dei enkelte gassane, og det er ikkje muleg å halde fram enkeltoverslag som klare objektive overslag. I staden for å velje ut eit enkelt overslag for kvar type utslepp, tek vi utgangspunkt i øvre og nedre overslag frå ulike verdsetningsstudie (samla i Bruvoll og Wiig 1996). På denne måten får vi fram eit *intervall* på miljøvinsten, som i større grad gjer det muleg for brukar av analysen å leggje til grunn sine eigne vurderingar. For nærmere forklaring av premissane bak studia, sjå Bruvoll og Wiig (1996). Etter desse overslagene ligg miljøvinsten knytt til endringar i luftutslepp mellom 0,2 og 3,5 milliardar kroner.

Totalt vil miljøendringane som er tekne omsyn til ovanfor gje ein vinst på mellom 330 millionar og 4,0 milliardar

kroner, avhengig av kva verdsetningsstudie ein legg til grunn.

Men det vil likevel vere ei rekke miljøeffekter analysen ikkje ivaretak. Overslaget over nytteverknadane i tabell 5 utelet ei rekke viktige miljøverknader. For det første har vi ikkje teke omsyn til den totale reduksjonen i plast- og papirråvarer, berre reduksjonen i dei faktiske avfallsmengdene. Reduksjonen i bruken av emballasjeråvarer i 2030 er 18 gongar større enn avfallsreduksjonen. Problemet med å verdsetje denne miljøvinsten er at emballasjeråvarene ikkje vil kome ut som miljøproblem/avfall før etter mange år. For mange emballasjeprodukt er denne tidsforskjelen truleg innanfor eit år, medan for til dømes plast i bygningsprodukt vil det ta vesentleg lengre tid. Vi manglar data for å tidfeste når miljøkostnadane faktisk oppstår. Ei verdsetjing av desse framtidige miljøkonsekvensane i tråd med verdsetjinga av faktiske avfallsmengder (sjå tabell 5) tilsvarer null diskonteringsrente. Det vil seie at miljøkostnadene blir verdsette likt uansett kor langt fram i tid dei oppstår, noko som er kontroversielt i lys av standard teori om neddiskontering.

Den andre, og truleg endå viktigare, miljøkonsekvensen som ikkje er kalkulert, er knytt til andre typar vareinnsats utover plast- og papirråvarer. Som argumentert i Bruvoll og Ibenholt (1996), er det gode grunnar til å tru at ein generell reduksjon i bruk av vareinnsats medfører reduserte miljøskader. Alle råvarer som inngår i økonomien må i følgje lova om massebalanse ende opp som utslepp til luft, vatn eller jord, og som vist i Ayres og Kneese (1969) er det ikkje muleg å eliminere desse utsleppa, ein kan berre endre forma. I tabell 4 ser vi at vareinnsatsen går ned med 1,5 prosent tilsvarende 15 milliardar kroner. Delar av denne reduksjonen ser vi att i form av redusert kapitalslit, då kapitalslitet går ned med 2 milliardar kroner. Reduksjonen i vareinnsatsen utanom emballasjeråvarer i sektorane med avgift er 14 gongar større enn reduksjonen i emballasjeråvarer¹³. Kor mykje denne miljøvinsten utgjer kan vi ikkje seie noko om, då vi manglar relevante skadeoverslag.

Vinsten frå reduserte luftutslepp som følgje av endra økonomisk aktivitet aleine dominerer over miljøvinsten som skriv seg direkte frå reduserte avfallsmengder. I tillegg kjem vinsten knytt til reduksjon i emballasjeråvarer og annan vareinnsats, som altså etter alt å døme vil dominere nytteverknadene ved innføring av ei slik avgift.

Konklusjon

Denne analysen viser at ei avgift på 15 prosent på emballasjeråvarer gjev ein reduksjon i bruk av desse råvarene på 11 prosent. Dei innsparte miljøkostnadane som vi har sett på i analysen, ligg i intervallet 0,3 til 4,0 milliardar kroner,

¹³ Reduksjonen i denne delen av vareinnsatsen er truleg overestimert på grunn av at ein ikkje kan substituere mellom emballasjeråvarer og annan vareinnsats i modellen. Etter skatteomlegginga utgjer emballasjeråvarene 6,5 prosent av verdien av total vareinnsats i 2030.

Tabell 5. Endring i emballasjeavfall og luftutslepp i tonn i 2030, og verdsetjing i millionar kroner

Reduksjon i utslepp (tonn)	Skadeintervall (kr. pr. tonn)	Reduksjon i skade (mill. kroner)
Papir, plast og pappavfall	168 338	692 - 3 081
SO ₂	920	17 000 - 175 640
NOx	2 112	49 000 - 610 349
CO ₂	2 145	103 - 1289
VOC	406	11 000
Partiklar	249	42 - 443
CO ₂	1 307 804	37 - 1200
CH ₄	173	48 - 1 569
N ₂ O*	218	742 - 27 600
Totalt		9 990 - 324 000
		333 - 4 062

* Globalt oppvarmingspotensiale i forhold til CO₂ = 270.
Kjelde: Naturmiljøet i tall 1994.

medan dei totale miljøkostnadane truleg er vesentleg større. Kostnaden ved avgifta i form av redusert netto nasjonalprodukt er på vel 3 milliardar kroner¹⁴ i 2030, ein reduksjon på 0,4 prosent, og i form av redusert privat konsum på 0,6 milliardar kroner, tilsvarande 0,1 prosent. Ein reduksjon av inntektene frå arbeidsgjevaravgifta tilsvarande inntektene frå emballasjeavgifta gjev ingen vinst i form av positive realøkonomiske effektar. At miljøvinstane knytte til avfallsmengdene er små i forhold til totale miljøvistar viser at det er lite meiningsfullt å sjå på emballasje isolert, og, samanhæld med dei realøkonomiske konsekvensane, koriktig det er å studere avfallspolitiske verkemiddel i ei makroøkonomisk ramme.

Ein eksternalitets-korrigande Pigou-skatt vil generelt gje ein velferdsvinst. At kostnadene i form av redusert produksjon er større enn dei miljøeffektane vi har etterspora, påviser enkelte svake punkt i modellverktøyet. Vi har ikkje har fått med alle dei vesentlege miljøkonsekvensane, som for eksempel framtidige miljøverkander knytt til løpende råvarebruk og redusert bruk av andre typar vareinnsats. Betra miljøkvalitet vil også auke produktiviteten i økonomien, og i neste hand, som vist i Bruvoll, Glomsrød og Vennemo (1995), dempe nedgangen i produksjon og konsum. Vidare arbeid med verdsetjing av materialbruk og implementering av tilbakeverknader vil gje eit meir realistisk bilde av totale økonomiske effekter.

Det er også eit svakt punkt at det ikkje er muleg å studere emballasjeråvarer som ein isolert vareinnsats i MSG. Ved å leggje avgift direkte på emballasjeråvarer i staden for ein del av vareinnsatsen, vil ein kunne sjå effektane på bruken av emballasjeråvarer og annan type vareinnsats direkte. Storleiken på substitusjonselastisitetane mellom emballasjeråvarer og andre innsatsfaktorar kan vere avgjerande for utslaga på produksjonen, og som følgje av at det ikkje er muleg å substituere seg over til annan vareinnsats er truleg effekten på bruk av emballasjeråvarer underestimert og reduksjonen i vareinnsats ellers overestimert. Ei nærmare inndeling av vareinnsatsaggregatet er eit naturleg arbeid å fortsetje med om ein vil gå vidare i analysar av makroøkonomiske effektar knytte til materialavgifter.

Referansar

Alfsen, K., T. Bye og E. Holmøy (1996): *MSG-EE: An Applied General Equilibrium Model for Energy and Environmental Analyses*, Sosiale og økonomiske studier 96, Statistisk sentralbyrå.

Ayres R. U. og A. V. Kneese (1969): Production, Consumption and Externalities, *American Economic Review*, LIX, 282-97.

Brendemoen A. og H. Vennemo (1993): The marginal costs of funds in the presence of externalities, Discussion Papers 99, Statistisk sentralbyrå.

Bruvoll, A., S. Glomsrød og H. Vennemo (1995): The Environmental Drag on Long-term Economic Performance: Evidence from Norway, Discussion Papers 143, Statistisk sentralbyrå.

Bruvoll, A. og K. Ibenholt (1995): *Norske avfallsmengder etter årtusenskifret*, Rapporter 95/31, Statistisk sentralbyrå.

Bruvoll, A. og K. Ibenholt (1996): Green Throughput Taxation. Possibility of a welfare improving tax system?, Utkast, Statistisk sentralbyrå.

Bruvoll, A. og H. Wiig (1996): Konsekvenser av ulike håndteringsmåter for avfall, Notater 96/31, Statistisk sentralbyrå.

ECON (1995): *Miljøkostnader knyttet til ulike typer avfall*, Rapport 338/95.

Finansdepartementet (1993): *Langtidsprogrammet 1994-1997*, St.meld. nr. 4 (1992-93).

Finansdepartementet (1996): *Grønne skatter - en politikk for bedre miljø og høy sysselsetting*, NOU 1996:9.

Goddard, H.C. (1995): The benefits and costs of alternative solid waste management policies, *Resources, Conservation and Recycling* 15, 183-213.

Goulder, L.H. (1994): Environmental Taxation and the Double Dividend. A Reader's Guide, Paper prepared for the 50th Congress of the International Institute of Public Finance.

Holmøy, E., G. Nordén og B Strøm (1994): *MSG-5, A Complete Description of the System of Equations*, Rapport 94/19, Statistisk sentralbyrå.

Miljøverndepartementet (1992): *Om tiltak for reduserte avfallsmengder, økt gjenvinning og forsvarlig avfallsbehandling*, St. meld. nr. 44 (1991-92).

Miljøverndepartementet (1995): St.prp.nr. 1 (1995-96) for budsjetterminen 1996.

Naturmiljøet i tall 1994, Universitetsforlaget 1994.

¹⁴ Dette er mindre enn reduksjonen i brutto nasjonalprodukt, som går ned med 5 milliardar kroner, grunna redusert kapitalslit som følgje av avgifta.

Økonomisk-politisk kalender 1996

September

3. Selmer skal bygge et nytt trykkerianlegg for Schibstedt Trykk i Oslo. Hovedentreprisen har en samlet verdi på 330 millioner kroner. Kontraktene omfatter blant annet bygging av trykkerihall, pakkeri og administrasjonsfløy.

4. Prisen på råolje noteres til 23,5 dollar per fat og når sitt høyeste nivå på nesten fem år. Årsakene til prisstigningen er blant andre USAs bombing av Irak, samt lave oljereserver i USA. Den høye prisen gir Norge en økning i brutto-inntektene på rundt 110 millioner kroner per dag i forhold til nasjonalbudsjettet.

5. Regnskapet for utbyggingen av Sleipner Vest-feltet fremlegges og viser at utbyggingen har kostet 2,6 milliarder kroner mindre enn budsjettet. Feltet ble satt i produksjon 30.august, syv måneder før planlagt.

10. Rena Karton er sikret videre drift etter at Orkla Finans har skaffet de nødvendige 100 millioner kroner fra 25 nye investorer.

12. Kværner presenterer planer for å bygge Europas høyeste bygning i London. Bygget som skal få navnet «London Millennium Tower», blir 385 meter høyt. Byggekostnadene forventes å komme opp i 4 milliarder kroner.

12. Novit AS i Trondheim vinner IT-kontrakten med Sparebanken Nord-Norge, Sparebanken Midt-Norge, Sparebanken Rogaland og Sparebanken Vest. Kontrakten har en årlig verdi på 150 millioner kroner.

18. Saga Petroleum gjør et moderat oljefunn nær Tordisfeltet. Funnet er økonomisk interessant blant annet fordi det ligger nær eksisterende infrastruktur.

18. Utlignet skatt og folketrygdavgift utgjør 143 milliarder kroner for 1995, mot 133 milliarder for 1994.

19. 52 prosent av elektrikerne i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund (NEKF) sier ja til tariffoppgjøret. Arbeidsgiverne i Norsk Elektroentrepenørforbund sier også ja til avtalen. NEKF fikk gjennomslag for hovedkravet om retten til individuell etter- og videreutdanning.

21. Sveriges finansminister Erik Åsbrink legger frem statsbudsjettet for 1997. For første gang på lenge inneholder budsjettet ingen store sparepakker. Budsjettasaneringen går raskere enn tidligere beregnet og det ventes balanse i statens finanser i løpet av 1998.

24. Foreløpige anslag for verdien av de oppdrag som er delt ut i forbindelse med byggingen av Gardermoen frem til juni, viser at 95 prosent har tilfalt norske virksomheter. 90 prosent av verdien, eller 8,6 milliarder kroner, har tilfalt virksomheter i Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland.

25. Tall fra Arbeidsdirektoratet viser at antallet helt arbeidslidige falt med 11 500 personer eller 10,8 prosent første halvår i år, sammenlignet med første halvår i fjor. Langtidsledigheten falt raskere enn den øvrige ledigheten.

25. Heismontørene er tilbake i jobb etter mer enn tre måneders streik. Avtalen, som er undertegnet av både LO og NHO, bekrefter at heisoverenskomsten og elektrikeroverenskomsten er selvstendige tariffavtaler, noe det var stor uenighet om under konflikten. Avtalen gir også heismontørene et generelt tillegg på 1,50 kroner per time.

27. Søksmålet mot Aker etter at Sleipner plattformen havarerte i 1991, er løst ved forlik. Det opprinnelige kravet var på 2,3 milliarder kroner, men nå ender saken med at Aker betaler 320 millioner kroner. I tillegg kommer kravet fra operatørene på Sleipner på 211 millioner kroner, hvor partene er enige om et forlik på 45 millioner kroner.

30. Styrene i Aker og RGI blir enige om å fusjonere de to selskapene. Det nye selskapet, som får navnet Aker RGI, vil satse innen områdene fiskeri, cement/byggevarer, olje og gass. Selskapet vil få 17 900 ansatte og en omsetning på rundt 20 milliarder kroner. Aksjonærerne vil senere ta stilling til om fusjonen blir realisert.

Oktobers

1. For første gang blir norsk gass levert til den tidligere østblokken når det tyske (tidligere østtyske) gassdistribusjonselskapet Verbundnetzgas (VNG) mottar leveranser av fire millioner kubikkmeter gass. Avtalen, som ble undertegnet i 1993, har en varighet på tyve år og gassen har en verdi på fire milliarder kroner målt i dagens priser.

2. Norsk Hydro tildeler Saipem UL Limited en kontrakt for transport og installasjon av understellet og dekksanlegget til Oseberg Øst. Kontrakten er verdt 270 millioner kroner.

2. Aukra Industrier inngår en kontrakt med Simon Møkster Shipping fra Stavanger om bygging av et ankerhåndteringskip. Prisen er mellom 150 og 200 millioner kroner.

4. Kværner Construction er i samarbeid med Gammon Construction tildelt en kontrakt for utbygging av kloakknettet i deler av Hong Kong. Kontrakten er verdt 430 millioner kroner.

8. Nobelprisen i økonomi tildeles James A. Mirrlees og William Vickrey, fra henholdsvis Storbritannia og Canada. De får prisen for sine bidrag til den økonomiske litteraturen om «insentiver under asymmetrisk informasjon».

10. Kværner Boving i Storbritannia får en kontrakt på å levere loker og ventiler til en verdi av 220 millioner kroner til et kraftverk i India. Kværner Energy i Oslo skal levere seks turbiner til det samme kraftverket.

10. Kværner Tamturbin i Finland skal levere turbiner til kraftverk i Kina og Finland til en samlet verdi av 170 millioner kroner.
10. Alcatel får en kontrakt med Telenor verdt over 250 millioner kroner.
16. Hurtigbåtverftet Westamarin i Kristiansand går konkurs. Selskapet bygger to hurtigbåter for Stena Line og det er overskridelser på over 100 millioner kroner på byggingen av disse fergene som får styret til å slå selskapet konkurs. 500 fast ansatte og 250 midlertidige ansatte mister jobben umiddelbart, og kreditorene taper flere hundre millioner kroner. Bostyret vil trolig gå inn for å bygge ferdig den første av de to fergene.
17. Rederiet Belships fra Oslo kjøper det britiske rederiet Gibson Gas Tankers som eier fem gasstankskip. Verdien av skipene er vurdert til i overkant av 400 millioner kroner.
22. Smedvig får en kontrakt med Esso Malaysia om forlengelse av en borekontrakt. Verdien av kontrakten er om lag 190 millioner kroner.
23. Statsminister Gro Harlem Brundtland meddeler fra Stortingets talerstol at hun søker avskjed i statsråd 25. oktober. Torbjørn Jagland vil overta som statsminister.
25. Statsminister Torbjørn Jagland presenterer sin nye regjering. Ny finansminister er Jens Stoltenberg, mens Grete Faremo blir olje- og energiminister. Næringsdepartementet, som tidligere var sammen med olje- og energidepartementet, slås sammen med handelsdepartementet og Grete Knudsen fortsetter som statsråd. Det blir også opprettet et planleggingsdepartement som skal ledes av Terje Rød-Larsen.
25. Sentrumspartiene inngår et budsjettforlik som omprioriterer om lag syv milliarder kroner uten at budsjettbalansen svekkes. Partiene går inn for mer penger til barnetrygd, sykehus og eldreomsorg. Økningene skal blant annet dekkes inn av økt avgift på alkohol, tobakk og bensin. Partiene er også enige om å si nei til høyere utgifter til sykelønn for arbeidsgiverne og dyrere kombibiler.
25. Norsk Gjenvinning Oslo vinner en rettsak mot Nes kommune etter å ha anmeldt kommunen for brudd på EØS-reglene om offentlige innkjøp. Kommunen brøt reglene ved å gi oppdraget til en lokal bedrift og ikke til Norsk Gjenvinning Oslo AS som hadde det laveste anbuet. Norsk Gjenvinning får nå oppdraget.
28. Stortingets finanskomite sluttbehandler finansinnstillingen, og foreslår netto påplussinger på om lag seks milliarder kroner i forhold til regjeringens forslag til statsbudsjett. Av dette går 4,5 milliarder til kommunene.
29. Gjennom sitt nederlandske datterselskap overtar Norsk Hydro det italienske Terni Industrie Chimiche. Oppkjøpet tilfører Hydro tre nye kunstgjødselselfabrikker, 700 ansatte og 2,5 milliarder kroner i omsetning.
30. Umoe Sterkoder får en kontrakt på bygging av et spesialskip for papirfrakt for det finske rederiet AB Engship. Kontrakten er på 260 millioner kroner.
31. Consorcio Noruego som består av de tre norske selskapene Eeg-Henriksen Anlegg, Kværner Energy og ABB Kraft får en kontrakt på byggingen av et vannkraftverk i Costa Rica til 42 millioner dollar.

November

4. Kværner får en kontrakt på å bygge en av verdens lengste hengebroer over Yangtzeelven i Kina. Kontrakten er verdt i overkant av en milliard kroner.
5. Norsk Hydro søker om å få videreutbygge oljefeltet Troll med en flytende plattform som vil få navnet Troll C. Samlede utbyggingskostnader er beregnet til 15,9 milliarder kroner. Anslagene for de utvinnbare oljereserver fra feltet er økt til i alt 1,17 milliarder fat olje.
6. Norges Bank senker foliorenten (bankenes innskuddsrente) og dagslånsrenten med 0,5 prosentpoeng, til henholdsvis 4 og 6 prosent. Målet med rentesenkningene er å redusere appresieringspresset på den norske kronen.
13. Stolt Comex Seaways er tildelt en kontrakt verdt 68 millioner dollar med det brasilianske oljeselskapet Petrobras.
14. Stortinget vedtar å gjøre om Postverket og NSB fra forvaltningsbedrifter til særlovsselskaper helelet av staten.
21. Aksjonærene i Aker og RGI stemmer igjennom forslaget om å fusjonere de to selskapene (jf. 30.sept.).
22. Kongsberg Gruppen får en kontrakt verdt 100 millioner kroner med den amerikanske flyprodusenten Boeing. Kontrakten gjelder oppgradering av programvare til arbeidsstasjoner ombord i 17 av NATOs AWACS-fly.
27. Planleggingsminister Terje Rød-Larsen søker avskjed. Årsaken er den sviktende tillit han og regjeringen blir påført etter at Økokrim har besluttet å etterforske påstanden om tilbakedatering av en opsjonsavtale han hadde inngått med fiskeforedlingsbedriften Fideco.
27. Langsten Slip & Båtbyggeri får i oppdrag å bygge et ankerhåndteringsfartøy til mer enn 200 millioner kroner for Farstad Shipping.
28. Norges Fiskarlag og staten blir enige om en fiskeravtale for neste år. Avtalen som inkluderer overføringer fra inneværende år, er på drøye 100 millioner kroner.
28. Ulstein Verft inngår en avtale med Solstad Shipping om å bygge et forsyningsskip. Kontrakten har en verdi på 150 millioner kroner.
29. OPEC beslutter å videreføre dagens produksjonskvoter for olje også for første kvartal 1997. Kvoten som er på

25,03 millioner fat daglig, inkluderer 800 000 fat forbeholdt Irak når landet igjen får lov til å selge olje.

29. Regjeringen legger frem salderingsproposisjonen. Til tross for store ekstrainntekter på budsjettet foreslås skatte- og avgiftsøkninger for å bremse den private forbruksveksten. Blant hovedpunktene er 750 millioner i økt formueskatt og 750 millioner i avgiftsøkninger. Avgiftene kommer blant annet på alkohol, tobakk, bensin og biler. Regjeringen vil bruke noe over 1 milliard kroner mer enn tidligere foreslått til helse- og eldreomsorg, mens utgiftene reduseres ved at offentlige byggeprosjekter utsettes.

29. Bendik Rugaas overtar som planleggingsminister etter Terje Rød-Larsen. Rugaas kommer fra stillingen som nasjonalbibliotekar.

30. Kværner Masa-Yards i Finland inngår en intensjonsavtale om byggingen av ett skip, med opsjon på ytterligere ett, for det norskamerikansk Royal Caribbean Cruise Lines. Skipene blir verdens to største cruiseskip. Kontrakten er verdt om lag 1 milliard dollar.

Desember

3. Saga Petroleum kjøper oljeselskapet Santa Fe Exploration for 1,2 milliarder dollar. Selskapet som er eid av Kuwait Petroleum Corporation, har flere letelisenser i britisk og irsk sektor av Nordsjøen. Selskapet har interesser i til sammen 40 blokker, og reservene er anslått til 200 millioner fat oljeekvivalenter.

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Tor Jakob Klette og Astrid Mathiassen:
Vekst og fall blant norske industribedrifter. Om nyetablering, nedlegging og omstilling. SØS 95, 1996. Sidetall 112.
ISBN 82-537-4298-3

Denne studien presenterer en omfattende analyse av vekstmønstre blant norske industribedrifter. Studien er delt i tre hoveddeler: Den første delen ser på betydningen av nyetablerte og nedlagte bedrifter for produksjon og sysselsetting. Den neste delen identifiserer faktorer som påvirker sannsynligheten for nedlegging. Den siste delen ser på omfanget av etablering og nedlegging av arbeidsplasser.

Hvor viktige er nyetablering og bedriftsnedleggelse for endringer i populasjonen av industribedrifter, for total industriproduksjon og -sysselsetting? Dette er fokus i den første delen av studien. Det viser seg at betydningen er ganske beskjeden, ihvertfall på kort sikt. Nyetablerte bedrifter og bedrifter som står foran nedlegging er små; bedriftene i den førstnevnte gruppen er enda mindre enn i den siste. Nye etablerte bedrifter har en lav overlevelsersrate; bare halvparten av de nye bedriftene overlever i mer enn 4 år.

Den andre delen av studien identifiserer faktorer som påvirker sannsynligheten for at en bedrift blir nedlagt. Sannsynligheten for nedleggelse er, cet.par., lavere i bedrifter som er lokalisert i regioner med DU-støtte, i bedrifter som er offentlig eid og i bedrifter med betydelig utenlandsk eierskap. Bedrifter som er knyttet til et flerbedriftsforetak har en høyere tendens til å bli lagt ned. Ellers fremgår det at sannsynligheten for nedleggelse reduseres ved høyere produktivitet, flere sysselsatte og større maskinkapital. Yngre bedrifter har en lavere sannsynlighet for å overleve, alt annet likt.

Resultatene i den tredje delstudien viser at omstillingen i arbeidsmarkedet i norsk industri er høy og på linje med andre OECD-land. 8,4 prosent av arbeidsplassene i industrien legges ned i et gjennomsnittlig år, mens nye arbeidsplasser årlig utgjør 7,1 prosent av sysselsettingen i industrien. Bare en liten del av disse tallene kan for-

klares ved at sysselsatte omplasseres mellom ulike næringer og regioner. Det er med andre ord en betydelig del av heterogenitet blant industribedrifter innenfor fint klassifiserte næringsgrupper.

Økonomiske teorier om arbeidskraftetterspørsel og bedriftsheterogenitet er vurdert i forhold til de empiriske resultatene. Resultatene er i godt samsvar med en seleksjonsmodell presentert av Jovanovic (1982).

Discussion papers

Tor Jakob Klette og Frode Johansen:
Accumulation of R&D Capital and Dynamic Firm Performance: A Not-so-fixed Effect Model. DP no. 184, 1996. Sidetall 44.

Considering the observed patterns of R&D investment, we argue that a model which allows for a positive feedback from already acquired knowledge to the productiveness of current research, fits the empirical evidence better than the standard model that treats knowledge accumulation symmetrically to the accumulation of physical capital. We present an econometric framework consistent with a positive feedback in the accumulation of R&D capital. The empirical model is econometrically simple and less data-demanding than the standard framework. Our estimates show a significant positive effect of R&D on performance and a positive feedback effect from the stock of knowledge capital. We calculate the depreciation rate and the rate of return to knowledge capital for our alternative framework, and compare our estimated rate of return to results obtained within the standard framework.

Documents

Torstein Bye og Snorre Kverndokk:
Nordic Negotiations on CO₂ Emissions Reduction. The Norwegian Negotiation Team's Considerations. Documents 96/25, 1996. Sidetall 17.

This document presents the Norwegian team's considerations during a negotiation of tradable CO₂ emissions reduction between Denmark, Finland and Norway. The

negotiations were part of a research project headed by Peter Bohm at Stockholm University. The aim of the project was to study the benefits of joint implementations in the Nordic countries compared to traditional unilaterally commitments to reduce CO₂ emissions. When the restrictions through different target levels vary between countries and the marginal cost curves differ, all parties should benefit from trading emissions reductions. Several questions are important to answer like: i) Is the market big enough to create an efficient solution or are there some big country actors that could influence heavily on the solution, ii) which country benefits the most from tradable quotas, and iii) how do negotiators trade to reach a market equilibrium? This paper only addresses the Norwegian team's considerations. The last chapter reports all trade that took place during the negotiation process that lasted for 4 days. The complete report on the project will be discussed by an expert panel and will be released by the co-ordinators in early 1997.

Tidligere utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Nils Martin Stølen:

Wage Formation and the Macroeconomic Functioning of the Norwegian Labour Market. **SØS 89, 1995.**

Tom Kornstad:

Empirical Life Cycle Models of Labour Supply and Consumption. **SØS 91, 1995.**

Hilde Christiane Bjørnland:

Trends, Cycles and Measures of Persistence in the Norwegian Economy. **SØS 92, 1995.**

Ådne Cappelen, Robin Choudhury og

Torbjørn Eika:

Petroleumsvirksomheten og norsk økonomi 1973-1993. **SØS 93, 1996.**

Karl Ove Aarbu og Bård Lian:

Skattereformen og delingsmodellen. En empirisk analyse. **SØS 94, 1996.**

Statistiske analyser

Naturressurser og miljø 1996, **SA 9, 1996.**

Rapporter

Bjørn E. Naug:

En økonometrisk modell for norsk eksport av industrielle råvarer. **Rapporter 95/2, 1995.**

Annegrete Bruvoll og Gina Spurkland:

Afvall i Noreg fram til 2010. **Rapport 95/8, 1995.**

Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld, Erling Holmøy, Torbjørn Hægeland og Birger Strøm:

Sammensetningen av den effektive støtten til norske næringer i 1989 og 1991. - **Rapporter 95/9, 1995.**

Ole Tom Djupskås og Runa Nesbakken:

Energibruk i husholdningene 1993. Data fra forbruksundersøkelsen. **Rapport 95/10, 1995.**

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken:

Norske CO₂ utslipper 1987-1993. En studie av CO₂ avgiftens effekt. **Rapporter 95/14, 1995.**

Torstein Bye, Tor Arnt Johnsen og Mona I. Hansen:

Tilbud og etterspørsel av elektrisk kraft til 2020. Nasjonale og regionale fremskrivinger. **Rapporter 95/18, 1995.**

Marie W. Arneberg, Hanne A. Gravningemyhr, Kirsten Hansen, Nina Langbraaten, Bård Lian og Thor Olav Thoresen:

LOTTE en mikrosimuleringsmodell for beregning av skatter og trygder. **Rapporter 95/19, 1995.**

Nico Keilman og Helge Brunborg:

Household Projections for Norway, 1990-2020. Part I: Macrosimulations. **Rapport 95/21, 1995.**

Leif Brubakk, Morten Aaserud, Wilma Pellekaan og Fritz von Ostvoorn:

SEEM An Energy Demand Model for Western Europe. **Rapporter 95/24, 1995.**

Hilde Lurås:

Framskriving av miljøindikatorer. **Rapporter 95/25, 1995.**

Knut H. Alfsen, Bodil Larsen og Haakon Vennemo:

Bærekraftig økonomi? Noen alternative modellsценarier for Norge mot år 2030. **Rapport 95/27, 1995.**

Lasse S. Stambøl:

Flytting og arbeidsstyrken. Flyttetilbøyelighet og flyttmønster hos arbeidsledige og sysselsatte i perioden 1988-1993. **Rapport 95/28, 1995.**

Grete Dahl, Else Helene Flittig, Jorunn Lajord og Dennis Fredriksen:

Trygd og velferd. **Rapporter 95/29, 1995.**

Terje Skjerpen:

Seasonal Adjustment of First Time Registered New Passenger Cars in Norway by Structural Time Series Analysis. **Rapport 95/30, 1995.**

Thor Arnt Johnsen og Bodil M. Larsen:

Kraftmarkedsmodell med energi og effekt-dimensjon. **Rapport 95/33, 1995.**

Finn Roar Aune:

Virkninger på de nordiske energimarkedene av en svensk kjernekraftutfasing. - **Rapporter 95/34, 1995.**

Tom Kornstad:

Vridninger i lønnstakernes relative bruker-priser på bolig, ikkevarige varer og fritid

1985/96 til 1992/93. **Rapporter 95/36, 1995.**

George John's Limperopoulos:

Usikkerhet i oljeprosjekter. **Rapporter 95/38, 1995.**

Einar Bowitz, Nils Øyvind Mæhle, Virza S.

Sasmitawidjaja og Sentot B. Widoyono:
MEMLI The Indonesian Model for Environmental Analysis. Technical Documentation. **Rapporter 96/1, 1996.**

Knut Einar Rosendahl:

Helseeffekter av luftforurensning og virkninger på økonomisk aktivitet. Generell metode med anvendelse på Oslo. **Rapporter 96/8, 1996.**

Knut H. Alfsen, Pål Boug og Dag Kolsrud:

Energy demand, carbon emissions and acid rain. Consequences of a changing Western Europe. **Rapport 96/12, 1996.**

Marie W. Arneberg:

Theory and Practice in the World Bank and IMF Economic Policy Models. Case study Mozambique. **Rapport 96/13, 1996.**

Knut Olav Ofsetdal:

Framskriving av markedssituasjonen for helse og sosialpersonell fram mot år 2030. **Rapport 96/15, 1996.**

Mona I. Hansen, Tor Arnt Johnsen og Jan Øyvind Ofsetdal:

Det norske kraftmarkedet til år 2020. Nasjonale og regionale fremskrivinger. **Rapporter 96/16, 1996.**

Taran Fæhn og Torbjørn Hægeland:

Effektive satser for næringsstøtte 1994. **Rapporter 96/18, 1996.**

Discussion Papers

Thor Olav Thoresen:

Distributional and Behavioural Effects of Child Care Subsidies. **DP no. 135, 1995.**

Tor Jakob Klette og Astrid Mathiassen: in Norwegian Manufacturing. **DP no. 136, 1995.**

Karine Nyborg:

Project Evaluations and Decision Processes. **DP no. 137, 1995.**

Leif Andreassen:

A Framework for Estimating Disequilibrium Models with Many Markets. **DP no. 138, 1995.**

- Leif Andreassen:**
Aggregation when Markets do not Clear.
DP no. 139, 1995.
- Terje Skjerpen:**
Is there a Business Cycle Component in Norwegian Macroeconomic Quarterly Time Series? **DP no. 140, 1995.**
- John K. Dagsvik:**
Probabilistic Choice Models for Uncertain Outcomes. **DP no. 141, 1995.**
- Marit Rønse:**
Maternal Employment in Norway, a Parity-Specific analysis of the Return to FullTime and PartTime Work after Birth.
DP no. 142, 1995.
- Annegrete Bruvoll, Solveig Glomsrød og Haakon Vennemo:**
The Environmental Drag on Longterm Economic Performance. Evidence from Norway. **DP no. 143, 1995.**
- Torstein Bye og Tor Arnt Johnsen:**
Prospects for a Common, Deregulated Nordic Electricity Market. **DP no. 144, 1995.**
- Brita Bye:**
A Dynamic Equilibrium Analysis of a Carbon Tax. **DP no. 145, 1995.**
- Thor Olav Thoresen:**
The Distributional Impact of the Norwegian Tax Reform Measured by Disproportionality. **DP no. 146, 1995.**
- Erling Holmøy og Torbjørn Hægeland:**
Effective Rates of Assistance for Norwegian Industries. **DP no. 147, 1995.**
- Jørgen Aasness, Torstein Bye og Hans Terje Mysen:**
Welfare Effects of Emission Taxes in Norway. **DP no. 148, 1995.**
- Jørgen Aasness, Erik Biørn og Terje Skjerpen:**
Distribution of Preferences and Measurement Errors in a Disaggregated Expenditure System. **DP no. 149, 1995.**
- Einar Bowitz, Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld og Knut Moun:**
Transitory Adjustment Costs and Long Term Welfare Effects of an EUmembership The Norwegian Case. **DP no. 150, 1995.**
- Ingvild Svendsen:**
Dynamic Modelling of Domestic Prices with Timevarying Elasticities and Rational Expectations. **DP no. 151, 1995.**
- Ingvild Svendsen:**
Forward and Backward Looking Models for Norwegian Export Prices. **DP no. 152, 1995.**
- Audun Langørgen:**
On the Simultaneous Determination of Current Expenditure, Real Capital, Fee Income, and Public Debt in Norwegian Local Government. **DP no. 153, 1995.**
- Alexandra Katz og Torstein Bye:**
Returns to Publicly Owned Transport Infrastructure Investment. A Cost Function/Cost Share Approach for Norway, 1971-1991. **DP no. 154, 1995.**
- Karl Ove Aarbu:**
Some Issues About the Norwegian Capital Income Imputation Model. **DP no. 155, 1995.**
- Pål Boug, Knut Anton Mork og Trond Tjemsland:**
Financial Deregulation and Consumer Behavior: the Norwegian Experience. **DP no. 156, 1995.**
- Bjørn E. Naug og Ragnar Nymoen:**
Import Price Formation and Pricing to Market: A Test on Norwegian Data. **DP no. 157, 1995.**
- Rolf Aaberge:**
Choosing Measures of Inequality for Empirical Applications. **DP no. 158, 1995.**
- Tor Jakob Klette og Svein Erik Førre:**
Innovation and Job Creation in a Small Open Economy. Evidence from Norwegian Manufacturing Plants 1982-92. **DP no. 159, 1995.**
- Steinar Holden, Dag Kolsrud og Birger Vikøren:**
Noisy signals in target zone regimes. Theory and Monte Carlo experiments. **DP no. 160, 1995.**
- Torbjørn Hægeland:**
Monopolistic Competition, Resource Allocation and the Effects of Industrial Policy. **DP no. 161, 1996.**
- Sverre Grepperud:**
Poverty, Land Degradation and Climatic Uncertainty. **DP no. 162, 1996.**
- Sverre Grepperud:**
Soil Conservation as an Investment in Land. **DP no. 163, 1996.**
- Kjell Arne Brekke:**
Soil Wealth in Tanzania. **DP no. 164, 1996.**
- John K. Dagsvik, Dag G. Wetterwald og Rolf Aaberge:**
Potential Demand for Alternative Fuel Vehicles. **DP no. 165, 1996.**
- John K. Dagsvik:**
Consumer Demand with Unobservable Product Attributes. Part I: Theory. **DP no. 166, 1996.**
- John K. Dagsvik:**
Consumer Demand with Unobservable Product Attributes. Part II: Inference. **DP no. 167, 1996.**
- Rolf Aaberge, Anders Björklund, Markus Jäntti, Mårten Palme, Peder J. Pedersen, Nina Smith og Tom Wennemo:**
Income Inequality and Income Mobility in the Scandinavian Countries Compared to the United States. **DP no. 168, 1996.**
- Karine Nyborg:**
Some Norwegian Politicians' Use of Cost-Benefit Analysis. **DP no. 169, 1996.**
- Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:**
Market Power, International CO₂ Taxation and Petroleum Wealth. **DP no. 170, 1996.**
- Rolf Aaberge, Ugo Colombino og Steinar Strøm:**
Welfare Effects of Proportional Taxation: Empirical Evidence from Italy, Norway and Sweden. **DP no. 171, 1996.**
- John K. Dagsvik:**
Dynamic Choice, Multistate Duration Models and Stochastic Structure. **DP no. 172, 1996.**
- John K. Dagsvik:**
Aggregation in Matching Markets. **DP no. 173, 1996.**
- Hilde Christiane Bjørnland:**
The Dynamic Effects of Aggregate Demand, Supply and Oil Price Shocks. **DP no. 174, 1996.**
- Annegrete Bruvoll og Karin Ibenholt:**
Future Waste Generation. Forecasts Based on a Macroeconomic Model. **DP no. 175, 1996.**
- Taran Fæhn og Leo Andreas Grünfeld:**
Recent Leaps Towards Free Trade. The Impact on Norwegian Industry and Trade Patterns. **DP no. 176, 1996.**
- Ray Barrell og Knut A. Magnussen:**
Counterfactual Analyses of Oil Price Shocks using a World Model. **DP no. 177, 1996.**

Einar Bowitz og Stein Inge Hove:

Business cycles and fiscal policy: Norway 197393. **DP no. 178, 1996.**

Hilde Christiane Bjørnland:

Sources of Business Cycles in Energy Producing Economies The case of Norway and United Kingdom. **DP no. 179, 1996.**

Karine Nyborg:

The Political Man and Contingent Valuation: Motives Do Count. **DP no. 180, 1996.**

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:

Gains from Cartelisation in the Oil Market. **DP no. 181, 1996.**

Rolf Aaberge og Julie Aslaksen:

Decomposition of the Gini Coefficient by Income Components: Various Types of Applications and Interpretations. **DP no. 182, 1996.**

Brita Bye:

Taxation, Unemployment and Growth: Dynamic Welfare Effects of "Green" Policies. **DP no. 183, 1996.**

Reprints**Snorre Kverndokk:**

Coalitions and Side Payments in International CO₂ Treaties. **Reprints no. 72, 1995.** Reprint from Ekko C. Van Ierland (ed.): *International Environmental Economics, Theories, Models and Applications to Climate Change, International Trade and Acidification*. Developments in Environmental Economics 4, 1994, 4576. Elsevier Science Publishers B.V. Amsterdam.

Knut Anton Mork, Øystein Olsen og Hans Terje Mysen:

Macroeconomic Responses to Oil Price Increases and Decreases in Seven OECD Countries. **Reprints no. 73, 1995.** Reprint from *The Energy Journal* 15, 4, 1994, 1935.

John K. Dagsvik:

How Large is the Class of Generalized Extreme Value Random Utility Models? **Reprints no. 74, 1995.** Reprint from *Journal of Mathematical Psychology* 39, 1, 1995, 9098

Knut Alfsen, Hugo Birkeland Morten Aaserud:

Impacts of an EC Carbon/Energy Tax and Deregulation Thermal Power Supply on CO₂, SO₂ and NO_x Emissions. **Reprints no. 76, 1995.** Reprint from *Environmental and Resource Economics*, Vol. 5, 1995, 165189.

Odd Aukrust:

The Scandinavian Contribution to National Accounting. **Reprints no. 77, 1995.** Reprint from Z. Kenevey (ed.): *The Accounts of Nations* Amsterdam, IOS Press, 1994. ISBN 905151991568.

Olav Bjerkholt:

Introduction: Ragnar Frisch, the originator of Econometrics. **Reprints no. 78, 1995.** Reprint from O. Bjerkholt (ed.): *Foundations of Modern Econometrics. The Selected Essays of Ragnar Frisch*, Volume I. Aldershot, UK: Edward Elgar, pp. xiiiiii, 1995.

KjerstiGro Lindquist:

The Existence of Factor Substitution in the Primary Aluminium Industry: A Multivariate Error Correction Approach Using Norwegian Panel Data. **Reprints no. 79, 1995.** Reprint from *Empirical Economics*, Vol. 20, 1995, 361383.

Petter Jakob Bjerve:

Innverknaden fra Ragnar Frisch på norsk makroøkonomisk planlegging og politikk. **Reprints no. 80, 1995.** Sidelall 10. Sætrykk fra *Sosialøkonomien*, Vol. 10, 1995

Rolf Aaberge, John K. Dagsvik og Steinar Strøm:

Labor Supply Responses and Welfare Effects of Tax Reforms. **Reprints no. 81, 1995.** Sidelall 25. Reprint from *Scandinavian Journal of Economics* no. 4, Vol. 97, 1995.

Snorre Kverndokk:

Tradeable CO₂ Emission Permits: Initial Distribution as a Justice Problem. **Reprints no. 82, 1996.** Sidelall 20. Reprint from *Environmental Values*, Vol. 4, 1995, 129148.

Julie Aslaksen, Trude Fagerli og Hanne A. Gravningmyhr:

Measuring Household Production in an InputOutput Framework: the Norwegian Experience. **Reprints no. 83, 1996.**

Julie Aslaksen og Charlotte Koren:

Det ubetalte husholdssarbeidet omfang og fordeling. **Reprints no. 84, 1996.** Sætrykk fra *Tidsskrift for samfunnsforskning* nr. 1, 1995.

Julie Aslaksen og Charlotte Koren:

Taxation, Time Use and the Value of Unpaid Labor: Policy Implications for the Redistribution of Income. **Reprints no. 85, 1996.** Reprint from *Scandinavian Journal of Economics* no. 4, Vol. 97, 1995.

Knut H. Alfsen, Mario A. De Franco, Solveig Glomsrød og Torgeir Johnsen:

The Cost of Soil Erosion in Nicaragua. **Reprints no. 86, 1996.** Reprint from *Ecological Economics*, Vol. 16, No. 1, 1996, 129145, with permission from Elsevier Science, Amsterdam, The Netherlands.

Bjørn E. Naug og Ragnar Nymoen:

Pricing to Market in a Small Open Economy. **Reprints no. 87, 1996.** Reprint from *Scandinavian Journal of Economics*, vol. 98(3), 1996.

Bjørn E. Naug:

Hva bestemmer utviklingen i importprisene? **Reprints no. 88, 1996.** Sætrykk fra *Sosialøkonomien* nr. 1, 1996

Erling Holmøy og Haakon Vennemo:

A General Equilibrium Assessment of a Suggested Reform in Capital Income Taxation. **Reprints no. 89, 1996.**

Reprint from *Journal of Policy Modeling* Vol. 17(6), 1995

Documents**Anders Rygh Swensen:**

Simple examples on smoothing macroeconomic time series. **Documents 95/1, 1995.**

Chunping Zhao, Olav Bjerkholt, Tore Halvorsen og Yu Zhu:

The Flow of Funds Accounts in China. **Documents 95/3, 1995.**

Hanne A. Gravningmyhr:

Analysing Effects of Removing Survivors' Pensions, Using the Microsimulation Model LOTTE. **Documents 95/5, 1995.**

Pål Boug:

User's Guide. The SEEMmodel Version 2.0. **Documents 95/6, 1995.**

Einar Bowitz, NilsØyvind Mæhle, Virza S. Sasmitawidjaja og Sentot B. Widoyono: MEMLI An Environmental Model for Indonesia. Technical Documentation of Data Programs and Procedures. **Documents 95/7, 1995.**

Knut H. Alfsen, Torstein Bye, Solveig Glomsrød og Henrik Wiig:

Integrated Assessment of Soil Degradation and Economic Growth in Ghana. **Documents 95/8, 1995.**

Olav Bjerkholt:

Ragnar Frisch and the Foundation of the Econometric Society and Econometrica. **Documents 95/9, 1995.**

Petter Jakob Bjerve:

The Influence of Ragnar Frisch on Macroeconomic Planning and Policy in Norway. **Documents 95/10, 1995.**

Dag Kolsrud:

Documentation of Computer Programs that Extend the SEEM Model and Provide a Link to the RAINS Model. **Documents 96/1, 1996.**

Elin Berg:

Some Results from the Literature on the Impact of Carbon Taxes on the Petroleum Wealth. **Documents 96/4, 1996.**

Olav Bjerkholt, Kjell Arne Brekke og Robin Choudhury:

The Century Model on the Long Term Sustainability of the Saudi Arabian Economy. **Documents 96/7, 1996.**

Karine Nyborg:

Environmental Valuation, CostBenefit Analysis and Policy Making: A Survey. **Documents 96/12, 1996.**

Per Richard Johansen og Knut A. Magnussen:

The Implementation Model. A Macroeconomic Model for Saudi Arabia. **Documents 96/13, 1996.**

Ådne Cappelen og Knut A. Magnussen:
The Selection Model. A General Equilibrium Model for Saudi Arabia. **Documents 96/14, 1996.**

Pål Boug og Leif Brubakk:

Impacts of Economic Integration on Energy Demand and CO₂ emissions on Western Europe. **Documents 96/15, 1996.**

John K. Dagsvik:

Probabilistic Models for Qualitative Choice Behavior: An Introduction. **Documents 96/16, 1996.**

Knut H. Alfsen og Knut Einar Rosendahl:
Economic Damage of Air Pollution. **Documents 96/17, 1996.**

Mette Rolland:

Military expenditure in Norway's main partner countries for development assistance. **Documents 96/20, 1996.**

Petter Jakob Bjerve:

Contributions of Ragnar Frisch to National Accounting. **Documents 96/21, 1996.**

Nils Martin Stølen: Effects on Wages from Changes in Payroll Taxes in Norway. **Documents 96/22, 1996.**

Notater

Dennis Fredriksen:

MOSART. Teknisk dokumentasjon. **Notater 95/5, 1995.**

Kjetil Olsen:

Nytte og kostnadsvirkninger av en norsk oppfyllelse av nasjonale utslippsmålssettinger. **Notater 95/7, 1995.**

Ådne Cappelen, Terje Skjerpen og Jørgen Aasness: Konsumetterspørsel, tjenesteproduksjon og sysselsetting. En mikro til makro analyse. **Notater 95/17, 1995.**

Hans Terje Mysen:

Nordisk energimarkedsmodell. Dokumentasjon av delmodell for energietterspørsel i industrien. **Notater 95/24, 1995.**

Bjørn E. Naug:

Eksport og importlikninger i KVARTS. **Notater 95/29, 1995.**

Bjørn E. Naug:

Etterspørsel etter arbeidskraft en litteraturoversikt. **Notater 95/31, 1995.**

Tor Jakob Klette:

Vekst og produktivitet i norsk industri. Hovedrapport fra et NFRprosjekt. **Notater 95/35, 1995.**

Lisbeth Lerskau:

Oversikt over konjunkturindikatorer i databasen NORMAP på FAME. **Notater 95/40, 1995.**

Bjørn E. Naug:

Estimering av eksportrelasjoner på disagregerte kvartalsdata. **Notater 95/46, 1995.**

Knut Moum:

Beregning av bruttoproduksjon og eierinntekt i boligsektoren i nasjonalregnskapet noen metodiske synspunkter. **Notater 95/47, 1995.**

Tom Kornstad:

Simulering av konsum og arbeidstilbud i et livsløpsperspektiv. **Notater 95/52, 1995.**

Audun Langørgen:

Faktorer bak kommunale variasjoner i avgifter til sosialhjelp og barnevern. **Notater 95/56, 1995.**

Tor Wiersdalen Karlsen:

Energimarkedet fra 1973 og fram mot 2010. **Notater 95/58, 1995.**

Bård Lian og Karl Ove Aarbu:

Dokumentasjon av LOTTEAS. **Notater 96/8, 1996.**

Dennis Fredriksen:

Datagrunnlaget for modellen MOSART, 1993. **Notater 96/9, 1996.**

Sverre Grepperud og Ann Christin Bøeng: Konsekvensene av økte oljeavgifter for råoljepris og etterspørsel etter olje. Analyser i PETRO og WOM. **Notater 96/10, 1996.**

Karsten Gerdrup:

Inntektsfordeling og økonomisk vekst i norske fylker: En empirisk studie basert på data for perioden 1967-93. **Notater 96/16, 1996**

Annegrete Bruvoll:

Konsekvenser av ulike håndteringsmåter for avfall. **Notater 96/31, 1996.**

Mette Rolland:

Militærtutgifter i Norges prioriterte samarbeidsland. **Notater 96/33, 1996.**

Anett Christin Hansen:

Analyse av individens preferanser over lotterier basert på en stokastisk modell for usikre utfall. **Notater 96/35, 1996.**

Bjørn Helge Vatne:

En dynamisk spillmodell. Dokumentasjon av dataprogrammer. **Notater 96/36, 1996.**

KjertstiGro Lindquist og Bjørn E. Naug: Makroøkonometriske modeller og konkurranseevne. **Notater 96/44, 1996.**

Rolf Golombek og Snorre Kverndokk (red.): Modeller for elektrisitets og gassmarkedene i Norge, Norden og Europa. **Notater 96/45, 1996.**

Finn Roar Aune: Konsekvenser av en nordisk avgiftsharmonisering på elektrisitetsområdet. **Notater 96/53, 1996.**

Innholdsfortegnelse for ØKONOMISKE ANALYSER (ØA) og ECONOMIC SURVEY (ES) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser og Economic Survey kan fås ved henvendelse til Eva Ivås, Statistisk sentralbyrå, telefon: 22 86 45 70, telefax: 22 11 12 38, E-post: eiv@ssb.no

Økonomiske Analyser

ØA 9/95:

Konjunkturtendensene, 3-15.

Ådne Cappelen og Einar Bowitz: Norsk økonomisk utvikling 1996-2000, 16-21.

Knut A. Magnussen og Mette Rolland: Den internasjonale konjunkturutviklingen mot år 2000, 22-30.

Thor Olav Thoresen og Karl Ove Aarbu: Skattereformen og progressivitet i skatte-systemet, 31-37.

ØA 1/96:

Økonomisk utsyn over året 1995, 3-86.

ØA 2/96:

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut

Einar Rosendahl: Markedsmakt, internasjonal CO₂-avgift og petroleumsformue, 3-12.

Bjørn E. Naug: Om konkurransesvneindikatorer, 13-21.

Knut H. Alfsen: Grønt BNP – trenger vi det?, 22-28.

Henrik Urdal og Nico Keilman: Barnløshet i fremtiden — en formell demografisk analyse, 29-38.

Godkjente doktoravhandlinger:

Ingvild Svendsen: Empirical Evidence on Expectations, 39.

ØA 3/96:

Karine Nyborg og Inger Spangen: Politiske beslutninger om veiinvesteringer, 3-9.

Torbjørn Eika: Utbyggingen av petroleumssektoren og konjunkturforløpet 1973-93, 10-16.

Leo Andreas Grünfeld: Norske konjunkturbølger fra 1900 til i dag. Noen tidligere antakelser og nyere avsløringer, 17-22.

Trude Nygård: Turismens økonomiske betydning for Norge, 23-31.

Anne B. Dahle: Sesongjustering og publisering av utenrikshandelstall, 32-37.

ØA 4/96:

Torstein A. Bye og Erik Fjærli: Kraftbeskatning. En analyse av ulike skatteopplegg i forhold til kraftverk, 3-13.

Marie W. Arneberg: Lønner det seg å jobbe? Kompensasjonsgrader i den norske velferdsmodellen, 14-23.

Knut A. Magnussen: En kontrafaktisk analyse av oljeprissjokk – virkninger på internasjonal økonomi, 24-32.

Ingvild Svendsen: Forventninger i norsk økonomi, 33-40.

Jon Petter Nossen: Offentlige finanser i Norge sammenlignet med EU-landene, USA og Japan, 41-48.

Reviderte nasjonalregnskapstall for 1993-1995, 49-51.

Offentlige finanser 1995, 52-61.

ØA 5/96:

Konjunkturtendensene 3-19.

Mette Rolland: Økonomisk utvikling utenom OECD-området, 20-25.

Torbjørn Eika: Petroleumsvirksomheten og norsk økonomi, 26-33.

Karin Ibenholt: Grunnlag for analyser av bærekraftig forbruk, 34-42.

Knut Einar Rosendahl: Helseeffekter av partikkelforurensning i Oslo, 43-52.

Helge Brunborg og Siri Eriksen: U-landsdemografisk forskning i Norge, 53-62.

ØA 6/96:

Konjunkturtendensene, 3-53.

Torbjørn Eika og Tor Arnt Johnsen: Mot normalt: Virkninger av ubalanser i kraftmarkedet, 54-59.

ØA 7/96

Mette Rolland: Militærutgifter i Norges prioriterte samarbeidsland, 3-13.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: Energiforbruk og luftforurensning i et Vest-Europa i forandring, 14-22.

Per Richard Johansen: For stram pengepolitikk i Europa, 23-29.

Ole Sandvik: Omlegging av arbeidskraftundersøkelsen (AKU), 30-34.

ØA 8/96

Rolf Aaberge, Arne S. Andersen og Tom Wennemo: Er årlig lavinntekt et godt mål for fattigdom? Lavinntekt i Norge 1979-1993, 3-11.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: Bærekraftig økonomi? Noen alternative modellscenærer for Norge mot år 2030, 12-21.

Knut Olav Oftedal: Marked for omsorg mot år 2030, 22-28.

Mette Lund og Alf Torstensen: Utviklingen på arbeidsmarkedet målt ved brutto- og nettoendringer, 29-35.

Tore Halvorsen og Elisabeth Nørgaard: Omlegging av utenriksregnskapet, 36-40.

Economic Survey

ES 4/95:

Economic trends, 3-16.

Einar Bowitz and Ådne Cappelen: Economic developments in Norway, 17-22.

Finn Roar Aune, Torstein Bye and Tor Arnt Johnsen: The costs of decommissioning nuclear power stations. The Swedish example, 23-31.

Annegrete Bruvoll and Karin Ibenholt: Projections of waste quantities in Norway, 32-40.

ES 1/96:

Economic survey 1995, 3-32.

Knut H. Alfsen: A green GDP — Do we need it?, 33-39.

ES 2/96:

Economic trends, 3-24.

Bodil Merethe Larsen and Runa Nesbakken: Carbon taxation and some effects on CO₂ emissions in Norway 1987-1994, 25-31.

Knut H. Alfsen and Pål Boug: European integration, energy demand and emissions to air, 32-42.

ES 3/96:

Economic trends, 3-25.

Jørgen Aasness, Julie Aslaksen and Hanne A. Gravningssmyhr: Distributional efficiency of direct taxation, 26-31.

Inger Texmon: Leaving the parental home among young adults, 32-42.

Tabell- og diagramvedlegg

Innhold

Side

A. Nasjonalregnskap for Norge

Tabell A1	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	1*
Tabell A2	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Millioner kroner	2*
Tabell A3	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	3*
Tabell A4	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	4*
Tabell A5	Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner	5*
Tabell A6	Produksjon. Faste 1993-priser. Millioner kroner	6*
Tabell A7	Produksjon. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	7*
Tabell A8	Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	8*
Tabell A9	Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner	9*
Tabell A10	Produktinnsats. Faste 1993-priser. Millioner kroner	10*
Tabell A11	Produktinnsats. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	11*
Tabell A12	Produktinnsats. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	12*
Tabell A13	Bruttoprodukt. Løpende priser. Millioner kroner	13*
Tabell A14	Bruttoprodukt. Faste 1993-priser. Millioner kroner	14*
Tabell A15	Bruttoprodukt. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	15*
Tabell A16	Bruttoprodukt. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	16*
Tabell A17	Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	17*
Tabell A18	Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Millioner kroner	17*
Tabell A19	Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	18*
Tabell A20	Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	18*
Tabell A21	Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	19*
Tabell A22	Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Millioner kroner	19*
Tabell A23	Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
Tabell A24	Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	20*
Tabell A25	Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner	21*
Tabell A26	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1993-priser. Millioner kroner	22*
Tabell A27	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	23*
Tabell A28	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	24*
Tabell A29	Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	25*
Tabell A30	Eksport. Faste 1993-priser. Millioner kroner	26*
Tabell A31	Eksport. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	27*
Tabell A32	Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	28*
Tabell A33	Import. Løpende priser. Millioner kroner	29*
Tabell A34	Import. Faste 1993-priser. Millioner kroner	30*
Tabell A35	Import. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	31*
Tabell A36	Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	32*
Tabell A37	Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner	33*

B. Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell B1:	Olje- og gassproduksjon	34*
Tabell B2:	Produksjonsindeks etter næring og varetype	34*
Tabell B3:	Industriproduksjonen - produksjonsindeksen	34*
Tabell B4:	Ordretilgang - industri	35*
Tabell B5:	Ordrereserver - industri	35*
Tabell B6:	Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning	36*
Tabell B7:	Industriinvesteringer i verdi - Investeringsundersøkelsen	36*
Tabell B8:	Boligbygging	36*
Tabell B9:	Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	37*
Tabell B10:	Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	37*
Tabell B11:	Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	37*
Tabell B12:	Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	37*
Tabell B13:	Timefortjeneste	38*
Tabell B14:	Konsumprisindeksen	38*
Tabell B15:	Engrospriser	38*
Tabell B16:	Utenrikshandel - verditall	39*
Tabell B17:	Utenrikshandel - indekser	39*
Tabell B18:	Utenriksregnskap. Driftsregnskap. Millioner kroner	40*
Tabell B19:	Utenriksregnskap. Kapitalregnskap. Millioner kroner	41*

Diagrammer

Olje- og gassproduksjon	42*
Produksjonsindeksen	42*
Ordreindeksen - industri	43*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	44*
Ordreindeksen - bygge- og anleggsvirksomhet	44*
Arbeidsledighet og sysselsetting	45*
Antatte og utførte investeringer i industrien	45*
Detaljomsetning mv	45*
Lønninger	45*
Konsum- og engrospriser	46*
Nominell rente på tre-måneders plasseringer	46*
Utenrikshandel	46*

C. Nasjonalregnskapstall for utvalgte OECD-land

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt	47*
Tabell C2: Privat konsum	47*
Tabell C3: Offentlig konsum	47*
Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital	48*
Tabell C5: Eksport av varer og tjenester	48*
Tabell C6: Import av varer og tjenester	48*
Tabell C7: Privat konsumdeflator	49*
Tabell C8: Lønnskostnader pr. sysselsatt	49*
Tabell C9: Sysselsetting	49*
Tabell C10: Arbeidsledigheten	50*
Tabell C11: Korte renter	50*
Tabell C12: Budsjettbalanse	50*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	434 798	457 138	107 668	108 190	116 606	124 675	114 306	113 395	123 157
Varekonsum	234 526	247 613	56 742	59 036	61 574	70 260	60 964	61 778	65 006
Tjenester	198 299	206 763	51 484	48 759	53 559	52 960	53 574	51 058	56 169
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 713	17 890	2 742	3 864	7 136	4 149	2 982	4 014	7 728
Utlendingers kjøp i Norge	-15 740	-15 127	-3 300	-3 469	-5 664	-2 694	-3 215	-3 455	-5 746
Konsum i offentlig forvaltning	185 206	191 973	47 015	47 537	48 470	48 951	49 730	50 454	51 130
Konsum i statsforvaltningen	74 902	76 847	18 837	19 017	19 400	19 594	19 773	20 135	20 227
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	53 841	55 915	13 708	13 836	14 114	14 257	14 468	14 750	14 699
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21 061	20 932	5 129	5 181	5 286	5 337	5 305	5 385	5 528
Konsum i kommuneforvaltningen	110 304	115 126	28 178	28 520	29 070	29 358	29 957	30 319	30 903
Bruttoinvestering i fast kapital	183 560	197 664	44 848	48 579	48 061	56 176	46 132	49 747	52 682
Oljeutvinning og rørtransport	54 180	48 145	10 407	12 002	12 321	13 414	10 190	12 361	12 286
Utenriks sjøfart og oljeboring	4 647	3 703	1 681	1 551	-812	1 284	892	851	1 226
Fastlands-næringer	124 732	145 816	32 759	35 026	36 552	41 478	35 051	36 536	39 171
Industri og bergverk	10 776	15 632	2 792	3 814	4 185	4 841	3 407	4 052	4 511
Annen vareproduksjon	11 404	12 179	2 319	3 380	3 203	3 278	2 377	3 262	3 184
Offentlig forvaltning	28 276	29 164	6 129	6 342	7 384	9 309	6 626	6 745	7 873
Boligtjenester	24 271	28 735	6 993	6 966	7 140	7 635	6 843	6 832	7 406
Annen tjenesteyting	50 005	60 106	14 527	14 524	14 640	16 416	15 798	15 645	16 197
Lager	13 445	23 401	8 963	6 372	4 702	3 364	9 919	5 163	2 726
Bruttoinvesteringer i alt	197 005	221 065	53 810	54 952	52 764	59 540	56 051	54 910	55 408
Innenlandsk anvendelse	817 009	870 177	208 493	210 678	217 839	233 166	220 086	218 759	229 694
Etterspørsel fra fastlands-Norge	744 737	794 927	187 442	190 753	201 627	215 104	199 086	200 385	213 457
Eksport i alt	334 837	355 041	89 294	86 302	88 500	90 945	98 562	98 300	101 554
Tradisjonelle varer	128 522	143 413	38 118	33 838	34 730	36 727	40 395	37 384	36 800
Råolje og naturgass	106 440	113 231	28 000	28 003	26 353	30 875	34 589	36 962	38 903
Skip og plattformer	10 597	10 581	1 966	3 024	3 525	2 066	1 899	1 724	922
Tjenester	89 278	87 816	21 210	21 437	23 892	21 277	21 679	22 230	24 929
Samlet anvendelse	1 151 846	1 225 218	297 787	296 980	306 339	324 111	318 648	317 059	331 248
Import i alt	282 104	299 352	71 130	73 395	75 114	79 713	75 051	74 771	78 439
Tradisjonelle varer	184 692	202 854	49 236	49 878	49 300	54 440	53 150	52 313	52 636
Råolje	867	1 121	326	356	270	169	218	255	169
Skip og plattformer	12 355	12 866	3 059	2 415	2 413	4 979	3 129	2 217	1 966
Tjenester	84 190	82 511	18 509	20 746	23 131	20 125	18 554	19 986	23 668
Bruttonasjonalprodukt	869 742	925 866	226 657	223 585	231 225	244 398	243 597	242 288	252 809
Fastlands-Norge	741 287	793 220	194 285	190 291	199 786	208 858	203 961	200 008	208 404
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	128 455	132 646	32 372	33 294	31 439	35 540	39 637	42 280	44 405
Fastlands-næringer	656 157	696 538	172 444	166 804	175 164	182 126	179 088	175 584	181 843
Industri og bergverk	104 041	118 140	30 059	29 646	28 137	30 298	31 139	30 415	28 637
Annen vareproduksjon	71 254	79 865	20 212	16 400	21 477	21 776	21 458	16 259	21 124
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	138 436	144 418	35 358	35 771	36 467	36 822	37 670	38 181	39 023
Privat tjenesteproduksjon	342 427	354 115	86 814	84 988	89 082	93 230	88 821	90 730	93 059
Korreksjonsposter	85 129	96 682	21 841	23 487	24 622	26 732	24 873	24 424	26 561

2*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	428 584	439 735	103 503	104 723	112 474	119 034	109 288	108 299	116 886
Varekonsum	230 865	237 868	54 706	56 539	59 076	67 547	58 973	59 159	61 878
Tjenester	196 045	199 269	49 337	47 704	52 080	50 148	50 601	48 638	53 384
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 286	17 298	2 676	3 827	6 880	3 915	2 801	3 773	7 174
Utlendingers kjøp i Norge	-15 613	-14 700	-3 215	-3 348	-5 562	-2 575	-3 086	-3 271	-5 550
Konsum i offentlig forvaltning	180 868	181 182	44 626	45 045	45 653	45 858	46 029	46 394	46 432
Konsum i statsforvaltningen	73 232	72 744	18 061	18 131	18 283	18 268	18 487	18 622	18 456
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	52 850	53 001	13 135	13 221	13 331	13 314	13 522	13 678	13 434
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 382	19 743	4 926	4 910	4 952	4 954	4 965	4 944	5 021
Konsum i kommuneforvaltningen	107 636	108 438	26 565	26 914	27 369	27 590	27 542	27 772	27 977
Bruttoinvestering i fast kapital	179 759	187 837	43 184	46 221	45 487	52 945	43 076	46 242	48 899
Oljeutvinning og rørtransport	52 972	46 014	10 054	11 495	11 700	12 766	9 595	11 486	11 475
Utenriks sjøfart og oljeboring	4 826	3 373	1 681	1 595	-1 067	1 164	812	816	1 169
Fastlands-næringer	121 961	138 449	31 449	33 131	34 854	39 015	32 668	33 941	36 255
Industri og bergverk	10 698	15 158	2 758	3 700	4 067	4 633	3 254	3 901	4 303
Annen vareproduksjon	11 250	11 731	2 262	3 251	3 086	3 132	2 262	3 107	2 991
Offentlig forvaltning	27 706	27 562	5 873	5 991	6 970	8 729	6 141	6 210	7 143
Boligtjenester	23 526	26 510	6 565	6 407	6 565	6 972	6 163	6 019	6 513
Annen tjenesteyting	48 781	57 488	13 992	13 782	14 166	15 549	14 848	14 704	15 305
Lager	13 506	23 997	9 041	6 292	5 283	3 381	9 597	4 840	3 680
Bruttoinvesteringer i alt	193 266	211 834	52 225	52 513	50 770	56 326	52 673	51 082	52 578
Innenlandske anvendelse	802 717	832 751	200 355	202 281	208 897	221 218	207 990	205 775	215 896
Etterspørsel fra fastlands-Norge	731 413	759 366	179 579	182 899	192 981	203 907	187 986	188 634	199 573
Eksport i alt	341 828	354 689	88 149	85 221	89 704	91 615	96 128	93 522	96 551
Tradisjonelle varer	127 108	132 372	34 644	31 328	32 057	34 343	37 837	34 962	34 874
Råolje og naturgass	116 112	125 818	30 700	29 844	30 493	34 781	35 543	35 435	36 441
Skip og plattformer	10 416	10 954	2 043	3 037	3 731	2 143	1 936	1 683	895
Tjenester	88 191	85 544	20 762	21 011	23 422	20 348	20 811	21 441	24 340
Samlet anvendelse	1 144 545	1 187 439	288 504	287 502	298 601	312 833	304 118	299 296	312 447
Import i alt	279 766	294 127	69 593	72 896	73 877	77 761	72 794	72 987	76 313
Tradisjonelle varer	184 085	200 845	48 661	49 561	49 049	53 574	52 334	52 029	52 256
Råolje	943	1 244	349	382	328	185	214	219	140
Skip og plattformer	12 446	13 250	3 198	2 566	2 425	5 061	3 085	2 162	1 962
Tjenester	82 292	78 787	17 385	20 387	22 075	18 940	17 161	18 578	21 955
Bruttonasjonalprodukt	864 780	893 312	218 911	214 606	224 723	235 072	231 325	226 309	236 134
Fastlands-Norge	725 221	745 023	182 728	179 215	188 319	194 760	190 061	185 169	193 684
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	139 559	148 290	36 183	35 391	36 404	40 312	41 264	41 141	42 450
Fastlands-næringer	651 036	666 373	164 405	160 415	168 421	173 133	169 947	165 063	172 570
Industri og bergverk	101 380	104 322	27 099	26 272	24 197	26 754	27 806	26 352	25 307
Annen vareproduksjon	69 487	75 588	18 759	15 047	20 906	20 876	19 565	14 546	19 872
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	134 578	135 321	33 358	33 552	34 066	34 345	34 573	34 701	35 005
Privat tjenesteproduksjon	345 591	351 141	85 189	85 544	89 251	91 157	88 002	89 465	92 385
Korreksjonsposter	74 185	78 649	18 323	18 801	19 899	21 627	20 114	20 106	21 114

3*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,1	2,6	1,1	2,9	3,8	2,6	5,6	3,4	3,9
Varekonsum	5,1	3,0	1,7	4,0	4,1	2,4	7,8	4,6	4,7
Tjenester	3,3	1,6	1,1	0,9	1,5	3,1	2,6	2,0	2,5
Husholdningenes kjøp i utlandet	8,6	0,1	-8,3	-0,3	3,8	0,3	4,7	-1,4	4,3
Utlendingers kjøp i Norge	13,5	-5,8	3,2	-10,2	-11,9	4,8	-4,0	-2,3	-0,2
Konsum i offentlig forvaltning	0,7	0,2	-0,4	0,1	0,4	0,6	3,1	3,0	1,7
Konsum i statsforvaltningen	-1,2	-0,7	-0,4	-0,6	-0,8	-0,9	2,4	2,7	0,9
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	-0,1	0,3	0,5	0,3	0,2	0,1	2,9	3,5	0,8
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-3,9	-3,1	-2,8	-2,8	-3,5	-3,5	0,8	0,7	1,4
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	0,7	-0,4	0,6	1,2	1,6	3,7	3,2	2,2
Bruttoinvestering i fast kapital	6,9	4,5	7,1	0,3	-0,3	10,9	-0,3	0,0	7,5
Oljeutvinning og rørtransport	-7,3	-13,1	-17,7	-30,7	-9,7	14,0	-4,6	-0,1	1,9
Utenriks sjøfart og oljeboring	-30,5	-30,1	-31,9	2,5	-197,1	•	-51,7	-48,9	•
Fastlands-næringer	17,2	13,5	22,6	18,7	10,4	5,9	3,9	2,4	4,0
Industri og bergverk	8,3	41,7	45,6	59,8	38,8	30,2	18,0	5,4	5,8
Annen vareproduksjon	2,5	4,3	13,1	0,4	2,4	4,5	0,0	-4,4	-3,1
Offentlig forvaltning	1,6	-0,5	3,1	3,0	5,0	-8,7	4,6	3,7	2,5
Boligtjenester	34,9	12,7	31,6	19,4	6,1	-0,1	-6,1	-6,1	-0,8
Annen tjenesteyting	26,6	17,8	26,3	23,3	10,8	13,2	6,1	6,7	8,0
Lager	40,2	77,7	29,8	74,7	161,0	269,6	6,1	-23,1	-30,3
Bruttoinvesteringer i alt	8,7	9,6	10,4	5,7	6,6	15,8	0,9	-2,7	3,6
Innenlandsk anvendelse	4,4	3,7	3,0	3,0	3,7	5,2	3,8	1,7	3,4
Etterspørsel fra fastlands-Norge	5,2	3,8	3,9	4,7	4,1	2,7	4,7	3,1	3,4
Eksport i alt	8,2	3,8	6,8	2,0	5,8	0,8	9,1	9,7	7,6
Tradisjonelle varer	13,1	4,1	15,1	1,1	2,1	-0,8	9,2	11,6	8,8
Råolje og naturgass	11,6	8,4	4,6	4,4	14,8	10,0	15,8	18,7	19,5
Skip og plattformer	-12,0	5,2	0,4	68,2	55,6	-48,7	-5,3	-44,6	-76,0
Tjenester	0,6	-3,0	1,5	-5,3	-4,3	-0,6	0,2	2,0	3,9
Samlet anvendelse	5,5	3,7	4,1	2,7	4,3	3,9	5,4	4,1	4,6
Import i alt	6,9	5,1	4,9	3,6	4,1	7,8	4,6	0,1	3,3
Tradisjonelle varer	15,3	9,1	12,4	9,5	7,0	7,8	7,5	5,0	6,5
Råolje	-17,5	32,0	48,5	66,9	30,8	-18,9	-38,7	-42,8	-57,3
Skip og plattformer	-33,9	6,5	-28,2	-31,5	28,0	115,3	-3,5	-15,8	-19,1
Tjenester	0,4	-4,3	-5,1	-3,5	-4,0	-4,6	1,3	-8,9	-0,5
Bruttonasjonalprodukt	5,0	3,3	3,9	2,4	4,3	2,6	5,7	5,5	5,1
Fastlands-Norge	4,3	2,7	3,8	2,3	3,2	1,7	4,0	3,3	2,8
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	8,8	6,3	4,4	2,6	11,0	7,1	14,0	16,2	16,6
Fastlands-næringer.	4,0	2,4	3,4	1,8	2,7	1,5	3,4	2,9	2,5
Industri og bergverk	5,4	2,9	9,3	1,2	1,3	-0,0	2,6	0,3	4,6
Annen vareproduksjon	0,8	8,8	10,1	10,4	6,7	8,6	4,3	-3,3	-4,9
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning.	1,1	0,6	-0,5	0,4	0,9	1,3	3,6	3,4	2,8
Privat tjenesteproduksjon	5,4	1,6	1,8	1,1	2,9	0,6	3,3	4,6	3,5
Korreksjonsposter	7,5	6,0	7,7	6,7	6,7	3,4	9,8	6,9	6,1

4*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,5	2,5	2,9	2,3	2,2	2,5	0,5	1,4	1,6
Varekonsum	1,6	2,5	3,1	3,0	2,0	1,9	-0,3	0,0	0,8
Tjenester	1,1	2,6	2,6	1,8	2,4	3,4	1,5	2,7	2,3
Husholdningenes kjøp i utlandet	2,5	0,9	-0,0	-0,9	1,4	2,6	3,9	5,4	3,9
Utlendingers kjøp i Norge	0,8	2,1	1,6	2,2	2,1	2,1	1,5	1,9	1,7
Konsum i offentlig forvaltning	2,4	3,5	4,0	3,5	3,2	3,1	2,6	3,1	3,7
Konsum i statsforvaltningen	2,3	3,3	3,0	3,1	3,4	3,7	2,6	3,1	3,3
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	1,9	3,6	3,3	3,4	3,6	4,0	2,5	3,0	3,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,3	2,6	2,3	2,2	2,9	3,0	2,6	3,2	3,1
Konsum i kommuneforvaltningen	2,5	3,6	4,7	3,8	3,1	2,8	2,5	3,0	4,0
Bruttoinvestering i fast kapital	2,1	3,1	2,5	2,8	3,6	3,2	3,1	2,4	2,0
Oljeutvinning og rørtransport	2,3	2,3	2,1	2,7	2,5	1,4	2,6	3,1	1,7
Utenriks sjøfart og oljeboring	-3,7	14,0	3,9	-0,4	-24,2	-6,8	9,9	7,3	37,7
Fastlands-næringer	2,3	3,0	2,4	2,8	3,1	3,5	3,0	1,8	3,0
Industri og bergverk	0,7	2,4	0,4	2,1	3,0	3,3	3,4	0,8	1,9
Annен vareproduksjon	1,4	2,4	1,2	2,5	2,7	3,0	2,5	1,0	2,6
Offentlig forvaltning	2,1	3,7	3,1	3,4	4,2	4,0	3,4	2,6	4,0
Boligtjenester	3,2	5,1	5,0	6,3	4,7	4,9	4,2	4,4	4,6
Annen tjenesteyting	2,5	2,0	1,4	1,1	2,1	3,0	2,5	1,0	2,4
Lager	-0,5	-2,0	-2,9	-1,3	-7,5	32,9	4,3	5,3	-16,8
Bruttoinvesteringer i alt	1,9	2,4	1,6	2,3	2,2	3,4	3,3	2,7	1,4
Innenlandske anvendelse	1,8	2,7	2,8	2,6	2,4	2,9	1,7	2,1	2,0
Etterspørsel fra fastlands-Norge	1,8	2,8	3,1	2,7	2,6	2,9	1,5	1,9	2,4
Eksport i alt	-2,0	2,2	6,0	3,2	-0,4	0,4	1,2	3,8	6,6
Tradisjonelle varer	1,1	7,1	11,0	8,2	6,0	3,8	-3,0	-1,0	-2,6
Råolje og naturgass	-8,3	-1,8	4,4	-1,1	-7,3	-3,0	6,7	11,2	23,5
Skip og plattformer	1,7	-5,1	-4,4	-0,6	-6,8	-6,5	1,9	2,9	9,0
Tjenester	1,2	1,4	0,5	2,0	1,0	2,1	2,0	1,6	0,4
Samlet anvendelse	0,6	2,5	3,7	2,8	1,6	2,2	1,5	2,6	3,3
Import i alt	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	1,7	1,1
Tradisjonelle varer	0,3	0,7	0,7	1,2	0,4	0,4	0,4	-0,1	0,2
Råolje	-8,1	-2,0	-0,7	3,0	-11,0	0,7	9,2	25,3	46,5
Skip og plattformer	-0,7	-2,2	-2,5	-5,1	-0,7	-2,6	6,0	9,0	0,7
Tjenester	2,3	2,4	2,7	1,0	2,7	3,1	1,6	5,7	2,9
Bruttonasjonalprodukt	0,6	3,1	4,5	3,4	1,8	2,6	1,7	2,8	4,1
Fastlands-Norge	2,2	4,2	4,9	4,2	3,6	3,9	0,9	1,7	1,4
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-8,0	-2,8	2,5	-1,2	-8,2	-3,9	7,4	9,2	21,1
Fastlands-næringer	0,8	3,7	4,7	3,2	3,3	3,6	0,5	2,3	1,3
Industri og bergverk	2,6	10,3	9,0	10,1	12,2	10,4	1,0	2,3	-2,7
Annen vareproduksjon	2,5	3,0	7,9	5,8	-0,1	-0,0	1,8	2,6	3,5
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,9	3,7	4,8	3,8	3,4	3,1	2,8	3,2	4,1
Privat tjenesteproduksjon	-0,9	1,8	2,6	0,3	1,6	2,6	-1,0	2,1	0,9
Korreksjonsposter	14,8	7,1	5,8	11,6	5,4	6,1	3,7	-2,8	1,7

5*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt .	1 458 586	1 542 534	379 065	377 265	381 220	404 984	401 311	402 745	413 369
Jordbruk .	25 235	24 418	4 761	5 033	9 333	5 292	4 562	4 867	9 229
Skogbruk	3 258	4 176	1 701	1 131	346	998	1 522	1 000	394
Fiske og fiskeoppdrett .	15 131	15 673	4 111	3 666	3 825	4 071	4 337	3 626	3 792
Olje og gassutvinning .	132 672	139 389	33 822	34 378	32 899	38 290	42 044	44 874	47 658
Utv. av råolje og naturgass.	126 551	133 976	32 420	33 341	31 659	36 557	40 601	43 322	45 572
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning .	6 121	5 412	1 402	1 037	1 240	1 733	1 442	1 552	2 086
Bergverksdrift .	4 201	4 331	1 014	1 140	1 055	1 121	1 084	1 153	1 035
Industri	334 334	358 115	92 008	90 339	83 964	91 804	94 875	91 791	88 422
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	83 293	84 437	20 266	22 329	20 111	21 732	21 153	22 725	20 641
Tekstil, bekledning og skotøy .	6 003	5 943	1 726	1 518	1 249	1 450	1 540	1 464	1 398
Treforedling	17 702	22 921	5 546	5 583	5 761	6 031	5 599	4 808	4 771
Grafisk produksjon	25 576	27 194	6 926	6 579	6 408	7 282	7 674	7 318	7 086
Raffinering.	16 719	14 977	3 750	3 839	3 747	3 642	4 093	4 461	5 072
Kjemiske råvarer	17 689	19 603	5 290	4 965	4 792	4 556	4 935	4 369	4 853
Kjemiske og mineralske prod..	23 947	26 695	6 971	6 613	6 108	7 003	7 262	7 015	6 383
Metaller	30 945	34 769	9 153	8 568	8 401	8 648	9 000	8 690	8 040
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	90 222	98 150	26 086	24 676	22 279	25 108	27 412	25 152	24 762
Trevare-, møbelindustri og annen industri .	22 238	23 427	6 294	5 670	5 109	6 353	6 206	5 789	5 417
Kraftforsyning .	26 890	31 116	8 820	6 785	6 379	9 132	9 503	5 949	4 793
Bygg og anlegg .	90 900	104 581	23 548	25 615	26 343	29 075	25 151	27 218	28 294
Varehandel	136 172	145 213	34 305	34 824	35 734	40 350	36 342	37 379	37 709
Hotell og restaurant	26 158	26 226	5 632	6 087	7 233	7 274	5 804	6 309	7 496
Rørtransport.	14 527	15 634	3 776	3 707	3 765	4 386	4 485	4 435	4 496
Samferdsel	104 287	112 239	25 180	27 886	29 655	29 519	26 959	30 468	32 266
Sjøfart	58 214	58 893	14 800	14 864	14 687	14 543	14 733	15 170	15 181
Utenriks sjøfart .	53 238	53 971	13 689	13 641	13 386	13 254	13 649	13 878	13 872
Innenriks sjøfart .	4 976	4 922	1 110	1 222	1 301	1 289	1 083	1 292	1 309
Bank og forsikring	53 265	54 854	15 099	11 866	12 272	15 617	13 721	12 465	12 645
Boligtjenester	73 431	75 233	18 597	18 733	18 873	19 031	19 143	19 343	19 460
Forretningsmessig tjenesteyting	83 276	86 053	20 953	21 012	21 818	22 271	22 470	22 930	23 854
Privat tjenesteyting .	71 729	74 162	18 958	17 649	19 452	18 102	19 954	18 379	20 299
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	204 906	212 228	51 980	52 552	53 587	54 109	54 625	55 391	56 348
Statsforvaltningen .	74 610	75 693	18 556	18 733	19 112	19 293	19 150	19 498	19 759
Sivilt . .	53 347	54 413	13 342	13 466	13 738	13 867	13 835	14 103	14 261
Forsvar	21 263	21 280	5 214	5 267	5 374	5 426	5 315	5 395	5 498
Kommuneforvaltningen .	130 296	136 535	33 424	33 819	34 475	34 817	35 475	35 893	36 589
Fastlands-næringer.	1 258 149	1 333 541	327 777	325 540	331 170	349 054	341 133	339 558	347 343
Markedsrettet . . .	1 153 610	1 227 170	301 775	299 173	301 554	324 669	320 545	320 997	330 083
Ikke markedsrettet .	304 976	315 363	77 289	78 093	79 666	80 315	80 765	81 748	83 286

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. Produksjon. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt	1 452 379	1 496 918	367 005	366 819	372 597	390 498	382 989	380 243	389 844
Jordbruk	24 699	25 343	4 796	5 168	9 953	5 427	4 792	5 153	9 947
Skogbruk	3 279	3 479	1 399	925	298	857	1 091	723	298
Fiske og fiskeoppdrett	14 464	16 048	3 839	3 563	3 914	4 732	4 382	3 953	4 259
Olje og gassutvinning	143 207	152 687	36 723	36 285	37 315	42 363	42 720	42 581	44 266
Utv. av råolje og naturgass	137 358	147 208	35 322	35 223	36 058	40 605	41 329	41 131	42 318
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5 849	5 479	1 401	1 062	1 258	1 758	1 391	1 450	1 949
Bergverksdrift	4 192	4 301	990	1 135	1 050	1 126	1 052	1 126	1 022
Industri	328 303	335 241	86 502	84 895	78 307	85 538	88 544	84 938	81 781
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	83 135	84 423	20 148	22 345	20 189	21 741	20 990	22 422	20 351
Tekstil, bekledning og skoøy	6 026	5 804	1 685	1 488	1 224	1 408	1 501	1 424	1 345
Treforedling	17 279	18 071	4 704	4 514	4 359	4 495	4 464	4 045	4 067
Grafisk produksjon	24 795	25 631	6 559	6 214	6 033	6 825	6 830	6 515	6 270
Raffinering	17 341	15 714	4 068	4 002	3 990	3 653	4 084	4 074	4 698
Kjemiske råvarer	17 088	17 088	4 589	4 246	4 091	4 162	4 515	3 844	4 314
Kjemiske og mineralske prod.	23 639	25 229	6 641	6 290	5 774	6 524	6 862	6 517	5 957
Metaller	28 437	27 777	7 250	6 919	6 710	6 898	7 366	7 177	6 932
Værkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	89 555	94 151	25 178	23 722	21 237	24 015	26 229	23 624	22 911
Trevare-, møbelindustri og annen industri	21 010	21 352	5 681	5 154	4 701	5 816	5 703	5 297	4 937
Kraftforsyning	26 825	29 135	8 178	6 376	6 001	8 581	8 819	5 487	4 231
Bygg og anlegg	88 109	96 729	22 188	23 623	24 290	26 627	22 696	24 014	24 907
Varehandel	136 030	141 405	33 544	33 996	34 649	39 216	36 009	36 087	36 413
Hotell og restaurant	25 809	25 682	5 538	5 900	7 372	6 872	5 610	5 971	7 489
Rørtransport	14 236	15 454	3 787	3 699	3 782	4 187	4 425	4 353	4 413
Samferdsel	105 887	112 759	25 535	28 058	29 612	29 553	26 705	29 868	31 520
Sjøfart	57 683	57 703	14 704	14 435	14 321	14 242	14 371	14 767	15 126
Utenriks sjøfart	52 752	52 926	13 622	13 251	13 061	12 992	13 317	13 517	13 853
Innenriks sjøfart	4 930	4 777	1 082	1 184	1 260	1 251	1 054	1 250	1 272
Bank og forsikring	55 798	56 376	13 877	13 877	14 263	14 359	13 856	13 879	14 500
Boligtjenester	72 998	73 750	18 364	18 405	18 454	18 527	18 589	18 643	18 709
Forretningsmessig tjenesteyting	81 577	81 734	20 119	20 119	20 678	20 818	20 929	21 170	21 909
Privat tjenesteyting	69 505	69 361	17 730	16 702	17 998	16 932	18 126	16 856	18 148
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	199 779	199 729	49 189	49 658	50 341	50 542	50 273	50 673	50 907
Statsforvaltningen	72 878	71 532	17 780	17 840	17 980	17 932	17 844	17 970	17 936
Sivilt	52 313	51 462	12 771	12 849	12 946	12 895	12 867	13 017	12 941
Forsvar	20 565	20 070	5 009	4 991	5 034	5 037	4 977	4 953	4 995
Kommuneforvaltningen	126 901	128 197	31 410	31 818	32 360	32 609	32 429	32 704	32 971
Fastlands-næringer	1 242 184	1 275 851	312 873	313 584	318 439	330 956	322 527	319 791	327 311
Markedsrettet	1 153 484	1 196 923	293 046	292 267	296 936	314 675	307 558	304 390	313 316
Ikke markedsrettet	298 895	299 995	73 958	74 552	75 661	75 823	75 431	75 853	76 527

7*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A7. Produksjon. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt	4,5	3,1	4,6	2,2	3,6	2,0	4,4	3,7	4,6
Jordbruk	-5,1	2,6	-0,8	-3,0	8,2	1,6	-0,1	-0,3	-0,1
Skogbruk	1,5	6,1	30,8	-5,8	-6,8	-5,5	-22,0	-21,9	0,2
Fiske og fiskeoppdrett	16,1	11,0	7,9	13,9	8,9	13,1	14,1	11,0	8,8
Olje og gassutvinning	11,6	6,6	3,6	1,9	13,5	7,9	16,3	17,4	18,6
Utv. av råolje og naturgass	12,0	7,2	4,8	3,0	14,1	7,3	17,0	16,8	17,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2,3	-6,3	-19,5	-23,5	-1,6	22,0	-0,7	36,6	55,0
Bergverksdrift	5,6	2,6	11,2	4,1	-2,4	-0,8	6,3	-0,9	-2,6
Industri	5,4	2,1	8,2	0,8	0,6	-0,9	2,4	0,1	4,4
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,3	1,5	4,9	1,2	-0,4	0,7	4,2	0,3	0,8
Tekstil, bekledning og skotøy	9,3	-3,7	13,6	-3,4	-6,6	-16,8	-10,9	-4,3	9,9
Treforedling	9,4	4,6	9,5	7,1	3,8	-1,7	-5,1	-10,4	-6,7
Grafisk produksjon	2,1	3,4	4,4	1,5	3,1	4,4	4,1	4,8	3,9
Raffinering	3,3	-9,4	-3,6	-8,1	-7,6	-17,9	0,4	1,8	17,7
Kjemiske råvarer	3,0	0,0	5,9	0,8	-3,0	-3,8	-1,6	-9,5	5,4
Kjemiske og mineralske prod.	8,4	6,7	15,6	1,5	6,2	4,2	3,3	3,6	3,2
Metaller	8,9	-2,3	5,2	-4,4	-5,0	-4,8	1,6	3,7	3,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	5,0	5,1	11,9	2,7	4,5	1,6	4,2	-0,4	7,9
Trevare-, møbelindustri og annen industri	7,0	1,6	13,0	-0,6	-2,6	-2,6	0,4	2,8	5,0
Kraftforsyning	-5,5	8,6	1,9	8,3	8,3	16,4	7,8	-13,9	-29,5
Bygg og anlegg	6,2	9,8	20,7	15,5	2,0	4,6	2,3	1,7	2,5
Varehandel	7,8	4,0	7,5	3,5	4,2	1,2	7,3	6,2	5,1
Hotell og restaurant	11,6	-0,5	-4,4	-1,3	1,2	1,8	1,3	1,2	1,6
Rørtransport	12,0	8,6	6,8	3,5	15,7	8,8	16,8	17,7	16,7
Samferdsel	6,8	6,5	7,8	5,9	5,7	6,8	4,6	6,5	6,4
Sjøfart	-3,6	0,0	5,7	-0,8	-3,9	-0,6	-2,3	2,3	5,6
Utenriks sjøfart	-4,6	0,3	6,6	-0,4	-4,1	-0,4	-2,2	2,0	6,1
Innenriks sjøfart	9,5	-3,1	-4,4	-4,4	-1,3	-2,6	-2,6	5,5	1,0
Bank og forsikring	4,7	1,0	0,7	-0,0	1,4	2,1	-0,2	0,0	1,7
Boligtjenester	1,0	1,0	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,4
Forretningsmessig tjenesteyting	4,6	0,2	-5,1	-0,9	14,3	-5,4	4,0	5,2	6,0
Privat tjenesteyting	-0,6	-0,2	-0,3	-0,6	0,0	0,1	2,2	0,9	0,8
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	0,8	-0,0	-0,6	-0,1	0,2	0,3	2,2	2,0	1,1
Statsforvaltningen	-1,2	-1,8	-1,6	-1,7	-1,9	-2,2	0,4	0,7	-0,2
Sivilt	0,3	-1,6	-1,3	-1,6	-1,6	-2,0	0,8	1,3	-0,0
Forsvar	-4,5	-2,4	-2,1	-2,0	-2,7	-2,8	-0,6	-0,8	-0,8
Kommuneforvaltningen	2,0	1,0	0,0	0,9	1,4	1,7	3,2	2,8	1,9
Fastlands-næringer	4,1	2,7	4,6	2,3	2,8	1,3	3,1	2,0	2,8
Markedsrettet	5,5	3,8	5,8	2,6	4,5	2,3	5,0	4,1	5,5
Ikke markedsrettet	0,8	0,4	0,1	0,4	0,4	0,5	2,0	1,7	1,1

8*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A8. Produksjon. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt	0,4	2,6	3,8	2,6	1,7	2,4	1,5	3,0	3,6
Jordbruk	2,2	-5,7	-2,8	-5,0	-7,2	-6,0	-4,1	-3,0	-1,1
Skogbruk	-0,6	20,8	32,3	32,5	4,2	4,4	14,7	13,2	13,4
Fiske og fiskeoppdrett	4,6	-6,6	3,8	-6,0	-4,5	-17,4	-7,6	-10,9	-8,9
Olje og gassutvinning	-7,4	-1,5	3,9	-0,8	-6,3	-2,2	6,9	11,2	22,1
Utv. av råolje og naturgass	-7,9	-1,2	4,6	-0,5	-6,3	-2,2	7,0	11,3	22,7
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	4,7	-5,6	-6,7	-7,4	-3,4	-4,3	3,6	9,6	8,5
Bergverksdrift	0,2	0,5	2,1	0,4	0,4	-0,8	0,5	2,0	0,7
Industri	1,8	4,9	5,8	5,2	4,8	3,9	0,7	1,6	0,8
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	0,2	-0,2	0,6	-0,5	-0,4	-0,3	0,2	1,4	1,8
Tekstil, bekledning og skotøy	-0,4	2,8	1,7	2,0	4,2	3,5	0,1	0,8	1,9
Treforedling	2,4	23,8	20,0	23,7	28,1	24,2	6,4	-3,9	-11,2
Grafisk produksjon	3,2	2,9	2,4	2,8	3,0	3,3	6,4	6,1	6,4
Raffinering	-3,6	-1,1	-5,5	0,4	-4,9	6,1	8,7	14,2	15,0
Kjemiske råvarer	3,5	10,8	14,3	14,2	13,7	1,5	-5,2	-2,8	-4,0
Kjemiske og mineralske prod.	1,3	4,5	2,7	5,4	6,4	3,6	0,8	2,4	1,3
Metaller	8,8	15,0	22,1	15,7	14,2	9,0	-3,2	-2,2	-7,4
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,7	3,5	4,2	3,7	2,6	3,4	0,9	2,3	3,0
Trevare-, møbelindustri og annen industri	5,8	3,7	7,9	5,3	1,7	0,3	-1,8	-0,7	0,9
Kraftforsyning	0,2	6,5	8,2	6,7	5,6	5,4	-0,1	1,9	6,6
Bygg og anlegg	3,2	4,8	4,6	6,0	4,4	4,6	4,4	4,5	4,7
Varehandel	0,1	2,6	3,6	3,0	1,8	2,2	-1,3	1,1	0,4
Hotell og restaurant	1,4	0,8	-0,6	0,5	1,4	1,4	1,7	2,4	2,0
Rørtransport	2,0	-0,9	-2,0	-1,9	-3,2	3,2	1,7	1,7	2,3
Samferdsel	-1,5	1,1	0,7	1,1	1,4	1,0	2,4	2,6	2,2
Sjøfart	0,9	1,1	0,6	2,9	1,0	0,2	1,9	-0,2	-2,1
Utenriks sjøfart	0,9	1,0	0,5	2,9	0,9	0,0	2,0	-0,3	-2,3
Innenriks sjøfart	0,9	2,1	2,2	2,6	1,9	1,7	0,1	0,2	-0,4
Bank og forsikring	-4,5	1,9	4,9	-9,8	-1,7	13,3	-9,0	5,0	1,3
Boligtjenester	0,6	1,4	0,9	1,3	1,6	1,9	1,7	1,9	1,7
Forretningsmessig tjenesteyting	2,1	3,1	2,6	2,9	3,2	3,8	3,1	3,7	3,2
Privat tjenesteyting	3,2	3,6	4,2	3,5	3,5	3,1	3,0	3,2	3,5
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,6	3,6	4,1	3,6	3,3	3,3	2,8	3,3	4,0
Statsforvaltningen	2,4	3,4	3,0	3,1	3,4	3,9	2,8	3,3	3,6
Sivilt	2,0	3,7	3,3	3,5	3,6	4,3	2,9	3,4	3,8
Forsvar	3,4	2,5	2,2	2,2	2,9	2,9	2,6	3,2	3,1
Kommuneforvaltningen	2,7	3,7	4,8	3,9	3,3	3,0	2,8	3,3	4,2
Fastlands-næringer	1,3	3,2	4,0	3,0	2,7	3,1	1,0	2,3	2,0
Markedsrettet	0,0	2,5	4,0	2,5	1,4	2,3	1,2	3,0	3,7
Ikke markedsrettet	2,0	3,0	3,3	3,0	2,8	2,9	2,5	2,9	3,4

9*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A9. Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt	705 136	742 940	181 792	184 564	181 706	194 879	189 777	192 270	194 421
Jordbruk	12 541	12 341	2 194	4 850	3 218	2 078	2 047	4 756	3 189
Skogbruk	611	669	270	178	56	166	215	141	60
Fiske og fiskeoppdrett	8 273	9 228	2 132	2 063	2 251	2 781	2 418	2 346	2 526
Olje og gassutvinning	33 644	36 728	8 763	8 561	8 961	10 443	10 313	10 442	11 043
Utv. av råolje og naturgass	30 268	33 482	7 936	7 941	8 221	9 385	9 472	9 566	9 854
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 376	3 246	827	620	741	1 059	841	876	1 189
Bergverksdrift	2 669	2 799	641	733	681	744	696	747	688
Industri	231 826	241 506	62 322	61 101	56 201	61 883	64 124	61 782	60 132
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	66 500	67 062	16 188	17 858	15 861	17 156	16 753	17 828	16 293
Tekstil, bekledning og skotøy	3 633	3 564	1 035	899	756	874	925	872	839
Treforedling	13 148	15 177	3 875	3 783	3 687	3 831	3 900	3 493	3 515
Grafisk produksjon	13 981	15 189	3 844	3 636	3 591	4 118	4 185	3 942	3 827
Raffinering	14 569	12 923	3 386	3 424	3 135	2 979	3 626	3 851	4 631
Kjemiske råvarer	12 383	12 752	3 452	3 145	3 044	3 111	3 247	2 775	3 258
Kjemiske og mineraliske prod.	14 823	16 312	4 308	4 030	3 736	4 237	4 401	4 216	3 883
Metaller	22 022	22 277	5 849	5 435	5 334	5 660	5 831	5 619	5 482
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	56 558	60 956	16 294	15 207	13 712	15 743	17 065	15 283	14 805
Trevare-, møbelindustri og annen industri	14 210	15 294	4 091	3 683	3 346	4 174	4 192	3 904	3 599
Kraftforsyning	6 440	7 178	2 014	1 552	1 475	2 137	2 200	1 369	1 087
Bygg og anlegg	62 295	70 684	16 118	17 187	17 749	19 630	16 738	17 788	18 514
Varehandel	52 685	56 478	13 391	13 351	13 776	15 960	14 775	14 716	14 998
Hotell og restaurant	14 459	14 541	3 148	3 341	4 159	3 894	3 254	3 427	4 353
Rørtransport	1 937	2 171	523	517	534	597	626	627	641
Samferdsel	49 872	53 973	11 893	13 365	14 307	14 408	12 932	14 702	15 921
Sjøfart	39 333	40 365	10 300	10 061	9 865	10 139	10 265	10 616	10 749
Utenriks sjøfart	36 401	37 448	9 630	9 354	9 116	9 348	9 602	9 838	9 937
Innenriks sjøfart	2 932	2 917	671	708	748	791	663	779	811
Bank og forsikring	14 643	18 137	4 241	4 499	4 300	5 096	4 339	3 986	4 648
Boligtjenester	11 154	11 836	2 925	2 951	2 965	2 994	3 007	3 051	3 070
Forretningmessig tjenesteyting	37 037	38 186	9 419	9 225	9 602	9 940	10 026	10 052	10 490
Privat tjenesteyting	28 086	28 720	7 332	6 850	7 398	7 139	7 659	7 123	7 686
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	66 470	67 810	16 622	16 781	17 120	17 288	16 955	17 210	17 325
Statsforvaltningen	33 448	33 509	8 219	8 291	8 459	8 541	8 271	8 438	8 375
Sivilt	22 965	22 972	5 637	5 683	5 798	5 854	5 633	5 747	5 636
Forsvar	10 483	10 537	2 582	2 608	2 661	2 687	2 638	2 691	2 739
Kommuneforvaltningen	33 022	34 301	8 403	8 490	8 661	8 747	8 684	8 772	8 950
Ind. målte bank- og finanstjen.	31 162	29 590	7 543	7 397	7 088	7 561	7 191	7 389	7 301
Fastlands-næringer	601 992	637 003	155 333	158 735	156 006	166 928	162 045	163 974	165 499
Markedsrettet	582 985	619 620	151 312	153 978	150 995	163 334	159 053	161 000	163 026
Ikke markedsrettet	90 988	93 730	22 936	23 189	23 622	23 983	23 533	23 881	24 094

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A10. Produktinnsats. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt	695 968	716 793	174 919	179 515	176 510	185 849	180 234	182 509	183 707
Jordbruk	12 192	11 847	2 099	4 643	3 102	2 002	1 956	4 495	2 995
Skogbruk	589	625	251	166	53	154	196	130	54
Fiske og fiskeoppdrett	7 971	9 055	2 052	1 990	2 214	2 799	2 325	2 289	2 524
Olje og gassutvinning	33 380	35 326	8 525	8 311	8 605	9 884	9 834	9 825	10 367
Utv. av råolje og naturgass	30 060	32 216	7 730	7 709	7 891	8 886	9 045	9 001	9 261
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 320	3 110	795	603	714	998	789	823	1 106
Bergverksdrift	2 602	2 670	615	705	652	699	653	699	635
Industri	228 513	232 550	59 778	59 053	54 508	59 210	61 137	59 014	56 861
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	64 903	65 882	15 707	17 461	15 739	16 976	16 342	17 500	15 844
Tekstil, bekledning og skoøy	3 617	3 485	1 011	893	735	845	901	855	807
Treforedling	12 937	13 531	3 522	3 380	3 263	3 366	3 343	3 029	3 045
Grafisk produksjon	13 769	14 233	3 642	3 451	3 350	3 790	3 793	3 618	3 482
Raffinering	15 433	13 985	3 620	3 562	3 551	3 251	3 635	3 625	4 181
Kjemiske råvarer	12 089	12 090	3 246	3 004	2 894	2 945	3 194	2 719	3 052
Kjemiske og mineralske prod	14 514	15 490	4 077	3 862	3 545	4 006	4 213	4 001	3 657
Metaller	21 385	20 889	5 452	5 203	5 046	5 188	5 539	5 398	5 213
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	56 055	58 927	15 765	14 843	13 292	15 027	16 436	14 782	14 335
Trevare-, møbelindustri og annen industri	13 810	14 039	3 734	3 395	3 092	3 818	3 741	3 486	3 245
Kraftforsyning	6 386	6 925	1 940	1 521	1 431	2 033	2 089	1 313	1 023
Bygg og anlegg	60 751	66 695	15 299	16 288	16 748	18 360	15 649	16 558	17 173
Varehandel	51 678	53 720	12 744	12 915	13 163	14 898	13 680	13 710	13 833
Hotell og restaurant	14 195	14 125	3 046	3 245	4 055	3 780	3 085	3 284	4 119
Rørtransport	1 896	2 059	504	493	504	558	589	580	588
Samferdsel	48 697	51 513	11 459	12 871	13 694	13 489	12 115	13 630	14 618
Sjøfart	38 096	38 044	9 520	9 697	9 345	9 481	9 359	9 600	9 834
Utøenriks sjøfart	35 360	35 392	8 920	9 040	8 645	8 787	8 774	8 907	9 128
Innenriks sjøfart	2 736	2 651	601	657	699	694	585	693	706
Bank og forsikring	14 602	17 575	4 005	4 592	4 293	4 685	4 104	3 945	4 509
Boligtjenester	10 764	10 875	2 708	2 714	2 721	2 732	2 741	2 749	2 759
Forretningsmessig tjenesteyting	36 414	36 484	8 981	8 981	9 230	9 293	9 342	9 450	9 780
Privat tjenesteyting	27 857	27 760	7 059	6 722	7 179	6 800	7 222	6 799	7 251
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	65 202	64 408	15 831	16 106	16 274	16 196	15 701	15 972	15 901
Statsforvaltningen	32 790	31 756	7 831	7 939	8 028	7 959	7 648	7 803	7 680
Sivilt	22 476	21 642	5 328	5 424	5 475	5 414	5 158	5 277	5 134
Forsvar	10 314	10 114	2 503	2 514	2 553	2 544	2 491	2 526	2 546
Kommuneforvaltningen	32 411	32 652	8 000	8 167	8 247	8 238	8 052	8 169	8 221
Ind. målte bank- og finanstjen.	34 184	34 538	8 502	8 502	8 738	8 797	8 455	8 470	8 883
Fastlands-næringer	591 148	609 478	148 467	153 169	150 018	157 823	152 581	154 728	154 741
Markedsrettet	572 596	593 378	144 599	148 827	145 366	154 586	149 958	151 873	152 674
Ikke markedsrettet	89 188	88 877	21 818	22 186	22 406	22 467	21 820	22 166	22 150

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A11. Produktinnsats. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt	4,2	3,0	5,7	2,3	2,9	1,3	3,0	1,7	4,1
Jordbruk	-5,5	-2,8	-4,7	-2,4	0,1	-6,2	-6,8	-3,2	-3,5
Skogbruk	1,5	6,1	30,8	-5,8	-6,8	-5,5	-22,0	-21,9	0,2
Fiske og fiskeoppdrett	19,0	13,6	10,6	15,7	12,1	15,5	13,3	15,1	14,0
Olje og gassutvinning	11,0	5,8	1,9	0,5	12,6	8,6	15,4	18,2	20,5
Utv. av råolje og naturgass	12,0	7,2	4,8	3,0	14,1	7,3	17,0	16,8	17,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2,3	-6,3	-19,5	-23,5	-1,6	22,0	-0,7	36,6	55,0
Bergverksdrift	5,6	2,6	11,2	4,1	-2,4	-0,8	6,3	-0,9	-2,6
Industri	5,4	1,8	7,7	0,6	0,3	-1,2	2,3	-0,1	4,3
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,2	1,5	4,7	1,3	-0,4	0,7	4,0	0,2	0,7
Tekstil, bekledning og skotøy	9,3	-3,7	13,6	-3,4	-6,6	-16,8	-10,9	-4,3	9,9
Treforedling	9,4	4,6	9,5	7,1	3,8	-1,7	-5,1	-10,4	-6,7
Grafisk produksjon	2,1	3,4	4,4	1,5	3,1	4,4	4,1	4,8	3,9
Raffinering	3,3	-9,4	-3,6	-8,1	-7,6	-17,9	0,4	1,8	17,7
Kjemiske råvarer	3,0	0,0	5,9	0,8	-3,0	-3,8	-1,6	-9,5	5,4
Kjemiske og mineraliske prod.	8,4	6,7	15,6	1,5	6,2	4,2	3,3	3,6	3,2
Metaller	8,9	-2,3	5,2	-4,4	-5,0	-4,8	1,6	3,7	3,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	4,9	5,1	11,8	2,6	4,6	1,7	4,3	-0,4	7,8
Trevare-, møbelindustri og annen industri	7,2	1,7	13,3	-0,6	-2,6	-2,7	0,2	2,7	4,9
Kraftforsyning	-5,2	8,4	2,0	8,2	8,0	15,9	7,6	-13,7	-28,5
Bygg og anlegg	6,2	9,8	20,7	15,5	2,0	4,6	2,3	1,7	2,5
Varehandel	7,8	4,0	7,5	3,5	4,2	1,2	7,3	6,2	5,1
Hotell og restaurant	11,6	-0,5	-4,4	-1,3	1,2	1,8	1,3	1,2	1,6
Rørtransport	12,0	8,6	6,8	3,5	15,7	8,8	16,8	17,7	16,7
Samferdsel	3,0	5,8	6,3	4,8	5,7	6,4	5,7	5,9	6,7
Sjøfart	-1,7	-0,1	6,8	-2,4	-2,9	-1,5	-1,7	-1,0	5,2
Utenriks sjøfart	-2,5	0,1	7,6	-2,2	-3,0	-1,4	-1,6	-1,5	5,6
Innenriks sjøfart	9,5	-3,1	-4,4	-4,4	-1,3	-2,6	-2,6	5,5	1,0
Bank og forsikring	-0,3	20,4	17,7	16,7	30,7	17,7	2,5	-14,1	5,0
Boligtjenester	1,0	1,0	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,4
Forretningsmessig tjenesteyting	4,6	0,2	-5,1	-0,9	14,3	-5,4	4,0	5,2	6,0
Privat tjenesteyting	-0,6	-0,3	-0,5	-0,7	-0,1	-0,1	2,3	1,1	1,0
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	0,2	-1,2	-0,7	-1,1	-1,2	-1,8	-0,8	-0,8	-2,3
Statsforvaltningen	-1,7	-3,2	-2,5	-3,0	-3,2	-4,0	-2,3	-1,7	-4,3
Sivilt	-1,1	-3,7	-3,2	-3,5	-3,6	-4,6	-3,2	-2,7	-6,2
Forsvar	-2,9	-1,9	-1,0	-2,0	-2,2	-2,5	-0,5	0,5	-0,3
Kommuneforvaltningen	2,3	0,7	1,0	0,8	0,7	0,4	0,6	0,0	-0,3
Ind. målte bank- og finanstjen.	4,7	1,0	0,7	-0,0	1,4	2,1	-0,5	-0,4	1,7
Fastlands-næringer	4,2	3,1	6,1	2,8	2,8	1,0	2,8	1,0	3,1
Markedsrettet	4,8	3,6	6,9	2,8	3,6	1,6	3,7	2,0	5,0
Ikke markedsrettet	0,3	-0,3	0,3	-0,0	-0,8	-0,9	0,0	-0,1	-1,1

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. Produktinnsats. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
I alt .	1,3	2,3	2,8	1,9	1,9	2,6	1,3	2,5	2,8
Jordbruk .	2,9	1,3	1,4	1,9	0,5	0,9	0,1	1,3	2,6
Skogbruk	3,8	3,2	3,9	5,2	-1,2	1,6	2,0	1,9	7,0
Fiske og fiskeoppdrett .	3,8	-1,8	-0,2	-1,2	-2,7	-2,8	0,1	-1,2	-1,6
Olje og gassutvinning . . .	0,8	3,2	2,2	2,7	3,6	4,0	2,0	3,2	2,3
Utv. av råolje og naturgass.	0,7	3,2	2,2	2,7	3,8	4,0	2,0	3,2	2,1
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning .	1,7	2,6	2,3	2,2	1,9	3,4	2,5	3,5	3,6
Bergverksdrift .	2,5	2,2	1,9	2,3	1,7	3,1	2,2	2,8	3,7
Industri.	1,4	2,4	4,3	2,9	1,4	1,0	0,6	1,2	2,6
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2,5	-0,7	1,1	-0,1	-0,7	-2,7	-0,5	-0,4	2,0
Tekstil, beklæding og skoøy .	0,4	1,8	2,0	2,0	1,7	1,8	0,2	1,3	1,0
Treforedling . . .	1,6	10,4	11,8	12,4	9,7	8,2	6,0	3,0	2,2
Grafisk produksjon	1,5	5,1	4,2	4,8	5,6	5,6	4,6	3,4	2,6
Raffinering. . .	-5,6	-2,1	3,9	-0,4	-8,1	-3,5	6,7	10,5	25,5
Kjemiske råvarer	2,4	3,0	4,6	3,7	2,8	0,9	-4,4	-2,5	1,5
Kjemiske og mineralske prod.	2,1	3,1	4,1	3,2	3,0	2,2	-1,1	1,0	0,7
Metaller	3,0	3,6	8,3	4,4	0,4	1,6	-1,9	-0,3	-0,5
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,9	2,5	3,3	2,7	2,3	1,9	0,5	0,9	0,1
Trevare-, møbelindustri og annen industri	2,9	5,9	9,5	8,4	3,4	2,9	2,3	3,2	2,5
Kraftforsyning .	0,9	2,8	2,8	2,4	2,4	3,3	1,5	2,2	3,2
Bygg og anlegg .	2,5	3,4	3,5	4,0	3,3	2,9	1,5	1,8	1,7
Varehandel	1,9	3,1	2,7	2,7	2,8	4,1	2,8	3,8	3,6
Hotell og restaurant	1,9	1,1	1,4	1,5	1,2	0,3	2,1	1,4	3,0
Rørtransport.	2,1	3,2	2,6	3,4	3,4	3,5	2,5	3,0	2,9
Samferdsel	2,4	2,3	1,2	2,2	1,4	4,3	2,8	3,9	4,2
Sjøfart	3,2	2,8	3,0	2,1	2,3	3,5	1,4	6,6	3,5
Utenriks sjøfart .	2,9	2,8	3,1	2,1	2,5	3,2	1,4	6,8	3,2
Innenriks sjøfart .	7,2	2,7	1,7	2,4	-1,2	7,8	1,5	4,3	7,3
Bank og forsikring	0,3	2,9	3,0	0,1	1,2	7,1	-0,2	3,1	2,9
Boligtjenester	3,6	5,0	5,8	6,1	4,5	3,9	1,6	2,1	2,1
Forretningsmessig tjenesteyting	1,7	2,9	2,5	2,2	2,7	4,2	2,3	3,6	3,1
Privat tjenesteyting .	0,8	2,6	2,1	2,3	2,7	3,4	2,1	2,8	2,9
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	1,9	3,3	2,8	3,1	3,3	3,9	2,9	3,4	3,6
Statsforvaltningen.	2,0	3,4	2,8	3,2	3,4	4,3	3,0	3,5	3,5
Sivilt .	2,2	3,9	3,5	3,6	3,7	4,8	3,2	3,9	3,7
Forsvar	1,6	2,5	1,5	2,5	2,8	3,1	2,7	2,7	3,2
Kommuneforvaltningen.	1,9	3,1	2,8	3,0	3,2	3,5	2,7	3,3	3,7
Ind. målte bank- og finanstjøn.	-8,8	-6,0	4,8	14,2	-3,3	-0,4	4,1	0,3	1,3
Fastlands-næringer.	1,8	2,6	3,2	2,8	2,0	2,6	1,5	2,3	2,8
Markedsrettet . . .	1,8	2,6	3,2	2,6	1,9	2,5	1,4	2,5	2,8
Ikke markedsrettet	2,0	3,4	3,1	3,4	3,4	3,6	2,6	3,1	3,2

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A13. Bruttoprodukt. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttonasjonalprodukt	869 742	925 866	226 657	223 585	231 225	244 398	243 597	242 288	252 809
Jordbruk	12 695	12 077	2 567	182	6 114	3 214	2 515	111	6 040
Skogbruk	2 646	3 507	1 432	953	290	832	1 307	859	334
Fiske og fiskeoppdrett	6 859	6 445	1 978	1 602	1 574	1 290	1 919	1 279	1 265
Olje og gassutvinning	99 028	102 660	25 059	25 817	23 938	27 846	31 731	34 432	36 615
Utv. av råolje og naturgass	96 283	100 494	24 484	25 400	23 438	27 172	31 129	33 756	35 719
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2 745	2 167	575	417	500	674	601	676	897
Bergverksdrift	1 533	1 532	374	407	374	377	388	405	347
Industri	102 508	116 608	29 686	29 239	27 763	29 921	30 751	30 009	28 290
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	16 793	17 374	4 078	4 471	4 250	4 576	4 401	4 898	4 348
Tekstil, bekledning og skoøy	2 369	2 379	691	618	493	576	616	592	559
Treforedling	4 554	7 744	1 671	1 800	2 074	2 200	1 699	1 315	1 256
Grafisk produksjon	11 595	12 004	3 081	2 943	2 817	3 163	3 489	3 376	3 259
Raffinering	2 151	2 054	364	415	612	663	467	610	441
Kjemiske råvarer	5 306	6 851	1 838	1 820	1 748	1 445	1 688	1 594	1 595
Kjemiske og mineralske prod.	9 124	10 383	2 663	2 583	2 372	2 765	2 861	2 800	2 500
Metaller	8 924	12 492	3 303	3 133	3 068	2 988	3 169	3 071	2 558
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	33 664	37 194	9 792	9 469	8 567	9 366	10 348	9 869	9 957
Trevare-, møbelindustri og annen industri	8 028	8 133	2 203	1 987	1 763	2 180	2 014	1 885	1 818
Kraftforsyning	20 449	23 938	6 806	5 233	4 905	6 995	7 303	4 580	3 706
Bygg og anlegg	28 605	33 897	7 430	8 428	8 594	9 445	8 413	9 430	9 780
Varehandel	83 487	88 735	20 914	21 473	21 957	24 391	21 567	22 663	22 712
Hotell og restaurant	11 700	11 684	2 484	2 746	3 074	3 379	2 550	2 882	3 143
Rørtransport	12 590	13 463	3 253	3 190	3 231	3 789	3 859	3 808	3 855
Samferdsel	54 415	58 266	13 287	14 521	15 348	15 110	14 027	15 766	16 345
Sjøfart	18 881	18 528	4 500	4 802	4 822	4 404	4 468	4 554	4 432
Utenriks sjøfart	16 837	16 523	4 060	4 288	4 270	3 906	4 047	4 040	3 935
Innenriks sjøfart	2 044	2 005	440	514	552	498	420	514	497
Bank og forsikring	38 622	36 718	10 858	7 366	7 972	10 521	9 382	8 479	7 996
Boligtjenester	62 277	63 398	15 672	15 782	15 908	16 037	16 136	16 292	16 390
Forretningsmessig tjenesteyting	46 239	47 867	11 533	11 786	12 216	12 331	12 444	12 878	13 364
Privat tjenesteyting	43 643	45 442	11 626	10 799	12 054	10 963	12 296	11 256	12 613
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	138 436	144 418	35 358	35 771	36 467	36 822	37 670	38 181	39 023
Statsforvaltningen	41 162	42 184	10 337	10 442	10 653	10 752	10 879	11 060	11 384
Sivilt	30 382	31 441	7 705	7 783	7 940	8 013	8 202	8 356	8 625
Forsvar	10 780	10 743	2 632	2 659	2 713	2 739	2 677	2 704	2 759
Kommuneforvaltningen	97 274	102 234	25 021	25 329	25 814	26 070	26 791	27 121	27 639
Ind. målte bank- og finanstjen.	-31 162	-29 590	-7 543	-7 397	-7 088	-7 561	-7 191	-7 389	-7 301
Merverdi- og investeringsavgift	80 775	89 080	20 759	21 478	22 291	24 552	22 375	22 418	23 737
Andre produktskatter, netto	34 147	36 010	8 333	9 284	8 886	9 507	9 422	9 364	9 885
Statistiske avvik	1 370	1 182	293	122	533	234	266	32	239
Fastlands-næringer	656 157	696 538	172 444	166 804	175 164	182 126	179 088	175 584	181 843
Markedsrettet	570 625	607 551	150 463	145 195	150 558	161 335	161 492	159 997	167 057
Ikke markedsrettet	213 988	221 633	54 353	54 904	56 044	56 332	57 232	57 867	59 191

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A14. Bruttoprodukt. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttonasjonalprodukt	864 780	893 312	218 911	214 606	224 723	235 072	231 325	226 309	236 134
Jordbruk	12 507	13 496	2 697	525	6 850	3 425	2 835	658	6 951
Skogbruk	2 690	2 854	1 148	759	244	703	895	593	245
Fiske og fiskeoppdrett	6 493	6 993	1 787	1 573	1 700	1 933	2 057	1 664	1 735
Olje og gassutvinning	109 827	117 361	28 198	27 974	28 710	32 479	32 886	32 757	33 899
Utv. av råolje og naturgass	107 298	114 992	27 592	27 515	28 166	31 718	32 285	32 130	33 056
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2 529	2 369	606	459	544	760	601	627	843
Bergverksdrift	1 590	1 631	375	431	398	427	399	427	388
Industri	99 790	102 692	26 724	25 841	23 799	26 328	27 407	25 925	24 919
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	18 232	18 541	4 441	4 885	4 450	4 765	4 648	4 921	4 506
Tekstil, bekledning og skotøy	2 408	2 320	673	595	489	563	600	569	537
Treforedling	4 342	4 541	1 182	1 134	1 095	1 129	1 122	1 016	1 022
Grafisk produksjon	11 026	11 398	2 917	2 763	2 683	3 035	3 037	2 897	2 788
Raffinering	1 908	1 729	448	440	439	402	449	448	517
Kjemiske råvarer	4 999	4 999	1 342	1 242	1 197	1 218	1 321	1 124	1 262
Kjemiske og mineralske prod.	9 125	9 739	2 564	2 428	2 229	2 518	2 649	2 516	2 300
Metaller	7 052	6 888	1 798	1 716	1 664	1 711	1 827	1 780	1 719
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	33 500	35 224	9 412	8 879	7 945	8 988	9 793	8 842	8 577
Trevare-, møbelindustri og annen industri	7 199	7 314	1 947	1 759	1 608	1 998	1 961	1 811	1 692
Kraftforsyning	20 439	22 210	6 238	4 855	4 569	6 548	6 730	4 174	3 208
Bygg og anlegg	27 357	30 034	6 889	7 335	7 542	8 268	7 047	7 456	7 733
Varehandel	84 352	87 686	20 801	21 081	21 486	24 318	22 329	22 378	22 580
Hotell og restaurant	11 614	11 557	2 492	2 655	3 317	3 092	2 524	2 687	3 370
Rørtransport	12 340	13 396	3 283	3 206	3 278	3 629	3 835	3 773	3 825
Samferdsel	57 190	61 246	14 077	15 187	15 918	16 064	14 590	16 238	16 901
Sjøfart	19 587	19 659	5 184	4 738	4 977	4 761	5 012	5 167	5 292
Utenriks sjøfart	17 393	17 533	4 702	4 211	4 416	4 205	4 543	4 611	4 726
Innenriks sjøfart	2 194	2 126	482	527	561	557	469	556	566
Bank og forsikring	41 195	38 800	9 872	9 285	9 970	9 674	9 752	9 934	9 991
Boligtjenester	62 234	62 875	15 656	15 691	15 733	15 796	15 848	15 894	15 950
Forretningsmessig tjenesteyting	45 163	45 250	11 139	11 139	11 448	11 525	11 587	11 720	12 129
Privat tjenesteyting	41 648	41 601	10 671	9 979	10 819	10 132	10 903	10 057	10 897
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	134 578	135 321	33 358	33 552	34 066	34 345	34 573	34 701	35 005
Statsforvaltningen	40 088	39 776	9 948	9 901	9 953	9 974	10 195	10 166	10 256
Sivilt	29 837	29 820	7 443	7 425	7 471	7 481	7 709	7 740	7 807
Forsvar	10 251	9 956	2 506	2 477	2 481	2 493	2 486	2 426	2 449
Kommuneforvaltningen	94 490	95 545	23 409	23 651	24 113	24 372	24 377	24 535	24 750
Ind. målte bank- og finanstjen.	-34 184	-34 538	-8 502	-8 502	-8 738	-8 797	-8 455	-8 470	-8 883
Merverdi- og investeringsavgift	79 256	82 825	19 386	19 891	20 807	22 742	20 419	20 556	21 568
Andre produktskatter, netto	29 115	30 318	7 429	7 402	7 818	7 669	8 139	8 009	8 416
Statistiske avvik	-3	44	9	10	12	13	12	11	13
Fastlands-næringer	651 036	666 373	164 405	160 415	168 421	173 133	169 947	165 063	172 570
Markedsrettet	580 889	603 546	148 448	143 439	151 570	160 089	157 600	152 517	160 642
Ikke markedsrettet	209 706	211 118	52 140	52 366	53 255	53 356	53 611	53 687	54 378

15*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15. Bruttoprodukt. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttonasjonalprodukt	5,0	3,3	3,9	2,4	4,3	2,6	5,7	5,5	5,1
Jordbruk	-4,8	7,9	2,5	-8,5	12,3	6,9	5,1	25,5	1,5
Skogbruk	1,5	6,1	30,8	-5,8	-6,8	-5,5	-22,0	-21,9	0,2
Fiske og fiskeoppdrett	12,7	7,7	4,9	11,6	4,9	9,8	15,1	5,8	2,0
Olje og gassutvinning	11,8	6,9	4,1	2,4	13,7	7,6	16,6	17,1	18,1
Utv. av råolje og naturgass	12,0	7,2	4,8	3,0	14,1	7,3	17,0	16,8	17,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2,3	-6,3	-19,5	-23,5	-1,6	22,0	-0,7	36,6	55,0
Bergverksdrift	5,6	2,6	11,2	4,1	-2,4	-0,8	6,3	-0,9	-2,6
Industri	5,4	2,9	9,3	1,2	1,4	0,0	2,6	0,3	4,7
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,4	1,7	5,6	1,2	-0,6	0,9	4,7	0,7	1,3
Tekstil, bekledning og skotøy	9,3	-3,7	13,6	-3,4	-6,6	-16,8	-10,9	-4,3	9,9
Treforedling	9,4	4,6	9,5	7,1	3,8	-1,7	-5,1	-10,4	-6,7
Grafisk produksjon	2,1	3,4	4,4	1,5	3,1	4,4	4,1	4,8	3,9
Raffinering	3,3	-9,4	-3,6	-8,1	-7,6	-17,9	0,4	1,8	17,7
Kjemiske råvarer	3,0	0,0	5,9	0,8	-3,0	-3,8	-1,6	-9,5	5,4
Kjemiske og mineralske prod	8,4	6,7	15,6	1,5	6,2	4,2	3,3	3,6	3,2
Metaller	8,9	-2,3	5,2	-4,4	-5,0	-4,8	1,6	3,7	3,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv	5,0	5,1	12,0	2,8	4,5	1,5	4,0	-0,4	7,9
Trevare-, møbelindustri og annen industri	6,8	1,6	12,5	-0,6	-2,4	-2,5	0,7	2,9	5,2
Kraftforsyning	-5,6	8,7	1,9	8,3	8,4	16,6	7,9	-14,0	-29,8
Bygg og anlegg	6,2	9,8	20,7	15,5	2,0	4,6	2,3	1,7	2,5
Varehandel	7,8	4,0	7,5	3,5	4,2	1,2	7,3	6,2	5,1
Hotell og restaurant	11,6	-0,5	-4,4	-1,3	1,2	1,8	1,3	1,2	1,6
Rørtransport	12,0	8,6	6,8	3,5	15,7	8,8	16,8	17,7	16,7
Samferdsel	10,3	7,1	9,0	6,8	5,7	7,1	3,6	6,9	6,2
Sjøfart	-7,0	0,4	3,9	2,7	-5,7	1,2	-3,3	9,1	6,3
Utenriks sjøfart	-8,7	0,8	4,8	3,6	-6,3	1,7	-3,4	9,5	7,0
Innenriks sjøfart	9,5	-3,1	-4,4	-4,4	-1,3	-2,6	-2,6	5,5	1,0
Bank og forsikring	6,6	-5,8	-4,9	-6,6	-7,6	-4,1	-1,2	7,0	0,2
Boligtjenester	1,0	1,0	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,4
Forretningsmessig tjenesteyting	4,6	0,2	-5,1	-0,9	14,3	-5,4	4,0	5,2	6,0
Privat tjenesteyting	-0,6	-0,1	-0,2	-0,6	0,1	0,2	2,2	0,8	0,7
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	1,1	0,6	-0,5	0,4	0,9	1,3	3,6	3,4	2,8
Statsforvaltningen	-0,7	-0,8	-0,8	-0,6	-0,9	-0,8	2,5	2,7	3,0
Sivilt	1,3	-0,1	-0,0	-0,1	-0,1	-0,0	3,6	4,2	4,5
Forsvar	-6,1	-2,9	-3,1	-2,1	-3,3	-3,0	-0,8	-2,0	-1,3
Kommuneforvaltningen	1,9	1,1	-0,3	0,9	1,7	2,2	4,1	3,7	2,6
Ind. målte bank- og finanstjen.	4,7	1,0	0,7	-0,0	1,4	2,1	-0,5	-0,4	1,7
Merverdi- og investeringsavgift	6,3	4,5	5,2	5,2	4,7	3,1	5,3	3,3	3,7
Andre produktskatter, netto	7,5	4,1	5,8	2,7	5,8	2,4	9,5	8,2	7,6
Statistiske avvik	208,4	231,2	-362,0	-446,2	36,2	14,3	10,5	
Fastlands-næringer	4,0	2,4	3,4	1,8	2,7	1,5	3,4	2,9	2,5
Markedsrettet	6,3	3,9	4,9	2,5	5,3	3,0	6,2	6,3	6,0
Ikke markedsrettet	1,0	0,7	0,0	0,6	0,9	1,1	2,8	2,5	2,1

16*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16. Bruttoprodukt. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttonasjonalprodukt	0,6	3,1	4,5	3,4	1,8	2,6	1,7	2,8	4,1
Jordbruk .	1,5	-11,8	-6,0	-66,1	-10,7	-10,1	-6,8	-51,6	-2,7
Skogbruk	-1,6	24,9	39,4	39,2	5,3	5,0	17,1	15,3	14,7
Fiske og fiskeoppdrett .	5,6	-12,7	8,4	-11,5	-7,2	-37,6	-15,7	-24,5	-21,2
Olje og gassutvinning . . .	-9,8	-3,0	4,6	-1,9	-9,4	-4,4	8,6	13,9	29,5
Utv. av råolje og naturgass.	-10,3	-2,6	5,5	-1,5	-9,4	-4,2	8,7	13,8	29,9
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning .	8,6	-15,7	-17,2	-18,7	-10,2	-14,3	5,2	18,7	15,7
Bergverksdrift .	-3,6	-2,6	2,6	-2,8	-1,9	-7,8	-2,4	0,4	-4,9
Industri.	2,7	10,5	9,0	10,3	12,4	10,6	1,0	2,3	-2,7
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	-7,9	1,7	-1,2	-2,0	0,8	9,7	3,1	8,7	1,0
Tekstil, bekledning og skotøy .	-1,6	4,2	1,1	2,0	8,3	6,1	-0,1	0,0	3,2
Treforedling	4,9	62,6	44,8	56,9	82,9	67,2	7,1	-18,5	-35,1
Grafisk produksjon	5,2	0,2	0,2	0,3	-0,3	0,4	8,7	9,4	11,3
Raffinering. . . .	12,7	5,4	-48,6	7,3	15,4	91,8	27,7	44,5	-38,9
Kjemiske råvarer	6,1	29,1	38,4	38,6	39,5	2,9	-6,7	-3,2	-13,4
Kjemiske og mineralske prod.	-0,0	6,6	0,5	9,1	12,1	5,9	3,9	4,6	2,2
Metaller	26,5	43,3	57,5	42,8	49,9	26,5	-5,6	-5,5	-19,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,5	5,1	5,7	5,3	3,2	6,1	1,6	4,7	7,7
Trevare-, møbelindustri og annen industri .	11,5	-0,3	5,2	0,1	-1,3	-4,4	-9,2	-7,8	-2,0
Kraftforsyning .	0,0	7,7	9,9	8,1	6,7	6,1	-0,5	1,8	7,6
Bygg og anlegg .	4,6	7,9	7,0	10,2	6,8	8,3	10,7	10,1	11,0
Varehandel	-1,0	2,2	4,2	3,1	1,2	0,9	-3,9	-0,6	-1,6
Hotell og restaurant	0,7	0,4	-2,9	-0,7	1,6	2,8	1,3	3,7	0,6
Rørtransport.	2,0	-1,5	-2,7	-2,7	-4,2	3,1	1,5	1,4	2,2
Samferdsel	-4,9	-0,0	0,4	0,1	1,5	-2,0	1,9	1,5	0,3
Sjøfart	-3,6	-2,2	-4,8	4,7	-1,7	-6,7	2,7	-13,1	-13,5
Utenriks sjøfart .	-3,2	-2,7	-5,5	5,0	-2,6	-6,7	3,2	-14,0	-13,9
Innenriks sjøfart .	-6,9	1,2	2,9	2,8	6,4	-6,6	-1,9	-5,4	-10,8
Bank og forsikring	-6,2	0,9	5,8	-15,2	-4,9	16,0	-12,5	7,6	0,1
Boligtjenester	0,1	0,8	0,1	0,4	1,1	1,5	1,7	1,9	1,6
Forretningsmessig tjenesteyting	2,4	3,3	2,7	3,5	3,6	3,4	3,7	3,8	3,2
Privat tjenesteyting .	4,8	4,2	5,6	4,3	4,1	2,9	3,5	3,4	3,9
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,9	3,7	4,8	3,8	3,4	3,1	2,8	3,2	4,1
Statsforvaltningen.	2,7	3,3	3,2	3,0	3,4	3,6	2,7	3,2	3,7
Sivilt .	1,8	3,5	3,3	3,4	3,5	4,0	2,8	3,0	4,0
Forsvar	5,2	2,6	2,9	1,8	3,0	2,7	2,5	3,8	3,0
Kommuneforvaltningen	2,9	3,9	5,5	4,2	3,3	2,8	2,8	3,2	4,3
Ind. målte bank- og finanstjen.	-8,8	-6,0	-4,8	-14,2	-3,3	-0,4	-4,1	0,3	1,3
Merverdi- og investeringsavgift	1,9	5,5	5,2	5,8	5,5	5,5	2,3	1,0	2,7
Andre produktkatter, netto	17,3	1,3	-0,4	1,2	-0,2	4,6	3,2	-6,8	3,3
Statistiske avvik.				-74,8	-66,5		-33,1	-77,1	-59,5
Fastlands-næringer.	0,8	3,7	4,7	3,2	3,3	3,6	0,5	2,3	1,3
Markedsrettet . . .	-1,8	2,5	4,7	2,3	0,9	2,1	1,1	3,6	4,7
Ikke markedsrettet	2,0	2,9	3,4	2,9	2,6	2,6	2,4	2,8	3,4

17*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i alt.	620 004	649 111	154 683	155 727	165 075	173 626	164 035	163 849	174 287
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	434 798	457 138	107 668	108 190	116 606	124 675	114 306	113 395	123 157
Konsum i husholdninger	412 881	434 687	102 119	102 621	110 961	118 987	108 454	107 584	117 240
Konsum i ideelle organisasjoner	21 917	22 451	5 549	5 569	5 645	5 688	5 851	5 812	5 917
Konsum i offentlig forvaltning	185 206	191 973	47 015	47 537	48 470	48 951	49 730	50 454	51 130
Konsum i statsforvaltningen	74 902	76 847	18 837	19 017	19 400	19 594	19 773	20 135	20 227
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	26 029	27 517	6 743	6 811	6 946	7 017	7 105	7 247	7 274
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21 061	20 932	5 129	5 181	5 286	5 337	5 305	5 385	5 528
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	27 812	28 398	6 965	7 025	7 168	7 240	7 363	7 503	7 425
Konsum i kommuneforvaltningen	110 304	115 126	28 178	28 520	29 070	29 358	29 957	30 319	30 903
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	93 102	97 505	23 862	24 159	24 620	24 864	25 590	25 907	26 403
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	17 202	17 621	4 317	4 361	4 450	4 493	4 367	4 412	4 500
Personlig konsum	553 930	582 161	138 273	139 160	148 172	156 556	147 001	146 550	156 833
Kollektivt konsum.	66 075	66 951	16 410	16 567	16 903	17 070	17 034	17 299	17 454

Tabell A18. Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i alt.	609 452	620 917	148 130	149 768	158 127	164 892	155 317	154 693	163 318
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	428 584	439 735	103 503	104 723	112 474	119 034	109 288	108 299	116 886
Konsum i husholdninger	407 238	418 662	98 285	99 473	107 174	113 729	103 927	102 989	111 540
Konsum i ideelle organisasjoner	21 346	21 073	5 219	5 249	5 300	5 305	5 361	5 310	5 345
Konsum i offentlig forvaltning	180 868	181 182	44 626	45 045	45 653	45 858	46 029	46 394	46 432
Konsum i statsforvaltningen	73 232	72 744	18 061	18 131	18 283	18 268	18 487	18 622	18 456
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	25 611	26 253	6 492	6 537	6 600	6 623	6 703	6 781	6 715
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 382	19 743	4 926	4 910	4 952	4 954	4 965	4 944	5 021
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	27 239	26 748	6 643	6 684	6 731	6 691	6 819	6 897	6 719
Konsum i kommuneforvaltningen	107 636	108 438	26 565	26 914	27 369	27 590	27 542	27 772	27 977
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	90 867	91 889	22 502	22 795	23 184	23 408	23 541	23 738	23 903
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	16 769	16 549	4 063	4 118	4 185	4 182	4 001	4 034	4 074
Personlig konsum	545 062	557 877	132 498	134 055	142 259	149 065	139 532	138 818	147 503
Kollektivt konsum.	64 390	63 040	15 632	15 713	15 868	15 827	15 786	15 875	15 814

18*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i alt	3,1	1,9	0,6	2,0	2,8	2,0	4,9	3,3	3,3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,1	2,6	1,1	2,9	3,8	2,6	5,6	3,4	3,9
Konsum i husholdninger	4,4	2,8	1,2	3,1	4,0	2,8	5,7	3,5	4,1
Konsum i ideelle organisasjoner	-1,4	-1,3	-1,6	-1,2	-1,1	-1,3	2,7	1,2	0,9
Konsum i offentlig forvaltning	0,7	0,2	-0,4	0,1	0,4	0,6	3,1	3,0	1,7
Konsum i statsforvaltningen	-1,2	-0,7	-0,4	-0,6	-0,8	-0,9	2,4	2,7	0,9
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	2,2	2,5	2,7	2,5	2,3	2,6	3,2	3,7	1,7
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-3,9	-3,1	-2,8	-2,8	-3,5	-3,5	0,8	0,7	1,4
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	-2,1	-1,8	-1,5	-1,8	-1,7	-2,1	2,6	3,2	-0,2
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	0,7	-0,4	0,6	1,2	1,6	3,7	3,2	2,2
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	1,9	1,1	-0,1	0,9	1,6	2,1	4,6	4,1	3,1
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	2,5	-1,3	-2,0	-1,3	-0,9	-1,1	-1,5	-2,1	-2,7
Personlig konsum	3,7	2,4	1,0	2,5	3,3	2,5	5,3	3,6	3,7
Kollektivt konsum	-1,5	-2,1	-2,1	-2,0	-2,0	-2,3	1,0	1,0	-0,3

Tabell A20. Hovedtall for konsum. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i alt	1,7	2,8	3,2	2,7	2,5	2,7	1,1	1,9	2,2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,5	2,5	2,9	2,3	2,2	2,5	0,5	1,4	1,6
Konsum i husholdninger	1,4	2,4	2,8	2,3	2,1	2,5	0,4	1,3	1,5
Konsum i ideelle organisasjoner	2,7	3,8	4,6	3,7	3,4	3,4	2,6	3,2	3,9
Konsum i offentlig forvaltning	2,4	3,5	4,0	3,5	3,2	3,1	2,6	3,1	3,7
Konsum i statsforvaltningen	2,3	3,3	3,0	3,1	3,4	3,7	2,6	3,1	3,3
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	1,6	3,1	3,0	3,1	3,3	3,2	2,1	2,6	2,9
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,3	2,6	2,3	2,2	2,9	3,0	2,6	3,2	3,1
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	2,1	4,0	3,6	3,7	3,9	4,8	3,0	3,5	3,8
Konsum i kommuneforvaltningen	2,5	3,6	4,7	3,8	3,1	2,8	2,5	3,0	4,0
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	2,5	3,6	4,8	3,8	3,1	2,6	2,5	3,0	4,0
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	2,6	3,8	4,5	3,8	3,3	3,6	2,7	3,3	3,9
Personlig konsum	1,6	2,7	3,2	2,6	2,4	2,6	1,0	1,7	2,1
Kollektivt konsum	2,6	3,5	3,4	3,3	3,4	3,9	2,8	3,4	3,6

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger	412 881	434 687	102 119	102 621	110 961	118 987	108 454	107 584	117 240
Matvarer, drikkevarer og tobakk	88 324	93 728	20 862	23 556	24 303	25 007	21 746	23 959	24 902
Klær og skotøy	26 787	25 969	5 474	6 243	6 136	8 116	5 550	6 309	6 352
Bolig, lys og brensel	96 935	101 326	26 360	24 238	23 695	27 033	27 688	25 103	24 790
Møbler og husholdningsartikler	26 567	28 113	6 157	5 978	6 987	8 991	6 565	6 031	7 105
Helsepleie	10 153	10 736	2 555	2 659	2 684	2 837	2 751	2 825	2 862
Transport	64 094	68 910	15 846	17 504	18 735	16 825	18 070	19 697	21 175
Fritidssyssler og underholdning	38 107	40 802	10 007	8 377	11 353	11 065	10 648	8 800	11 721
Utdanning	1 992	2 061	488	432	560	580	505	454	573
Hotell- og restauranttjenester	23 173	23 325	4 854	5 376	6 739	6 357	4 998	5 543	6 974
Andre varer og tjenester	34 777	36 952	10 072	7 862	8 297	10 721	10 165	8 304	8 806
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 713	17 890	2 742	3 864	7 136	4 149	2 982	4 014	7 728
Utlendingers kjøp i Norge	-15 740	-15 127	-3 300	-3 469	-5 664	-2 694	-3 215	-3 455	-5 746
Varekonsum	234 526	247 613	56 742	59 036	61 574	70 260	60 964	61 778	65 006
Tjenester	176 382	184 311	45 935	43 190	47 915	47 272	47 723	45 247	50 252
Tjenestekonsum, bolig	79 263	81 892	20 240	20 256	20 497	20 898	20 911	21 030	21 234
Tjenester, annet	97 119	102 420	25 695	22 934	27 417	26 374	26 811	24 216	29 018

Tabell A22. Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger	407 238	418 662	98 285	99 473	107 174	113 729	103 927	102 989	111 540
Matvarer, drikkevarer og tobakk	86 357	89 649	20 028	22 493	23 153	23 974	20 725	22 606	23 106
Klær og skotøy	26 414	25 423	5 460	6 038	6 070	7 855	5 780	6 353	6 501
Bolig, lys og brensel	96 243	97 982	25 500	23 582	22 963	25 937	26 508	23 912	23 374
Møbler og husholdningsartikler	26 342	27 674	6 101	5 878	6 863	8 832	6 440	5 870	6 915
Helsepleie	9 945	9 885	2 412	2 465	2 450	2 557	2 449	2 519	2 533
Transport	63 252	65 567	15 173	16 653	17 790	15 951	17 200	18 627	20 172
Fritidssyssler og underholdning	37 687	39 761	9 711	8 208	10 965	10 876	10 293	8 646	11 245
Utdanning	1 932	1 940	467	413	526	534	460	414	516
Hotell- og restauranttjenester	22 875	22 706	4 734	5 174	6 809	5 990	4 789	5 210	6 903
Andre varer og tjenester	34 516	35 477	9 238	8 091	8 266	9 883	9 568	8 331	8 653
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 286	17 298	2 676	3 827	6 880	3 915	2 801	3 773	7 174
Utlendingers kjøp i Norge	-15 613	-14 700	-3 215	-3 348	-5 562	-2 575	-3 086	-3 271	-5 550
Varekonsum	230 865	237 868	54 706	56 539	59 076	67 547	58 973	59 159	61 878
Tjenester	174 699	178 196	44 118	42 455	46 780	44 843	45 240	43 328	48 039
Tjenestekonsum, bolig	78 513	79 597	19 764	19 797	19 923	20 113	20 043	20 080	20 217
Tjenester, annet	96 186	98 599	24 354	22 658	26 857	24 729	25 197	23 248	27 822

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A23. Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger	4,4	2,8	1,2	3,1	4,0	2,8	5,7	3,5	4,1
Matvarer, drikkevarer og tobakk	3,1	3,8	0,8	5,2	5,6	3,4	3,5	0,5	-0,2
Klær og skotøy	1,8	-3,8	-1,0	-2,9	-3,9	-6,1	5,9	5,2	7,1
Bolig, lys og brensel	1,6	1,8	-0,5	1,9	1,6	4,2	4,0	1,4	1,8
Møbler og husholdningsartikler	9,4	5,1	4,5	5,5	6,7	4,0	5,6	-0,1	0,7
Helsepleie	0,3	-0,6	0,5	-1,2	-1,6	-0,1	1,5	2,2	3,4
Transport	9,9	3,7	7,2	2,4	3,0	2,5	13,4	11,9	13,4
Fritidssyssler og underholdning	6,4	5,5	5,7	5,7	5,2	5,4	6,0	5,3	2,6
Utdanning	-0,0	0,4	3,3	0,5	-1,2	-0,5	-1,4	0,2	-2,0
Hotell- og restauranttjenester	8,4	-0,7	-5,9	-1,5	1,3	2,1	1,2	0,7	1,4
Andre varer og tjenester	3,6	2,8	0,4	3,1	3,2	4,5	3,6	3,0	4,7
Husholdningenes kjøp i utlandet	8,6	0,1	-8,3	-0,3	3,8	0,3	4,7	-1,4	4,3
Utlendingers kjøp i Norge	13,5	-5,8	3,2	-10,2	-11,9	4,8	-4,0	-2,3	-0,2
Varekonsum	5,1	3,0	1,7	4,0	4,1	2,4	7,8	4,6	4,7
Tjenester	3,9	2,0	1,4	1,1	1,8	3,7	2,5	2,1	2,7
Tjenestekonsum, bolig	1,8	1,4	1,7	0,9	1,0	2,0	1,4	1,4	1,5
Tjenester, annet	5,8	2,5	1,2	1,3	2,4	5,1	3,5	2,6	3,6

Tabell A24. Konsum i husholdninger. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Konsum i husholdninger	1,4	2,4	2,8	2,3	2,1	2,5	0,4	1,3	1,5
Matvarer, drikkevarer og tobakk	2,3	2,2	3,0	2,9	1,6	1,5	0,7	1,2	2,7
Klær og skotøy	1,4	0,7	1,1	0,5	0,8	0,7	-4,2	-3,9	-3,3
Bolig, lys og brensel	0,7	2,7	2,9	2,3	2,4	3,1	1,0	2,1	2,8
Møbler og husholdningsartikler	0,9	0,7	0,8	0,9	0,9	0,5	1,0	1,0	0,9
Helsepleie	2,1	6,4	5,5	7,0	6,7	6,3	6,0	4,0	3,1
Transport	1,3	3,7	3,6	4,6	3,5	3,2	0,6	0,6	-0,3
Fritidssyssler og underholdning	1,1	1,5	1,7	1,1	2,1	1,0	0,4	-0,3	0,7
Utdanning	3,1	3,0	1,7	1,6	3,3	5,1	4,9	4,9	4,3
Hotell- og restauranttjenester	1,3	1,4	0,2	1,1	2,0	2,1	1,8	2,4	2,1
Andre varer og tjenester	0,8	3,4	4,9	0,4	0,9	6,3	-2,6	2,6	1,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	2,5	0,9	-0,0	-0,9	1,4	2,6	3,9	5,4	3,9
Utlendingers kjøp i Norge	0,8	2,1	1,6	2,2	2,1	2,1	1,5	1,9	1,7
Varekonsum	1,6	2,5	3,1	3,0	2,0	1,9	-0,3	0,0	0,8
Tjenester	1,0	2,4	2,4	1,6	2,3	3,4	1,3	2,7	2,1
Tjenestekonsum, bolig	1,0	1,9	1,5	1,6	1,9	2,6	1,9	2,4	2,1
Tjenester, annet	1,0	2,9	3,1	1,6	2,6	4,0	0,9	2,9	2,2

21*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A25. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttoinvestering i fast kapital	183 560	197 664	44 848	48 579	48 061	56 176	46 132	49 747	52 682
Bygg og anlegg	69 516	83 391	18 618	20 179	20 944	23 649	19 169	19 679	21 344
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	21 448	17 938	3 553	4 473	5 346	4 565	4 119	4 921	5 851
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler . . .	26 292	25 911	5 811	6 500	5 894	7 707	5 291	6 446	6 269
Skip og båter	6 753	4 929	1 982	1 784	-453	1 616	1 212	1 129	1 356
Transportmidler	17 017	17 432	4 511	4 321	4 139	4 461	5 354	5 636	5 095
Maskiner og utstyr	42 532	48 063	10 373	11 322	12 191	14 178	10 988	11 937	12 766
Jordbruk	4 790	5 315	921	1 599	1 493	1 302	962	1 686	1 574
Skogbruk	511	531	132	133	131	134	136	137	136
Fiske og fiskeoppdrett	823	671	217	183	118	154	256	104	122
Olje og gassutvinning	44 856	41 719	9 646	10 458	9 808	11 807	8 968	10 624	10 408
Utv. av råolje og naturgass	45 571	42 059	9 641	10 453	10 022	11 942	8 966	10 775	10 408
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning.	-715	-340	4	5	-215	-135	2	-151	-
Bergverksdrift	247	442	100	102	101	138	72	54	108
Industri	10 529	15 190	2 691	3 711	4 084	4 703	3 335	3 998	4 402
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2 607	3 008	552	821	728	906	574	673	758
Tekstil, bekledning og skotøy	183	176	53	44	33	47	39	40	55
Treforedling	549	1 616	206	400	583	427	382	312	243
Grafisk produksjon	954	817	182	151	157	326	201	223	218
Raffinering	198	300	73	102	46	78	57	16	35
Kjemiske råvarer	1 097	3 073	439	869	913	852	594	556	600
Kjemiske og mineralske prod.	924	1 159	229	266	325	338	286	332	374
Metaller	987	1 478	297	283	355	544	422	770	842
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	2 079	2 361	463	499	644	756	517	649	671
Trevare-, møbelindustri og annen industri	951	1 201	197	277	299	428	263	426	606
Kraftforsyning	4 355	4 527	776	1 174	1 195	1 382	742	1 020	1 066
Bygg og anlegg	925	1 136	273	290	266	306	282	316	286
Varehandel	16 647	19 472	4 647	4 739	4 654	5 433	5 143	4 997	5 128
Hotell og restaurant	1 687	1 902	467	501	474	460	558	522	528
Rørtransport	8 609	6 086	766	1 549	2 299	1 472	1 224	1 586	1 878
Samferdsel	14 691	19 831	4 667	4 530	4 930	5 705	5 018	5 282	5 461
Sjøfart	5 995	4 608	1 852	1 676	-502	1 582	1 027	1 094	1 317
Utenriks sjøfart	5 362	4 043	1 676	1 546	-598	1 419	890	1 001	1 226
Innenriks sjøfart	633	565	176	130	96	163	137	93	92
Bank og forsikring	3 336	3 870	937	974	946	1 013	963	939	1 003
Boligtjenester	24 271	28 735	6 993	6 966	7 140	7 635	6 843	6 832	7 406
Forretningsmessig tjenesteyting	6 664	7 914	1 922	2 032	1 935	2 024	2 121	2 131	2 203
Privat tjenesteyting	6 347	6 552	1 712	1 619	1 605	1 617	1 859	1 680	1 781
Offentlig forvaltning.	28 276	29 164	6 129	6 342	7 384	9 309	6 626	6 745	7 873
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	13 929	13 488	2 947	2 905	3 332	4 304	3 192	3 047	3 521
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	14 347	15 676	3 182	3 437	4 052	5 005	3 434	3 698	4 352
Fastlands-næringer.	124 732	145 816	32 759	35 026	36 552	41 478	35 051	36 536	39 171

22*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A26. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttoinvestering i fast kapital	179 759	187 837	43 184	46 221	45 487	52 945	43 076	46 242	48 899
Bygg og anlegg	67 343	76 932	17 485	18 568	19 268	21 611	17 267	17 339	18 769
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	20 891	17 232	3 455	4 322	5 099	4 356	3 914	4 579	5 464
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	25 698	24 706	5 594	6 205	5 570	7 336	4 962	5 984	5 853
Skip og båter	6 945	4 590	1 988	1 838	-715	1 480	1 123	1 090	1 293
Transportmidler	15 849	15 860	4 133	3 828	3 922	3 977	4 834	4 998	4 707
Maskiner og utstyr	43 034	48 517	10 529	11 460	12 344	14 184	10 976	12 252	12 813
Jordbruk	4 728	5 154	903	1 547	1 443	1 261	922	1 617	1 481
Skogbruk	500	501	126	125	124	125	126	125	124
Fiske og fiskeoppdrett	821	634	214	181	107	132	244	96	112
Olje og gassutvinning	43 810	39 931	9 331	10 027	9 315	11 259	8 439	9 848	9 697
Utv. av råolje og naturgass	44 526	40 273	9 327	10 022	9 529	11 394	8 437	9 999	9 697
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning.	-717	-341	4	5	-215	-135	2	-151	-
Bergverksdrift	245	439	101	101	101	136	70	53	105
Industri	10 453	14 719	2 657	3 599	3 966	4 497	3 183	3 848	4 198
Næringsmiddel-, drikkevarer- og tobakksindustri	2 579	2 927	542	800	715	870	551	640	719
Tekstil, bekledning og skotøy	182	173	52	43	32	46	37	38	54
Treforedling	538	1 543	197	383	560	403	351	288	226
Grafisk produksjon	958	812	183	151	158	320	198	224	215
Raffinering	198	299	73	102	46	77	55	16	33
Kjemiske råvarer	1 089	2 903	434	819	856	795	557	528	559
Kjemiske og mineralske prod.	917	1 137	226	262	320	329	276	325	360
Metaller	980	1 437	296	278	349	514	402	730	788
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv. .	2 066	2 319	459	491	636	733	505	644	653
Trevare-, møbelindustri og annen industri	946	1 169	194	270	294	412	252	415	592
Kraftforsyning	4 316	4 380	760	1 131	1 157	1 332	710	977	1 009
Bygg og anlegg	885	1 063	258	267	255	282	261	292	266
Varehandel	16 224	18 626	4 491	4 493	4 519	5 124	4 849	4 737	4 838
Hotell og restaurant	1 647	1 809	448	471	457	433	516	483	492
Rørtransport	8 446	5 742	727	1 473	2 170	1 372	1 159	1 487	1 778
Samferdsel	14 267	18 993	4 462	4 299	4 787	5 444	4 709	4 932	5 229
Sjøfart	6 181	4 289	1 858	1 728	-757	1 460	945	1 057	1 257
Utenriks sjøfart	5 542	3 715	1 677	1 591	-852	1 299	810	967	1 169
Innenriks sjøfart	639	574	181	138	95	161	136	90	88
Bank og forsikring	3 290	3 727	913	935	915	965	912	895	945
Boligtjenester	23 526	26 510	6 565	6 407	6 565	6 972	6 163	6 019	6 513
Forretningsmessig tjenesteyting	6 469	7 512	1 846	1 913	1 855	1 898	1 977	1 986	2 045
Privat tjenesteyting	6 246	6 246	1 651	1 534	1 539	1 522	1 749	1 581	1 668
Offentlig forvaltning	27 706	27 562	5 873	5 991	6 970	8 729	6 141	6 210	7 143
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	13 651	12 823	2 834	2 763	3 162	4 064	2 972	2 830	3 192
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	14 056	14 739	3 038	3 228	3 808	4 665	3 169	3 380	3 950
Fastlands-næringer.	121 961	138 449	31 449	33 131	34 854	39 015	32 668	33 941	36 255

23*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A27. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttoinvestering i fast kapital	6,9	4,5	7,1	0,3	-0,3	10,9	-0,3	0,0	7,5
Bygg og anlegg	15,3	14,2	31,8	24,4	3,3	5,4	-1,2	-6,6	-2,6
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	5,1	-17,5	-29,9	-36,8	2,5	4,9	13,3	6,0	7,2
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	-24,3	-3,9	-1,0	-23,3	-8,9	25,7	-11,3	-3,6	5,1
Skip og båter	-9,0	-33,9	-43,8	-11,7	-155,0	. .	-43,5	-40,7	-280,8
Transportmidler	61,0	0,1	2,8	1,7	2,7	-6,4	17,0	30,5	20,0
Maskiner og utstyr	11,9	12,7	17,8	10,6	14,7	9,3	4,2	6,9	3,8
Jordbruk	17,3	9,0	11,6	7,7	6,9	11,4	2,0	4,5	2,6
Skogbruk	0,0	0,1	0,6	-0,1	-0,0	-0,1	-0,6	-0,4	0,0
Fiske og fiskeoppdrett	59,2	-22,8	-16,8	-20,7	-27,5	-30,2	13,8	-47,0	4,6
Olje og gassutvinning	-14,3	-8,9	-6,7	-23,2	-13,3	12,4	-9,6	-1,8	4,1
Utv. av råolje og naturgass	-11,8	-9,6	-12,2	-24,1	-10,9	13,8	-9,5	-0,2	1,8
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning.	-212,7	-52,4	-100,6	-103,0	-520,7	. .	-49,1	. .	-100,0
Bergverksdrift	7,1	79,0	202,9	107,2	47,3	43,6	-30,4	-47,4	3,8
Industri.	8,3	40,8	42,8	58,8	38,6	29,8	19,8	6,9	5,9
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	1,8	13,5	3,5	40,8	0,6	12,0	1,6	-20,0	0,6
Tekstil, bekledning og skotøy	-6,9	-5,4	49,3	-14,7	-14,5	-23,7	-28,7	-10,1	66,4
Treforedling	-42,9	186,6	273,9	315,4	282,5	63,0	78,0	-24,8	-59,6
Grafisk produksjon	21,0	-15,3	-0,4	-20,3	-39,0	-1,9	7,9	47,8	36,2
Raffinering.	-45,0	51,0	178,5	158,0	12,2	-15,2	-24,8	-84,8	-29,7
Kjemiske råvarer	67,5	166,6	165,9	256,2	224,1	84,0	28,5	-35,5	-34,7
Kjemiske og mineralske prod.	-1,8	24,1	26,5	14,4	61,5	6,0	21,7	24,0	12,7
Metaller	75,6	46,7	93,5	49,6	20,6	46,2	35,7	162,9	125,7
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	-5,1	12,3	14,4	2,2	5,6	26,0	10,0	31,1	2,6
Trevare-, møbelindustri og annen industri	85,8	23,6	35,7	34,5	-6,3	42,6	30,2	53,9	101,4
Kraftforsyning	-18,0	1,5	27,4	-7,7	-2,2	1,6	-6,6	-13,6	-12,8
Bygg og anlegg	32,9	20,1	21,9	20,2	21,1	17,4	1,2	9,4	4,3
Varehandel	25,1	14,8	27,4	18,9	7,6	8,6	8,0	5,4	7,1
Hotell og restaurant	12,1	9,8	16,1	22,3	0,7	2,5	15,3	2,6	7,7
Rørtransport.	26,2	-32,0	-54,3	-56,7	-4,3	15,4	59,4	0,9	-18,1
Samferdsel	37,3	33,1	30,0	35,2	31,6	35,5	5,5	14,7	9,2
Sjøfart	-12,6	-30,6	-44,0	-8,4	-165,5	-921,1	-49,1	-38,9	-266,0
Utenriks sjøfart	-12,2	-33,0	-45,8	-6,7	-181,3	-524,0	-51,7	-39,2	-237,2
Innenriks sjøfart.	-16,4	-10,1	-17,7	-24,2	-12,9	25,3	-25,2	-34,4	-6,8
Bank og forsikring	66,0	13,3	29,3	25,2	0,1	4,5	-0,1	-4,2	3,3
Boligtjenester	34,9	12,7	31,6	19,4	6,1	-0,1	-6,1	-6,1	-0,8
Forretningsmessig tjenesteyting	29,8	16,1	34,7	29,2	5,8	1,8	7,1	3,8	10,3
Privat tjenesteyting	4,8	0,0	15,0	7,7	-10,5	-8,6	5,9	3,1	8,4
Offentlig forvaltning.	1,6	-0,5	3,1	3,0	5,0	-8,7	4,6	3,7	2,5
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	-1,5	-6,1	0,7	1,6	5,1	-20,4	4,9	2,4	1,0
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	4,7	4,9	5,6	4,2	5,0	4,7	4,3	4,7	3,7
Fastlands-næringer.	17,2	13,5	22,6	18,7	10,4	5,9	3,9	2,4	4,0

24*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A28. Bruttoinvestering i fast realkapital. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Bruttoinvestering i fast kapital	2,1	3,1	2,5	2,8	3,6	3,2	3,1	2,4	2,0
Bygg og anlegg	3,2	5,0	4,9	6,2	4,6	4,8	4,3	4,4	4,6
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	2,7	1,4	0,9	1,7	1,7	0,3	2,3	3,8	2,1
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	2,3	2,5	2,7	2,9	2,9	1,4	2,7	2,8	1,2
Skip og båter	-2,8	10,4	2,7	-1,0	-36,9	.	8,2	6,7	65,7
Transportmidler	7,4	2,4	2,1	-1,8	3,0	6,3	1,5	-0,1	2,5
Maskiner og utstyr	-1,2	0,2	-1,3	-0,4	1,2	1,0	1,6	-1,4	0,9
Jordbruk	1,3	1,8	0,5	1,8	2,2	2,1	2,4	0,9	2,8
Skogbruk	2,2	3,7	3,2	4,4	3,6	3,7	3,6	3,1	3,8
Fiske og fiskeoppdrett	0,2	5,7	2,4	1,3	9,3	14,3	3,8	7,3	-0,6
Olje og gassutvinning	2,4	2,0	1,6	2,4	2,6	1,4	2,8	3,4	1,9
Utv. av råolje og naturgass	2,3	2,0	1,7	2,4	2,5	1,3	2,8	3,3	2,1
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning.	-0,2	-0,0	3,6	5,7	-2,3	-3,1	2,5	-5,3	.
Bergverksdrift	0,7	-0,1	-1,5	0,2	0,5	0,3	3,1	0,6	3,2
Industri	0,7	2,5	0,5	2,2	3,0	3,3	3,4	0,8	1,8
Næringsmiddel-, drikkevarer- og tobakksindustri	1,1	1,7	0,8	1,2	1,5	2,7	2,2	2,6	3,4
Tekstil, bekledning og skotøy	0,5	1,7	0,4	2,0	2,6	2,2	4,6	0,5	0,8
Treforedling	2,0	2,7	3,6	3,2	3,2	2,8	4,1	3,7	3,4
Grafisk produksjon	-0,5	1,1	-0,9	-0,5	1,6	2,3	2,3	-0,3	1,5
Raffinering	0,3	0,2	-0,6	0,1	1,2	0,8	3,0	4,9	7,6
Kjemiske råvarer	0,7	5,1	1,1	5,4	6,1	6,1	5,2	-0,7	0,6
Kjemiske og mineralske prod.	0,8	1,1	0,1	0,7	1,7	1,7	2,5	0,5	2,2
Metaller	0,8	2,1	-0,5	1,2	1,7	4,3	5,0	3,7	5,1
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,6	1,2	0,2	0,7	1,1	2,2	1,5	-0,7	1,5
Trevare-, møbelindustri og annen industri	0,5	2,2	0,7	1,8	2,4	2,5	2,5	-0,0	0,7
Kraftforsyning	0,9	2,4	1,2	3,3	2,6	2,3	2,3	0,5	2,3
Bygg og anlegg	4,6	2,2	0,8	0,9	2,3	4,7	2,0	-0,5	2,9
Varehandel	2,6	1,9	0,7	1,1	1,8	3,6	2,5	0,0	2,9
Hotell og restaurant	2,4	2,6	2,2	2,7	2,2	3,3	3,7	1,7	3,4
Rørtransport.	1,9	4,0	5,9	4,4	2,3	1,8	0,2	1,4	-0,3
Samferdsel	3,0	1,4	1,6	-0,9	2,4	2,2	1,9	1,6	1,4
Sjøfart	-3,0	10,8	2,7	-0,9	-34,0	-16,5	9,0	6,7	58,1
Utenriks sjøfart	-3,3	12,5	3,1	-0,6	-30,1	-7,3	9,9	6,6	49,5
Innenriks sjøfart.	-0,8	-0,8	-0,7	-4,0	0,7	0,2	4,5	8,2	3,0
Bank og forsikring	1,4	2,4	1,7	2,7	2,3	2,9	2,8	0,7	2,7
Boligtjenester	3,2	5,1	5,0	6,3	4,7	4,9	4,2	4,4	4,6
Forretningsmessig tjenesteyting	3,0	2,3	1,6	2,0	1,9	3,4	3,1	1,0	3,3
Privat tjenesteyting.	1,6	3,2	2,5	3,6	3,1	3,9	2,5	0,7	2,4
Offentlig forvaltning.	2,1	3,7	3,1	3,4	4,2	4,0	3,4	2,6	4,0
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	2,0	3,1	2,6	1,8	4,2	3,5	3,3	2,4	4,7
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	2,1	4,2	3,6	4,8	4,1	4,3	3,5	2,8	3,5
Fastlands-næringer.	2,3	3,0	2,4	2,8	3,1	3,5	3,0	1,8	3,0

25*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A29. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Eksport i alt	334 837	355 041	89 294	86 302	88 500	90 945	98 562	98 300	101 554
Varer	245 559	267 225	68 084	64 865	64 608	69 668	76 883	76 070	76 625
Råolje og naturgass	106 440	113 231	28 000	28 003	26 353	30 875	34 589	36 962	38 903
Skip, nybygde	4 428	4 138	546	2 277	949	366	324	918	491
Skip, eldre	5 247	5 791	1 358	685	2 251	1 497	1 504	598	364
Oljeplattformer og moduler, nye	11	63	12	1	46	4	11	12	25
Oljeplassformer, eldre	850	492	27	37	254	174	36	172	12
Produksjonshull	61	97	23	24	25	25	24	24	30
Andre varer	128 522	143 413	38 118	33 838	34 730	36 727	40 395	37 384	36 800
Jordbruk, skogbruk og fiske	6 646	6 767	1 694	1 658	1 584	1 831	1 684	1 800	1 659
Bergverksprodukter	2 331	2 271	540	548	556	627	662	594	528
Industriprodukter	118 853	133 131	35 556	31 390	32 277	33 908	37 478	34 775	34 516
Nærings- og nytelsesmidler	16 473	17 161	4 545	3 492	4 283	4 841	5 281	4 071	4 621
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 206	2 138	616	506	489	527	546	515	537
Trevarer	2 952	3 003	860	738	679	726	678	710	712
Treforedlingsprodukter	9 290	12 864	3 244	2 997	3 298	3 325	3 262	2 807	2 789
Grafiske produkter	377	378	98	90	95	95	147	126	137
Raffinerte oljeprodukter	13 476	12 988	3 677	3 568	3 206	2 537	3 931	4 036	4 145
Kjemiske råvarer mv.	10 828	12 019	3 363	2 891	3 184	2 581	3 204	2 775	3 083
Kjemiske og mineralske produkter	7 834	8 923	2 247	2 266	2 108	2 302	2 364	2 301	2 516
Metaller	26 241	29 798	8 308	7 204	7 053	7 233	8 159	7 723	7 048
Verkstedprodukter	26 585	31 065	7 896	7 027	7 210	8 932	9 109	8 989	8 167
Andre industriprodukter	2 591	2 794	702	611	672	809	797	722	761
Elektrisk kraft	692	1 244	328	242	313	361	571	215	97
Tjenester	89 278	87 816	21 210	21 437	23 892	21 277	21 679	22 230	24 929
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	44 339	44 924	11 392	11 360	11 143	11 029	11 361	11 547	11 532
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	582	624	154	158	153	159	177	177	180
Oljeboring mv.	1 799	1 155	348	269	312	226	264	263	374
Rørtransport	2 065	2 176	571	493	450	662	736	685	684
Reisetrafikk	15 740	15 127	3 300	3 469	5 664	2 694	3 215	3 455	5 746
Andre tjenester	24 753	23 810	5 445	5 688	6 170	6 507	5 926	6 103	6 413

26*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A30. Eksport. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Eksport i alt	341 828	354 689	88 149	85 221	89 704	91 615	96 128	93 522	96 551
Varer	253 637	269 145	67 387	64 210	66 281	71 267	75 317	72 080	72 210
Råolje og naturgass	116 112	125 818	30 700	29 844	30 493	34 781	35 543	35 435	36 441
Skip, nybygde	4 339	4 001	528	2 210	914	349	311	884	471
Skip, eldre	5 157	6 307	1 454	766	2 495	1 592	1 556	594	360
Oljeplattformer og moduler, nye	11	60	12	1	44	4	10	11	23
Oljeplassformer, eldre	850	492	27	37	254	174	36	172	12
Produksjonshull	60	95	23	24	24	24	23	23	28
Andre varer	127 108	132 372	34 644	31 328	32 057	34 343	37 837	34 962	34 874
Jordbruk, skogbruk og fiske	6 395	7 342	1 607	1 628	1 759	2 347	1 787	2 063	2 207
Bergverksprodukter	2 323	2 271	513	552	560	646	636	583	535
Industriprodukter	117 864	121 809	32 310	28 962	29 475	31 062	35 131	32 228	32 070
Nærings- og nytelsesmidler	16 398	16 760	4 374	3 473	4 236	4 677	5 089	4 067	4 539
Tekstiler, beklædningsvarer og skotøy	2 303	2 188	619	526	507	536	562	532	534
Trevarer	2 672	2 556	692	615	592	657	617	649	641
Treforedlingsprodukter	8 990	9 406	2 602	2 288	2 281	2 235	2 531	2 376	2 458
Grafiske produkter	448	377	87	93	105	93	169	158	141
Raffinerte oljeprodukter	14 871	14 863	4 232	3 999	3 734	2 899	4 200	3 934	4 105
Kjemiske råvarer mv..	10 255	9 928	2 728	2 300	2 579	2 321	2 903	2 358	2 654
Kjemiske og mineralske produkter	7 993	8 595	2 139	2 245	2 073	2 139	2 321	2 183	2 432
Metaller	23 581	22 484	6 289	5 479	5 306	5 410	6 451	6 174	5 950
Verkstedprodukter	27 817	31 909	7 889	7 336	7 352	9 333	9 523	9 098	7 897
Andre industriprodukter	2 536	2 743	661	609	710	763	764	699	719
Elektrisk kraft	526	950	213	186	263	288	283	88	63
Tjenester	88 191	85 544	20 762	21 011	23 422	20 348	20 811	21 441	24 340
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	43 940	44 084	11 346	11 037	10 880	10 822	11 092	11 259	11 539
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	569	594	148	151	145	150	168	166	168
Oljeboring mv.	1 720	1 169	348	275	316	229	255	246	349
Rørtransport.	1 818	2 116	591	512	508	505	694	644	624
Reisetrafikk	15 613	14 700	3 215	3 348	5 562	2 575	3 086	3 271	5 550
Andre tjenester	24 532	22 880	5 114	5 687	6 012	6 067	5 517	5 855	6 110

27*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A31. Eksport. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Eksport i alt	8,2	3,8	6,8	2,0	5,8	0,8	9,1	9,7	7,6
Varer	11,1	6,1	9,6	4,6	9,8	1,2	11,8	12,3	8,9
Råolje og naturgass	11,6	8,4	4,6	4,4	14,8	10,0	15,8	18,7	19,5
Skip, nybygde	37,1	-7,8	-30,0	672,4	-43,1	-79,4	-41,1	-60,0	-48,4
Skip, eldre	-23,4	22,3	139,5	-42,3	225,6	-35,2	7,0	-22,5	-85,6
Oljeplattformer og moduler, nye	-98,7	450,4	66,1	-67,6	.	.	-9,8	.	-46,3
Oljeplassformer, eldre	-20,0	-42,1	-95,8	-78,3	.	900,0	33,3	364,9	-95,3
Produksjonshull	-13,6	59,0	21,9	26,7	125,8	106,9	1,7	-4,3	16,3
Andre varer	13,1	4,1	15,1	1,1	2,1	-0,8	9,2	11,6	8,8
Jordbruk, skogbruk og fiske	11,3	14,8	16,3	15,0	16,1	12,7	11,2	26,7	25,4
Bergverksprodukter	3,5	-2,2	-0,3	-5,9	-11,8	10,2	24,0	5,5	-4,6
Industriprodukter	13,8	3,3	15,0	0,3	1,3	-2,4	8,7	11,3	8,8
Nærings- og nytelsesmidler	18,3	2,2	8,9	-6,2	8,1	-1,8	16,3	17,1	7,2
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	34,6	-5,0	40,7	11,2	-22,5	-27,1	-9,2	1,1	5,3
Trevarer	3,0	-4,3	11,3	-11,6	-6,6	-8,9	-10,9	5,7	8,3
Treforedlingsprodukter	14,7	4,6	22,9	3,7	-2,1	-4,3	-2,7	3,8	7,7
Grafiske produkter	26,6	-15,9	0,9	-10,0	-7,5	-36,5	95,3	71,0	34,4
Raffinerte oljeprodukter	26,8	-0,0	19,1	8,0	5,3	-28,8	-0,7	-1,6	9,9
Kjemiske råvarer mv.	6,3	-3,2	13,0	-16,7	5,2	-11,7	6,4	2,5	2,9
Kjemiske og mineralske produkter	14,7	7,5	25,9	6,4	-6,0	8,1	8,6	-2,8	17,3
Metaller	9,6	-4,7	6,6	-7,1	-12,2	-5,7	2,6	12,7	12,1
Verkstedprodukter	11,1	14,7	19,1	10,6	12,2	16,5	20,7	24,0	7,4
Andre industriprodukter	9,7	8,1	7,4	3,7	10,5	10,3	15,6	14,8	1,4
Elektrisk kraft	-40,6	80,6	78,9	80,8	59,4	107,3	32,8	-52,8	-76,2
Tjenester	0,6	-3,0	-1,5	-5,3	-4,3	-0,6	0,2	2,0	3,9
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-4,6	0,3	6,6	-0,4	-4,1	-0,4	-2,2	2,0	6,1
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	-30,2	4,4	-1,4	1,6	11,8	6,9	13,2	10,0	16,2
Oljeboring mv.	-2,6	-32,0	-35,2	-23,1	-28,2	-40,3	-26,8	-10,8	10,5
Rørtransport	9,5	16,4	19,1	8,8	26,2	12,6	17,4	25,6	22,8
Reisetrafikk	13,5	-5,8	3,2	-10,2	-11,9	4,8	-4,0	-2,3	-0,2
Andre tjenester	4,1	-6,7	-16,6	-11,0	3,0	-1,7	7,9	3,0	1,6

28*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A32. Eksport. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Eksport i alt	-2,0	2,2	6,0	3,2	-0,4	0,4	1,2	3,8	6,6
Varer	-3,2	2,6	8,0	3,6	-0,8	-0,1	1,0	4,5	8,9
Råolje og naturgass	-8,3	-1,8	4,4	-1,1	-7,3	-3,0	6,7	11,2	23,5
Skip, nybygde	2,0	1,4	3,0	2,4	1,9	1,6	0,8	0,8	0,3
Skip, eldre	1,8	-9,8	-8,2	-10,6	-9,9	-8,9	3,5	12,7	12,0
Oljeplattformer og moduler, nye	1,2	4,1	3,2	2,7	2,2	.	1,6	1,8	1,2
Produksjonshull	2,3	0,0	-0,2	0,1	0,8	-1,0	2,6	4,5	3,2
Andre varer	1,1	7,1	11,0	8,2	6,0	3,8	-3,0	-1,0	-2,6
Jordbruk, skogbruk og fiske	3,9	-11,3	2,8	-9,3	-12,4	-22,0	-10,6	-14,3	-16,5
Bergverksprodukter	0,3	-0,4	6,0	-0,4	-1,5	-4,4	-1,1	2,7	-0,5
Industriprodukter	0,8	8,4	11,4	9,4	7,4	5,8	-3,1	-0,4	-1,7
Nærings- og nytelsesmidler	0,5	1,9	4,7	0,1	1,0	1,7	-0,1	-0,5	0,7
Tekstiler, beklædningsvarer og skoøy	-4,2	2,0	-2,9	-1,5	4,5	5,0	-2,3	0,6	4,3
Trevarer	10,5	6,3	19,6	12,5	3,2	-7,3	-11,5	-9,0	-3,2
Treforedlingsprodukter	3,3	32,3	26,3	31,4	38,8	35,0	3,4	-9,8	-21,5
Grafiske produkter	-15,8	19,2	27,8	20,5	3,7	25,7	-23,2	-18,1	7,3
Raffinerte oljeprodukter	-9,4	-3,6	-5,5	0,0	-7,9	-1,1	7,7	15,0	17,6
Kjemiske råvarer mv.	5,6	14,7	21,2	21,4	17,6	-0,6	-10,5	-6,3	-5,9
Kjemiske og mineralske produkter	-2,0	5,9	1,0	8,1	9,4	4,1	-3,1	4,4	1,7
Metaller	11,3	19,1	26,8	20,5	18,8	11,3	-4,3	-4,9	-10,9
Verkstedprodukter	-4,4	1,9	6,3	1,9	-2,4	1,7	-4,4	3,1	5,5
Andre industriprodukter	2,2	-0,3	4,2	-3,1	-3,8	1,3	-1,8	2,9	11,7
Elektrisk kraft	31,6	-0,5	19,1	7,9	-14,6	-5,3	31,1	88,4	30,1
Tjenester	1,2	1,4	0,5	2,0	1,0	2,1	2,0	1,6	0,4
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	0,9	1,0	0,4	2,9	0,8	-0,1	2,0	-0,4	-2,4
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	2,3	2,7	3,2	2,7	2,2	2,2	1,6	1,8	1,2
Oljeboring mv.	4,6	-5,5	-6,7	-7,4	-3,4	-4,3	3,6	9,6	8,5
Rørtransport	13,6	-9,5	-14,0	-15,6	-24,9	18,6	9,8	10,6	23,7
Reisetrafikk	0,8	2,1	1,6	2,2	2,1	2,1	1,5	1,9	1,7
Andre tjenester	0,9	3,1	3,0	2,2	2,6	4,6	0,9	4,2	2,3

29*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A33. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Import i alt	282 104	299 352	71 130	73 395	75 114	79 713	75 051	74 771	78 439
Varer	197 914	216 841	52 621	52 649	51 983	59 588	56 497	54 785	54 771
Skip, nybygde og eldre	7 994	6 324	2 192	1 425	761	1 946	1 152	494	562
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	253	359	52	50	78	179	33	67	192
Oljeverksomhet, diverse varer	4 108	6 183	815	940	1 574	2 854	1 944	1 656	1 212
Andre varer	185 559	203 975	49 562	50 234	49 570	54 609	53 368	52 568	52 805
Jordbruk, skogbruk og fiske	6 998	7 890	2 168	2 100	1 663	1 959	2 300	1 908	1 728
Råolje	867	1 121	326	356	270	169	218	255	169
Bergverksprodukter	2 769	2 802	660	733	634	775	835	665	664
Industriprodukter	174 143	191 914	46 316	46 940	46 971	51 687	49 769	49 014	49 061
Nærings- og nytelsesmidler	8 374	8 927	1 874	2 313	2 449	2 291	2 163	2 340	2 505
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15 219	15 201	4 377	2 899	4 466	3 459	4 062	2 975	4 524
Trevarer	3 519	3 883	993	988	880	1 022	948	1 032	999
Treforedlingsprodukter	5 263	6 469	1 608	1 573	1 594	1 694	1 693	1 544	1 487
Grafiske produkter	2 529	2 799	676	624	687	812	836	717	861
Raffinerte oljeprodukter	8 493	8 747	2 014	2 341	2 241	2 151	2 156	2 285	2 523
Kjemiske råvarer mv.	8 397	9 449	2 432	2 458	2 352	2 207	2 310	2 367	2 265
Kjemiske og mineralske produkter	18 781	20 551	4 930	5 195	4 989	5 437	5 278	5 507	5 290
Metaller	19 703	21 043	4 964	5 361	5 008	5 710	5 588	5 417	4 734
Verkstedprodukter	67 270	77 813	18 397	18 796	18 311	22 309	20 524	20 027	19 039
Andre industriprodukter	6 092	6 587	1 594	1 452	1 513	2 028	1 686	1 555	1 658
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	10 503	10 445	2 457	2 940	2 481	2 567	2 525	3 248	3 176
Elektrisk kraft	782	248	92	105	32	19	246	726	1 183
Tjenester	84 190	82 511	18 509	20 746	23 131	20 125	18 554	19 986	23 668
Driftsutgifter skipsfart ekskl. bunkers	18 606	19 284	5 000	4 789	4 802	4 693	4 993	5 193	5 175
Driftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	902	1 331	238	330	430	333	362	292	310
Oljeverksomhet, diverse tjenester	6 721	4 257	674	1 554	1 312	717	795	1 092	792
Reisetrafikk	26 206	26 763	4 854	6 020	9 388	6 501	5 281	6 363	10 188
Andre tjenester	31 755	30 876	7 743	8 053	7 199	7 881	7 123	7 046	7 203

30*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A34. Import. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Import i alt	279 766	294 127	69 593	72 896	73 877	77 761	72 794	72 987	76 313
Varer	197 474	215 340	52 208	52 509	51 803	58 820	55 633	54 409	54 358
Skip, nybygde og eldre	8 173	6 873	2 352	1 601	844	2 074	1 201	505	559
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	255	517	62	65	90	301	42	100	268
Oljeverksomhet, diverse varer	4 017	5 860	784	900	1 490	2 686	1 842	1 557	1 134
Andre varer	185 028	202 090	49 010	49 943	49 378	53 759	52 548	52 248	52 397
Jordbruk, skogbruk og fiske	6 563	7 023	1 900	1 880	1 503	1 740	1 964	1 711	1 637
Råolje	943	1 244	349	382	328	185	214	219	140
Bergverksprodukter	2 386	2 434	553	674	569	637	705	566	555
Industriprodukter	174 676	191 179	46 153	46 896	46 947	51 183	49 527	49 209	49 184
Nærings- og nyttelsesmidler	7 977	8 297	1 749	2 141	2 319	2 089	1 945	2 140	2 332
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15 649	15 900	4 646	3 213	4 560	3 481	4 181	3 212	4 534
Trevarer	3 324	3 431	870	876	783	902	870	929	902
Treforedlingsprodukter	5 204	5 510	1 439	1 335	1 316	1 420	1 422	1 342	1 333
Grafiske produkter	2 575	2 770	650	604	675	842	742	635	813
Raffinerte oljeprodukter	8 285	9 034	2 073	2 256	2 452	2 252	2 064	2 076	2 286
Kjemiske råvarer mv..	8 251	8 934	2 172	2 291	2 201	2 270	2 371	2 305	2 271
Kjemiske og mineralske produkter	18 755	20 620	5 022	5 310	4 924	5 365	5 552	5 679	5 354
Metaller	19 415	19 607	4 615	5 088	4 728	5 177	5 329	5 252	4 814
Verkstedprodukter	69 076	80 840	19 060	19 606	19 094	23 080	21 118	21 366	19 987
Andre industriprodukter	6 095	6 549	1 580	1 450	1 547	1 973	1 649	1 519	1 603
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	10 070	9 687	2 279	2 728	2 347	2 333	2 282	2 751	2 956
Elektrisk kraft	460	209	54	111	30	15	138	543	880
Tjenester	82 292	78 787	17 385	20 387	22 075	18 940	17 161	18 578	21 955
Driftsutgifter skipsfart ekskl.bunkers	17 880	17 892	4 499	4 580	4 366	4 447	4 428	4 495	4 607
Diftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	889	1 278	229	322	414	314	341	276	290
Oljeverksomhet, diverse tjenester	6 654	4 099	656	1 497	1 257	689	769	1 037	759
Reisetrafikk	25 571	25 887	4 736	5 964	9 052	6 135	4 959	5 981	9 457
Andre tjenester	31 298	29 631	7 266	8 024	6 987	7 355	6 663	6 788	6 842

31*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A35. Import. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Import i alt	6,9	5,1	4,9	3,6	4,1	7,8	4,6	0,1	3,3
Varer	9,9	9,0	8,8	6,7	8,0	12,5	6,6	3,6	4,9
Skip, nybygde og eldre	-24,7	-15,9	-28,3	-35,0	-23,3	56,4	-48,9	-68,4	-33,8
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-87,2	102,7	-43,5	18,7	. . .	228,6	-32,3	53,3	198,8
Oljeverksamhet, diverse varer	-32,8	45,9	-26,3	-26,6	88,0	187,8	134,8	73,0	-23,9
Andre varer	15,0	9,2	12,6	9,8	7,1	7,7	7,2	4,6	6,1
Jordbruk, skogbruk og fiske	34,6	7,0	30,3	24,9	-7,6	-11,9	3,4	-9,0	8,9
Råolje	-17,5	32,0	48,5	66,9	30,8	-18,9	-38,7	-42,8	-57,3
Bergverksprodukter	-4,8	2,0	-15,0	1,2	4,5	21,5	27,3	-16,0	-2,5
Industriprodukter	14,7	9,4	12,5	9,3	7,6	8,7	7,3	4,9	4,8
Nærings- og nytelsesmidler	0,2	4,0	-0,0	4,5	14,5	-3,0	11,2	-0,0	0,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	11,0	1,6	14,9	2,6	-0,4	-10,7	-10,0	-0,0	-0,6
Trevarer	27,0	3,2	32,4	2,2	-8,8	-5,1	0,0	6,1	15,2
Treforedlingsprodukter	12,0	5,9	10,8	4,2	4,0	4,6	-1,1	0,6	1,3
Grafiske produkter	3,1	7,6	4,1	8,4	0,3	16,8	14,3	5,2	20,4
Raffinerte oljeprodukter	7,0	9,0	15,4	-4,5	22,0	6,4	-0,4	-8,0	-6,8
Kjemiske råvarer mv.	15,2	8,3	15,4	2,3	5,4	11,2	9,2	0,6	3,2
Kjemiske og mineralske produkter	10,6	9,9	14,9	10,3	5,8	9,1	10,5	7,0	8,7
Metaller	16,9	1,0	-6,1	6,7	-7,8	12,4	15,5	3,2	1,8
Verkstedprodukter	16,7	17,0	21,4	15,1	17,4	15,0	10,8	9,0	4,7
Andre industriprodukter	7,9	7,5	9,6	1,5	5,7	11,9	4,4	4,8	3,6
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	41,4	-3,8	-10,5	13,7	-10,0	-7,3	0,1	0,9	26,0
 Elektrisk kraft	707,0	-54,5	-68,2	-26,3	-30,2	-84,8	155,9	391,0	.
Tjenester	0,4	-4,3	-5,1	-3,5	-4,0	-4,6	-1,3	-8,9	-0,5
Driftsutgifter skipsfart ekskl.bunkers	-2,2	0,1	7,7	-2,4	-2,9	-1,5	-1,6	-1,8	5,5
Driftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	-39,6	43,8	11,9	43,3	86,1	32,1	49,0	-14,3	-30,0
Oljeverksamhet, diverse tjenester	31,7	-38,4	-44,8	-31,9	-43,9	-33,0	17,3	-30,7	-39,6
Reisetrafikk	7,3	1,2	-2,5	0,8	3,9	0,8	4,7	0,3	4,5
Andre tjenester	-6,1	-5,3	-8,0	-0,8	-4,7	-7,8	-8,3	-15,4	-2,1

32*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A36. Import. Prisindeks. 1993=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Import i alt	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	1,7	1,1
Varer	0,2	0,5	0,6	0,9	0,2	0,1	0,8	0,4	0,4
Skip, nybygde og eldre	-2,2	-5,9	-4,1	-8,9	-8,1	-5,6	2,9	9,8	11,5
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-0,9	-30,0	-14,0	-29,8	.	-36,7	-6,3	-12,6	-17,6
Oljevirksomhet, diverse varer	2,3	3,2	3,2	2,7	2,2	2,2	1,6	1,8	1,2
Andre varer	0,3	0,6	0,7	1,2	0,3	0,4	0,4	0,0	0,4
Jordbruk, skogbruk og fiske	6,6	5,4	8,1	2,2	2,2	8,3	2,6	-0,2	-4,6
Råolje	-8,1	-2,0	-0,7	3,0	-11,0	0,7	9,2	25,3	46,5
Bergverksprodukter	16,1	-0,8	10,9	-5,7	-7,2	-1,5	-0,6	7,9	7,5
Industriprodukter	-0,3	0,7	0,6	1,4	0,5	0,3	0,1	-0,5	-0,3
Nærings- og nytelsesmidler	5,0	2,5	1,4	3,4	0,9	4,3	3,8	1,2	1,7
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-2,7	-1,7	-3,5	-2,4	-1,4	1,0	3,1	2,7	1,9
Trevarer	5,9	6,9	9,5	9,8	6,0	3,4	-4,6	-1,6	-1,5
Treforedlingsprodukter	1,1	16,1	13,0	17,9	19,4	14,6	6,5	-2,4	-7,9
Grafiske produkter	-1,8	2,9	3,9	4,1	5,5	-1,0	8,2	9,2	4,1
Raffinerte oljeprodukter	2,5	-5,5	-3,6	1,8	-15,1	-4,2	7,5	6,1	20,8
Kjemiske råvarer mv.	1,8	3,9	11,4	6,3	4,2	-5,6	-13,0	-4,3	-6,7
Kjemiske og mineralske produkter	0,1	-0,5	-3,7	-2,0	2,2	1,6	-3,2	-0,9	-2,5
Metaller	1,5	5,8	13,8	8,5	0,5	1,1	-2,5	-2,1	-7,2
Verkstedprodukter	-2,6	-1,2	-3,3	-1,3	0,7	-0,8	0,7	-2,2	-0,7
Andre industriprodukter	-0,0	0,6	1,5	0,9	0,6	-0,4	1,3	2,2	5,8
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	4,3	3,4	4,2	1,3	3,3	4,6	2,6	9,5	1,6
Elektrisk kraft	70,0	-30,3	-10,5	-27,7	-33,5	-35,1	4,5	40,8	26,0
Tjenester	2,3	2,4	2,7	1,0	2,7	3,1	1,6	5,7	2,9
Driftsutgifter skipsfart ekskl. bunkers	4,1	3,6	4,0	1,4	6,3	2,4	1,5	10,5	2,1
Driftsutgifter Oljeboring ekskl. bunkers	1,5	2,6	2,5	2,1	2,4	3,5	2,1	3,3	2,9
Oljevirksomhet, diverse tjenester	3,0	2,8	4,1	3,2	2,0	2,3	0,6	1,4	-0,0
Reisetrafikk	2,5	0,9	-0,0	-0,9	1,4	2,6	3,9	5,4	3,9
Andre tjenester	1,2	2,7	2,9	1,8	2,3	4,0	0,3	3,4	2,2

33*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A37. Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	96:1	96:2	96:3
Eksport i alt	334 837	355 041	89 294	86 302	88 500	90 945	98 562	98 300	101 554
Varer	245 559	267 225	68 084	64 865	64 608	69 668	76 883	76 070	76 625
Tjenester	89 278	87 816	21 210	21 437	23 892	21 277	21 679	22 230	24 929
Import i alt	282 104	299 352	71 130	73 395	75 114	79 713	75 051	74 771	78 439
Varer	197 914	216 841	52 621	52 649	51 983	59 588	56 497	54 785	54 771
Tjenester	84 190	82 511	18 509	20 746	23 131	20 125	18 554	19 986	23 668
Eksportoverskudd	52 733	55 689	18 164	12 907	13 386	11 232	23 511	23 529	23 115
Inntekter	29 154	31 143	7 885	7 186	7 832	8 240	10 321	9 313	9 033
Renteinntekter	19 068	21 823	5 689	5 134	5 277	5 723	6 030	5 393	5 396
Aksjeutbytte m.v. til Norge	1 899	2 853	530	995	758	570	1 361	693	572
Reinvestert fortjeneste	-1 095	-2 179	-413	-811	-556	-399	43	796	861
Andre løpende overføringer til Norge	9 282	8 646	2 079	1 868	2 353	2 346	2 887	2 431	2 204
Utgifter	60 870	58 436	15 028	15 033	12 711	15 664	15 586	16 345	13 470
Renteutgifter	24 975	24 378	6 876	6 619	4 720	6 163	6 208	6 226	4 029
Aksjeutbytte m.v. fra Norge	10 944	11 489	3 934	4 812	1 305	1 438	3 174	4 998	3 720
Reinvestert fortjeneste	4 170	1 953	-710	-1 112	1 934	1 841	1 283	-109	689
Andre løpende overføringer fra Norge	20 781	20 616	4 928	4 714	4 752	6 222	4 921	5 230	5 032
Overskudd på rente og stønadsbalansen	-31 716	-27 293	-7 143	-7 847	-4 879	-7 424	-5 265	-7 032	-4 437
Overskudd på driftsbalansen	21 017	28 396	11 021	5 060	8 507	3 808	18 246	16 497	18 678
Omvurderinger, netto.	2 672	10 092	6 613	54	-8 687	12 112	-789	2 574	2 107
Kapitaloverføringer, netto	-1 084	-1 224	-56	-79	-66	-1 023	-17	-42	-45
Nedgang i Norges nettogjeld	22 605	37 264	17 578	5 035	-246	14 897	17 440	19 029	20 740

34*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B1: Olje- og gassproduksjon

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep					
Råolje	7,8	8,9	9,5	10,8	11,7	13,2	12,7	13,1	13,7	13,1	12,8
Naturgass	2,3	2,4	2,4	2,6	2,6	3,1	3,1	2,6	3,5	2,9	2,7

Tabell B2: Produksjonsindeks etter næring og varetype

Sesongjusterte indekser. 1995=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt					
Produksjon etter næring:											
Oljeutv., ind., bergv. og kraftf.	81	85	89	95	100	103	107	108	108	106	103
Bergverksdrift og utvinning	71	79	83	92	100	109	115	118	117	115	107
Industri	89	90	92	97	100	97	103	109	103	104	105
Kraft- og vannforsyning	90	96	98	93	101	93	79	76	73	70	69
Produksjon etter varetype:											
Insatsvarer	88	87	91	97	100	98	101	107	100	102	104
Investeringsvarer	84	90	92	96	100	90	107	115	106	107	107
Konsumvarer, i alt	93	93	94	99	100	100	104	106	104	104	103
Varige konsumvarer	97	95	93	99	100	99	109	110	109	109	110
Ikke-varige konsumvarer	93	93	94	99	100	101	103	106	103	103	103
Energivarar	75	82	86	92	100	106	113	115	110	108	100

Tabell B3: Industriproduksjonen - produksjonsindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep					
Industri i alt	-1,8	1,7	2,4	5,5	2,9	-0,7	0,3	0,5	3,2	4,8	4,0
Nærings- og nytelsesmidler	3,0	0,7	0,5	4,2	1,3	0,8	0,8	1,0	1,9	1,6	0,7
Tekstil- og bekledningsvarer	-0,7	-4,1	-3,1	9,7	-3,1	-8,4	-2,9	-0,9	1,9	11,3	11,8
Lær og lærvarer	-1,5	1,3	2,2	7,2	-8,4	-18,1	-16,0	-12,3	-9,7	-4,3	-8,6
Trevarer	-9,1	-0,1	1,7	9,4	2,0	-4,1	1,6	4,5	6,5	3,6	2,8
Treforedl., grafisk prod. og forlagsv.	-0,3	-0,8	2,4	4,8	3,6	0,6	0,5	-0,8	-0,6	1,0	-0,5
Kull- og petroleumsprodukter	-5,0	10,4	-0,0	3,3	-9,4	6,8	1,8	1,4	3,8	17,7	43,3
Kjemikalier og kjemiske prod.	-4,9	-0,2	5,9	3,8	2,7	-3,4	-3,3	-0,1	1,4	4,6	3,6
Gummi- og plastprodukter	-7,1	-9,3	4,1	5,4	1,0	-5,2	-0,9	-0,8	-2,3	1,0	1,5
Andre ikke-metallholdige mineralprod.	-11,5	3,2	0,5	13,0	11,4	3,7	2,8	0,6	1,5	4,7	6,4
Metaller og metallvarer	-1,0	1,3	3,5	6,4	1,9	3,5	3,9	3,5	5,9	6,1	4,7
Maskiner og utstyr	-3,2	3,3	1,2	7,7	7,1	-5,3	-1,1	-1,4	5,8	7,9	7,4
Elektriske og optiske produkter	-8,8	1,1	7,0	8,5	7,6	-2,5	-0,2	-1,7	4,2	6,7	6,8
Transportmidler	4,1	11,3	1,9	2,1	2,0	-2,1	-1,5	0,6	6,4	7,6	4,1
Annen industriproduksjon	-2,8	-3,3	0,1	6,5	0,7	3,0	4,8	4,6	8,8	7,6	5,8

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

35*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B4: Ordretilgang - industri

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995			1996		
						2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:											
Ordretilgang i alt	91	89	101	105	100	103	105	100	113	111	111
For eksport	94	94	103	106	100	108	107	90	105	93	97
Fra hjemmemarkedet	77	69	95	103	101	91	96	130	154	175	165
Produksjon av metaller:											
Ordretilgang i alt	72	68	69	80	100	92	103	109	109	118	110
For eksport	72	68	69	79	100	96	102	109	106	111	111
Fra hjemmemarkedet	71	71	71	86	101	82	106	109	125	167	100
Produksjon av maskiner:											
Ordretilgang i alt	88	92	95	107	100	95	99	100	113	185	123
For eksport	88	86	111	113	99	89	99	115	116	136	100
Fra hjemmemarkedet	88	99	76	99	101	102	100	84	104	259	151

Tabell B5: Ordrereserver - industri

Ordrereserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995			1996		
						2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:											
Ordrereserver i alt	234	229	209	179	100	109	82	113	224	170	144
For eksport	220	222	212	179	100	104	84	120	231	163	141
Fra hjemmemarkedet	289	256	199	180	100	125	72	86	196	197	156
Produksjon av metaller:											
Ordrereserver i alt	86	75	76	84	100	96	100	105	103	103	105
For eksport	84	74	76	82	100	96	98	107	104	95	100
Fra hjemmemarkedet	97	84	74	92	100	99	108	90	101	157	133
Produksjon av maskiner:											
Ordrereserver i alt	100	100	99	123	100	101	104	95	103	127	131
For eksport	90	94	97	141	100	99	98	97	102	113	111
Fra hjemmemarkedet	120	111	102	89	100	105	115	89	106	154	170

36*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B6: Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning

Løpende priser, mill. kroner. Tallene for årene viser gjennomsnitt av kvartalene.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995				1996	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Leting:											
I alt.	2034	1920	1358	1253	1162	1209	988	1226	1224	1275	1082
Undersøkelsesboringer.	1326	1288	717	432	532	384	458	614	672	545	490
Generelle undersøkelser.	256	251	284	384	171	119	189	182	193	129	335
Felt eval. og - undersøk.	212	91	146	164	192	163	195	254	156	68	95
Adm. og andre kostnader	240	290	211	273	267	543	146	175	203	533	162
Feltutbygging:											
I alt.	5566	7216	8802	7146	6740	5876	6622	6385	8077	5581	6710
Varer	3023	3668	4608	3956	3182	2383	2509	2997	4837	3469	3911
Tjenester.	2251	3021	3442	2511	2980	3047	3587	2681	2604	1402	2007
Produksjonsboring.	292	532	752	680	579	446	526	707	637	710	792
Felt i drift:											
I alt.	1274	1269	1576	1688	1737	1870	1838	1578	1663	1705	2158
Varer	201	166	150	164	163	143	180	146	183	178	290
Tjenester.	256	179	137	132	243	237	225	287	222	242	390
Produksjonsboring.	817	925	1290	1393	1332	1490	1434	1145	1258	1285	1478

Tabell B7: Industriinvesteringer i verdi - Investeringssundersøkelsen

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.

Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995				1996			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv		
Utførte	2549	2322	2327	3389	..	3590	3314	3486	3456	3300	..		
Antatte	2622	2710	2672	3721	4118	3896	3749	3925	3940	4120	4486		

Tabell B8: Boligbygging

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
						Mai	Jun	Jul	Aug		
Boliger satt igang.	1,5	1,3	1,3	1,7	1,6	1,5	1,7	1,5	1,6	1,6	1,7
Boliger under arbeid.	19,0	16,2	13,6	15,4	16,6	16,7	16,7	16,9	17,0	17,2	17,0
Boliger fullført.	1,7	1,5	1,3	1,5	1,6	1,5	1,8	1,0	1,3	1,4	1,6

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

37*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B9: Detaljomsetningsvolum

Sesongjustert indeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	Mai	Jun	Jul	1996		
									Aug	Sep	Okt
Omsetning ialt	90	91	93	97	100	100	103	104	103	103	104

Tabell B10: Detaljomsetningsvolum mv.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1991	1992	1993	1994	1995	Mai	Jun	Jul	1996		
									Aug	Sep	Okt
Omsetning i alt	0,9	2,0	1,7	4,5	2,9	1,0	1,9	2,5	2,4	3,4	..
Butikkhandel med bredt vareutvalg	0,1	1,3	2,6	5,2	4,6	-0,3	0,4	1,0	0,9	1,6	..
Butikkhandel med nærings- og nyttelsesmidler i spesialform.	-1,3	12,3	7,0	2,2	-0,8	-5,3	-2,9	-1,6	-2,5	-1,2	..
Butikkhandel med apotekvarer, sykepleieart. kosmetikk og toalettart.	1,8	2,6	8,9	5,1	-2,9	-0,7	1,3	2,9	4,2	4,6	..
Butikkhandel med andre nye varer	2,1	0,5	-1,3	4,2	3,9	3,8	4,5	4,8	4,7	6,0	..
Reg. nye personbiler	-13,4	11,8	3,8	42,7	7,2	45,5	44,6	43,3	44,9	45,0	49,1

1) Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

Tabell B11: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen

Arbeidsledige (AKU) og sysselsatte. 1000 personer og prosent.

	1991	1992	1993	1994	1995	2.kv	3.kv	4.kv	1996		
									1.kv	2.kv	3.kv
Arbeidsledige (AKU):											
Kvinner	48	50	50	47	46	50	48	34	51	53	55
Menn	68	76	77	70	61	64	59	50	67	62	56
Totalt	116	126	127	116	107	115	106	84	119	115	111
Sysselsatte	2010	2004	2004	2035	2079	2066	2113	2097	2096	2134	2164
Arbeidsledighetsrate (AKU)	5,5	5,9	5,9	5,4	4,9	5,2	4,8	3,8	5,3	5,1	4,9

Tabell B12: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer

Tallet på registrerte arbeidsledige og ledige plasser. 1000 personer og prosent.

	1991	1992	1993	1994	1995	Jun	Jul	Aug	1996		
									Sep	Okt	Nov
Sesongjusterte tall:											
Registrerte arbeidsledige.	101	114	118	110	102	91	91	90	89	88	..
Ujusterte tall:											
Registrerte arbeidsledige	100,8	114,4	118,1	110,3	102,1	95,1	103,0	97,9	84,6	79,3	77,1
Herav: Permitterte	9,9	8,7	9,2	7,5	6,4	4,9	4,4	4,4	4,0	4,3	4,9
Ledige plasser	6,5	6,4	7,4	7,7	8,8	8,9	7,1	9,9	9,5	9,8	9,5
Arbeidsledighetsrate (AD) 1)	4,7	5,4	5,5	5,2	4,7	4,3	4,7	4,5	3,9	3,6	3,5
Arb.ledige/led.plasser	17,0	19,5	17,0	15,0	11,8	10,6	14,5	9,9	8,9	8,1	8,1

1) Registrerte ledige i følge Arbeidsdirektoratet (AD) i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

38*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B13: Timefortjeneste

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.

Kroner.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995				1996	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Industri, kvinner	86,7	89,2	91,8	94,5	97,9	95,9	98,0	98,4	99,1	99,9	100,9
Industri, menn	99,5	102,7	105,4	108,5	112,3	109,8	113,2	112,6	113,6	114,6	116,6
Bygge- og anl., menn	107,0	110,6	113,3	112,7	114,2	111,3	115,1	114,3	115,9	114,6	116,9

Tabell B14: Konsumprisindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
						Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt
Ialt	3,4	2,3	2,3	1,4	2,5	1,0	0,9	1,3	1,5	1,3	1,7
Varer og tjenester etter konsumgruppe:											
Matvarer ialt	1,7	1,4	-1,1	1,5	1,5	0,8	1,1	2,8	2,9	2,6	2,8
Drikkevarer og tobakk	7,1	9,1	3,1	3,9	4,3	2,1	2,1	2,3	2,2	2,5	2,5
Klær og skotøy	1,8	1,7	2,7	1,5	0,9	-3,7	-3,1	-3,1	-2,9	-3,5	-2,7
Bolig, lys og brensel	4,5	2,3	2,8	0,9	2,8	1,8	1,6	2,6	2,7	3,0	3,7
Møbler og husholdningsartikler	2,2	0,4	1,9	1,4	1,8	1,2	1,1	0,8	1,3	1,2	1,3
Helsepleie	6,9	6,0	4,3	2,3	4,5	2,1	2,0	2,1	4,0	3,5	3,4
Reiser og transport	3,0	2,0	3,4	1,5	3,2	0,9	0,1	-0,1	0,0	-0,4	0,2
Fritidssyssler og utdanning	4,4	3,3	3,4	2,1	2,1	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0	0,9
Andre varer og tjenester	3,4	2,2	1,6	0,2	2,3	2,7	2,1	2,2	1,9	1,6	1,8
Varer og tjenester etter leveringssektor:											
Jordbruksvarer	1,5	1,3	-2,0	0,1	-0,1	0,0	0,6	4,0	4,4	3,9	4,1
Andre norskproduserte konsumvarer	5,3	2,5	2,7	1,9	3,9	2,0	1,6	2,3	2,4	2,4	3,6
Importerte konsumvarer	2,0	1,8	3,3	2,3	2,3	-2,3	-2,1	-2,3	-2,3	-2,4	-2,1
Husleie	4,9	3,7	2,8	0,6	1,4	2,0	1,8	1,8	1,8	1,4	1,4
Andre tjenester	2,4	2,3	2,0	1,1	2,7	2,8	2,3	2,3	2,5	2,6	2,3

Tabell B15: Engrospriser

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
						Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt
Ialt	2,5	0,1	-0,0	1,4	1,9	1,3	0,8	1,3	1,7	1,7	2,6
Matvarer og levende dyr	4,4	1,1	-2,4	0,8	-1,0	0,5	-0,6	1,2	1,7	1,7	2,3
Drikkevarer og tobakk	4,9	6,5	1,1	4,6	4,9	0,2	0,1	-0,3	-0,5	-0,7	-0,5
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	-1,0	-3,1	-4,1	3,7	2,8	0,2	0,1	0,5	-0,1	-1,5	-0,3
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	1,9	-3,5	-2,3	-1,8	-0,8	3,7	2,9	5,2	5,8	7,4	11,1
Dyre- og plantefett, voks	3,1	5,4	0,2	5,0	1,0	-2,6	-0,6	0,1	1,6	0,8	2,0
Kjemikalier	1,8	0,2	2,5	2,8	4,3	0,5	0,2	0,0	0,0	-0,6	0,2
Bearbeidde varer etter materiale	1,1	0,1	0,3	2,5	4,8	0,9	0,6	0,6	0,4	-0,1	-0,2
Maskiner og transportmidler	2,6	1,4	4,2	2,1	3,2	0,5	0,5	0,6	0,8	1,0	1,0
Forskjellige ferdigvarer	3,6	2,0	2,7	1,6	2,5	2,4	1,9	2,0	1,7	1,3	1,4

39*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B16: Utenrikshandel - verditall

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert.

Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996					
	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt					
Eksport 1)	9,2	9,0	9,4	10,8	11,9	12,1	12,8	12,6	13,0	12,5	12,7
Import 2)	12,7	12,9	13,2	15,5	16,9	17,6	18,1	18,3	17,5	18,3	18,1
Import 3)	12,6	12,9	13,1	15,4	16,8	17,5	18,0	18,1	17,4	18,2	17,8

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

Tabell B17: Utenrikshandel - indekser

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport i flg. handelsstatistikken. 1988=100.

Årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995			1996		
	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv					
Sesongjusterte tall:	119	126	131	149	153	148	154	154	170	166	166
Eksportvolum 1)	107	111	111	130	140	142	140	143	146	147	150
Importvolum 2)	100	93	93	94	101	101	101	101	99	100	99
Ujusterte tall:	105	103	104	104	105	104	106	107	106	102	105

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

40*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B18. Utenriksregnskap. Driftsregnskap. Månedstall jan.-sep. 1996 Millioner kroner.

	Jan.96	Feb.96	Mar.96	Apr.96	Mai.96	Jun.96	Jul.96	Aug.96	Sep.96
Varer og tjenester									
Eksport i alt	32 496	31 607	34 459	33 058	32 962	32 288	32 525	34 646	34 390
Varer	25 037	24 682	27 163	25 760	25 420	24 899	23 819	25 899	26 913
Råolje og naturgass.	11 243	11 021	12 330	12 760	12 254	11 948	11 693	13 339	13 872
Skip	363	683	776	261	720	524	428	142	285
Oljeverksamhet, diverse varer	23	21	26	18	170	20	17	33	17
Andre varer	13 408	12 957	14 031	12 721	12 276	12 407	11 681	12 385	12 739
Tjenester	7 459	6 925	7 296	7 298	7 542	7 389	8 706	8 747	7 477
Bruttofaktaer	4 010	3 529	3 822	3 892	4 010	3 645	3 943	4 000	3 589
Oljeverksamhet, diverse tjenester	59	59	59	59	59	59	60	60	60
Oljeboring	80	95	89	113	87	63	129	65	180
Rørtransport	242	238	256	232	243	210	228	228	228
Reisetrafikk	1 034	1 040	1 141	886	1 129	1 440	2 103	2 163	1 480
Samferdsel	644	727	682	932	729	822	811	950	787
Finans- og forretningstjenester	1 123	917	932	967	1 046	910	1 170	1 028	928
Tjenester ellers	267	320	315	217	239	240	262	253	225
Import i alt	24 196	24 100	26 750	25 008	24 957	24 786	26 390	25 510	26 551
Varer	18 117	18 295	20 084	18 425	18 437	17 907	17 986	17 735	19 063
Skip	603	299	252	101	277	119	36	497	30
Oljeverksamhet, diverse varer	662	652	663	562	557	569	569	419	416
Andre varer	16 852	17 344	19 169	17 762	17 603	17 219	17 381	16 819	18 617
Tjenester	6 079	5 805	6 666	6 583	6 520	6 879	8 404	7 775	7 488
Driftsutgifter skipsfart, eksl. bunkers	1 688	1 618	1 687	1 787	1 724	1 682	1 806	1 693	1 676
Oljeverksamhet, diverse tjenester	265	265	265	364	364	364	264	264	264
Driftsutgifter oljeboring, eksl. bunkers.	59	78	225	106	92	94	76	125	109
Reisetrafikk	1 621	1 664	1 996	2 018	1 977	2 368	3 837	3 530	2 821
Samferdsel	308	302	313	353	325	370	374	265	301
Finans- og forretningstjenester	1 319	1 063	1 257	1 170	1 302	1 264	1 201	1 153	1 517
Tjenester ellers	819	815	923	785	736	737	846	745	800
Vare- og tjenestebalansen	8 300	7 507	7 709	8 050	8 005	7 502	6 135	9 136	7 839
Renter og stønader mv.									
Fra utlandet	3 878	2 933	3 510	3 039	3 265	3 009	3 277	2 709	3 047
Lønn	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Renteinntekter	2 383	1 567	2 080	1 768	1 932	1 693	1 993	1 570	1 833
Aksjeutbytte mv.	282	50	729	79	101	213	116	56	100
Reinvestert fortjeneste	68	312	-337	308	274	214	307	309	245
Løpende overføringer	1 045	904	938	784	858	789	761	674	769
Til utlandet	4 921	5 866	4 799	5 170	5 649	5 526	4 512	4 442	4 516
Lønn	302	300	302	326	324	323	317	314	314
Renteutgifter	1 758	2 826	1 624	1 822	2 286	2 118	1 308	1 257	1 464
Aksjeutbytte mv.	1 549	308	413	970	2 455	600	780	175	1 820
Reinvestert fortjeneste	-439	874	848	384	-1 167	674	389	1 023	-723
Løpende offentlige overføringer	522	522	522	633	633	633	643	643	643
Andre løpende overføringer	1 229	1 036	1 090	1 035	1 118	1 178	1 075	1 030	998
Rente- og stønadsbalansen¹	-1 043	-2 933	-1 289	-2 131	-2 384	-2 517	-1 235	-1 733	-1 469
Driftsbalansen overfor utlandet	7 257	4 574	6 420	5 919	5 621	4 985	4 900	7 403	6 370
Kapitaloverføringer fra utlandet	48	58	59	48	46	53	64	49	55
Kapitaloverføringer til utlandet	65	59	58	61	67	61	75	68	70
Netto finansinvestering	7 240	4 573	6 421	5 906	5 600	4 977	4 889	7 384	6 355
Memo: Skipsfartens netto fraktinntekter.	1 759	1 364	1 572	1 520	1 715	1 401	1 548	1 743	1 353

¹ Positive tall angir overskudd, negative tall angir underskudd.

41*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B19. Utenriksregnskap. Kapitalregnskap. Månedstall jan.-sep. 1996 Millioner kroner.

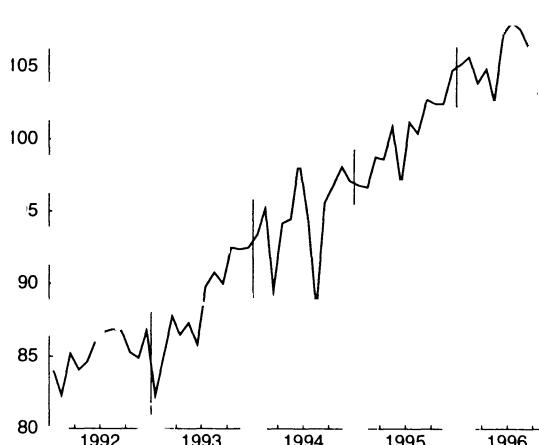
	Jan.96	Feb.96	Mar.96	Apr.96	Mai.96	Jun.96	Jul.96	Aug.96	Sep.96
Norske investeringer i utlandet	17 168	3 093	10 935	17 195	5 123	12 764	-6 208	156	5 413
Direkte investeringer i utlandet	-257	1 618	332	-619	12 883	1 020	-282	661	1 514
Aksjer og andeler	527	9	1 190	-94	12 052	4	-195	136	265
Reinvestert fortjeneste	68	312	-337	308	274	214	307	309	245
Annen kapital	-852	1 297	-521	-833	557	802	-394	216	1 004
Porteføljeinvesteringer i utlandet	6 252	453	-3 155	583	71	2 022	-254	-2 559	-9 792
Aksjer og andeler	-43	244	229	333	-950	417	743	-112	381
Banker	-74	-26	-6	-12	-16	-12	25	70	-5
Andre sektorer	31	270	235	345	-934	429	718	-182	386
Andre verdipapirer	6 295	209	-3 384	250	1 021	1 605	-997	-2 447	-10 173
Banker	-761	1 268	-195	1 232	617	-83	549	-554	1 688
Andre sektorer	7 056	-1 059	-3 189	-982	404	1 688	-1 546	-1 893	-11 861
Andre finansinvesteringer i utlandet	10 368	-2 071	7 638	11 052	-15 990	-2 481	1 737	1 321	-2 162
Varekreditter	-2 785	-985	-487	-1 900	-4 105	-987	-2 056	-1 281	-1 691
Lån til utlandet	2 400	-1 840	1 997	2 857	451	1 121	-393	348	-404
Banker	2 136	-553	2 184	1 953	297	786	-263	415	-179
Andre sektorer	264	-1 287	-187	904	154	335	-130	-67	-225
Kontanter og innskudd	8 975	-1 473	5 122	10 324	-13 182	-2 618	1 578	4 134	-1 161
Banker	7 747	-2 981	3 427	9 392	-10 809	-1 294	-738	3 457	-4 012
Andre sektorer	1 228	1 508	1 695	932	-2 373	-1 324	2 316	677	2 851
Annen kapital	1 778	2 227	1 006	-229	846	3	2 608	-1 880	1 094
Internasjonale reserver	805	3 093	6 120	6 179	8 159	12 203	-7 409	733	15 853
Trekrettigheter IMF	-588	-28	-34	171	13	-220	838	-538	-368
Reserveposisjon IMF	-45	52	-25	-47	117	51	-33	89	-2
Utenlandsk valuta	1 438	3 069	6 179	6 055	8 029	12 372	-8 214	1 182	16 223
Utenlandske investeringer i Norge i alt . . .	14 595	1 329	-2 837	21 678	312	10 757	-5 477	-1 877	1 898
Direkte investeringer i Norge	255	1 215	2 630	1 418	-2 247	765	39	1 118	2 744
Aksjer og andeler	94	478	4 484	-49	75	867	-45	24	2 550
Reinvestert fortjeneste	-439	874	848	384	-1 167	674	389	1 023	-723
Annen kapital	600	-137	-2 702	1 083	-1 155	-776	-305	71	917
Porteføljeinvesteringer i Norge	-7 067	-931	-575	6 190	-1 071	146	-5 547	-2 909	2 411
Aksjer og andeler	-1 982	-1 028	387	3 215	1 202	470	-224	-243	-147
Banker	39	-22	546	-109	166	160	776	7	-24
Andre sektorer	-2 021	-1 006	-159	3 324	1 036	310	-1 000	-250	-123
Andre verdipapirer	-5 085	97	-962	2 975	-2 273	-324	-5 323	-2 666	2 558
Banker	-555	-29	103	684	-3 462	-247	7	1 432	3 825
Andre sektorer	-4 530	126	-1 065	2 291	1 189	-77	-5 330	-4 098	-1 267
Andre finansinvesteringer i Norge	21 407	1 045	-4 892	14 070	3 630	9 846	31	-86	-3 257
Varekreditter	561	108	142	-263	-188	-931	-16	-141	-715
Lån fra utlandet	4 314	161	-9 582	7 563	4 205	2 422	-1 748	3 790	-5 048
Norges Bank	-94	-381	2 603	955	-2 233	3 099	-2 637	1 694	-5 509
Banker	675	769	-14 770	14 987	2 889	1 365	-233	-1 403	-4 561
Andre sektorer	3 733	-227	2 585	-8 379	3 549	-2 042	1 122	3 499	5 022
Kontanter og innskudd	15 859	819	2 936	6 175	448	6 450	486	-1 628	1 980
Norges Bank	194	-176	-46	-4	-41	58	78	-14	-6
Banker	15 665	995	2 982	6 179	489	6 392	408	-1 614	1 986
Annen kapital	673	-43	1 612	595	-835	1 905	1 309	-2 107	526
Ufordelte kapitaltransaksjoner og statistiske avvik, netto	4 667	2 809	-7 351	10 389	789	2 970	5 620	5 351	2 840
Netto finansinvestering	7 240	4 573	6 421	5 906	5 600	4 977	4 889	7 384	6 355
Omvurderinger, netto	6 365	-6 960	-194	7 654	-1 824	-3 256	-3 379	3 023	2 463
Endring i Norges nettofordringer	13 605	-2 387	6 227	13 560	3 776	1 721	1 510	10 407	8 818

42*

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

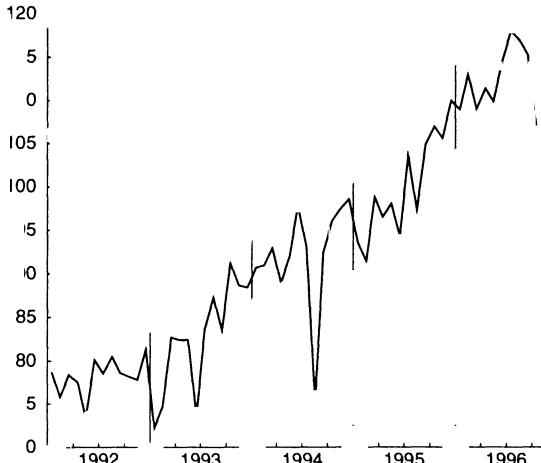
Produksjonsindeks

Olje og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning. Sesongjustert. 1995=100
110

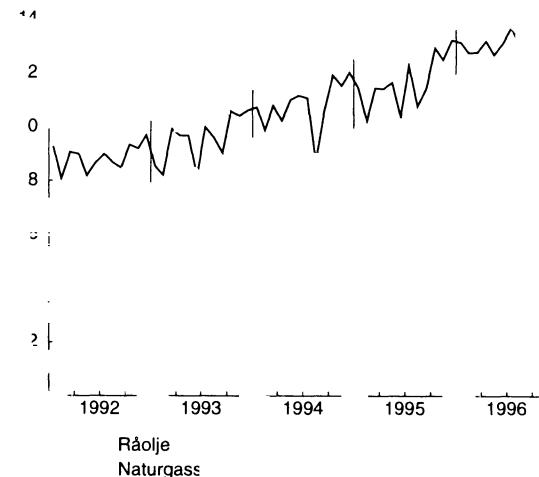
Produksjonsindeks

Utvinning av råolje og naturgass Sesongjustert. 1995=100

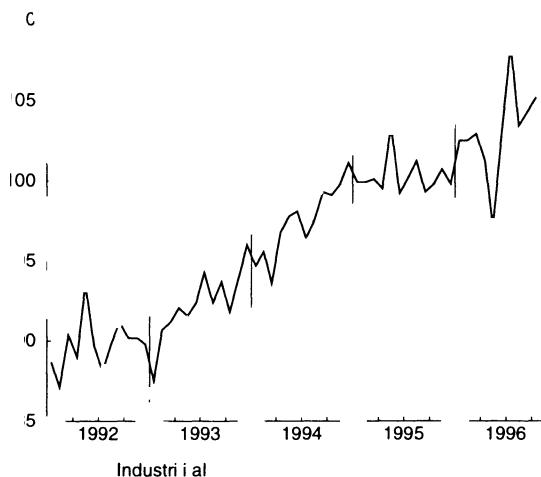
Olje- og gassproduksjon

Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm3)
Ujusterte tall

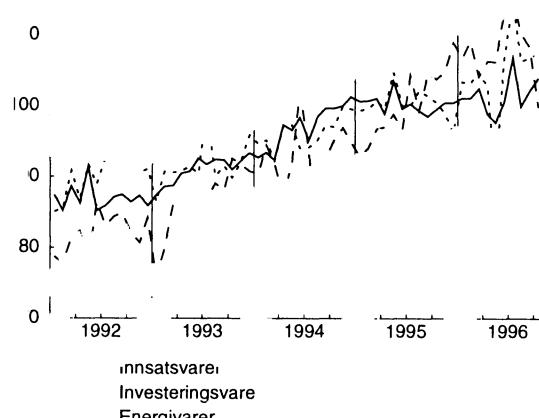
Produksjonsindeks

Sesongjustert. 1995=100

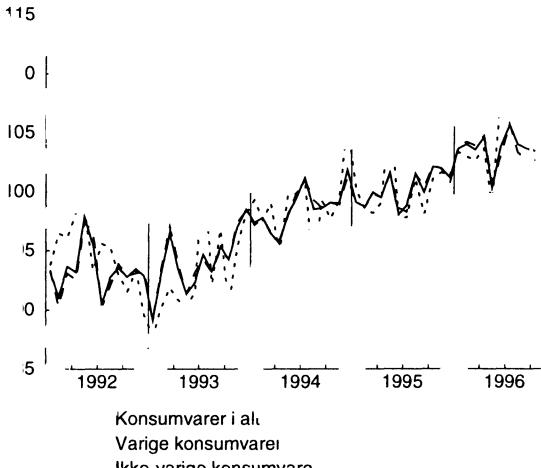
Produksjonsindeks etter varetype

Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning. Sesongjustert. 1995=100
120

Produksjonsindeks etter varetype

Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning. Sesongjustert. 1995=100

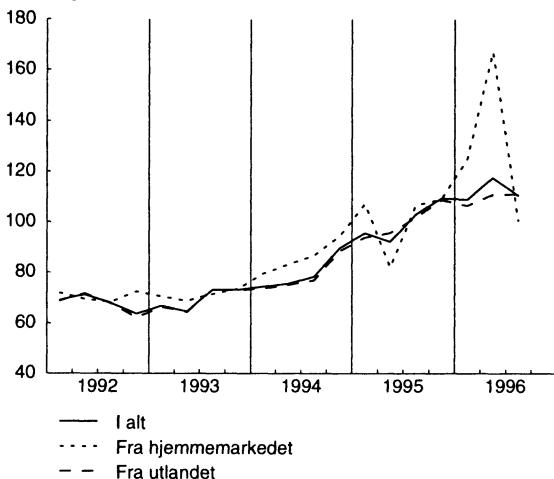

43*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Ordretilgang

Metaller

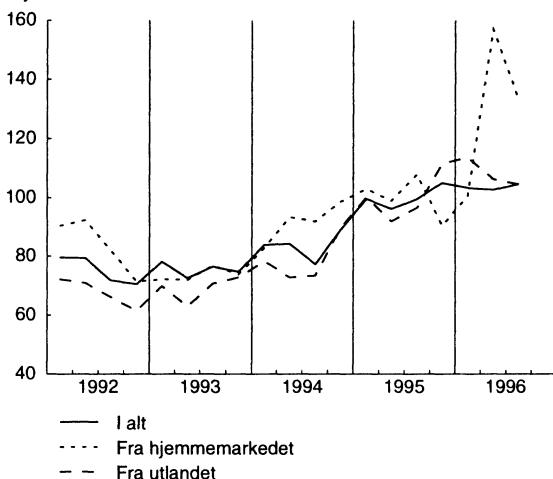
Sesongjustert verdiindeks. 1995=100

Ordrereserve

Metaller

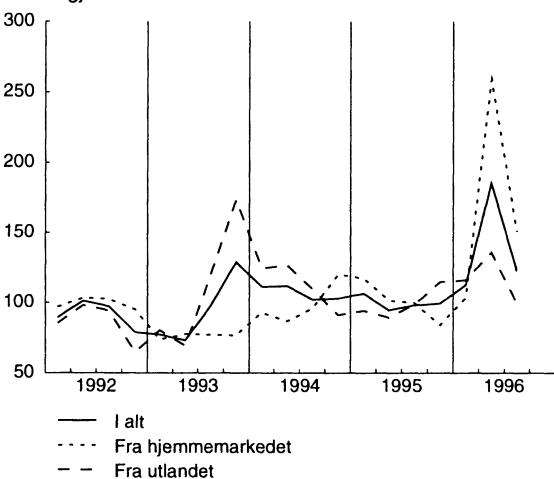
Ujustert verdiindeks. 1995=100

Ordretilgang

Maskiner

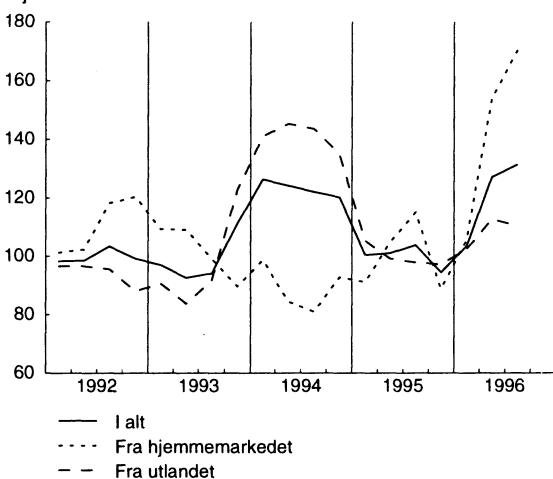
Sesongjustert verdiindeks. 1995=100

Ordrereserve

Maskiner

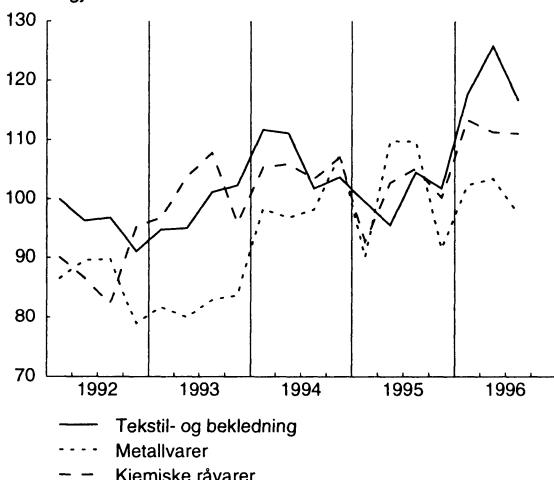
Ujustert verdiindeks. 1995=100

Ordretilgang

Tekstil og bekledning, metallvarer og kjemiske råvarer

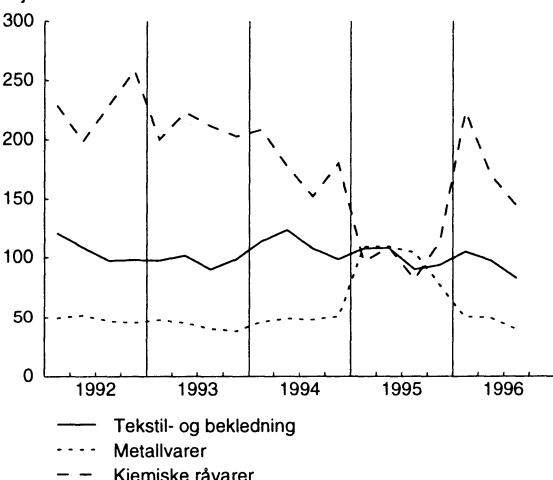
Sesongjustert verdiindeks. 1995=100

Ordrereserve

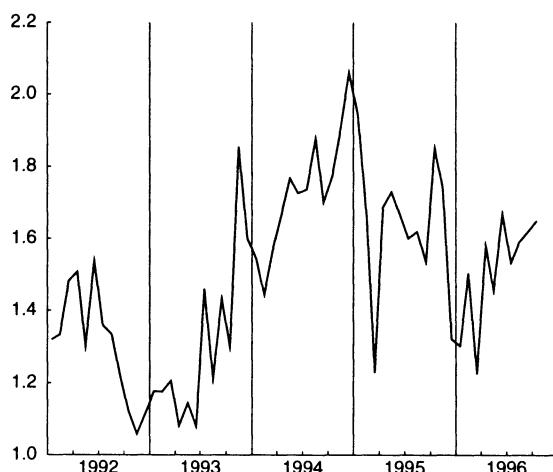
Tekstil- og bekledning, metallvarer og kjemiske råvarer

Ujustert verdiindeks. 1995=100

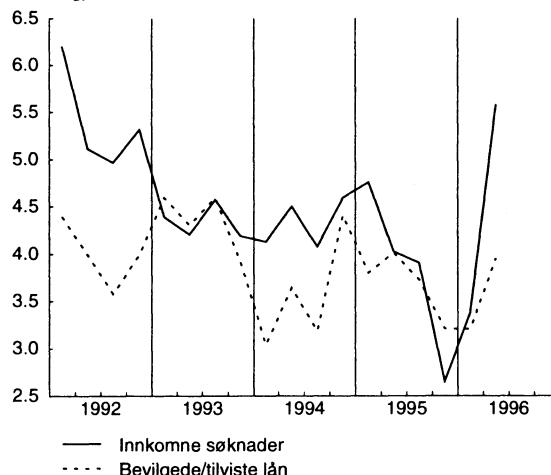

44*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

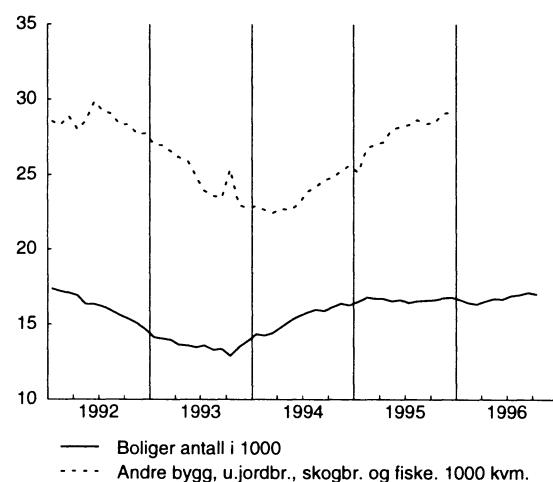
Bygg satt i gang
Antall boliger i tusen

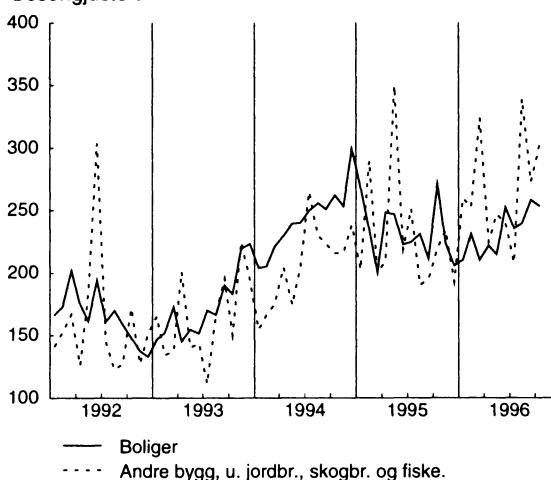
Boliglån nye boliger
Antall oppføringslån fra Husbanken i tusen
Sesongjustert

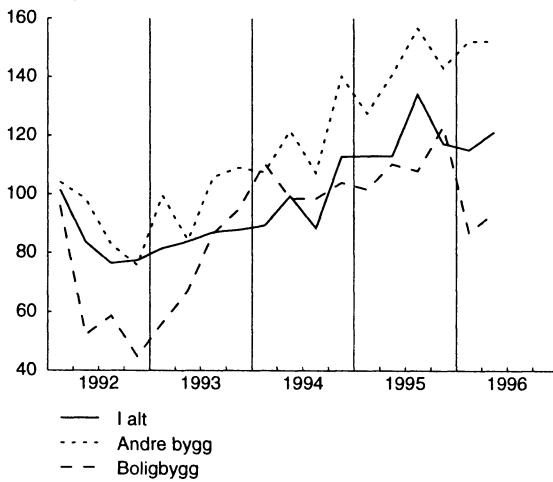
Bygg under arbeid
Sesongjustert

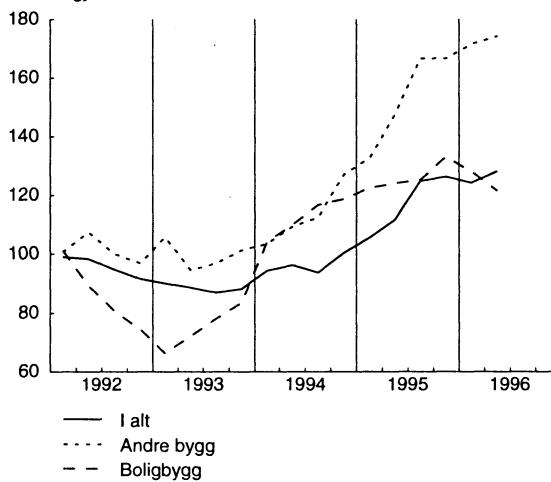
Bygg satt i gang
Bruksareal i tusen kvm.
Sesongjustert

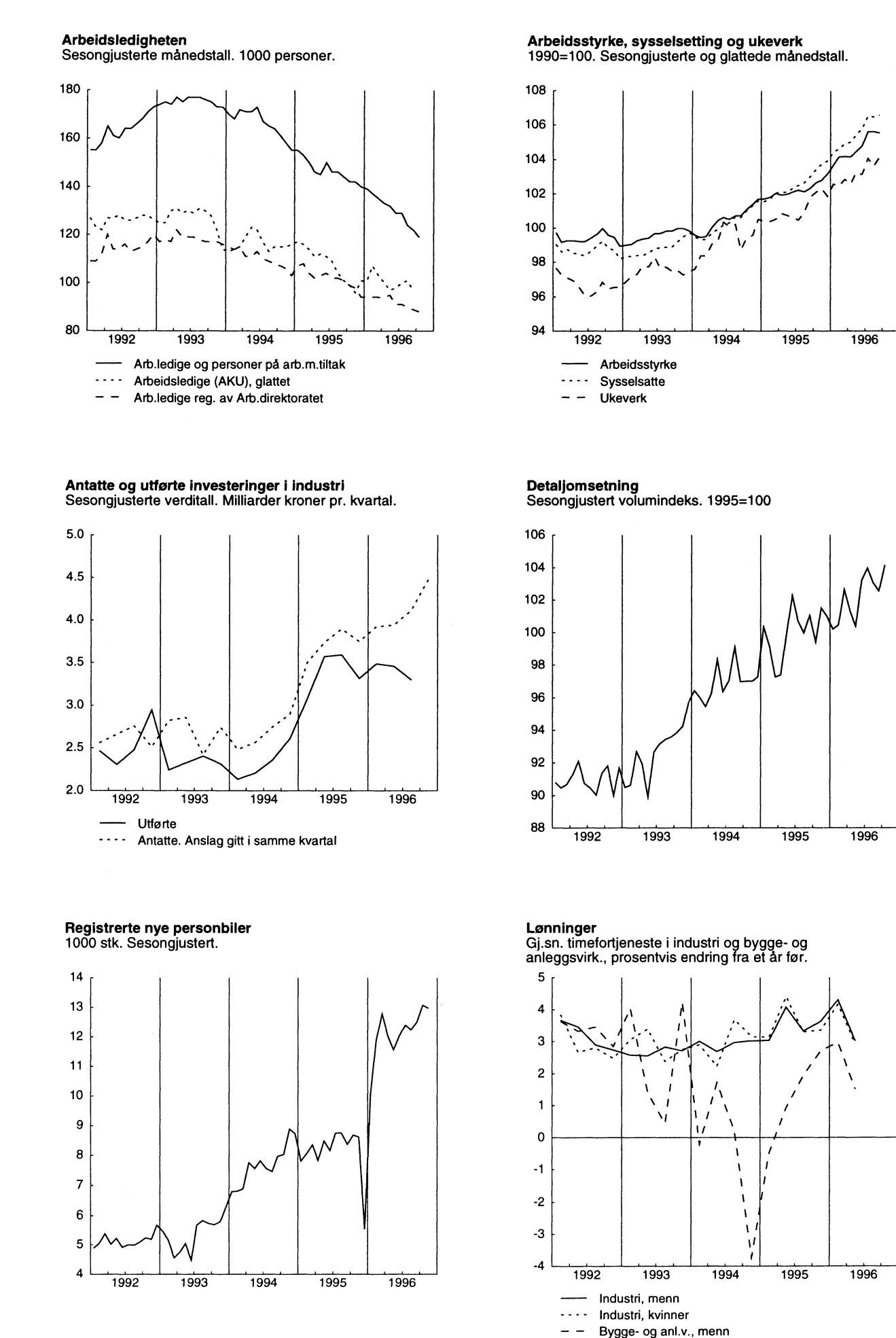
Bygge- og anleggsvirksomhet
Ordretgang. Verdiindeks.
Sesongjustert. 1.kv. 1992=100

Bygge- og anleggsvirksomhet
Ordrereserve. Verdiindeks
Sesongjustert. 1. kv. 1992=100

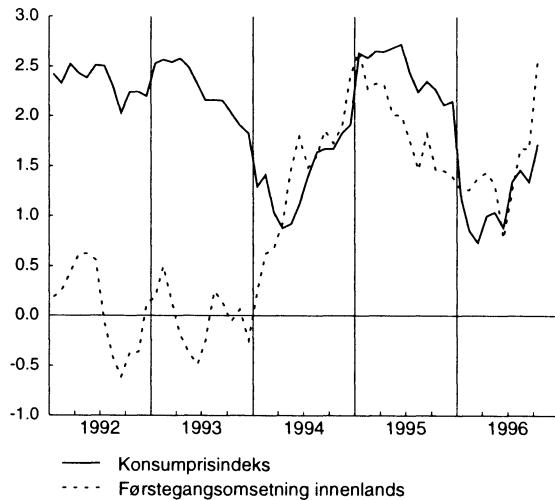
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

46*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

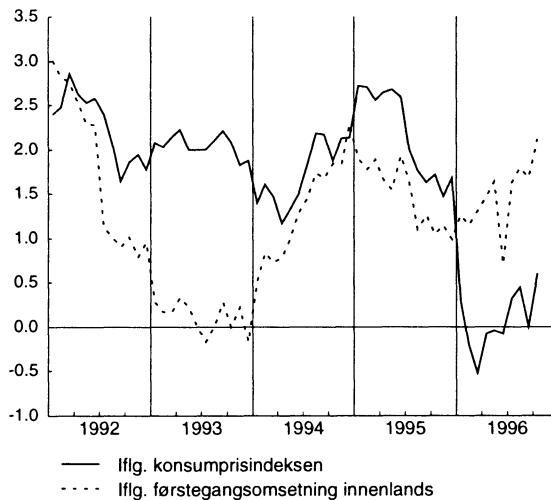
Innenlandske priser

Prosent endring fra ett år tidligere.

Prisstigning for konsumvarer *

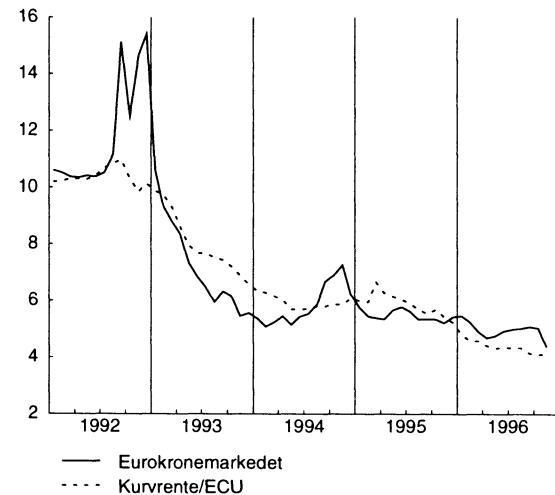
Prosent endring fra ett år tidligere.

* Konsumprisindeks for varer omsatt gjennom detaljhandel og førstegangsomsetning innenlands for varer til konsum.

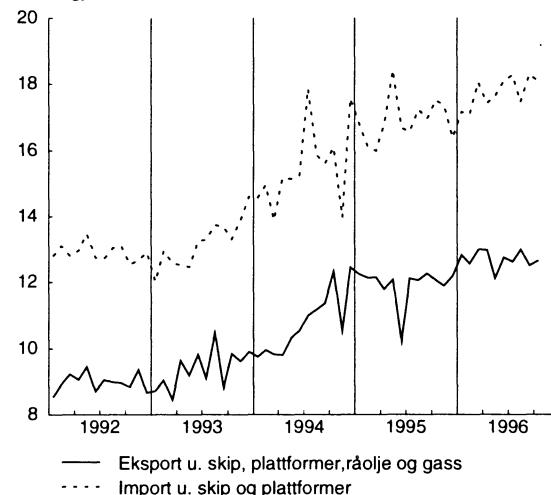
Nominell rente på tre-måneders plasseringer

Prosent.

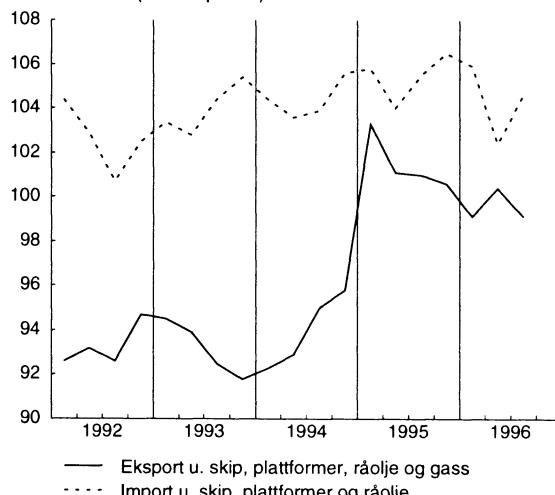
Utenrikshandel med tradisjonelle varer

Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

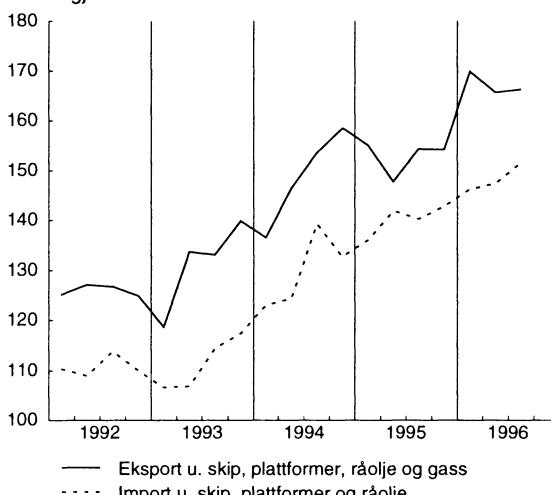
Utenrikshandel med tradisjonelle varer

Prisindeks (enhetspriser). 1988=100

Utenrikshandel med tradisjonelle varer

Sesongjustert volumindeks. 1988=100

47*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark	1,4	1,3	0,2	1,5	4,4	2,6	1,1	2,7
Frankrike	2,5	0,8	1,2	-1,3	2,8	2,2	1,0	2,4
Italia	2,1	1,2	0,7	-1,2	2,2	3,0	1,7	2,3
Japan	5,1	4,0	1,1	0,1	0,5	0,9	2,2	2,4
USA	1,3	-1,0	2,7	2,2	3,5	2,0	2,3	2,0
Storbritannia	0,4	-2,0	-0,5	2,3	3,8	2,4	2,2	3,0
Sverige	1,4	-1,1	-1,4	-2,2	2,6	3,0	1,3	2,0
Tyskland ¹⁾	5,7	5,0	2,2	-1,2	2,9	1,9	0,5	2,4
Norge	1,6	2,9	3,4	2,1	5,7	3,7	4,2	2,4

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C2: Privat konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark	0,0	1,2	1,9	2,4	6,6	2,3	2,0	2,7
Frankrike	2,7	1,4	1,4	0,2	1,4	1,8	1,4	1,9
Italia	2,5	2,7	1,1	-2,5	1,6	1,6	1,4	2,1
Japan	4,4	2,5	2,1	1,2	1,8	1,6	2,4	2,2
USA	1,7	-0,6	2,8	2,8	3,0	2,4	2,5	2,0
Storbritannia	0,6	-2,2	-0,1	2,6	2,7	2,3	3,0	3,2
Sverige	-0,4	0,9	-1,4	-3,1	0,8	0,3	0,5	1,5
Tyskland ¹⁾	5,4	5,6	2,8	0,5	0,9	1,7	1,3	2,0
Norge	0,7	1,4	2,2	2,1	4,6	2,7	3,2	2,5

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C3: Offentlig konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark	-0,4	-0,1	0,4	3,0	1,4	0,2	1,1	1,1
Frankrike	2,1	2,8	3,4	3,4	1,1	0,9	1,1	1,1
Italia	1,2	1,6	1,0	0,7	0,0	-0,3	-0,1	0,4
Japan	1,5	2,0	2,0	2,4	2,2	2,0	1,7	2,1
USA	2,3	1,0	-0,1	-0,1	0,2	-0,3	-0,9	-0,5
Storbritannia	2,5	2,6	-0,1	0,3	1,7	0,9	0,8	0,8
Sverige	2,6	2,8	-0,0	0,2	-0,5	-2,3	0,9	-1,3
Tyskland ¹⁾	2,2	0,5	5,0	-0,5	0,7	2,1	1,4	1,3
Norge	4,1	3,9	5,5	1,0	1,1	0,6	1,2	1,4

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

48*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark	-1,7	-5,7	-4,2	-4,6	3,0	11,0	3,7	5,2
Frankrike	2,8	0,0	-2,8	-6,7	1,3	2,8	1,5	3,3
Italia	3,8	0,6	-1,7	-13,1	-0,1	5,7	5,1	5,2
Japan	8,5	3,3	-1,5	-2,0	-1,0	0,8	5,6	3,2
USA	-1,4	-6,6	5,2	5,1	7,9	5,4	5,3	2,7
Storbritannia.	-3,5	-9,5	-1,5	0,6	3,0	-0,7	2,2	4,7
Sverige	1,3	-8,9	-10,8	-17,2	-0,2	10,6	9,4	4,4
Tyskland 1)	8,5	6,0	3,5	-5,6	4,3	1,5	-2,4	2,5
Norge	-11,9	-1,3	-3,3	1,5	5,5	5,1	6,7	2,3

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C5: Eksport av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark	6,9	7,7	1,4	-1,6	7,9	1,0	2,1	5,0
Frankrike	5,4	4,1	4,9	-0,4	6,0	5,9	1,6	6,6
Italia	7,0	0,5	5,0	9,4	10,9	11,1	3,4	5,7
Japan	6,9	5,4	4,9	1,3	4,5	5,0	5,2	7,5
USA	8,5	6,3	6,6	3,3	8,3	8,3	7,7	8,0
Storbritannia.	5,0	-0,7	4,0	3,3	9,0	5,7	5,0	6,1
Sverige	1,6	-2,3	2,3	7,6	14,1	11,4	4,5	6,0
Tyskland 1)	11,0	12,3	-0,3	-4,7	7,5	3,8	5,3	6,9
Norge	8,6	6,1	5,2	2,0	8,5	3,7	8,3	3,8

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C6: Import av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark	1,2	4,1	0,8	-3,9	12,3	5,4	3,0	5,0
Frankrike	6,1	3,0	1,2	-3,5	6,7	5,0	1,9	5,7
Italia	8,0	3,4	4,6	-7,8	9,8	9,8	4,5	5,9
Japan	7,9	-4,7	-1,1	1,7	9,0	13,5	14,7	9,5
USA	3,9	-0,7	7,5	9,9	12,0	8,0	6,1	5,6
Storbritannia.	0,5	-5,3	6,5	2,8	5,1	3,1	5,2	5,9
Sverige	0,7	-4,9	1,1	-2,5	13,4	8,7	5,0	5,0
Tyskland 1)	10,3	12,8	2,2	-5,2	7,1	2,7	3,2	5,9
Norge	2,5	0,2	0,7	4,0	6,6	4,1	6,7	3,3

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

49*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C7: Privat konsumdeflator

Prosentvis endring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark .	2,7	2,4	2,0	0,2	1,7	1,7	2,2	2,5
Frankrike	2,8	3,2	2,4	2,2	2,1	1,6	1,9	1,3
Italia .	6,2	6,8	5,4	4,8	4,7	5,7	3,9	2,9
Japan	2,6	2,5	1,9	1,2	0,7	-0,5	-0,4	0,6
USA	5,1	4,2	3,3	2,6	2,4	2,3	2,0	2,3
Storbritannia.	5,5	7,4	4,7	3,5	2,5	2,6	2,5	2,5
Sverige .	9,9	10,3	2,2	5,7	3,1	2,7	1,8	2,8
Tyskland ¹⁾	2,7	3,7	4,7	4,0	2,8	2,0	1,6	1,5
Norge	4,7	3,9	2,7	2,2	1,3	2,4	1,7	2,4

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C8: Lønnskostnader pr. sysselsatt

Prosentvis endring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark .	5,4	4,9	4,2	2,2	3,3	3,7	3,8	3,9
Frankrike	5,1	4,5	3,8	3,2	1,6	1,8	2,8	2,7
Italia .	8,5	8,6	6,3	4,0	3,8	4,2	4,5	4,9
Japan	5,1	4,3	1,0	0,6	1,3	1,1	1,6	1,9
USA	4,9	3,9	5,6	2,7	2,5	2,8	2,9	3,3
Storbritannia.	10,0	8,2	4,8	2,3	2,5	2,4	3,5	3,7
Sverige .	9,8	6,3	3,3	5,2	5,6	4,7	5,2	4,9
Tyskland ¹⁾	4,2	-5,7	10,3	3,8	3,5	3,4	3,7	2,9
Norge	5,3	4,7	3,8	1,2	2,9	2,5	2,8	5,7

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C9: Sysselsetting

Prosentvis endring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose 1996	1997
Danmark .	-1,0	-1,5	-0,6	-1,0	-0,6	1,8	0,3	0,6
Frankrike	1,0	-0,0	-0,6	-1,4	0,3	1,1	-0,3	0,2
Italia .	1,2	0,7	-0,9	-2,5	-1,7	-0,6	0,2	0,2
Japan	2,0	1,9	1,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4
USA	1,3	-0,9	0,7	1,5	2,3	1,6	1,1	1,1
Storbritannia	0,4	-3,1	-2,4	-0,8	0,7	0,6	0,3	1,0
Sverige .	1,0	-1,9	-4,3	-5,8	-0,9	1,6	0,3	0,7
Tyskland ¹⁾	3,0	2,5	1,8	1,8	-0,7	-0,2	-0,9	0,2
Norge	-0,9	1,0	-0,3	-0,0	1,5	2,0	1,5	1,1

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

50*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C10: Arbeidsledigheten

Prosent av arbeidsstyrken¹⁾

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose	
							1996	1997
Danmark .	9,6	10,5	11,3	12,3	12,2	10,0	9,2	9,2
Frankrike	8,9	9,4	10,3	11,7	12,3	11,6	12,1	12,2
Italia .	9,1	8,6	8,8	10,2	11,3	12,0	12,1	12,0
Japan	2,1	2,1	2,2	2,5	2,9	3,1	3,3	3,2
USA	5,6	6,8	7,5	6,9	6,1	5,6	5,5	5,6
Storbritannia.	5,8	8,2	9,9	10,2	9,2	8,2	7,9	7,5
Sverige . .	1,7	3,0	5,3	8,2	8,0	7,7	7,6	7,2
Tyskland 2)	6,2	6,7	7,7	8,9	9,6	9,4	10,3	10,4
Norge	5,2	5,5	5,9	6,0	5,4	4,9	4,3	4,1

Kilde: OECD.

1) Vanlig brukte definisjoner. 2) Vest-Tyskland til og med 1991

Tabell C11: Korte renter

Prosent

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose	
							1996	1997
Danmark .	10,8	9,7	11,5	10,3	6,2	6,0	3,9	4,1
Frankrike	10,3	9,6	10,3	8,6	5,8	6,6	3,9	3,8
Italia .	12,0	12,0	14,4	10,7	8,5	10,3	9,9	8,9
Japan	7,7	7,2	4,3	2,9	2,3	1,2	0,7	0,9
USA	7,5	5,4	3,4	3,0	4,2	5,5	5,1	5,3
Storbritannia.	14,8	11,5	9,6	5,9	5,5	6,7	6,0	6,0
Sverige . .	13,7	11,6	12,9	8,4	7,4	8,7	6,5	6,0
Tyskland 1	8,5	9,2	9,5	7,3	5,4	4,5	3,3	3,5
Norge	11,5	10,6	11,8	7,3	5,9	5,5	4,5	4,8

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991

Tabell C12: Budsjettbalanse

Prosent av BNP

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	prognose	
							1996	1997
Danmark .	-1,5	-2,1	-2,9	-3,9	-3,5	-1,8	-1,5	-0,8
Frankrike	-1,6	-2,2	-4,0	-5,8	-5,8	-5,0	-4,3	-3,7
Italia .	-10,9	-10,2	-9,5	-9,6	-9,0	-7,2	-6,7	-6,4
Japan	2,9	2,9	1,4	1,6	-2,1	-3,9	-4,8	-3,7
USA	-2,7	-3,3	-4,4	-3,6	-2,3	-2,0	1,9	1,8
Storbritannia.	1,2	-2,5	-6,3	-7,8	-6,8	-5,7	-4,8	-3,7
Sverige . .	4,2	-1,1	-7,8	-12,3	-10,8	-8,1	-5,5	-3,1
Tyskland 1	-2,1	-3,3	-2,8	-3,5	-2,5	-3,5	-4,1	-3,6
Norge	2,6	0,2	1,7	1,5	0,4	3,1	3,9	3,7

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991

A-blad

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg- og abonnementsservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80
Telefaks: 22 86 49 76

eller:

Akademika - avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4259-2
ISSN 0800-4110

Pris:

Økonomiske analyser kr 440,00 pr. år
Economic Survey kr 130,00 pr. år
Enkeltnummer ØA: kr 60,00; ES: kr 40,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

9 788253 742595